Shelley Read

Viaţa ca un râu

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

LITERA
Bucureşti

Go as a River

Shelley Read

International Rights Management:

Susanna Lea Associates în numele Spiegel & Grau, LLC

Imagini copertă: Profimedia Images / Stock Food / Eising Studio

Editura Litera

tel: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contacteliteraro

www.litera.ro

Viaţa ca un râu

Shelley Read

Editor: Vidrascu și fiii

Redactor: Alexandra Diaconescu

Corectori: Cătălina Călinescu, Ionel Palade

Prepress copertă: Flori Zahiu-Popescu

Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coşman

Seria de ficţiune a Editurii Litera este coordonată

de Cristina Vidrascu Sturza.

ISBN 978 – 606 – 33 – 9893 – 3

ISBN EPUB 978 – 630 – 319 – 101 – 0

folio

O colecţie cosmopolită, locul de întâlnire a celor mai noi opere de ficţiune literară contemporană – romane aflate în topurile internaţionale, ecranizate sau în curs de ecranizare, traduse în zeci de limbi – cărţi provocatoare, pe care abia aştepţi să le citeşti.

VARIANTA V1.0
steluş
aprilie 2024

Pentru Richard & Kathryn,
părinții și luminile mele călăuzitoare

Pentru Avery & Owen,
inspirația mea

Şi pentru Erik,
mereu

„De la un punct încolo spui codrilor,
mării, munţilor, lumii.
Acum sunt gata”.

Annie Dillard

PROLOG

Închipuie-ţi ce zace pe fundul negru al unui lac. Resturi aduse de râu ori azvârlite din bărci se umflă zdrenţuite şi moi. Peşti botoşi îşi duc înot traiul straniu, departe de cârlig, în inseparabilă respiraţie şi mişcare. Imaginează-ţi buruieni de baltă în smocuri, dansând ca nişte femei măruntele, neobservate. Opreşte-te pe o margine de lac, cu vălurele dând târcoale pantofilor, şi închipuie-ţi cât de aproape eşti de o lume la fel de tăcută şi nepământeană ca luna, neajunsă de lumină, căldură şi sunet.

Casa mea e pe un fund de lac. Ferma noastră odihneşte şi ea acolo, încleiată în mâl, cu rămăşiţele atât de aidoma cu o epavă. Păstrăvi iuţi se fâţâie prin cea mai rămas din dormitorul meu şi din salonul unde ne adunam, familia în păr, duminicile. Grinzi şi căpriori putrezesc. Încâlceli de sârmă ghimpată stau ruginite. Pământul cândva fertil se murează în delăsare.

Un manual de istorie ar putea descrie crearea rezervorului Blue Mesa drept un proiect eroic, parte a unei viziuni mărețe de aducere a preţioasei ape din afluenţii râului Colorado către sud-vestul arid. Bune intenţii, zice-se, ar fi stăvilit odată sălbaticul râu Gunnison, forţându-l să se transforme în lac, dar eu ştiu altă poveste.

Am stat cândva cu picioarele până la genunchi în bucata asta de Gunnison, când încă se mai repezea ager şi înspumat, spintecând valea naşterii mele, cu întinsa şi singuratica rezervaţie Big Blue înălţându-se împrejur. Am cunoscut oraşul Iola de când se deştepta în fiece dimineaţă în mireasma micului dejun, îi ştiu pământurile şi păşunile mănoase, ţin minte cum cădea lumina zorilor în capătul Străzii Mari şi se ridica apoi treptat peste oraş, traversa calea ferată şi curtea şcolii, ajungând să aprindă ochiul rotunjit, de vitraliu roşu-albastru, al bisericii minuscule, mi-am jalonat viaţa după şuieraturile seci ale trenurilor de la 9.22, 2.05, 5.47. I-am ştiut toate scurtăturile şi pe toţi vecinii şi pomul cel mai bătrân şi încovoiat care făcea mai mereu piersicile cele mai dulci din livada familiei mele. Şi am cunoscut, mai mult poate decât alţii, tristeţea acestui loc.

Bunele intenţii au strămutat cimitirul din Iola pe un deal – pietrele de

mormânt ale familiei mele, asortate, pe cât posibil, cu rămăşiţele pământeşti corespunzătoare – unde încă se află după un gard alb de fier, îndoit şi strâmbat de greutatea zăpezii. Bunele intenţii, de altfel, au tras la fund localitatea Iola, Colorado.

Închipuie-ţi un târg amuţit, uitat, descompunându-se pe fundul unui lac care a fost odată râu. Presupunând că asta, cumva, te face să te întrebi dacă bucuriile şi tristeţile unui loc sunt spălate de apa ce s-a ridicat să le înghită. Nu, îţi spun. Relieful tinereţilor noastre ne creează, îl purtăm veşnic în noi, impregnaţi de ceea ce ne-a dat şi ce ne-a răpit.

PARTEA ÎNTÂI
1948 – 1949

UNU
1948

Nu părea mare lucru de capul lui.

La început, cel puţin.

— S-am iertare, a zis tânărul apucând între două degete unsuroase cozorocul şepcii de baseball roşii, zdrenţuite. Încoace-i spre căminu' de bărbaţi?

Aşa de simplu. Întrebarea asta banală venită de la un străin murdar care trecea pe Strada Mare chiar când am ajuns eu la răscrucea cu North Laura.

Avea salopeta şi mâinile murdare de cărbune, despre care am presupus că-i ulei de motor sau pojghiţe de glod de pe câmp, deşi negreala aceea ar fi trebuit să mă lămurească. Avea obrajii mânjiţi. Pielea bronzată lucea printre picurii de sudoare. De sub şapcă îi năpădeau smocuri de păr negru, drept.

Ziua de toamnă începuse la fel de normal ca terciul şi ouăle prăjite pe care le dădusem bărbaţilor la micul-dejun. Nu-mi sărise în ochi nimic ieşit din comun cât mă ocupasem de casă şi de animalele docile din coteţe, cât culesesem două coşuri de piersici tomnatice în aerul răcoros al zorilor şi-mi văzusem de comisioanele obişnuite trăgând, legat de bicicletă, căruţul hodorogit, apoi mă întorsesem să gătesc prânzul. Viaţa mă învăţase însă că extraordinarul stă mereu la pândă dincolo de ordinar, precum lumea adâncă şi misterioasă de sub întinderea mării.

— Încoace-i drumul spre toate, am răspuns.

Nu încercam s-o fac pe isteaţa ori să mă bag în seamă, însă felul în care a tăcut câteva clipe, schiţând un surâs abia mijit, arăta că reacţia mea îl amuzase.

Mă răscolea prin măruntaie uitându-se aşa la mine.

— Că, adică, orăşelu-i chiar micuţ, am încercat s-o dreg, să-l fac să priceapă că nu sunt eu soiul ăla de fată pe care pun băieţii ochii şi la care se hlizesc în colţ de stradă.

Ochii necunoscutului erau la fel de întunecoşi şi de lucitori ca penajul unui corb. Şi cu o uitătură blândă – asta îmi amintesc cel mai bine la ochii aceia, de la cea dintâi privire până la ultima –, o blândeţe care părea să-i

izvorască din miez şi să se reverse precum apa peste ghizdul unei fântâni prea pline. M-a studiat un moment, tot surâzător, apoi, iarăşi ducând degetele la cozoroc, şi-a văzut de drum către pensiunea lui Dunlap dinspre capătul Străzii Mari.

E drept, pe trotuarul acela crăpat se putea ajunge oriunde. Aveam, pe lângă stabilimentul lui Dunlap, şi hotelul Iola pentru muşteriii mai simandicoşi, cu taverna, în spate, destinată clienţilor dedaţi băuturii; Jernigan's Standard era benzinărie, feronerie şi poştă; apoi cafeneaua care mirosea negreşit a cafea şi şuncă; iar mai încolo se găsea magazinul universal al lui Chapman, cu produse de băcănie, galantar cu mezeluri şi bârfe din plin. La capătul apusean al aşezării se înălţa impozant catargul de steag, între şcoala unde învăţasem cândva şi biserica din scânduri albe unde avea obicei să poposească familia noastră, duminică de duminică, pe când mai trăia mama. Dincolo de acestea toate, Strada Mare se oprea în panta abruptă a dealului, ca un punct în capătul unei propoziţii scurte.

Mergeam în aceeaşi direcţie ca şi străinul – să-mi târăsc fratele afară din baraca de pocherişti din spatele prăvăliei lui Jernigan dar nu aveam de gând să-i suflu în ceafă. M-am oprit la colţ şi mi-am ferit de arşiţa soarelui ochii cu palma, cercetându-l în vreme ce-şi vedea de drum. Păşea agale, firesc, de parcă destinaţia i-ar fi fost doar la următorul pas distanţă, cu braţele legănate pe lângă trup şi capul cumva puţintel rămas în urmă. Tricoul alb şi ponosit îi venea bine întins pe sub bretelele nădragilor de salopetă. Era subţiratic, cu umeri musculoşi de argat.

De parcă mi-ar fi simţit ocheadele, a întors dintr-odată capul şi mi-a aruncat un zâmbet, strălucitor de alb pe negreala feţei. Am tresărit, dată în vileag că mă holbam. M-a furnicat pe grumaz un val de dogoare. Iarăşi şi-a atins cozorocul şepcii, a întors capul şi şi-a urmat drumul. Deşi nu-i puteam zări chipul, aş fi pus rămăşag că încă rânjea.

Ştiu, uitându-mă în urmă, că a fost un moment de cotitură. Fiindcă, de m-aş fi răsucit pe călcâie şi aş fi apucat-o înapoi spre North Laura, spre casă şi gătitul bucatelor, l-aş fi putut lăsa pe Seth să vină singur, pe două cărări, până la fermă, să se poticnească în prag, chiar în faţa tatii şi-a unchiului Og, şi să-şi încaseze papara. Aş fi putut măcar să trec pe cealaltă parte a străzii, să pun între cele două trotuare câte o maşină în trecere şi un şir de plopi tremurători îngălbeniţi. N-am făcut-o însă, şi asta a însemnat o diferenţă ca de la cer la pământ.

În schimb, am mers înainte călcând mărunt şi rar, un pas după altul, simţind intuitiv însemnătatea fiecărei alegeri de a ridica, întinde, apoi de a coborî în pământ talpa.

Nu-mi vorbise nimeni despre atracţia dintre sexe. Prea mică la moartea mamei, nu apucasem să aflu de la ea tainele cu pricina, deşi nu-mi închipui, oricum, că mi le-ar fi împărtăşit. Mama fusese o femeie cuviincioasă, tăcută, temătoare de Dumnezeu şi de ochiul străbătător al comunităţii. Ne iubea pe mine şi pe frate-meu, din ce îmi amintesc, însă afecţiunea îi ieşea la iveală doar în limitele unor parametri stricţi, oblăduindu-ne cu frică mare de Ziua Judecăţii de Apoi. Îi întrezărisem când şi când înflăcărarea ascunsă cu grijă dezlănţuindu-se pe spinările noastre, plesniţi cu pliciul de muşte negru, de cauciuc, ori în urmele subtile de lacrimi şterse în pripă când se ridica după rugăciune, dar n-o văzusem niciodată să-l pupe pe tata ori, cel puţin, să-l cuprindă în braţe. Deşi ai mei îşi gestionau ferma şi familia ca nişte parteneri eficienţi şi de încredere, nu am fost martora vreunei manifestări a acelui soi de dragoste care există între bărbat şi femeie. Pentru mine, teritoriul acesta misterios nu avea hartă.

Cu o excepţie: mă uitam pe geamul din salon, în amurgul acela posomorât de toamnă, la abia doisprezece ani împliniţi, când şeriful Lyle şi-a oprit pe pietrişul ud al aleii de acces automobilul său lung, în alb şi negru, şi a păşit şovăielnic spre tata, aflat în curte. Prin abureala răsuflării mele pe geam l-am văzut pe tata lăsându-se greoi în genunchiul drept, chiar acolo, în noroiul plin de udeala proaspătă a ploii. Aşteptam de fapt ca mama, vărul Calamus şi mătuşa Vivian să se întoarcă, fiindcă întârziaseră ceasuri bune cu transportul de piersici dincolo de trecătoare, în Canyon City. Le pândea sosirea şi tata, pe care absenţa lor îl făcea să stea ca pe ace, până într-atât încât îşi petrecuse toată seara greblând frunzele înmuiate cărora îndeobşte le-ar fi îngăduit să se transforme în compost de-a lungul iernii. Când tata s-a încovoiat sub greutatea vorbelor lui Lyle, inima-mi tânără a priceput două adevăruri imense: că membrii lipsă ai familiei mele n-aveau să se mai întoarcă acasă şi că tata o iubea pe mama.

Niciodată nu-şi afişaseră afecţiunea şi nu-mi vorbiseră despre învolburările amorului, dar mi-am dat seama că avuseseră parte de ele, în felul lor potolit. Am învăţat din relaţiile lor subtile – şi din uitătura uscată şi flegmatică cu care a intrat mai târziu în casă tata şi ne-a

împărtăşit cu gravitate, mie şi lui Seth, vestea morţii mamei – că iubirea e o chestiune privată, care trebuie hrănită, ba chiar şi jelită, de numai două făpturi. Lor le aparţine şi doar lor, ca un tezaur secret, ca un poem intim.

Dincolo de asta nu aveam habar de nimic, mai cu seamă de începuturile îndrăgostirii, de atracţia inexplicabilă către un altul, de motivul pentru care pe atâţia băieţi nici nu-i bagi în seamă, în vreme ce câte unul te atrage inevitabil precum gravitaţia, şi din momentul acela tot ce ştii e să tânjeşti.

Nu era nici jumătate de cvartal între mine şi băiatul ăsta, cum păşeam amândoi pe acelaşi trotuar îngust, în aceeaşi clipă, în acelaşi orăşel prăfuit din Colorado. M-am ţinut pe urmele lui, cugetând că de oriunde va fi venit, oricare i-ar fi fost obârşia şi traiul, el şi cu mine ne trăiserăm cei şaptesprezece ani – poate că el ceva mai mult, poate mai puţin – fără ca vreunul din noi să aibă habar de existenţa celuilalt pe faţa pământului. Acum, în secunda de faţă, din cine ştie ce pricină, vieţile ni se intersectau la fel de clar că North Laura cu Strada Mare.

Inima a prins să-mi bată mai iute când distanţa dintre noi s-a micşorat la două case în loc de trei, apoi la una, şi mi-am dat seama că băiatul îşi încetinise treptat paşii.

Nu ştiam ce-i de făcut. Dacă încetineam şi eu, avea să ştie că-mi potrivesc mersul după al lui şi că dau prea multă atenţie unui necunoscut. Dar dacă mi vedeam de drum în acelaşi ritm, aveam să-l ajung din urmă curând, şi atunci? Ori, şi mai rău, aveam să trec de el şi să-i simt în ceafa uitătura pârjolitoare. Avea să observe, cum altfel, mersul meu deşirat, gleznele goale şi pantofii scâlciaţi, rochia maro de uniformă rămasă prea mică, banalitatea părului meu drept şi şaten pe care nu-l mai spălasem de când făcusem baie duminică.

Aşa că am încetinit. A încetinit şi el, parcă tras de o aţă invizibilă, abia mai păşind. În cele din urmă s-a oprit de tot. N-am putut decât să fac la fel, şi-am rămas amândoi încremeniţi, două statui ale neroziei înfipte în colbul din Strada Mare.

Îl distra să stea aşa, proţăpit, o simţeam. Eu îngheţasem de frică şi incertitudine, iar primele furnicături confuze de dorinţă îmi urcau pe piele. Îl ştiam pe băiatul ăsta de câteva minute doar, şi deja îmi răscolea măruntaiele cum răscoleşte pârâul grăunţele de nisip.

N-o auzisem, în spate, pe dolofana soţie a doctorului, şi nici roţile de oţel ale landoului. Când madam Bernette şi ţâncul ei mi s-au ivit deodată

în coastă, încercând să manevreze o depășire, am tresărit ca o veveriță speriată.

Madam Bernette a zâmbit bănuitoare, cu sprâncenele pensate subțirel înălțate pentru a indica o întrebare nerostită, și-a țăcănit un „Torie" scurt.

Abia am izbutit să dau politicoasă din cap, fără să-mi amintesc numele copilașului ori să-i răvășesc prietenoasă părul blond.

Străinul a făcut un pas ager într-o latură, îngăduind trecerea doamnei Bernette, care l-a măsurat curioasă din creștet până în tălpi și a răspuns cu un surâs slab când el și-a atins borul șepcii, rostind un „coniță". A răsucit capul iarăși spre mine, cu o încruntătură, de parcă s-ar fi căznit să deslușească o ghicitoare, apoi s-a întors și și-a văzut de drum spre zona rezidențială.

Și chiar eram o ghicitoare, băiatul ăsta și cu mine. Suna așa ghicitoarea: Ce făpturi anume, odată legate laolaltă, capătă destine îngemănate? Răspuns: Marionetele prinse de aceeași sfoară.

— Victoria, a zis cu familiaritate destinsă băiatul, răsucindu-se în cele din urmă pe călcâie și privindu-mă drept în ochi. Te ții după mine?

Îi venise lui, se pare, rândul de a o face pe șugubățul, și acum zâmbea cu gura până la urechi, la fel de amuzat de propria-i replică pe cât fusese mai devreme de replica mea aparent isteață.

M-am bâlbâit ca un copil prins că șterpelește un bănuț și am izbutit să îngaim un „nu" chinuit.

Și-a încrucișat peste piept brațele arămii și n-a mai scos o vorbă. Nu-mi dădeam seama dacă se gândește la întrebare, la mine ori poate la hazardul momentului respectiv.

Când n-am mai putut răbda să tac, mi-am îndreptat umerii cu falsă siguranță de sine și am întrebat:

— De unde știi tu cum mă cheamă?

— Ciulesc urechea, a zis el, de-a dreptul, însă cu o anumită modestie. Victoria, a zis iar, cu încetineală, pare-se, pentru pura plăcere de a articula silabele. Un nume nimerit pentru o regină.

Dincolo de aspectul ponosit, era fermecător. În ciuda strădaniilor mele de a mă ține cu nasul pe sus, își dădea seama că sunt conștientă de șarmul lui.

Ochii negri m-au îmbiat înainte să-și rostească invitația:

— Ce-ai spune să facem câțiva pași alăturea? Adică așa – a arătat spre

locul de lângă el – cum se cuvine?

M-am codit, fiindcă da, voiam să merg alături de el, însă ori buna-cuviinţă, ori veritabila stângăcie a adolescenţei mă înfrânau. Sau vreun gând prevestitor.

— Nu, mulţam, am zis, n-aş putea... adică... nici măcar nu-ţi ştiu...

— Wil, a intervenit până să-mi duc vorba la capăt. Wilson Moon. Şi-a lăsat numele întreg să-mi zornăie preţ de o clipă în timpane, apoi a păşit spre mine cu mâna întinsă. Mă bucur să vă cunosc, donsoară Victoria.

Deodată foarte solemn, a aşteptat să păşesc în spaţiul dintre noi şi să-mi aşez palma într-a lui.

Am şovăit, peste poate de stingherită, apoi am făcut o reverenţă. Nici nu ştiu care dintre noi a fost mai uimit. Nu mai făcusem asemenea plecăciuni de când eram fetiţă, la şcoala de duminică, însă gestul mi se năpustise prin minte drept singurul demn de executat, atât mă temusem să-i ating mâna. M-am simţit îndată neroadă şi m-am aşteptat să-l aud râzând, dar nu a făcut-o. Hazul i s-a răspândit pe faţă sub chipul unui zâmbet plin, strălucitor, imens, sincer, însă fără pic de batjocură. A încuviinţat din cap ştiutor, a lăsat în jos braţul, l-a făcut să alunece în buzunarul salopetei murdare şi a rămas înaintea mea, stană de piatră.

Asta n-am desluşit-o atunci, oprită locului de privirea lui, însă aveam să aflu apoi că Wilson Moon nu simţea timpul cum îl simt cei mai mulţi dintre oameni, şi la fel stăteau lucrurile cu multe altele. Nu se pripea, nu se frământa niciodată şi nici nu socotea că un răstimp de tăcere dintre două persoane e un vas al stingherelii care trebuie umplut cu flecăreli. Arareori se uita către viitor, iar către trecut încă şi mai puţin; cuprindea în căuşul palmelor clipa de faţă ca să-i admire trăsăturile, fără a-şi cere iertare şi fără să i se pară măcar că lucrurile ar trebui să stea altminteri. N-aveam de unde şti acestea toate pironită acolo, pe Strada Mare, însă aveam să pătrund înţelepciunea purtărilor sale şi, cu timpul, să aplic la nevoie acea înţelepciune.

Aşa că da, mi-am schimbat răspunsul şi am acceptat invitaţia să mă preumblu pe Strada Mare, în acea după-amiază de octombrie, alături de băiatul pe nume Wilson Moon, care nu mai era un străin.

Deşi conversaţia a însemnat doar câteva vorbe politicoase, iar plimbarea a fost scurtă, până ce am ajuns la pensiunea lui Dunlap şi am suit treptele uzate către verandă, nu mai voiam, nici eu şi nici el, să ne despărţim. Am zăbovit în cadrul uşii, zgrunţuros de aşchii, cu inima

bătând iute.

Wil nu spunea multe despre sine. Până şi când l-am întrebat dacă Wil, prescurtarea de la Wilson, se scrie cu un *l* ori cu doi, n-a făcut decât să strângă din umeri, răspunzând: „Cum îţi place”. Am învăţat totuşi în ziua aceea un lucru despre Wilson Moon: că lucrase în minele de cărbune din Dolores şi că-şi luase tălpăşiţa.

— Mi se acrise de locul ăla, a zis. „Pleacă”, am auzit în mine un glas, „pleacă acuma”.

Vagoanele cu cărbuni de pe linia Durango-Silverton erau pline, gata s-o ia din loc, şi când a şuierat trenul, i-a părut că pe el îl cheamă, prelung şi strident. Ştia doar că vagoanele cu pricina se duceau în altă parte decât unde se afla el. Când trenul a pornit încet, ţăcănind, s-a aburcat pe scara ruginită a unui vagon şi a sărit peste un strat negru şi călduţ de cărbune. Şeful a dat cu ochii de el şi s-a ţinut o vreme după tren, răcnind, înjurând şi fluturându-şi furios pălăria. Nu peste mult, Wilson Moon şi-a întors faţa în vânt, iar maistrul şi minele s-au făcut minuscule în depărtare.

— Şi nici măcar nu ştiai încotro te duci? Unde o să nimereşti? am întrebat.

— N-are prea mult a face, a răspuns. Un loc îi cam la fel de bun ca altu’, aşa-i că?

Singurul loc pe care-l ştiusem vreodată era Iola, şi pământurile înconjurătoare de pe o porţiune lată şi dreaptă a râului Gunnison. Înspre sud, orăşelul se înghesuia către poalele zonei sălbatice Big Blue, iar la vest şi la nord era mărginit de maiestuoşii munţi Elk. O panglică pestriţă de terenuri agricole şi ferme se desfăşura ca o coadă lungă spre est, către râu. Fratele meu şi cu mine ne născuserăm în casa de la fermă pe care tăticul o moştenise de la tăticul lui, în patul înalt de fier care ocupa jumătate din odaia gălbuie de la spatele casei, încăpere dedicată doar naşterilor şi musafirilor până când unchiul Og se mutase la noi, după accident. Ferma noastră nu avea nimic special, nici prea mare nu era, douăzeci de hectare abia, inclusiv hambarele, casa şi o potecă pietruită lungă cât un urlet de lup. Însă de la şură la gardul de plasă din dos, pe pământul nostru se găsea singura livadă de piersici din tot districtul Gunnison, unde fructele creşteau dolofane, rozalii şi dulci. Malurile unduitoare ale pârâului Willow ciopleau graniţa răsăriteană a domeniului nostru, cu apa rece ca gheaţa, proaspătă de la zăpada din munţi şi dornică să se reverse peste pomi şi cele câteva straturi modeste

de cartofi şi ceapă. Noaptea, pârâul cânta un cântec de leagăn la fereastra dormitorului meu, afundându-mă în odihna patului cu tăblie de lemn unde-mi petrecusem aproape toate nopţile de când mă ştiam. Răsăritul departe, deasupra muntelui Tenderfoot, şi şuieratul prelung al celor trei trenuri zilnice trecând prin depoul de la marginea oraşului îmi serveau de ceasornice. Ştiam cum se strecoară piezişe razele soarelui pe ferestruica bucătăriei şi în lungul mesei de pin, în dimineţile de iarnă. Ştiam că brânduşele şi omagul vineţiu vor fi primele flori de câmp răsărite pe pajiştea fermei, iar răscoagele şi splinuţele, ultimele. Ştiam că o duzină de lăstuni-de-stâncă vor coborî pe râu la ivirea câte unui roi de libelule şi că exact în momentul acela vreun păstrăv-curcubeu se va ridica spre momeala din undiţa tatii. Şi mai ştiam că furtunile cele mai grozave, întunecate şi rău prevestitoare precum diavolul, aproape mai mereu se năpusteau spre piscurile nord-vestice, iar păsările cântătoare de orice soi, corbul şi coţofana amuţeau chiar înainte ca baierele cerului să se desfacă.

Aşa că nu, în mintea mea niciun loc nu era ca altul, şi am început să mă întreb de ce băiatul ăsta nu părea să ştie ce-nseamnă un cămin.

— Şi lucrurile tale? am întrebat, intrigată de această existentă de hoinar.

— La fel, a zis cu un surâs, dând din umeri, de parcă ar fi ştiut despre posesiunile pământeşti ceva ce eu nu ştiam, lucru care s-a dovedit, până la urmă, corect.

Avea să mă înveţe cât de autentică se poate simţi o viaţă golită de orice nu este esenţial şi că, la urma urmei, în afară de hotărârea de a continua să trăieşti, prea multe nu au însemnătate. Dacă mi-ar fi spus atunci asta, n-aş fi fost în stare să îl cred. Însă timpul ne smuceşte frâiele.

Nu m-am putut gândi la nici un pretext ca să intru cu el la Dunlap. Chiar dacă n-aş fi fost în tovărăşia unui băiat ciudăţel, o fată nu intra aşa într-o casă de oaspeţi, fără motive întemeiate şi însoţitor de încredere. Se cam făcea şi vremea cinei şi încă mai aveam sarcina infectă de a-l târî pe Seth afară din tripou şi de a-l mâna acasă înainte să se întoarcă tata de la clădit fânul domnului Mitchell.

Am dat de înţeles că se făcuse vremea despărţirii cu un oftat, un „păi...”, dar nu am schiţat niciun pas. Mă aşteptam să priceapă aluzia, să facă următoarea mişcare, însă, din nou, a menţinut o neclintire relaxată, mi-a zâmbit şi a aruncat spre cer o ocheadă, ca şi cum ar fi citit ceva în

crâmpeiele de nor din văzduhul aproape de înserat.

— Aş face bine s-o iau din loc, am spus într-un târziu. Am de făcut cina şi alte alea.

Wil s-a uitat iarăşi spre cer, apoi a întrebat dacă n-aş vrea să mă văd cu el a doua zi, să-i arăt împrejurimile, să mâncăm o felie de plăcintă ori ceva.

— Până la urmă, a adăugat, numai pe tine te ştiu în orăşelul ăsta de-un lat de palmă.

— Ei, nu mă ştii, am zis. Nu prea bine, în orice caz.

— Ba cum nu, a spus şi mi-a făcut cu ochiul. Eşti Donşoara Victoria, regina din Iola.

Şi-a rotit braţul, imitând un fel de plecăciune, ca pentru cineva de viţă regală, de m-a umflat râsul. A stat apoi şi m-a ţintuit cu privirea atât de îndelung, că m-am temut să nu mă topesc precum ciocolata în ultimele raze de soare ce cădeau razant peste verandă. Nu a spus nimic, însă simţeam că ştie despre mine lucruri imposibile. A păşit mai aproape. I-am adulmecat pentru întâia oară mirosul, moscat, iute şi straniu de îmbietor, şi m-am uitat o clipă în adâncimea fără fund a ochilor lui negri.

Cum poţi să trăieşti şaptesprezece ani fără să te întrebi vreodată dacă te cunoaşte cineva? Ideea nu-mi venise în cap până atunci, gândul că un om ar putea să privească în inima lucrurilor şi că acolo ai fi tu. Oprită pe treptele prăfuite ale pensiunii, m-am simţit transparentă, înălţată spre lumină într-un chip pe care nu mi l-aş fi imaginat înainte să-l întâlnesc pe Wilson Moon.

Sfioasă, m-am tras un pas îndărăt, apoi am încuviinţat să mă văd cu el în ziua următoare. Voiam mai mult din el, era ca o poftă după lumina soarelui ascunsă un timp prea îndelungat după nori. Însă până să ne croim un plan – să alegem ora, locul, motivul – o voce familiară m-a ajuns din mijlocul Străzii Mari şi m-a pocnit ca un bolovan.

— Torie!

Era frate-meu Seth, care se împleticea pe mijlocul drumului strângând în pumnul mânii stângi o sticlă cafenie de bere.

— Fratele meu. Beat, am oftat spre Wil, răsucindu-mă la repezeală pe călcâie.

Am coborât în grabă treptele, aruncând în urmă un „tre' să plec" exasperat, şi m-am zorit spre Seth înainte să apuce să facă tărăboi.

— Cine-i prăpăditul ăla? a îngăimat Seth cu ţigara atârnându-i de pe

buze, ţintindu-l cu întrebarea mai mult pe Wil decât pe mine.

— Nu-i nimenea, am zis.

L-am împins din spate cu câte o mână pe fiecare umăr, ca şi cum aş fi ţinut hăţurile unui catâr încăpăţânat, mânându-l înapoi către răscrucea dintre North Laura şi Strada Mare.

Deşi mai tânăr cu un an, Seth se făcuse la cincisprezece ani mai înalt decât mine, după care mai crescuse cel puţin de-un lat de palmă în următoarele şase luni. Nu eram totuşi o prăjină, aşa că, dacă îl comparai cu alţi băieţi de vârsta lui, tot scund şi îndesat părea, clădit ca un boxer la trup şi temperament. M-am chinuit să-l scot din raza vederii lui Wil, să-l feresc de alţi privitori şi să-l duc acasă.

— Un băiat oarecare, a întrebat încotro s-o apuce, atâta tot, am minţit, deşi cu nici cincisprezece minute în urmă acesta ar fi fost adevărul. Trecea pe-aici, asta-i.

— Javră cafenie...

— Puţi, Seth, i-am tăiat-o. Mai rău decât cocina aia pe care ai face bine s-o cureţi înainte să vină tata.

— Mi se fâlfâie de tata, a bolborosit cu bravură de beţivan, trăgând cu putere din ţigară şi azvârlind apoi pe drum chiştocul.

— Fă şi tu o dată ce ţi se spune şi scuteşte-ne de tămbălău, am zis călcând peste mucul de Lucky Strike şi uitându-mă apoi peste umăr la Wil, care încă stătea în verandă la Dunlap şi mă citea ca pe o carte deschisă.

— O să zboare porcii ăia din rahat până ce-o să primesc eu porunci de la tine, fato. Să n-ai impresia cumva că...

— Gura, Seth, am pufnit. Taci naibii odată.

Nu mai înduram să aud niciun cuvinţel. Simţeam că-l urăsc în clipa aceea mai mult decât urâsem vreodată. Sila mea avea deja ceva de-a face cu Wil. Avea de mult de-a face cu tata, unchiul Og, mama, vărul şi mătuşa pe care începeam să-i uit deja. Însă scârba pe care o simţeam faţă de Seth era intensă şi ţepoasă ca un mărăcine, fiindcă se tot ascuţise câte un pic cu fiece zi a vieţilor noastre.

Am început să-l îmbrâncesc din toate puterile. S-a clătinat sub şoc, s-a împleticit înainte, apoi a mai încasat o îmbrânceală, înjurând şi văicărindu-se şi mai luând câte o duşcă de bere, dar fără să riposteze vreun pic. Era poate prea beat ca să-i pese, ori ştia la fel de bine ca mine că trebuie să ajungă în cocina porcilor înainte ca soarele să se lase sub

culme.

Am cotit pe North Laura. Din fundătură se făcea o potecă prin codru care ducea şerpuit spre ferma noastră, pe lângă peticul de pământ acoperit cu pini al nebunei de Ruby-Alice Akers şi apoi peste o pajişte lată. Era cel mai scurt traseu între fermă şi oraş. Îl străbătusem de o mie de ori cu Seth. Copii fiind, mama îl însărcinase pe Seth să nu mă scape din ochi când umblam pe potecă, venind ori plecând, cu toate că era mai mic şi cu mult mai puţin responsabil, pur şi simplu fiindcă era băiat. Când ne făcuserăm mai măricei ajunsesem să-i port eu de grijă, nu fiindcă mi-ar fi cerut-o cineva, ci fiindcă eram nevoită, pentru binele meu, pentru al lui, la fel ca şi pentru binele tatii. Numai că nu-l puteam salva pe Seth de relele-i purtări şi mă săturasem până în gât să tot încerc.

L-am mânat pe cărare în pripă, eu împingându-l, el împleticindu-se şi blestemând. Apoi i-a scăpat sticla de bere din mână. Şi până să înregistreze mintea mea că sticla e pe cărare, am călcat drept pe ea şi am picat cu capul înainte, trăgându-l şi pe Seth după mine şi izbindu-mă tare în pământ cu şoldul şi umărul drept. Mărunţişuri: mâna descleştată a unui băiat turmentat, o sticlă scăpată, o gleznă răsucită, o mânecă sfâşiată. Însă adesea micile întorsături ale sorţii sunt cele care ne alterează cel mai mult vieţile – chemarea unui fluier de tren încărcat cu cărbuni, o întrebare pusă de un necunoscut într-o intersecţie, o sticlă maro zăcând în colb. Oricât ne-am strădui să ne convingem de contrariu, momentele devenirii noastre nu pot fi culese atent, cum ai culege cele mai coapte şi mulţumitoare piersici de pe creangă. În nesfârşita poticnire către noi înşine, adunăm recolta care ne este dată.

O clipă am rămas aşa, întinsă la pământ, buimacă. Seth a dat să râdă, apoi a tăcut. Simţeam durerea iradiindu-mi în gleznă. Când am încercat să-mi ridic, cu luare-aminte, pieptul de pe jos, braţele lui Wil au alunecat fără veste dedesubtul meu, cu siguranţa unui mire luându-şi pe sus mireasa. Şi, cu toate că nu era nici un prag de trecut – doar câmpia cu splinuţe ofilite şi buruieni înalte, uscăţive –, îmi amintesc acest moment drept intrarea noastră triumfală. Nu am tresărit simţindu-i atingerea, nu m-am opus îmbrăţişării lui blânde când m-a ridicat grijuliu şi m-a lipit de pieptul murdar de cărbune, nu am încercat, prosteşte, să pun în pământ glezna care deja se umfla.

— Te-ai ţinut după mine, am zis cu voce egală.

— Mda, s-a mulţumit să spună privindu-l de sus pe Seth, care

adormise pe marginea cărării. Cu el ce facem?

— Nimic, la naiba, am replicat, spre amuzamentul lui Wil.

„Nimic, la naiba”, mi-am repetat în cap, şocată de rebeliunea mea atât într-ale vorbei, cât şi faptei. Aveam să-mi las fratele adormit în ţărână. Aveam să fiu purtată de braţele acestui străin.

M-a trecut un fior. Nu ştiu dacă de durere, de furie sau de la primii fiori ai dragostei – posibil toate –, însă corpul mi s-a cutremurat de parcă Wil m-ar fi scos dintr-un iaz acoperit de gheaţă. În timp ce păşea, braţele mi s-au agăţat de gâtul lui vânos, făcându-i capul să se aplece niţel de la greutate, de parcă ar fi încuviinţat ceva cu o înclinare a bărbiei. Mă simţeam uşoară în braţele lui şi totodată încrezătoare ca un copil. Nu-mi stătea în fire să accept cu atâta uşurinţă ajutor şi protecţie, să mă arăt aşa de puţin bănuitoare în privinţa intenţiilor acestui băiat venetic. Şi totuşi eram fata din braţele lui. Am înaintat pe cărarea pe care umblam de-o viaţă într-un chip nemaiştiut, simţind că totul în jur se transformă subtil. Poate că tata aştepta deja la fermă, iar unchiul Og, cel mai probabil, se postase în scaunul cu rotile lângă fereastră ori pe cerdacul din faţă, cum făcea de cele mai multe ori – fiecare un potenţial martor la felul cum mă căra acel străin peste câmpie. Numai că, după ani în care mă temusem de judecata tatii şi de mânia unchiului Og, nu-mi mai păsa ce-o să gândească ei sau cum puteau să reacţioneze. În comparaţie cu imensitatea braţelor lui Wil cuprinzându-mă, tata, Og, autoritatea şi aparenţele se diminuau. Până şi munţii din jur, până şi consecinţele păreau de o micime insignifiantă.

Dimineaţă plecasem de la fermă o fată obişnuită, într-o zi ca oricare alta. Nu-mi dădeam încă seama ce hartă nouă se despăturea înăuntrul meu, dar ştiam că o altă fată se întorcea acasă. Mă simţeam cum trebuie să se fi simţit exploratorii despre care învăţasem la scoală când zăreau un ţărm misterios din largul noianului aparent nesfârşit de ape. Ajunsă fără veste Magellanul sufletului meu, nu ştiam încă ce descoperisem. Mi-am lăsat capul pe umărul lat al lui Wil, întrebându-mă cine era, de unde venea şi cât zăboveşte un hoinar într-un loc.

DOI

Clădirea albă a fermei s-a ivit în faţa ochilor, apoi coteţele părăginite ale găinilor, cocina porcilor, şura cârpită unde se aflau utilajele, coşărcile şi calul nostru, Abel. Acareturile şi gardurile nu fuseseră zugrăvite din vara de dinainte de accident. De fapt, prea puţine fuseseră făcute cumsecade la mica noastră fermă de atunci, iar acum, după cinci ani, fără vărul Calamus care să se ocupe de dresul stricăciunilor şi fără mama care să împartă corvezile, ferma ajunsese, din pânză albă de olandă, sac de iută pentru cartofi. Degradarea se produsese treptat, aşa că nu-mi dădusem seama pe deplin de amploarea ei decât atunci, încercând să privesc cu ochii lui Wil.

Viaţa mea întreagă stătea în ferma aceea, şi, când a văzut-o el prima oară, mi-a părut şubredă şi părăginită.

Îmi venea să spun: „Nu suntem de fapt aşa... sau eu, cel puţin, nu-s... doar că a fost un accident şi...” Cu toate acestea, dovezile ni se întindeau înainte ca o proclamaţie finală a decăderii familiei mele. Pe lângă clădirile dărăpănate, mai aveam un frate beţiv care zăcea în colb în urma noastră, iar acum mai apăruse şi camioneta ruginită a tatii hodorogind pe drumeagul lung. L-am văzut pe tata coborând şi îndreptându-se spre noi cu paşi mari şi furioşi şi totodată pe unchiul Og mişcându-şi spre partea din faţă a verandei coşcovite scaunul cu rotile, ca să se poată uita mai bine la ceea ce nădăjduia că va fi o păruială. Eu atârnam în braţele lui Wil, incapabilă să dau un lustru imaginii pe care o vedea ori să-l duc roată prin spate, în livada de piersici, ultimul lucru frumos. Am închis ochii, anticipând în apropierea tatii deplina coliziune a vieţii mele cu cea a lui Wil.

Impactul, uimitor lucru, a venit din spate.

Seth ne luase urma. Ne pândise tăcut până ce resortul încordat al durerii se descărcase într-un salt puternic în spinarea lui Wil. Bătaia care a urmat mi se pare acum de necrezut, amintirea ei e o versiune pâcloasă, derulată cu încetinitorul, a celor petrecute de fapt. Reţin detalii pe care încă nu le pot explica, de pildă, felul în care Wil a izbutit să mă depună uşurel pe jos, departe de primejdie, şi cum băieţii au prins să se rotească deasupra mea ca o mică tornadă, Wil ţopăind păsăreşte ca să evite pumnii furioşi ai lui Seth. Îmi amintesc limpede singura lovitură dată în

plin de Wil, care l-a trântit la pământ pe fratele meu, lăsându-l cu nasul însângerat şi înjurând, şi sosirea tatii, care, gâfâind, l-a săltat pe Seth în picioare şi s-a aşezat între cei doi cu braţele desfăcute larg, ca un arbitru.

Seth a pufnit precipitat şi şi-a împins pieptul în palma tatii, înjurându-l pe Wil şi căznindu-se să se arunce asupra lui. Wil s-a retras calm, măsurându-l pe Seth cu privirea încrezătoare cu care îşi cântăreşte lupul prada.

— Cine mai eşti şi tu, băiete, în numele cerului? a răcnit tata spre Wil, apoi l-a înșfăcat pe Seth de gulerul cămăşii şi s-a oţărât scurt la el să se liniștească.

— Wilson Moon, domnule, a răspuns netulburat Wil, cu ochii tot asupra lui Seth, ducând degetele la borul şepcii care izbutise să-i rămână pe creştet.

— Asta nu-nseamnă nicio para găurită, a mormăit tata.

— Treceam şi io, domnule.

— Treceai cu fiică-mea în braţe şi cu fiu-meu în spinare? a zis tata, bănuitor şi uluit.

— Da, domnule, a răspuns Wil. A simţit apoi nevoia de o lămurire: Pe ea am cules-o, pe el am încercat să-l dau de pe mine.

Tata a aruncat o privire spre locul unde stăteam, cercetându-mi glezna umflată şi rochia ruptă, fără să meargă atât de departe încât să caute dovezi în privirea mea.

— Ţi-a făcut băiatu' ăsta ceva?

— Nu, tăticule, am răspuns, a fost doar vina lui Seth. Băiatul m-a văzut că-s rănită şi mă ajuta să ajung acasă, asta-i.

— Ba nu-i adevărat! s-a stropşit Seth. Jigodia asta s-a ţinut după noi din oraş, ca să-şi pună ghearele jegoase pe ea.

Într-un nou acces de furie, a dat să-l împingă pe tata din cale şi a început să-şi agite în aer pumnii către Wil, urlând:

— Te omor, fasolar împuţit!

Tata l-a apucat mai bine pe Seth şi, cu sprâncenele îmbinate într-o încruntătură, şi-a plimbat iarăşi ochii între mine şi Wil.

— Aşa-i cum zice?

— Nu, tăticule. Seth s-a îmbătat, atâta tot.

— Asta-i limpede, a zis tata aruncând o privire ostenită spre fiul care, predându-se în cele din urmă, atârna în strânsoarea lui şi izbea furios în pământ cu piciorul, ca un copil înfuriat.

Tata l-a măsurat iarăşi pe Wil din creştet până în tălpi şi a fluturat spre el din mâna liberă, zicând:

— Ai face bine să-ţi vezi de drum, băiete. Nu vreau să te mai văz pe lângă pământul ori odraslele mele. Ţi-e limpede?

— Da, domnule, limpede ca apa, a zis Wil ducând iarăşi degetele la şapcă.

S-a răsucit apoi pe călcâie fără să se mai uite la mine şi a pornit decis pe întinderea galbenă a câmpului, înapoi spre oraş. Orizontul de lavandă a părut să-l soarbă, silueta i s-a făcut mititică şi a dispărut. Oare se întorsese la calea ferată? m-am întrebat. Dacă un loc ori altul erau pentru el tot atâta, un alt oraş de pe linie i-ar fi prins mai bine decât cel în care locuia Seth. Nu m-am gândit nici o clipă, văzându-l cum scade în depărtare, că se gândea tocmai dimpotrivă, că Iola ajunsese pentru el un loc mai de soi decât toate, un loc din care să nu fugă din pricina lui Seth, ci în care să rămână pentru mine.

— Cât m-am depărtat aşa, avea să-mi spună mai târziu, pe când stăteam întinşi în patul lui, înfofoliţi în pături, nu m-am gândit decât cum să mă întorc la tine.

Îmi doresc adesea să-şi fi văzut de drum, să fi sărit în următorul tren, s-o fi apucat altundeva.

Tata i-a dat fratelui meu un brânci dezgustat, iar Seth, fără să mai protesteze, a apucat-o mătăhăind spre cocina porcilor. Tata s-a aplecat de şale, m-a ridicat cu efort imens şi m-a purtat spre casă. Pe lângă Wil, mi s-a părut osos şi descărnat, mai puţin apăsat de greutatea mea cât de anii de chin de după moartea mamei. N-am cutezat să-l cuprind de după grumaz cu braţele, cum făcusem cu Wil, fiindcă mă temeam să nu-l trag la pământ. La fel ca ferma, tatăl meu se veştejise câte un pic în fiecare zi, iar acum, dusă de braţele lui cândva puternice, era ca şi cum aş fi fost purtată de un catâr slăbănog şi bătrân. Am vrut să-i zic să mă lase jos, că pot şchiopăta şi singură, însă ştiam că nu m-ar fi ascultat, iar tatii nu-i plăcea să întindă vorba fără rost.

Unchiul Ogden a slobozit un şuierat strident şi prelung când tata a urcat treptele tocite ale verandei, pe lângă scaunul lui, îndreptându-se spre uşa de la intrare. Rânjetul sinistru al lui Og m-a înştiinţat că spectacolul îl distrase, că de glezna mea sucită nu-i păsa câtuşi de puţin şi că nădăjduia să mă vadă intrată în belele şi mai dihai, ceea ce, din păcate, avea negreşit să se întâmple. Fără să-l bage în seamă, tata m-a purtat

înăuntru şi m-a întins în lungul canapelei, după care s-a dus la bucătărie să-l sune pe doctorul Bernette. Mi-am aşezat binişor piciorul pe pernuţele de muselină cusute de mâna mamei şi am aşteptat.

Mama numise odaia asta „salonul”. Ne era îngăduit s-o folosim numai duminică după-amiază, după slujbă, când eu şi băieţii eram curaţi şi cuminţiţi. Jucasem ore în şir dame cu Seth şi Cal pe tabla de lemn, cu trupurile slăbănoage lăbărţate peste covorul împletit, în vreme ce mama îşi studia Biblia în balansoarul din ungher, iar tata citea ziarul şi moţăia pe sofaua tapiţată cu lână aurie. Adesea venea în vizită mătuşa Vivian, de la pensiunea din oraş. Încerca să stea cuminte şi să coasă în tihnă, dar se oprea adesea ca să ne povestească ce mai citise prin *Collier's* sau ce văzuse la buletinul de ştiri de dinainte de film la cinematograful din Montrose. De n-ar fi fost ea, n-aş fi ştiut de existenţa unui loc numit Hollywood ori de numele unduioase ale stelelor sale – Errol Flynn, Basil Rathbone, Greer Garson şi Olivia de Havilland, o femeie pe care mi-o închipuiam la fel de chipeşă ca numele ei cu silabe netede, rotunjite. Mama declarase că toate acestea erau nişte prostii, motiv pentru care orice crâmpei de zvon împărtăşit de mătuşa Viv era cu atât mai delicios. Când şi când, Viv o convingea pe mama să ne lase să ascultăm la radio vreun scheci cu Stan şi Bran. Băieţii şi cu mine ne tăvăleam pe jos de râs, până ce zăpăceala punea stăpânire în aşa măsură pe Seth, că nu se mai putea abţine să nu-l pocnească ori să se ia la trântă cu Cal; prin urmare, mama închidea radioul şi ne dădea afară din salon. Ieşeam de acolo fără tragere de inimă, dar supusă, obişnuită să fiu vinovată prin asociere, iar Viv îmi arunca o privire prin care-mi dădea de înţeles că ştia şi-şi cerea iertare.

Pe când stăteam în amurgul domol cu acele năluci, aşteptând să vină doctorul şi să-mi examineze încheietura, am decis că, dacă mama m-ar fi privit de la vreun balcon celest, chiar şi acum, m-ar fi mustrat că pun piciorul pe canapea. Pe zidul din cealaltă parte a odăii era agăţată mica etajeră albă pe care-şi ţinea mama colecţia de cruci de porţelan. Sub ea era agăţat unul dintre versetele biblice brodate de ea cu atâta pricepere, unul dintre multele răspândite prin casă atât ca sursă de inspiraţie, cât şi spre admonestare. Goblenul de faţă închipuia două mâini înălţate în rugăciune, înconjurate de cuvintele unui psalm. „Trebuie ca el să crească, iar eu să mă micşorez. Ioan 3: 30”. Am observat, ruşinându-mă întrucâtva, praful adunat pe rama de lemn închis la culoare. Pe celălalt

perete atârna o altă broderie, încadrată de o fundă cu flori albastre: „Nu voi uita. Iată că te-am săpat pe mâinile mele. Isaia 49:16”. Mi-am amintit vag o slujbă la biserică având de-a face cu psalmul acela şi pe mama aplecându-se către mine, care stăteam cuminte alături de ea pe bancă, prinzându-mi uşor între degete pielea coapsei înainte de a-şi încrucişa iarăşi, cuviincioasă, mâinile în poală.

Vedeam, prin draperiile diafane ale salonului, o bucată din capul unchiului Og şi un umăr grăsan revărsându-se de pe speteaza înaltă a scaunului cu rotile. Şi-a îndesat în adâncitura fălcii un boţ de tutun de mestecat, în timp ce privea lung în direcţia înspre care dispăruse Wil, ca şi cum i-ar fi pândit încă silueta. Ridica, tot la câte cinci minute, o ceaşcă roşie de cafea la buze şi scuipa, urmând negreşit cu o duşcă din clondirul lui de argint.

Ogden îi făcuse curte mătuşii Viv în acelaşi salon. Pe-atunci era cu totul alt om; cu greu s-ar fi putut găsi vreo legătură între şarmantul student care venise cândva în peţit şi bărbatul devastat de pe verandă. Se cunoscuse cu Viv în 1941, la un bal ţinut la colegiul de stat pe care îl urma Og în Gunnison. Vivian se dusese la dans neinvitată, cu două prietene, căutând toate amorul şi izbutind fiecare să ademenească un student care în cele din urmă avea să se pună în genunchi şi să o ceară de nevastă. Din spusele lui Vivian, când îşi făcuse apariţia la noi în bucătărie în dimineaţa de după bal cotcodăcind voioasă ca o găinuşă, studentul pe care pusese ea mâna era cea mai bună partidă din tot lotul.

Nu m-am simţit în dezacord când l-a adus pe Ogden la noi acasă, la cina de sâmbătă, în următoarea săptămână. Viv îmi spusese că nu ar fi musai genul chipeş precum Clark Gable în *S-a întâmplat într-o noapte,* ci mai degrabă irezistibil în maniera lui Fred Astaire din *Timpul dansului.* Nu fusesem niciodată la cinema, aşa că n-am fost sigură la ce se referă până ce nu l-am văzut pe Og coborând din Pontiacul lui roşu şi venind pe alee cu un pas atât de uşor, încât părea că vârfurile cafeniu cu alb ale pantofilor aproape că-şi iau zborul de la pământ. Viv a scos un chiţăit şi s-a repezit să-l întâmpine, cu onduleurile negre care-i dăduseră de lucru întreaga după-amiază prea bine lipite de cap cu fixativ ca să tresalte. Og i-a strâns mâna tatii şi i-a întins mamei un buchet de flori. Cu papion la gât şi o Viv chicotitoare la braţ, a intrat în casa noastră de la fermă ţopăind ca un iepuroi îmblânzit.

Toată seara a vorbit înflăcărat, desfătându-mi familia cu episod după

episod din aventurile lui. Până şi mama, desigur, luată prin surprindere de avântarea musafirului şi cu siguranţă preocupată de mântuirea acestuia, a pufnit de câteva ori în râs auzindu-i păţaniile hazlii. Nu mai cunoscusem pe cineva care să fi văzut răsăritul deasupra Marelui Canion, să se fi căţărat la peste patru mii de metri pe culmile masivului San Juan din vecinătate, să se fi cocoţat într-un scaun de metal suspendat şi să alunece de-acolo pe o pantă înzăpezită, cu două scânduri prinse de tălpi, la nord, în Idaho. Ogden le făcuse pe toate acestea şi încă altele împreună cu frate-său Jimmy şi părea să retrăiască desfătarea fiecărei escapade în vreme ce-şi depăna poveştile, sărind chiar de la masă ca să-şi demonstreze poziţia de schiat, braţele lipite într-un *L* strâns, beţe imaginare în mâini, genunchii îndoiţi, şoldurile unduindu-se. Scotea sunete ritmice, fâşâitoare pe când schia pe panta memoriei; îl priveam cu toţii fascinaţi, uitând să ducem lingurile la gură, în vreme ce Vivian radia.

În următoarea zi de sâmbătă, Og l-a adus cu el la cină pe Jimmy şi, spre marele haz al meu şi al băieţilor, vizitatorii ne-au oferit o porţie dublă de divertisment. Jimmy era cu doi ani mai tânăr decât Og, cu aceeaşi constituţie agilă şi o tendinţă şi mai accentuată spre gesticularea aprinsă. Îşi predau unul altuia ştafeta, ca Bergen şi McCarthy, aducând în casa noastră viaţă şi voie bună.

Og şi Vivian s-au căsătorit în acelaşi an, îndată după vremea recoltei. Am împodobit biserica cu fundiţe rozalii şi cu flori violete de penstemon pe care le tăiasem cu mama din marginea livezii. Jimmy a stat lângă Ogden în timp ce o aşteptau pe Viv la altar, amândoi cu nişte rânjete de parcă în orice clipă ar fi fost în stare să se pornească pe hohote isterice.

Niciunul dintre cei aflaţi în ziua aceea în biserica de lemn nu ar fi putut prevesti că în nici trei luni politicieni din celălalt capăt al lumii vor decide să arunce bombe asupra unui port din Hawaii de care nu auziserăm până atunci şi că rezultatul are să fie luarea la oaste a lui Ogden şi Jimmy.

Când aveam cam cinci ani se răspândise ca focul prin oraş vestea că bancherul din Montrose, domnul Massey, se poticnise cu al său Auburn Speetister de culoarea fildeşului pe calea ferată din Iola şi că automobilul fusese făcut zob de o locomotivă în trecere. Lumea vorbea că domnul Massey fusese zdrobit pe banchetă, că maşina se făcuse ghem în jurul lui ca un cocon; umblau bârfe şi că fusese decapitat de roţile trenului sau aruncat din limuzină tocmai pe geamul locomotivei, unde, înainte să-şi

dea ultima suflare, îl privise drept în ochi pe mecanic. Cu toate că, de fapt, domnul Massey sărise din maşină înainte de impact şi scăpase nevătămat, povestea se umflase şi se tot umflase în aşa măsură, că până în seară mai toţi localnicii trecuseră la volan, cu bicicleta ori călare pe lângă depou, să vadă cu ochii lor Speetisterul schilodit. Magnificul automobil – atât de admirat odinioară, condus ţanţoş pe Strada Mare, o ocheadă spre un mod de viaţă la care localnicii din Iola arareori se gândeau măcar – fusese transformat într-un maldăr de fiare, abia mai mult decât o enormă cutie de conserve turtită.

Războiul i-a făcut lui Ogden ce făcuse trenul automobilului cel fercheş al domnului Massley: a luat ceva nespus de frumos şi de promiţător şi l-a strivit fără milă. Un an după aceea, accidentul care ni i-a răpit pe Cal, pe Vivian şi pe mama avea să ne zdrobească la fel familia. Am învăţat de la o vârstă fragedă despre tenacitatea ruinei. Prin geamul salonului, cu fiecare scuipat furios şi cafeniu în cana lui de tinichea, cu fiecare duşcă de whisky, Og îmi reamintea să nu caut în aparenţe semnele întâmplărilor pe care ni le rezervă viitorul.

Când tata a răcnit din bucătărie că doctorul Bernette era pe drum, plecând apoi să-şi vadă de treburi cu un pocnet al uşii de plasă, mai că uitasem de glezna beteagă. Mă gândeam la Wil, punând în cumpănă dorinţa de a-l revedea cu tăioasa claritate a ideii că era înţelept să mi-l scot cu desăvârşire din cap cât încă mai era arătos şi într-o bucată.

TREI

Glezna nu se rupsese. Doctorul Bernette a înfăşurat-o într-un bandaj lat de tifon şi m-a instruit să nu calc pe ea vreo câteva zile. Nici nu apucase maşina lui să ajungă în capătul drumeagului, că i-am şi nesocotit ordinele şi am pornit şontâc spre bucătărie, să fac de-ale gurii. Şi bine am făcut, fiindcă, oloagă ori ba, tata, Og şi Seth s-au înfiinţat cu toţii în jurul mesei din bucătărie la şapte, cum făceau seară de seară, aşteptându-se să aibă gata bucatele. Înjghebasem ceva în grabă – cubuleţe din carne de vită prăjite alături de varză din grădină, un bol cu chifle rămase din ajun, patru ştiuleţi de porumb copt, ultimele felii dintr-o plăcintă veche de două zile – dar nu s-a plâns nimeni. Nu s-au auzit, cât a ţinut masa, decât zăngănitul tacâmurilor pe farfurii şi câte un râgâit dinspre unchiul Og. Seth şi-a ţinut capul la cutie, încercând să-şi ascundă nasul învineţit şi umflat, şi şi-a hăpăit cu înghiţituri lacome mâncarea. Ori bătaia îi dăduse un apetit de zile mari, ori voia să scape de la masă cât mai iute cu putinţă.

— Nu te duci nicăiri, a legiuit tata înainte ca frate-meu să aibă ocazia să-şi anunţe planurile.

— Da' ce-ţi pasă? a replicat Seth mijind ochii în lumina prea tare a becurilor.

Nasul desfigurat îi dădea o expresie neomenească.

— Ai grijă la ce-ţi toacă clanţa, băiete, l-a avertizat tata.

A întins unt pe o chiflă şi a muşcat zdravăn, apoi a molfăit alene, cu privirea ţintuind o porţiune goală a mesei dintre el şi Seth.

Neliniştit, Seth se tot muta de pe un picior pe celălalt. Tata a înghiţit îmbucătura şi i-a spus să se aşeze, adăugând:

— Nu-i terminată masa.

Mama ne guvernase potrivit unor reguli de etichetă stricte, îmbinând metodismul şi pragmatismul. În mintea ei existau un fel cuviincios şi unul nepotrivit de a face orice, de la purtările la masă la vorbit în public şi brodat, atingând până şi maniera corectă de a întinde maioneza pe o bucată de chiflă, bătutul covoarelor ori convinsul găinilor cu vorba bună să facă mai multe ouă. Nu ni se îngăduia să stăm picior peste picior în biserică, să vorbim cu adulţii fără să fim întrebaţi ori să călărim pe deşelate, iar eu, fată fiind, nu puteam alerga în public decât la ora de educaţie fizică, în timpul şcolii. După ce-a murit mama, tata a încercat să-

i păstreze standardele ridicate şi regulile atotprezente, însă lui însuşi nu-i stătuse niciodată în fire să le urmeze, cu atât mai puţin să le impună. Cum creşterea copiilor fusese teritoriul mamei, el nu părea să aibă habar ce-i de făcut cu noi. Scotea la iveală regulamentul când îşi amintea, mai mult un omagiu adus mamei ori expresia unei dispoziţii proaste decât o autentică preocupare pentru comportamentul nostru, şi aplica regulile de odinioară atât de sporadic, încât Seth şi cu mine nu ştiam niciodată pentru ce încălcare a pravilei urma să fim traşi la răspundere. De cele mai multe ori, Seth isprăvea de mâncat şi pleca de la masă când îi tuna. Se aşteptau cu toţii ca eu să spăl vasele, asta era limpede, aşa că nu mă grăbeam şi terminam mai mereu de mâncat ultima. În seara aceea, totuşi, se aplicau reguli noi.

— În noaptea asta speli tu, l-a informat tata pe Seth în timp ce întindea mâna după încă o chiflă.

Nu ştiu care din noi a fost mai uluit de acest anunţ rostit pe un ton cât se poate de firesc. Un principiu care fusese mereu urmat cu sfinţenie în familia mea era că femeile se ocupă de toate corvezile din gospodărie. Mama o făcuse fără să se plângă. Dacă solicitarea neobişnuită a tatii fusese făcută din grijă pentru starea gleznei mele, ca să-l pedepsească pe Seth ori ambele, n-a suflat despre asta o vorbă. Seth şi-a aruncat capul pe spate cu un geamăt. Unchiul Og a lăsat să-i scape un chicotit şuierător, a batjocură.

Tata şi-a terminat chifla, s-a şters pe buze cu un şerveţel de muselină şi a zis:

— Băiatul cela mexican şi-a luat de mult tălpăşiţa. Ori de nu, dacă ne ducem după el, are să se işte gâlceavă, şi nu ne trebuie asta în familie.

Presupunerea tatii că Wil ar fi fost mexican ne-a făcut pe toţi să ciulim urechile.

— Mexican? a mârâit cu lehamite Og. S-a bătut cu palma peste ciotul piciorului drept, apoi a ridicat mustrător vocea: Laşi un fasolar să-ţi bată clopotele, Sara?

— Poate că nu e, a rostit muşcător Seth. Nu ştiu ce naiba e, altceva decât un jeg ordinar.

— Destul, a poruncit tata.

Nu-mi dădeam seama ce-l râcâise mai mult: bigotismul, vorbele lor şfichiuitoare ori, pur şi simplu, răsunetul vocilor lor.

Mi-a venit să sar în picioare şi să le declar că nu ştiu nici atâtica despre

Wilson Moon. Deja mă simţeam cumva posedată de Wil, simţeam că bărbaţii de la masă, deşi îmi erau neamuri însemnau acum pentru mine mai puţin decât el.

O regulă pe care mama mi-o predase prin exemplu personal era că o femeie îşi face un pustiu de bine dacă vorbeşte puţin. O socotisem adesea distantă în conversaţii, mai ales cu argaţii care mâncau la masa noastră. Ajunsesem să înţeleg însă că ea, ca şi mine, ca femeile din toate vremurile, ştia că tăcerea e cel mai bun câine de pază al adevărului ei. Arătând la suprafaţă doar un crâmpei din interior, o femeie le oferă bărbaţilor mai puţin spre cotropire. M-am făcut că nu-mi pasă de subiectul Wilson Moon, deşi venele îmi bâzâiseră ca nişte cabluri electrice când venise vorba de el. Am terminat de mâncat, mi-am băut laptele şi am cerut să mă retrag. Atunci l-am văzut pe Seth uitându-se încruntat la mine, însă pe lângă ciuda legată de spălatul vaselor, mai avea în ochi ceva nedesluşit şi înfricoşător. Am ieşit şchiopătând din bucătărie şi am urcat treptele uzate de lemn spre alinarea dormitorului meu, căutând să descriu emoţia pe care o citisem în uitătura strâmbă a lui Seth. Nu izbuteam s-o numesc. N-aş fi vrut să fie bănuială, şi, în acel moment al vieţii mele, nu ştiam nimic despre văpaia de neîmblânzit a răzbunării.

Când m-am întins în pat în noaptea aceea, mi s-a făcut dor de mama.

De mult nu mai tânjisem aşa după ea şi am fost surprinsă că amintirea ei a venit la mine chiar atunci, când aş fi putut să-mi abat gândul de la încheietura ce zvâcnea gândindu-mă la Wil, complotând pentru o revedere sau retrăind în minte încântătoarea senzaţie de a fi purtată în braţele lui. Nu că nu mi-aş fi amintit de mama adesea, în cei cinci ani de când nu mai era printre noi, însă mă învăţase să fiu rezonabilă şi eficientă, iar să râvneşti la ceva ce nu poţi avea nu ilustrează nici una din virtuţile cu pricina. Încercasem să-i duc dorul onorându-i firea practică, lucru care în adâncul inimii mi se păruse la fel de absurd pe cât suna. Sinceră să fiu, mă durea prea tare să-i duc dorul.

După accident m-am gândit iniţial că cel mai mult îmi lipseşte Calamus. Stătea cu noi de când era de-o şchioapă, după ce părinţii lui, sora mai mare a mamei şi bărbatul ei, fuseseră ucişi de o tornadă care le lovise ferma de curcani din Oklahoma. Cum se întâmplase totul de fapt

nu se discuta niciodată, aşa că fantezia mea de copil născocise imaginea întregii lor case sorbite în văzduh, învârtindu-se printre sute de curcani cloncănitori care sărbătoreau delicioasa descoperire a zborului în ultimele lor clipe, în timp ce micuţul Cal, de opt ani, înşurubat magic în pământ, privea scena cu uluire şi resemnare, făcându-le din mână în semn de adio. Oricum va fi nimerit printre noi, Cal cel cu fire blândă fusese confluenţa care aduna într-un singur râu pâraiele separate ale familiei. Uneori o făcea pe mama să râdă, iar truda lui precisă şi zeloasă părea singurul lucru, în afară de vreo recoltă excepţională de piersici, care să-i trezească tatii mândrie. Cal putea să concentreze energia lui Seth asupra unor lucruri folositoare precum pescuitul la muscă ori reparatul motoarelor, ba chiar izbutea să-i răcorească uneori capul înfierbântat. Pentru mine, Cal fusese adesea singurul umăr de care mă agăţam când voiam să-mi fie pupat câte un genunchi zdrelit sau când aveam nevoie pur şi simplu de un prieten.

După un timp însă, pe măsură ce amintirile cu Cal se înceţoşau, am ajuns să înţeleg ce înseamnă să fii orfană de mamă. Înconjurată de masculi, îmi lipsea modelul călăuzitor. După moartea mamei, bărbaţii se aşteptaseră să alunec muteşte în rolul ei – să le gătesc, să le şterg pişatul de pe toaletă, să le spăl şi să le pun la uscat boarfele, să mă ocup de toate corvezile de prin casă, curte şi grădină. Învăţasem de la mama temeliile muncii în gospodărie, însă, la doar doisprezece ani, nu aveam de unde şti dacă executam satisfăcător corvezile, deşi cu siguranţă nu mă descurcam la fel de bine ca ea. Mai presus de orice, nu eram tocmai sigură că vreau să le fac ori dacă mi s-ar fi îngăduit să spun nu. Cu timpul aveam să înţeleg răspunsurile.

Încă mai rău, la puţine luni de la moartea mamei, corpul a început să mi se schimbe. Atingeam maturitatea mai iute decât cele câteva fete de vârsta mea de la şcoală, şi n-aveam nici o cale de a afla ce se petrece cu mine, nici un indiciu despre ce mă aştepta. Oricum, eram prea timidă şi munceam prea mult ca să fiu prietenă apropiată cu vreuna dintre fetele alea. Singura nădejde era să evit şicanele din curtea şcolii ascunzându-mă. Când nici asta n-a mai fost destul, am început să-mi înfăşor pieptul cu un bandaj elastic comandat special la domnul Jernigan, după ce-l îmbrobodisem cu o minciună din cale-afară de complicată despre un genunchi vătămat.

Primul ciclu mi-a venit la puţină vreme. M-am trezit într-o baltă de

sânge şi m-am gândit că mă paşte, sigur, moartea. Decenţa şi intuiţia îmi spuneau să nu vorbesc cu tata. Când am strâns cearşaful am văzut cu groază că pata se îmbibase în saltea. Neavând timp s-o curăţ ca lumea înainte să mă pun pe făcut micul-dejun şi să plec la şcoală, am strâns într-un morman aşternuturile, lenjeria de corp şi cămaşa de noapte, toate pătate, le-am făcut vânt sub pat şi am tras plapuma cu flori peste salteaua mânjită. Cum nu-mi venise altă idee, am împăturit un teanc de şerveţele şi le-am potrivit în chiloţii curaţi ca să opresc sângele. Am pus pe mine o fustă neagră şi pe dedesubt dresuri de lână peste care am tras o pereche de chiloţi subţiri, de vară, în strădania de a ţine totul la un loc.

— Ce Dumnezeu umbli aşa de agale? s-a plâns Seth când am pornit pe cărare spre şcoală.

— Mama nu vrea să iei numele Domnului în deşert, i-am replicat.

— Mda, ei, mama-i moartă, aşa-i? a răspuns şi a pornit încă şi mai iute, până ce s-a făcut cât un bob mişcător în depărtare.

Niciodată nu mi s-a părut mai moartă mama decât în acea zi, pe când sângeram din părţile intime, temându-mă să nu alunece boţul de hârtie, cu crampe musculare încingându-mi săgetător abdomenul, sigură că voi cădea lată şi voi muri de la afecţiunea asta misterioasă înainte să ajung la scoală.

Când m-am întors acasă am descoperit o găleată cu apă leşioasă şi o perie de duşumele lângă pat. Cearşaful nu mai era ascuns, ci zăcea grămadă alături de găleată, tot însângerat, dar şi murdar acum, de parcă ar fi fost târât prin noroi. Lenjeria de corp pătată lipsea. M-am pus ascultătoare pe spălat cearşaful, pe frecat petele, pe muiat în apă şi apoi iarăşi pe frecat. Lacrimi tăcute îmi şiroiau pe obraji, se adunau în josul bărbiei şi picurau în găleată.

Tata s-a ivit fără veste în uşă, cu salopeta murdară şi pălăria ferfeniţi tă de pai. A ţuguiat buzele lipite, ca şi cum ar fi gustat din cuvintele pe care se pregătea să le rostească. Voiam să-i spun ce se întâmplă, cum anunţasem altă dată rana însângerată pe care o descoperisem când unul dintre porcii noştri cei mai de soi îl muşcase pe altul. Voiam să-mi lămurească totul, cum făcuse atunci - „teritorial", zisese –, şi să mă asigure că trupurile se lecuiesc. A părut pe cale să spună ceva, dar s-a retras din cadrul uşii şi şi-a continuat drumul pe culoar.

— Nu-ţi lăsa chestii personale pe unde poate câinii să le tragă în curte, a îngânat de pe hol.

Paşii grei s-au auzit apoi coborând pe scară şi străbătând bucătăria. Uşa cu plasă a scheunat deschizându-se, apoi s-a izbit de cadru în urma lui.

Aveam un singur câine, un ciobănesc cenuşiu cu negru căruia îi spusesem simplu Căţel până ce-şi făcuse obiceiul de a prinde peşti în pârâul Willow şi-şi câştigase porecla de Păstrăv. Era exact genul de câine curios care să-mi descopere cearşaful murdar, însă tata spusese „câinii" – la plural – şi cu toate că, retrospectiv, ştiu că nu făcuse decât să se exprime greşit ori îl auzisem eu anapoda, la acea vreme toate fricile, nevinovăţia şi ignoranţa au adus la lumină viziunea unei întregi haite sălbatice atrase de un fel de sânge anume, pândindu-mi familia, aşteptând poate să mă atace în curte. Mi-am ascuns faţa în cearşaf şi am bocit în el, udându-mi puloverul şi fusta. Din ziua aceea am închis întotdeauna uşa de la dormitor dimineaţa, înainte de a pleca. O închideam şi noaptea, la culcare. De-aş fi putut să circul prin casă şi să-mi fac treburile zăvorâtă în spatele acelei uşi, aş fi făcut-o. Eram o fată singură într-o casă de bărbaţi şi deveneam iute femeie. Ca o floare scoţând capul dintre nămeţi.

Întâlnirea cu Wil adunase nălucile acestor emoţii vechi şi le insuflase viaţă nouă. Simţămintele pe care le aţâţase în mine erau pasul următor spre feminitate şi, la fel ca în urmă cu cinci ani, mi-ar fi prins bine să am prin preajmă o femeie. Realist vorbind, nu i-aş fi suflat mamei o vorbă despre Wil nici de-ar fi fost în odaia vecină. Felul în care încălcaserăm regulile bunei-cuviinţe pe Strada Mare şi cutezanţa lui de a mă purta în braţe ar fi făcut-o să se cutremure. Nu duceam lipsă, neapărat, de povaţa mamei în privinţa întâilor fiori ai dragostei. Mai degrabă mi-aş fi dorit ca în noaptea aceea, când mă cufundam în somn, să li se ridice cineva împotrivă bărbaţilor din casa mea şi să apere dreptul unei femei de a lua decizii într-ale iubirii. Mă îndoiesc că mama, de-ar fi fost vie, m-ar fi ajutat. Dar singurul folos în a avea o mamă moartă este abilitatea de a o transforma într-un aliat neşovăielnic, fie că ar fi fost ori nu unul.

În noaptea aceea am visat-o pe mama proptită bine în pământ, cu braţele desfăcute larg, aţinând calea unui puhoi învolburat în vreme ce eu izbuteam să ajung în îmbrăţişarea lui Wil. Seth se lupta cu valurile în urma ei, deznădăjduit, furios, însă neînstare să treacă de ea înot. Ochii lui enormi, aruncând fulgere de mânie, păstrau aceeaşi uitătură stranie de la cină, care se ţinuse după mine până sus, pe treptele ce scârţâiau.

PATRU

Huruitul tunător al motorului maşinii lui Seth mi-a zgâlţâit geamul în următoarea dimineaţă, făcându-mă să sar ca arsă dintr-un somn adânc. Am coborât buimacă din pat, uitând de glezna beteagă, şi m-am prăbuşit pe duşumeaua de pin în clipa când mi-am lăsat greutatea pe ea.

Tiradele lui Og nu avuseseră până atunci nicicând efectul de a mă alina, însă auzindu-l cum îl face cu ou şi cu oţet pe Seth de la fereastra lui de la parter, am ştiut că nu trebuia să mă mai pun şi eu pe răcnit la frate-meu. Era 5.10 dimineaţa, cu douăzeci de minute înainte ca soneria obişnuită să mă tragă din pat spre bucătărie, ca să pun de cafea şi de micul dejun, şi cu aproape un ceas înainte să se trezească de obicei bărbaţii. Seth era totuşi gata în curte şi lucra vârtos la Chryslerul decrepit care nu mersese niciodată de fapt, dar cu care îi plăcea să se umfle în pene turându-l cu zgomot. M-am târât spre fereastră şi m-am ridicat pe un singur picior. Prin geam, dincolo de salcia îngălbenită, am zărit silueta lui Seth şi licărul slab al jeanşilor decoloraţi şi al tricoului alb. Era în capul gol; tunsoarea periuţă care se făcea blondă vară de vară prinsese deja cafeniul deschis al toamnei. Nu-l mai văzusem să se apuce de ambalat motorul fără public, şi cu siguranţă nu la o oră atât de absurdă, însă nimic din ce făcea Seth nu mă surprindea cu adevărat. S-a îndreptat de şale în faţa capotei deschise şi l-a ocărât la rândul lui pe Og, deşi de unde eram eu părea să blesteme întreaga casă, cum se oţăra aşa în aerul rece al dimineţii, cu aburi ieşindu-i vălătuc din gură.

— Asta-i casa *mea,* olog nenorocit! spumega Seth. Ai ridicat vreodată un deget pe-aici? Ha?! Să nu-mi comanzi mie ce să fac!

Seth l-a făcut nepricopsit, lipitoare, câine şchiop, colac de osânză. Og i-a azvârlit înapoi lui Seth că-i un fraier, un fătălău, o Sara. Erau înarmaţi la fel de bine pentru ostilităţi.

Am şchiopătat înapoi pe saltea, am tras aşternuturile pavăză la frig şi urlete şi m-am gândit la frate-meu, întrebându-mă ce mai punea la cale. L-am ascultat spumegând de furie din curte până ce tata a strigat la el s-o termine.

Seth se născuse cu răutate în el aşa cum se născuse cu carne şi oase. Interdicţiile severe ale mamei îi ţinuseră în frâu lipsa de cuminţenie, însă înclinaţia spre pozne se zbătea necontenit să iasă la suprafaţă, ca un om

în cămaşă de forţă. Atenţia mamei era îndreptată mai mereu asupra lui, anticipându-i următoarea faptă deloc cuviincioasă înainte ca până şi lui să-i fi trecut prin minte, avertizându-l să nu dea cu piatra înainte să se aplece s-o ridice, să nu tragă vreun copil de păr când nici nu întinsese braţul, să nu-i scape vreo trăsnaie în biserică înainte să deschidă gura măcar. Ea şi Seth născociseră un limbaj mut, vorbit doar cu ochii, sprâncenele şi o mână, limbaj care, redus la mesaje simple cum era, avea autoritatea legii lui Dumnezeu. Cu mult înainte ca Seth să arunce piersici ca pe mingile de baseball sau să ţopăie în vreo baltă înnoroită, mama făcea ochii mari, ridica sprâncenele şi despica iute aerul cu mâna dreaptă, rostind fără cuvinte: „Nici să nu te gândeşti. Să nu îndrăzneşti". Seth, ca răspuns, mijea ochii, se încrunta şi tăia cu mâna dreaptă aerul indicând frustrarea, singura mini-rebeliune care i se îngăduia.

Eu şi Cal arareori aveam parte de „tocat", cum îi spuneam, fiindcă ne purtam cu mare luare-aminte amândoi, să nu mărim şi mai mult povara de pe umerii mamei. N-o să aflu niciodată cât din ascultarea deplină cu care îi îndeplineam eu şi Cal aşteptările provenea din virtutea noastră şi cât din dorinţa de a fi o contrapondere la turbulenţele cauzate de Seth, de parcă familia mea ar fi fost pe un balansoar instabil care trebuia musai menţinut pe centru.

Ochii mamei nu puteau fi mereu pe frate-meu, aşa că, ieşit din raza privirilor ei bănuitoare, dădea de furcă cu asupra de măsură. Am fost martoră la multe boroboaţe de-ale lui, mai multe decât s-ar fi cuvenit să vadă o fetiţă, şi-mi închipui că altele, o sumedenie, se petreceau fără ştirea nimănui. L-am văzut şterpelind bănuţi de la toneta cu piersici, dându-i suturi lui Păstrăv când câinele nu-l asculta, ba uneori şi când îl asculta, plecând pe furiş cu camioneta tatii cine ştie pe unde încă de când abia dacă era destul de înalt ca să vadă peste bord. Când era cu prietenii se purta încă şi mai rău, mai ales la şcoală, unde el şi camarazii transformau cel mai mic dezacord în încăierări prin praf ori se adunau ciorchine pe capul câte unui copil mai mic, să-i ia sandvişul de prânz. Am trecut odată pe după hambar şi i-am găsit pe Seth şi pe trei dintre băieţii Oakley din vecini turnând benzină pe nişte broaşte-bou şi dându-le foc, râzând de se prăpădeau în vreme ce bietele lighioane ţopăiau îngrozite. M-am pitit în hambar înainte să mă vadă şi am plâns cu faţa îngropată în coama moale a calului nostru, Abel.

În vara de dinainte de accident, când Cal făcea o pauză de la cositul

fânului şi eu îmi terminam corvezile, lucram amândoi la construitul unei căsuţe cocoţate în plopul cel mai mare, cu ramuri întinse peste pârâu. Adunam cioate de pe la fermele de pe drumul nostru, cărând acasă câteva bucăţi odată pe spinarea lui Abel, le legam cu frânghii şi le ridicam pe rând printre crengile înalte. Cal făcea cea mai mare parte a treburilor, însă îmi dădea şi mie misiuni mărunte ca să mă simt parteneră. Îi cerusem şi lui Seth ajutorul, dar în acea vară lui îi plăcea să sape tranşee cu Holden Oakley, cel mai vârstnic şi mai grobian dintre băieţii clanului. Mama dăduse ochii peste cap şi le permisese să sape gropi într-un ungher neplantat al fermei, acolo unde ţinea tata plase de sârmă şi alte materiale. Băieţii îşi făcuseră arme automate din lemn, se dădeau cu cărbune pe obraz şi zi după zi se furişau la mine şi la Cal, în timp ce lucram, imitând de jos răpăielile de mitralieră şi ţipând la noi că avem o căsuţă urâtă foc, că ne pierdem timpul.

În ziua în care proiectul a fost finalizat – completat cu o podea-platformă, patru ziduri deloc simetrice, şi totuşi solide, un acoperiş înclinat şi o scară de funie care putea fi lăsată la pământ printr-o gaură pătrată din mijloc am ţinut cu Cal un picnic omagial, incluzând o limonadă de o acreală absolută, stoarsă chiar de noi. Ne-am aşezat unul lângă altul pe o pătură veche şi am muşcat din sandvişurile cu gem.

— Pun rămăşag un bănuţ că Seth o să vrea şi el aicea, acuma, că-i terminată munca, a zis Cal lăsându-se pe coate şi admirându-şi rodul muncii.

— Mai bine am trage sus scara, am zis, temându-mă că trebuia să împart limonada mai mult decât de orice altceva.

Cal a zâmbit la idee, a întins braţul şi a săltat scara, făcând din ea un morman pe podeaua adăpostului din copac.

Am simţit desfătarea detaşării totale de lume, doar cu protecţia şi bunătatea lui Cal alături, şi mi-am dat seama că nici măcar limonada nu conta atât. Pentru prima oară apreciam ce bine era să mă aflu într-un loc unde nu putea să ajungă Seth, şi atunci am priceput că, în străfundul sinelui meu de soră, într-o adâncime fără nume, mi-era frică de fratele meu mai mic. Auzisem de atâtea ori la biserică predici despre întuneric – despre Satana, şerpi şi păcătoşi –, însă nu ştiam la acea vârstă ce soi de întuneric are în el Seth, soiul cu care poate că unii copii se nasc, cei care-şi petrec vieţile încercând să şubrezească legile după care alţii se învoiesc să trăiască. Întinsă pe pătură, mă desfătam ascultând ciripitul

vrăbiilor, molfăitul lui Cal şi expiraţiile mele prelungi, bucuroasă că Seth nu putea să facă ţăndări nimic.

Am aţipit acolo aşa, eu şi Cal, ca două păsări în cuib după truda ostenitoare a construirii, mulţumiţi şi tihniţi, departe de ghearele pisicilor.

Am sărit amândoi în capul oaselor când prima piatră a izbit peretele căsuţei din copac şi ne-a detonat pacea. Abia la a doua piatră, câteva momente mai târziu, ne-am dezmeticit din somn şi am priceput ce iscase tulburarea.

— Seth, a oftat Cal strângând din fălci.

Nici unul din noi nu s-a mişcat şi nici n-a scos un cuvânt, nu atât ca să ne ascundem, ci în speranţa că, neprimind nici o reacţie, avea să plece. O piatră a lovit iarăşi peretele, apoi încă una. Când un al cincilea bolovan a frânt o scândură, Cal a sărit în cele din urmă în picioare şi-a răcnit la Seth să termine.

— Lasă-mă să urc! a strigat Seth de jos.

— Nu! i-a răspuns Cal.

— Lasă-mă să urc în clipa asta! a răcnit iarăşi Seth, după care încă o piatră a pocnit peretele.

Seth era scund, însă musculos şi un foarte bun aruncător. Îl nimerea negreşit cu mingea pe cel aflat la bătaie la meciurile de baseball de pe terenul din târg, dobora toate sticlele şi câştiga mereu guma de mestecat, an de an, la bâlciul din Gunnison.

Cal a refuzat iar şi Seth a început să spumege la poalele copacului, ocărându-l în feluri care ar fi făcut-o pe mama, dacă l-ar fi auzit, să-i spele gura cu leşie. Deşi abia dacă avea zece ani faţă de cei optsprezece ai lui Cal, Seth nu se plecase niciodată în faţa întâietăţii date de vârstă. Încredinţat din fragedă pruncie că modul în care vedea el lucrurile era cel corect, Seth nu căuta la vărul lui indicaţii despre tainele vieţii de băiat sau despre mersul lumii. I-o lua înainte lui Cal în curte, pe ogor, în livadă; îi smucea din mână unealta dacă i se părea că lucrează prea agale şi că ar putea să facă el munca mai bine. Şi când Cal îl tachina sau îl zgândărea, cum fac fraţii mai mari, Seth dezlănţuia o furie care ştergea diferenţele de vârstă şi mărime dintre ei, silindu-l pe Cal să dea înapoi sau să lupte defensiv. Cal învăţase de mult să nu-l calce pe bătături pe Seth, o decizie întru totul responsabilă pentru crâmpeiul lor de tovărăşie.

Am rămas stingheră pe podeaua casei din copac, găsindu-mi de lucru

cu capătul ferfenițit al coșului de picnic. Fusese ideea mea să tragem scara de funie și să-i blocăm accesul lui Seth. Nu-l puteam lăsa pe Cal să îndure forța deplină a coliziunii rezultate.

— Ai zis că-i o prostie casa asta! am țipat de unde eram, neștiind dacă vorbele au să străbată distanța până în josul trunchiului.

Speram în parte să nu o facă. Dacă exista în familie o persoană care să-l înfrunte pe Seth încă și mai puțin decât Cal, atunci eu eram aia.

De îndată ce am deschis gura, am știut că făcusem o greșeală. Cal s-a răsucit cu fața spre mine și a dus un deget la buze, de parcă amuțindu-și propria gură ar fi putut opri revărsarea cuvintelor dintr-a mea.

— Torie?! Și tu ești colo, sus, a naibii să fii? a răcnit Seth, cu mânia și uluirea catapultându-i vocea prin deschizătura podelei.

Crezusem că știe, doar construiserăm împreună căsuța din copac. Era și a mea. Însă m-am simțit subit vinovată că sunt acolo, deși nu-mi dădeam seama de ce. Oricât ar fi refuzat Seth să ceară călăuzire de la vărul nostru, eu, la unsprezece ani, îl imitam aproape în toate. Dacă ceva îi pica bine lui Cal, îmi pica bine și mie, fiindcă el era înțelept și bun și adoram felul în care i se făceau ochii ca niște semiluni când făceam ceva plăcut ori caraghios. Era o busolă în care se putea avea încredere.

— Nu zi nimica, mi-a șoptit Cal ghemuindu-se pe vine. N-o să faci decât să-l enervezi și mai tare.

— De ce?

— Îl ia invidia, asta-i.

— Pe o casă din copac, despre care crede că-i tâmpită oricum?

— Pe mine și pe tine, mi-a spus Cal.

S-a așezat alături pe pătură și și-a tot sucit și întins picioarele, zicând parcă: „Hai să așteptăm să-i treacă și gata, până una-alta măcar să ne simțim în largul nostru”. În tot timpul ăsta Seth mi-a țipat numele, din când în când întrerupându-se ca să croiască arborele cu o ramură căzută, să ne împuște cu mitraliera imaginară și, judecând după icnetele și bufnetele surde venite de jos, încercând în van să escaladeze trunchiul gros.

Până atunci nu mă mai socotisem vrednică de invidie. Invidia, cum ne învățau mama și Scripturile, era soră bună cu răutatea, ba chiar cu crima în ochii Domnului. „Invidia roade până la os”, zicea proverbul. „Invidia l-a suit pe cruce pe Iisus”, predica reverendul Whitt. Dacă eu, o mână de om, o fată simplă, puteam să isc invidie, atunci firește că orice altceva era în

stare să-i aprindă scânteia. Mă simţeam periculos de aproape de ceva sinistru, fără să ştiu câtuşi de puţin cum ajunsesem acolo. În tot acest timp, Seth îmi hăulea numele de la poale, ca un copoi tânjind după pradă.

Am mai stat aşa lângă Cal încă vreun ceas, în tăcere, şi Seth tot nu se lăsa păgubaş. Când soarele a început să coboare lent peste orizont, tata a venit să ne trimită la îngrijit animalele.

— Ei, drăcie, da' ce faceţi colo? a zbierat apropiindu-se şi reducându-l în cele din urmă pe Seth la tăcere.

Ne-am iţit capetele prin fundul căsuţei ca să-l vedem pe Seth cum primeşte de cheltuială.

— Nimica, a replicat Seth cu ochii în pământ, dând cu piciorul într-o piatră.

Părul asudat îi era ţepos ca o tufă de ciulini.

— Mie mi-a părut că nu era drept nimic, a zis tata cu mâinile înfipte în buzunarele salopetei soioase, cum stătea îndeobşte când căuta informaţii.

— Nu vor să mă lase în coliba lor din copac, de aia, s-a smiorcăit Seth.

— Şi-adică coteţu' o să se rânească singur, cât te zbânţui tu într-o căsuţă de mucoşi? s-a răstit tata. Du-te mintenaş!

A stat să se uite cum Seth, biruit, se îndrepta spre cocină. Nu ştiam dacă se gândeşte la sucitul de fiu său ori doar se asigură că Seth se duce unde i s-a poruncit, dar a durat mult până ce şi-a întors privirea spre noi şi ne-a spus să ne dăm jos din copac.

Scara de funie s-a legănat şi s-a răsucit sub greutatea mea neînsemnată până ce tata a apucat-o bine la capăt şi am coborât în braţele lui deschise larg. Nu prea adesea aveam parte de o îmbrăţişare de-a tatii, aşa că am profitat de ocazie ca să-i cuprind grumazul, să-mi îngrop faţa în umărul lui şi să-i trag mirosul în piept. Ba chiar i-am strâns mijlocul între picioarele mele slăbănoage până a alunecat din copac şi Cal, cu pătura şi coşul de picnic într-o mână.

În felul în care m-a săltat tata de pe gâtul lui, după cum m-a lăsat să cad greoaie la pământ şi din tonul tăios cu care ne-a spus că nu ne-ar fi omorât să-l lăsăm şi pe Seth să urce era ceva care m-a dus cu gândul la încă una dintre admonestările mamei, din cartea lui Ioan: „Oricine îl iubeşte pe Domnul trebuie să-şi iubească deopotrivă şi fratele”. Ne aducea adesea aminte că păcătuim şi ne căim nu în izolare, ci în relaţia cu ceilalţi. Din fragedă pruncie ştiam că e o legătură misterioasă şi eternă

între mine şi Seth. Am rămas locului în timp ce tata se îndepărta, o fetiţă nedumerită sub căsuţa din copac care se şi dărăpănase niţel, fără să am habar cât de mult aveam să ne înstrăinăm, până la urmă, frate-meu şi cu mine.

Seth a mai făcut maşina să huruie pentru o ultimă oară înainte să aud trântindu-se uşa de la bucătărie şi vocea furioasă a tatii în curte. Uşa s-a izbit iar, apoi din nou după câteva minute, cel mai probabil când au dat buzna în casă mai întâi tata, apoi Seth. A sunat ceasul, m-am sculat, m-am îmbrăcat şi am şontâcăit spre bucătărie prin casa tăcută şi rece. M-a săgetat glezna cât am făcut de mâncare, însă mi-am păstrat nădejdea că nu păţisem nimic grav. Dacă nu puteam merge, nu puteam nici încerca să dau de urma lui Wil, să găsesc cel puţin vreun indiciu legat de plecarea sau rămânerea lui, de posibilităţi refuzate sau încă vii.

Bărbaţii au intrat tăcuţi, unul câte unul, în bucătăria luminată de lampă, fără să-şi îngăduie vreun contact vizual unii cu alţii ori cu mine. Tacâmurile au scos clinchete, atinse de farfurii, cât s-a feliat şunca, s-au amestecat jumările şi s-a consumat totul. Seth a ieşit primul, apoi Og, apoi tata, lăsându-mă la masă, uşurată să pot termina de mâncat şi să strâng de una singură. Cu cât erau mai mânioşi unii pe alţii, cu atât scăpăm mai mult neobservată, adică exact ce-mi trebuia ca să dau de Wil.

Pe când terminam de spălat vasele, am auzit scaunul cu rotile al unchiului Og scârţâind în spate, pe hol. Cu cât se îngrăşa mai tare, cu atât mai dihai gemea scaunul şi tot mai multă sudoare ieşea din el când trudea să se mişte prin casă. Mă aşteptam ca într-o bună zi scaunul să se frângă la mijloc şi să-l lepede înjurând pe podea şi fiecare roată s-o ia la sănătoasa, eliberată în fine de neplăcerea tovărăşiei lui.

Un profesor mi-a spus odată că preşedintele Roosevelt umbla în scaun cu rotile, probabil similar cu al lui Og, cu spetează de lemn şi scânduri lungi terminându-se cu tălpici ca nişte picioare ţepene. Roosevelt nu permisese nicicând să fie fotografiat sau văzut public pe acel scaun, mi-a spus profesorul, o faţadă atât de bine păstrată, încât prea puţini credeau zvonul dizabilităţii sale. Arăta cât se poate de prezidenţial în pozele din ziare, iar la radio vorbea cu forţă şi elocventă. Ba chiar conducea un automobil pe la parade şi procesiuni. Nu mai cunoscusem nici un olog până să se întoarcă Og din război schilodit şi înrăit. Noul Ogden nu

semăna deloc cu cel vechi, darămite cu singurul preşedinte pe care îl ştiusem vreodată. Abia mult după ce atât Roosevelt, cât şi Og muriseră, când scaunele cu rotile nu se mai făceau din lemn, am văzut una dintre cele doar două fotografii cunoscute ale preşedintelui în scaun cu rotile şi m-am întrebat câţi veterani de război, fără picioare şi în ultimul hal precum Og, ar fi suferit ceva mai puţin, poate, dacă preşedintele nu şi-ar fi ascuns ruşinat scaunul de invalid.

În timp ce ştergeam vasele stând într-un picior, l-am auzit pe Og dând cu pumnul în perete şi înjurând. Am întors capul şi l-am văzut trecând peste pragul bucătăriei, cu nişte cârje într-o mână şi încercând să împingă scaunul cu cealaltă. Ochii ni s-au întâlnit, însă nici unul din noi nu a ştiut să reacţioneze la acest act de bunăvoinţă atât de neobişnuit pentru el.

— Ia de-aici, a icnit aruncând pe duşumea cârjele, după care s-a retras prin cadrul uşii şi a pornit să se împingă pe hol.

Nu mai văzusem cârjele alea de când unchiul Og se întorsese de pe front.

Ţin minte drumul cu maşina la Montrose din ziua aceea, în hainele ţepene de duminică, aceeaşi vară din 1942 când construisem cu vărul Cal adăpostul din copac. Abia aşteptând să-mi văd iarăşi unchiul, fremătam transpirată între Cal şi Seth, pe bancheta din spate a sedanului cel mare pe care îl împrumutase tata de la vecinul nostru, domnul Mitchell. Pe bancheta lungă din faţă, lângă tata, care şofa, mătuşa Viv turuia agitată în urechile mamei, cu buclele ondulate grijuliu săltând ca arcurile. Mi-i imaginam pe Ogden şi pe subţiraticul său frate Jimmy coborând din tren în uniformele lor frumoase de soldaţi, măsurând în sus şi în jos peronul, apoi ochii albaştri şi limpezi ai lui Og luminându-se la vederea noastră, a noii sale familii care-i ura bun-venit acasă. Mi-l imaginam pe unchiul Og apucând-o de mijloc pe mătuşa Viv şi trăgând-o spre buzele lui, sărutând-o cum îl văzusem în livadă, cu câteva zile numai înainte să plece în Europa la luptă, arcuindu-i graţios, ca o salcie, spinarea.

Nu-l cunoscuserăm pe Og cu mult înainte ca războiul să-l ia atât de iute, după ce se însurase cu mătuşa Viv. Asta însă nu ne împiedica să arătăm ca o fotografie de pe coperta *Saturday Evening Post,* îmbulziţi lângă şine, gata să-i revendicăm pe el şi pe Jimmy. Când locomotiva neagră s-a umflat în raza mea vizuală, nu-mi trebuia alt motiv, în afara unei noţiuni vagi de patriotism şi a unor sloganuri populare de prin

reviste, ca să-l ador. Era un erou de război, o vedetă de cinema, un gigant. Mă ambalasem într-o asemenea stare de anticipare până să oprească trenul, lent şi scrâşnind metalic înaintea noastră, de ziceai că aşteptam ca Roosevelt în persoană să coboare pe treptele alea.

În clipa în care a apărut Ogden în uşa vagonului, am ştiut că fusesem păcălită. Mintea mi s-a înceţoşat într-o strădanie de a-mi da seama de cine anume, însă nu mi-a ieşit la socoteală decât Ogden însuşi – soldatul ăsta într-un picior, singur, cu braţele cuprinzând strâns nişte cârje de lemn îngălbenit şi ochi cătând serbezi de sub bărcuţa răsturnată a chipiului soldăţesc.

Vivian a icnit la vederea lui şi şi-a îngropat faţa în umărul mamei. Mama a împins-o şi i-a corectat grăbit poziţia, apucând şi manevrând fiecare umăr de parcă ar fi cârmit un plug greu. A şoptit aspru în părul inelat al lui Vivian: „Nu se face”.

Cal şi tata s-au uitat unul la altul, apoi au sărit în ajutorul lui Og. A răspuns braţelor lor întinse rotindu-şi cârja, cât pe ce să-l lovească în obraz pe Cal, apoi s-a lăsat să alunece într-o dungă prin cadrul uşii, îngăimând:

— Ţine-ţi naibii mâinile acasă.

Cal şi tata au dat înapoi şi am rămas nemişcaţi cu toţii, amuţiţi, privindu-l cum coboară stângaci pe trepte şi se întoarce cu spatele la noi. Mi-o amintesc pe mătuşa Viv gemând şi bufnetul sec al acelor cârje neaşteptate pe platforma de lemn, iar şi iar, ca o bătaie înceată şi bolnăvicioasă de inimă, în vreme ce se depărta şontâc. M-am uitat la feţele supte ale soldaţilor care umpleau trenul. Nici unul nu era acel Ogden pe care mi-l aminteam. Şi nici unul nu era Jimmy.

Am dat peste Og holbându-se la trotuarul din faţa gării. Tata a adus maşina, iar familia s-a strecurat înăuntru. L-am aşteptat şi pe Og – atât de mult, că tata a oprit motorul şi scâncetele mătuşii Viv au devenit singurul sunet – până ce mama a coborât şi a izbutit cumva să-l convingă să urce în faţă, lângă ea. Nu a scos nimeni nici un cuvânt până acasă. Vivian stătea înghesuită între mine şi Cal, uitându-se fără să-i vină a crede la ceafa neclintită a bărbatului ei. Când i-am pus o mână pe genunchi, a înhăţat-o ca o felină.

— E voia Domnului, avea să replice mama la tirada mătuşii Viv despre soldatul ei schilodit, când, înlăcrimată, a dat buzna în bucătărie în următoarea dimineaţă.

Viv a început să se vaiete că de ce, dacă Og ura acum viața și tot ce avea de-a face cu ea, nu murise acolo, pe câmpul de luptă, de ce nu-și lăsase corpul pe plajă, lângă al lui Jimmy. Mama a pus pe masă două cești de cafea și i-a zis lui Viv să se așeze.

Ori de câte ori auzeam referirea mamei la voia lui Dumnezeu – și o auzeam, nu glumă –, mă gândeam așa: Dumnezeu ori vrea, ori nu vrea. Dumnezeu vrea să lase un soldat tânăr să moară în brațele fratelui său. Dumnezeu vrea război, vrea amărăciune și vrea să facă dintr-un om un străin. Dumnezeu nu vrea să explice.

Am traversat șchiopătând bucătăria și am ridicat cârjele vechi pe care mi le azvârlise Og. Le-am potrivit în scobiturile de la subraț și mi-am testat mersul.

Era voia Domnului să-ți culeagă mama, vărul, mătușa de pe fața pământului ca pe niște piersici desprinse prea timpuriu de pe ramuri.

Am stins lumina în bucătărie fără să așez în dulap vasele curate, am tras pe mine pardesiul bleumarin de lână ce atârna într-un cuier după ușă, am lărgit șireturile pantofului ca să las spațiu piciorului înfășurat și umflat și am ieșit în cârje să dau de mâncare animalelor.

Era voia Domnului să ia o viață, să dea o viață, voia Lui să facă o viață de nerecunoscut. Nu era voia Domnului să te avertizeze în privința a ce urmează.

După ce animalele și-au primit nutrețul și brațele dintâi ale soarelui de dimineață s-au întins peste vale, m-am uitat împrejur, să fiu sigură că nu mă observa nimeni. M-am urcat pe bicicletă, am așezat atentă cârjele de-a latul ghidonului și, fără să mă gândesc care o fi voia Domnului, am plecat să-l caut pe Wilson Moon.

CINCI

Mă aşteptam la opreliști în găsirea lui Wil, dar nu anticipasem că Ruby-Alice Akerts are să fie una dintre ele.

Ruby-Alice locuia într-o casă de un cafeniu spălăcit, pe un lot de pământ triunghiular, bine împădurit, ceva mai jos de ai mei. Deşi era vecina noastră cea mai apropiată, arbora mereu o expresie acră şi o veşnică scufie neagră peste părul creţ şi anost, locuia cu o menajerie de animale de pripas şi, prin urmare, mama o socotise prea ieşită din rândul lumii ca să merite atenţia unor buni creştini.

Treceam aproape zilnic pe lângă casa ei, însă nu opream niciodată s-o vizităm ori să-i aducem, în semn de bună vecinătate, vreo plăcintă. Mama ne instruise să nu ne uităm la Ruby-Alice când o vedeam pedalând spre orăşel pe bicicleta neagră şi şubredă, cu coşul de răchită ferfeniţi atârnându-i de ghidon. Era ştiută că se holbează la lume cu ochii ei stranii şi desface buzele, pregătindu-se parcă să azvârle vreo necuviinţă, însă fără să scoată o vorbă. Toată Iola o credea ţicnită, însă destul de nevătămătoare cât să i se dea pace.

Într-o seară, la cină – cu mama stând la masă în locul ei obişnuit, pe care avea să-l ocupe mai târziu Og –, ochii lui Seth s-au aprins povestind cum aruncase un şir de pietre în bătrână, care îl privise insistent de pe bicicletă în timp ce trecea pe drumeagul comun.

— Am nimerit drept în ea cu una, s-a umflat în pene, ronţăind cu rânjet dintr-un biscuit, numai că zăluda aia a pedalat mai departe, ziceai că n-a simţit nimica.

M-aş fi aşteptat ca mama să-l mustre pe Seth pentru agresarea vecinei, ori cel puţin pentru că vorbise cu gura plină, însă a continuat să-şi mănânce şunca tăiată în dumicaţi mici, cuviincioşi.

— Cucoana-i diavolu, a râs Seth.

Tata şi Cal şi-au îndreptat spre mama privirile rugătoare, însă ea tot nu scotea un cuvânt. Gura lui Seth gonea cu viteza neaşteptată a unui câine slobozit din lanţ.

— Diavolu' în carne şi oase, şi locuieşte colea, între pini!

Şi-a ridicat degetele pe lângă urechi, întruchipând nişte coarne imaginare. Într-un târziu, mama l-a certat:

— Nu vorbim despre Satana în casa asta.

Nu mult după, Ruby-Alice a trecut pedalând pe lângă mine şi mama, pe Strada Mare. Nu m-am putut abţine să n-o privesc, întrebându-mă dacă e într-adevăr Satana într-un deghizament prea puţin probabil. Dar aş fi avut cum să-mi dau seama? Era urâtă ca dracul, asta clar. Cârlionţi albi şi lânoşi îi izbucneau de sub scufia neagră. Pielea ridată îi bătea într-un albăstrui bolnăvicios. Un ochi îi era aşa de înfundat în orbită, că părea să nu-l aibă defel. Celălalt – de un albastru de gheaţă, sălbatic şi holbat – şi-a înfipt privirea într-a mea preţ de un moment alarmant.

Când mi-am coborât ochii, a trecut de noi în viteză, cu buzele desfăcute, însă fără alt sunet decât chiţăitul bicicletei şi pietricelele scrâşnind sub roţi. Un câine Chihuahua prăpădit, negru şi cu urechi ascuţite de liliac, tremura în coşul ei de răchită.

— Te-ai uitat la ea? a cerut să ştie mama, oprindu-se să-mi ridice bărbia şi să mă privească în ochi.

— Nu, am zis, neştiind, imediat ce cuvintele mi-au scăpat de pe buze, ce mă făcuse să mint.

— Dusă cu sorcova. Lăsându-mi în pace bărbia, mama m-a apucat de braţ şi şi-a continuat drumul spre băcănia lui Chapman. Să ne ajute Dumnezeu.

Mama a iuţit pasul, de parcă ar fi luat distanţă de ceva ameninţător, cu toate că Ruby-Alice dispăruse, dând pieziş colţul de pe Strada Mare. Mă chinuiam să mă ţin după ea. Dacă Ruby-Alice era nebuna, m-am întrebat, de ce avem nevoie *noi* de ajutorul Domnului şi nu ea?

Am început să mă rog pe furiş pentru Ruby-Alice. Ori de câte ori se ivea, îmi treceam prin minte aceeaşi scurtă şi clandestină binecuvântare, fuguţa, de parcă ar fi fost un singur cuvânt, ca şi cum aş fi vrut s-o termin cât mai iute cu încălcarea poruncilor mamei: *Doamne AjutoPeRuby Alice AkersAmin.*

Gândisem formula astfel încât să fie eficientă şi la obiect, acoperind pornirile lunatice şi pe Satana şi pielea ei albăstrită şi tot ce-o mai făcea să sufere, dar şi îndeajuns de scurtă cât să poată fi trimisă către ceruri înainte să prindă mama de veste. Era tare ciudat să-ţi ascunzi o rugăciune, dar, vezi bine, ea o judecase pe Ruby-Alice drept imposibil de mântuit. N-aş putea zice de ce aveam impresia că aş putea s-o redau graţiei divine, însă credeam în asta din toată inima mea tânără. Chiar şi după ce s-a uitat urât la mine de după un copac, când am ieşit din biserică cu ochii roşii şi clătinându-mă pe picioare după ce-mi

înmormântaseră familia, până şi în momentul acela, când mintea îmi era îmbibată de durere, am gândit un *DoamneAjutoPeRubyAliceAkersAmin.* Reverendul Whitt îşi pusese fiii s-o alunge de lângă biserică. Unul din puţinele momente lucide din acea zi neguroasă a fost s-o văd cum se aruncă pe bicicletă şi se depărtează în pripă.

Până în toamna în care am împlinit şaptesprezece ani îmi abandonasem de mult rugăciunile copilăreşti întru propăşirea lui Ruby-Alice şi, cu toate că rămâneam vecine, arareori îmi umbla gândul la ea. N-o mai văzusem din mijlocul verii, când trecuse grăbită pe lângă taraba noastră cu piersici din drum, holbându-se în felul ei aparte şi făcându-l pe Păstrăv să latre înnebunit. Liniştisem câinele, îmi cerusem iertare de la muşteriii care pipăiau piersicile timpurii şi nu mă mai gândisem la bătrână.

Când am pornit, în dimineaţa aceea, să-i dau lui Wilson Moon de urmă – am manevrat, cu cârjele bălăngănindu-se peste coarnele bicicletei, în josul aleii noastre lungi şi pe drumeagul nepietruit care ducea spre orăşel –, am văzut-o proptită acolo, ca pe o vedenie ivită subit în lumina palidă, pe Ruby-Alice Akers. Nu avea nici scufia cea neagră şi nici bicicleta. Părul alb îi curgea în spirale deznădăjduite peste faţa palidă. Gleznele îi ieşeau ca nişte scobitori alburii din ghetele de piele scâlciate. Purta o rochie ponosită de muselină care se termina la genunchii osoşi şi mai multe cardigane de lână, în straturi, toate în nuanţe de verde, aşa încât bustul părea să i se piardă pe fundal, despicând-o în două jumătăţi fără culoare. Ochiul înfundat în orbită m-a cercetat ca pe-o străină, în vreme ce ochiul bulbucat mă ţintea acuzator, de parcă ar fi stat prea mult să mă aştepte şi acum sosirea mea o irita.

Mai să cad de pe bicicletă încercând s-o ocolesc. A rămas pe loc, fulgerând din priviri, fără să se clintească. Ochiul bulbucat mi-a cercetat în cruciş şi-n curmeziş cârjele şi glezna pansată. A ţâţâit şi a scuturat din cap.

Nu m-am gândit nici o clipă să opresc. Femeia căreia, copilă fiind, îi purtasem atâta grijă devenise pentru mine, cum era şi pentru ceilalţi, un simplu obiect de decor. La acel moment nu însemna decât un obstacol, întocmai cum ar fi fost şi o vacă ori un trunchi de copac căzut în drum.

M-am cutremurat când a întins braţele, două palme albe ca neaua, cu degetele răşchirate şi încârligate năpustindu-se spre mine, parcă încercând să mă tragă la pământ. Am sărit înapoi ca arsă şi am gonit cât

de iute am putut. Am observat, pedalând, că bicicleta ei rablagită stătea culcată peste margaretele moarte din şanţul drumului.

Dacă mă uit în urmă, mi-e ruşine că nici măcar nu m-am oprit o clipă s-o întreb dacă are nevoie de ajutor. Eram atât de concentrată pe căutarea lui Wilson Moon, ori poate într-atât de învăţată s-o ignor pe Ruby-Alice ca pe-un câine de pripas, încât nu mi-a trecut prin minte că ar putea fi rănită ori dezorientată. Nu mi-a venit în cap, cu siguranţă, că mi-ar fi putut oferi ajutor, însă nu ştiuse cum să mă abordeze, cum nu ştiam nici eu.

În târg, Wil nu era pe nicăieri. În Iola era linişte, lumea abia se trezea. Vreo cinci-şase localnici se îndreptau spre slujbă sau cafenea. Domnul Jernigan mătura aleea din dreptul prăvăliei lui. Două automobile şi un camion de lapte circulau pe Strada Mare. De două ori am străbătut cu bicicleta oraşul dintr-un capăt într-altul, cât mi s-a părut că o pot face fără să atrag atenţia, sperând ca Wil să mă vadă şi să apară în vreun cadru de uşă ori de geam, radios, cu gura până la urechi. Mi-am închipuit cum avea să arate după ce se îmbăiase la pensiunea lui Dunlap, poate că-şi schimbase şi hainele, şi am simţit că bătăile inimii se iuţesc. Cum nu era nici urmă de el, am parcat bicicleta în faţa pensiunii, mi-am potrivit sub braţe cârjele, am tras aer adânc în piept şi am pornit şontâc pe treptele de lemn. Uşa din faţă era proptită cu un pietroi cafeniu. Am aruncat un ochi înăuntru, am inhalat mirosul de cafea, şuncă şi bărbaţi, fără să văd însă decât un antreu lung, cu lambriuri de lemn, mărginit de bănci şi înţesat cu surtuce atârnate şi ghete încrustate cu noroi. Mi-am scormonit mintea în căutarea unui pretext ca să intru.

Un bărbos cam de vârsta tatii, însă mai puternic şi ţinându-se mai drept, a păşit în vestibul şi s-a aşezat pe o bancă. A pus mâna pe o pereche de ghete şi-a înfipt una în piciorul drept, fluierând o melodie domoală cât şi-a legat şireturile. Întinzându-se după bocancul stâng, a trecut cu privirea prin dreptul uşii, şi favoriţii i s-au desfăcut într-un zâmbet neliniştitor. A lăsat să-i scape un şuierat prelung printre dinţii ca grăunţele de porumb, măsurându-mă din creştet până în tălpi şi, pufnind a râde, a scos un: „Ehei, da' ce-avem noi colea!”

Toamnă de toamnă, căminul lui Dunlap se umplea de argaţi căutând de lucru la strânsul fânului şi la culesul recoltei, împreună cu văcari nădăjduind să se tocmească la adunatul cirezilor de pe pajiştile alpine şi la mânatul lor la vale înainte de prima ninsoare. Afluxul era de ajutor şi

binevenit, deşi unii dintre bărbaţi, o ştiam, aduceau necazuri. Ăsta de faţă avea ceva, cu zâmbetul lui galben şi ochii aprinşi, care mă făcea să jinduiesc după iarnă.

M-am clătinat un moment, strângând în pumni cârjele. Am auzit zăngănit de vase din interior şi am presupus că domnul şi doamna Dunlap erau în bucătărie şi strângeau după masa de dimineaţă.

— Am venit s-o ajut pe madam Dunlap cu prânzu', am minţit cu o uşurinţă surprinzătoare.

— În spate, scumpo, a răspuns, din cale-afară de amabil.

Am tras iarăşi o gură bună de aer, am trecut în cârje pragul şi am traversat odaia cea lungă, simţind în trecere ochii bărbatului pe mine.

— N-ai să fii de mare ajutor, zic io, după cum se vede, a adăugat dând din cap cu un rânjet spre glezna-mi bandajată.

— Mă descurc, am răspuns, încurajată de iuţeala minciunii mele şi de primii paşi făcuţi în incinta pensiunii.

Mă aşteptam să dau înăuntru peste alţi bărbaţi, însă, spre uşurarea mea, respectivii erau ori la spălător, ori plecaseră deja pe la treburi. Salonul era întunecos şi jilav, cu două canapele uzate de piele şi o spuză de scaune de lemn înşirate alandala în jurul unei sobe calde, negre şi pântecoase. Un vas de alamă solid, cu buza largă, se odihnea lângă vatra de cărămidă, iar pe o plăcuţă sprijinită de el sta scris „Rugăm Folosiţi Scuipătoarea" cu litere negre, trasate de mână. Un trofeu de elan agăţat de perete privea de la înălţime scena cu ochi negri, pustiiţi. M-am ţinut după zăngănitul de vase.

Am descoperit-o pe doamna Dunlap uscând ultima farfurie de la micul-dejun cu un şervet cu carouri roşii, fredonând ceva în surdină. Spre deosebire de salonul soios, bucătăria avea pereţi albi, curaţi şi un şir înalt de ferestre ce dădeau către est, radiind lumina zorilor. Doamna Dunlap era o femeie palidă cu trup înalt, în formă de clopot. Purta o rochie simplă de bumbac peste care îşi prinsese un şorţ de denim, legat lăbărţat la gât şi pe mijloc. Părul şaten-deschis îi era prins sub o basma bleumarin înnodată pe frunte, cu capetele legate iţindu-se ca o pereche de urechi în plus. Era atât de căzută pe gânduri şi pierdută în fredonat, că nu m-a zărit până ce nu mi-am dres cu intenţie glasul.

— Oo! Torie, dragă. Nu te văzusem.

Doamna Dunlap şi-a dus mâna în dreptul inimii, apoi m-a întâmpinat cu un surâs cald, arcuindu-şi cu bunătate ochii căprui. A tresărit iarăşi, ca

de sperietură, când a dat cu ochii de cârje, a aruncat deoparte cârpa de vase şi s-a grăbit să aducă un scaun, zicând:

— Da' ce-ai păţit? Iote, punte jos, drăguţă.

Uitasem cât de amabilă e doamna Dunlap, cu care mai luasem contact doar în treacăt de la moartea mamei, însă mi-am amintit îndată îmbrăţişările lungi şi strânse pe care mi le dăduse mie şi familiei, ca şi de multele caserole şi plăcinte pe care le lăsase la noi pe verandă în lunile care urmaseră.

— Sunt bine, doamnă Dunlap, am zis luând loc şi aşezând cârjele pe duşumea. O gleznă sucită, atâta. Vizuinile astea de popândău, ştiţi cum e.

— Păi, cum nu. Am păţit şi eu aşa. Sâcâitoare lighioane. Biata de tine! Şi-a tras un taburet lângă mine şi s-a aşezat. Cu ce pot să te ajut? Şi zi-mi Millie, drăguţă, Millie şi-atâta.

Minciunile curseseră atât de lesne de când pusesem piciorul în căminul de bărbaţi, că am deschis gura, aşteptând o alta care să-mi explice vizita. N-a ieşit nimic. Mi-am făcut de lucru cu nasturii de lemn ai hainei. Millie s-a aplecat un pic mai mult spre mine, înălţând din sprâncene.

Neînstare să inventez o braşoavă şi ogoită până la moleşeală de căldura lui Millie, i-am spus, prosteşte, adevărul.

— Mă întrebam... stă la voi un băiat numit Wilson Moon? am îngăimat sfioasă, simţind că-mi galopează inima la prima rostire a numelui său.

Schimbarea în expresia lui Millie m-a înştiinţat pe dată că greşisem.

— Indianu'? a întrebat cu o strâmbătură, retrăgându-se de parcă ar fi adulmecat o duhoare oribilă. Torie, dragă, de ce-ai întreba tu, pentru numele cerului, de-un sălbatic murdar?

Am rămas fără grai. Nu mai văzusem în viaţa mea un indian. Ştiam doar ce învăţasem la şcoală, despre violenţa cu care întâmpinaseră generaţia bunicilor mei când veniseră albii să civilizeze Vestul şi cum îi strămutase guvernul, demult, undeva unde să nu mai facă probleme. M-am amintit şi remarcile făcute de tata şi Seth în ajun, cum că Wil ar fi mexican. Fiind indian ar fi stârnit încă şi mai mult dispreţ. Nu-mi venea a crede şi pace că-i adevărat.

Millie aştepta un răspuns, iar pe chip începea să i se ivească o suspiciune rudă cu dezgustul.

— Eu... ăăă... m-am bâlbâit, tata a auzit de-un băiat cu numele ăsta care caută de muncă. Avem de cules mult în astea două săptămâni ce

urmează. Nu-l ştiu pe băiat, doar după nume.

Millie s-a relaxat.

— Ehei, ascultă-mă bine, tăticu-tău n-ar vrea să aibă nimica de-a face cu băiatul ăla. Pun rămăşag că alde Păstrăv al vostru nu l-ar lăsa nici la o milă de livadă. A zâmbit la insinuarea cum că Wil nu ar fi vrednic nici măcar de aprobarea unui câine, apoi a zis: Aseară a fost de-ajuns să aruncăm o privire la pielea lui cea roşie ca să-i facem vânt de-aici mintenaş.

— Aah, am icnit, încercând să nu mă dau în vileag, dar fără să-mi pot ascunde tulburarea.

— S-ar oţărî tare rău muşteriii noştri de-am începe să lăsăm indieni pe-aici, nu mai zic că răspândesc molime, s-a cutremurat ea de parcă ar fi vorbit despre o invazie de şobolani. Nu, tu zi-i lui tăticu-tău că punem anunţ, nu-i vorbă, că-i trebuie un muncitor, da' nu băiatul ăla. Aş zice, oricum, că şi-a luat câmpii de mult. Ehei, a zis bătându-mă cu palma pe genunchi în semn că eram gând la gând, aşa ni-i şi nădejdea, păi, cum?

Atingerea ei mă îngreţoşa. Din fericire, bărbatul i-a intrat în bucătărie chiar în momentul în care am simţit că mi se topeşte calmul chipului, după explorarea subiectului Wilson Moon. Braţele domnului Dunlap dădeau pe dinafară de ştiuleţi de porumb verde. Millie a sărit să-l ajute.

— 'neaţa, Torie. Pare bine că te văd, a zis cu un asemenea firesc, de parcă aş fi trecut zilnic să-i vizitez.

Millie mi-a luat-o înainte, alungând ferm orice referire la Wil:

— Domnul Nash cată argat pentru ce mai are de cules la piersici. I-am spus lui Torie c-o să dăm de ştire la oameni.

Mi-a făcut cu ochiul.

— Nu-i bai, a zis el desfăcând prima fâşie lungă de pănuşă şi căptuşeala ei de firicele mătăsoase. Era mătăhălos, lat în spete, iar venele antebraţelor i se umflau la fiecare smucire. Am nişte muşterii care nu peste mult or să termine de adunat fânul. Zic c-o fi vreunul care să mai vrea de muncă.

I-am mulţumit, apoi am mai schimbat câteva politeţuri despre recoltă, glezna mea şi vremea plăcută de toamnă. Îndată ce mi-a îngăduit buna-creştere, am apucat cârjele, am cerut voie să mă retrag şi am traversat iarăşi, şontâc-şontâc, casa de oaspeţi. Mă trăgeau în jos, mai mult decât glezna scrântită, gogoşile pe care le turnasem şi felul în care-l alungaseră alde Dunlap pe Wil – intoleranţă de care, mă temeam, avea să aibă parte

de la mulţi alţii, dacă într-adevăr avea sânge indian. Când am ajuns pe verandă, în soarele dimineţii, am simţit că mă sufoc în haina de pe mine. Am sprijinit de balustradă cârjele şi mi-am descheiat aproape speriată nasturii, dezbărându-mă de haină şi lepădând-o pe podea cu răsuflarea tăiată şi asudând.

Mult mai îngrijorător decât chestiunea sângelui lui Wil era faptul aproape incontestabil că plecase din oraş. Evacuat de la Dunlapi, după ameninţările şi ostilitatea pe care le căpătase de la familia mea, nu-mi închipuiam de ce-ar fi vrut să mai zăbovească prin Iola. O fată aşa de obişnuită ca mine n-ar fi avut cum să-l ţină într-un loc în care, altminteri, nu era dorit. Am luat o gură bună de aer, m-am oţelit cu pragmaticul bun-simţ al mamei şi mi-am jurat să termin odată cu neroziile. Wil plecase. Mi-am spus că viaţa nu era cu nimic diferită acum decât fusese cu mai puţin de o zi în urmă, când nici nu mă uitasem încă în ochii lui negri, adânci.

Cu toate astea, păşind în cârje spre bicicletă şi pornind iarăşi spre casă, nu puteam decât să mă port cu încredere prefăcută. Fiindcă în ochii aceia văzusem nu doar un soi neaşteptat de bărbat, ci şi o bucată nouă din mine, de care nu voiam să mă mai despart.

ȘASE

M-am trezit în dimineața următoare cu mintea zumzăind de evenimentele ultimelor două zile. Ca să-mi abat gândul aveam nevoie să mă apuc de treabă, așa că m-am încredințat singură că glezna încă umflată se lecuise destul cât să mă pot întoarce la corvezi.

Înainte să mă duc șchiopătând în bucătărie ca să pregătesc masa de dimineață, i-am înapoiat cârjele lui Og. Când le-am sprijinit de perete lângă ușa închisă a dormitorului lui, m-am gândit într-un fel nou la el: cum te-oi fi simțind fiind Ogden, cu un picior pierdut în război, celălalt fără talpă ori folos după cangrenă, un corp odată agil prins în chingile unui scaun? De când se întorsese de pe front, furia lui Og fusese cu siguranță leul dincolo de care se ascundea mielul mâhnirii sale. Viv nu făcuse nici un secret din nemulțumirea pe care i-o stârnea războinicul ei mutilat, cu toată munca de convingere dusă de mama ca s-o facă să accepte planul lui Dumnezeu. Când Viv murise atât de subit, îmi fusese ciudă pe Og că nu se arătase suficient de trist. Dar poate că absența ei însemna pentru el un reziduu mai puțin al trecutei sale vieți, la înălțimea căreia nu se mai putea ridica. Dacă eu nu eram în stare să suport încă o zi cu cârjele alea, cum îndura aventurierul de altă dată realitatea pe deplin pustiită a vieții sale postbelice?

Am lăsat cârjele și m-am strecurat la pupitrul din salon. Am găsit înăuntru hârtia de scris a mamei. Foile de culoarea lavandei stăteau într-un teanc îngrijit, care îmi fusese interzis cât trăise ea și rămăsese neatins de la moartea ei. Am tras prima filă, aproape așteptând să-mi apară dinainte brațul despicând mustrător aerul. Am scos un creion ce-și păstra ascuțișul perfect dintr-o cutiuță argintie și-am scris: „Mulțumesc”. Am împăturit biletul și l-am pus la ușa lui Og, fără să aștept ori să primesc vreun răspuns.

Destule m-au ținut ocupată în următoarele câteva zile. Culeseserăm și vânduserăm piersici de mâna întâi încă din iulie, însă nopțile reci și zilele calde ale începutului de toamnă de pe pantele vestice din Colorado sunt cele care aduc zahărul în fructe. Clienții noști așteptau cel mai mult această ultimă și prețioasă recoltă finală. Ritualul tomnatic al tatii era să se trezească de mai multe ori peste noapte ca să verifice termometrul, știind prea bine că succesul nostru se ținea pe muchie de cuțit. O scădere

bruscă de numai cinci grade putea să transforme o recoltă târzie perfectă şi profitabilă în nişte gogoloaie terciuite bune doar pentru dat la porci sau de azvârlit la gunoi. Ţelul era să culegem îndeajuns de lent ca să avem marfa proaspătă cât era toamna de lungă şi totuşi îndeajuns de rapid ca pomii să fie goliţi înainte să cadă prima brumă zdravănă. Până atunci avuseserăm noroc şi izbutiserăm să întârziem recolta ultimă cu două săptămâni faţă de normal, însă tata nu era omul care să creadă că norocul ţine, şi îl simţeam temător. Suspicios pe scăderea cu două grade din dimineaţa în care stârnise Seth un aşa tămbălău cu maşina lui sport, şi cu încă un grad în dimineaţa în care-i înapoiasem binişor cârjele lui Og, tata a dat ordin ca rândurile de pomi să fie debarasate în graba mare. Gleznă umflată ori nu, mă bucura nişte muncă.

Culegeam piersici de-o viaţă. Era un lucru la fel de firesc precum răsuflarea. Nu ţin minte vreo vreme în care să nu fi ştiut, adulmecând şi atingând cu blândeţe, să stabilesc nivelul optim de coacere, cum să ridic uşor şi să desprind cu o rotire piersica de pe codiţa ei, atentă să nu-i sfârtec pieliţa fragilă, cum să ştiu ce fruct rozaliu e gata de piaţă, care e bun de trimis cu toptanul şi care e nimerit ca să fie înfulecat direct din pom. Spre deosebire de un măr sau o pară, un interval mărunt, de câteva zile doar – trei, poate patru –, determină momentul crucial al culegerii şi consumării unei piersici. Familia mea clădise reputaţia livezii nu doar pe seama formei şi a gustului perfect al piersicilor noastre, ci şi pe priceperea noastră, transmisă peste trei generaţii, de a le recolta şi de a le vinde la momentul exact al coacerii desăvârşite.

Cu coşul atârnându-mi de braţul stâng şi frunzele aurii în formă de banană gâdilându-mi faţa şi umerii, am început, cu mâna dreaptă, să desprind de pe ramuri piersică după piersică, ducând des fructul la nări ca să-i inhalez aroma dulce. Tata avusese, cum altfel, dreptate. Recolta finală era gata de cules.

Am ales să culeg în linişte din cel mai bătrân pâlc de pomi, din capătul depărtat al livezii. Tata culegea în nişte şiruri mai tinere de pe lângă hambar, cu Păstrăv alături. Seth strângea de pe rândurile din lungul pârâului. Fraţii Oakley – Holden, Chet şi Ray – au apărut să ajute abia după ce s-a luminat bine de ziuă. Nu mi-am închipuit c-o fac din bunătatea inimilor lor încremenite. Şi, fireşte, mai târziu aveam să aflu că tătânele lor făcuse o înţelegere cu al nostru, astfel ca, la schimb cu munca de argat a băieţilor, tata şi Seth să-i mâne cireada peste două săptămâni.

Adunatul turmei din văile alpine şi mânatul lor în jos prin Almont, Gunnison şi apoi pe terenul fermei lor de lângă Iola ar fi fost o treabă de două zile. Ştiindu-i prea bine pe băieţii Oakley, tata îi spusese părintelui lor că înţelegerea ţinea doar dacă nu se puneau pe blestemăţii şi nu vătămau fructele. Le-am simţit izul de Lucky Strike şi i-am auzit înjurând şi strigându-şi răutăţi la nici două minute de când i se alăturaseră lui Seth, înspre hotarul răsăritean. Ori vocile lor nu ajungeau la urechea tatii, ori atâta-i era de mare nevoia de ajutorul lor, că le trecea cu vederea neobrăzarea.

Era de la sine înţeles că mă voi opri din cules ca să pregătesc prânzul. Când soarele a ajuns pe la mijlocul de azur al cerului, mi-am strâns coşurile pline şi le-am aşezat pe marginea drumeagului din livadă, de unde tata le putea cu uşurinţă sălta în remorcă. Am trecut şontâc pe lângă Seth şi băieţii Oakley – ignorându-le comentariile din colţul gurii şi hlizelile batjocoritoare – şi m-am îndreptat spre casă. Pe când mă apropiam, l-am văzut pe tata stând de vorbă în curte cu un bărbat necunoscut. Era tinerel şi pistruiat, cu un cap mai înalt decât tata, însă cu umerii de două ori mai înguşti, cu salopetă îngălată de bumbac gros şi o pălărie de pai cu boruri late. Din buzunarul de la spate îi atârnau nişte mănuşi de lucru ferfeniţde. Păstrăv dădea din coadă a întâmpinare, însă omul părea să nu bage de seamă. Când tata m-a văzut că vin, mi-a făcut semn să mă apropii, iar străinul m-a privit cu o faţă lungă, ca de cal.

— L-au trimis alde Dunlap, a zis tata arătând spre bărbat fără să facă vreo prezentare.

Am simţit că-mi stă inima în loc. Braţele lungi ale minciunii ajungeau pretutindeni. M-am chinuit să scornesc un alt neadevăr ca să explic de ce pusesem piciorul în casa de oaspeţi interzisă, de ce inventasem nevoia tatii de mână de lucru, dar până să îngaim ceva, tata a zis:

— Frumos din partea lor. Ne-ar prinde bine ajutorul.

A înclinat din cap spre pălmaş, iar omul i-a răspuns aidoma, pecetluind târgul. Apoi, iarăşi spre mine:

— De plată n-avem mult de dat, aşa că întinde-i băiatului o masă pe cinste.

Am dat aerul afară, i-am zâmbit omului, care nu mi-a răspuns la fel, şi-am zis:

— Cum nu.

Când lucrătorii s-au adunat în bucătărie să îmbuce de prânz, cu ei le-

au venit şi mirosurile. Un amestec înţepător de sudoare, tabac, zeamă de piersică şi raze tomnatice de soare a alungat aroma bucatelor chiar şi când am scos din cuptor turtele, până şi când am pus în mijlocul haitei flămânde puiul fript şi cartofii. Unchiul Og şi-a făcut vânt înăuntru cu mâinile pe roţile scaunului, adăugând miresmelor, în drum către locul său obişnuit, pe cele de whisky şi tutun de mestecat.

Mi-am căutat de lucru la plită, cu spatele la masă, turnând zeama rămasă de la prăjitul cărnii într-o cratiţă şi amestecând rântaşul pentru masa de seară. Tata l-a prezentat pe bărbatul cu faţă de cal drept Forrest Davis. Og a mârâit, tinerii au dat bineţe şi s-au apucat pe loc să schimbe lăudăroşenii şi insulte. S-au ospătat zdravăn cu toţii şi n-a observat niciunul că nu mă aşezasem, ceea ce mi-a convenit de minune.

Tocmai adăugam nişte făină la rântaş, fără să le dau bărbaţilor mare atenţie, când Davis, care până atunci tăcuse, şi-a dres fără veste vocea şi a rostit, cu glas surprinzător de adânc:

— Perth mai c-a trebuit să-şi împartă culcuşu' c-un indian, la cămin. Aţi auzit treaba asta?

M-am oprit simţind că-mi înţepeneşte spinarea, cu mâna încleştată pe tel. Răsuflarea mi-a contenit în plămânii încremeniţi. Am ascultat.

— Pun rămăşag că-i jegosul ăla nenorocit cu care te-ai luat tu la harţă, Seth, a zis cu gura plină unul dintre băieţii Oakley – Holden, am ghicit după tonul veninos.

— Aud că i-a făcut vânt de la Dunlap, a replicat Seth.

M-am întrebat de unde ştia, pe cine întrebase şi de ce.

— Aşa-i, da-nainte a contaminat spălătorul. S-a furişat ca un dihor. Davis a mestecat, a înghiţit dumicatul, apoi a adăugat: Dunlap l-a prins când şterpelea rufe de pe funie. A tulit-o cu un braţ.

Rântaşul pe care-l lăsasem de izbelişte se umpluse de bulbuci şi dădea pe dinafară. Picuri cafenii s-au înălţat şi mi-au pârjolit degetul mare. Am tresărit violent, am dat înapoi un pas şi-am răsturnat cu un zăngănit cratiţa, vărsând peste plită cleioşenia încinsă. Bărbaţii din spate au tăcut pe loc, neîndoielnic îndreptându-şi către mine privirile, dar faţa mi-era atât de îmbujorată de menţionarea lui Wilson Moon, încât n-am cutezat să întorc capul.

— Iertare, am bâiguit repezindu-mă să iau o cârpă din chiuvetă. Degete de plastilină, am zis chicotind cu voioşie falsă şi apucându-mă să şterg.

Conversaţia a reînceput. Nu mai ştiam cine ce zicea, am pierdut repede şirul. Unul a spus că băiatul evadase din închisoarea aflată la sud, pe lângă una dintre rezervaţii; altul aflase că de la o şcoală cu internat pentru indieni fugise; încă unul, că ar fi fost un hoţ, un vagabond care dădea lovitura în câte un orăşel şi îşi lua apoi tălpăşiţa. Au făcut glume cu feţe vopsite pentru luptă, cu mocasini, l-au numit sălbatic păgân, şobolan de prerie.

— Dus de mult de-acuma, zic eu, a fost de părere Davis.

— Ar face bine, a hârâit unchiul Og.

— Chiar aşa, la naiba, s-a băgat şi Seth. O să-l omor pe scârba de piele-roşie dacă-l mai văd vreodată.

— Destul, a răsunat pentru prima oară glasul tatii. L-am auzit punându-şi pe farfurie tacâmurile şi trăgându-şi scaunul de la masă. Hai, ne-aşteaptă fructele alea, băieţi.

Bărbaţii au ieşit din bucătărie în grup compact şi gălăgios, luându-şi cu ei izul înţepător şi vorbele buruienoase, lăsând masa înţesată cu firimituri, farfurii şi o carcasă de pui curăţată atât de bine, de ziceai că s-au înfruptat din ea vulturii. Mâinile mi-au tremurat cât am strâns blidele şi le-am curăţat de resturi. Abia dacă fusesem în stare să concep posibilitatea ca Wil să fie indian, darămite să-l socotesc evadat sau tâlhar. Cuvintele crude care-l avuseseră ca ţintă păreau departe de adevăr, şi totuşi ce ştiam eu cu adevărat despre băiatul ăsta, pe lângă faptul că avea farmec, mister şi forţa de a mă ridica şi purta în braţe de parcă aş fi fost uşoară ca o pană?

Am umplut chiuveta, sprijinită într-un picior ca să-mi odihnesc glezna, şi am spălat absentă vasele, amintindu-mi cum mă simţisem în braţele lui Wil, cum mă uitasem în ochii lui blânzi, străbătători. Gândindu-mă la ce-mi povestise despre umblatul în vagoanele de cărbuni, m-am întrebat care era minciuna şi care, adevărul. Am presupus că bărbaţii avuseseră dreptate: nu mai era de mult nici urmă de Wil prin Iola. Şi totuşi...

Am şters şi pus în rafturi vasele, după care m-am întors la porţiunea mea de livadă ca să încep culesul de după-amiază. Mai sus de ferma noastră, pământul arid era împestriţat cu tufe de perie-mare, stejar roşu şi pini scămoşaţi. Pâlcuri răzleţe de plopi tremurători îngălbeniţi fremătau parcă a sărbătoare peste coasta altminteri solemnă a dealului. Câţiva pini galbeni se înălţau peste restul înfoindu-şi fustele largi, întunecate. Soarele bătea peste întregul peisaj, parcă neînştiinţat că vara

se sfârşise. În umbra livezii, unde inima îmi era mai potolită şi simţurile, mai ascuţite, intuiţia mi-a dat de ştire, asta e şi n-ai ce-i face, că Wil nu se afla departe. Nu am habar cum de-am ştiut, însă l-am simţit privindu-mă cum întind braţul, cum adulmec şi desprind de pe ramuri, una câte una, piersicile moi şi zemoase. Mai târziu avea să-mi spună cum se reflecta din frunzele aurii soarele după-amiezii, iscându-mi o licărire galbenă pe piele; cum mă privise muşcând dintr-o piersică dolofană, cu sucul curgându-mi peste dosul mâinii, către cotul gol; cum îmi lucea gura, de parcă l-aş fi îmbiat să-şi lipească buzele de ale mele. A zis că în clipa aceea şi-a dat seama că se îndrăgosteşte de mine, tot mai straşnic cu fiecare muşcătură lacomă şi fiecare uitătură neştiutoare înspre el printre copacii pletoşi.

Nădejdea că truda are să mi-l alunge cumva pe Wil din gând s-a dovedit cu totul fără temei. Dimpotrivă, pe parcursul după-amiezii lungi şi tăcute din livadă, doar el mi-a ocupat mintea. Pierdută în gânduri cum eram, ziua a scăpătat iute. Când umpleam ultimul coş înainte să mă îndrept spre bucătărie ca să fac de-ale gurii, am auzit un foşnet brusc în stânga. M-am înfiorat şi am scăpat coşul, trimiţând câteva piersici de-a dura prin iarbă. Foşnetul s-a apropiat, era limpede zgomot de crengi date în lături de cineva care străbătea livada, nu pe haturile înierbate dintre şirurile de pomi, ci de-a dreptul, printre copaci. Partea logică a minţii mi-a spus că se apropie vreo căprioară, însă inima se ruga fierbinte să fie Wil. Mi l-am închipuit cum iese din frunziş, un umăr lat şi apoi încă unul, şi se opreşte tăcut înainte-mi, surâzând ştiutor, întinzând o palmă de parcă mi-ar cere să-i pun în ea o piersică, dar voind, cum altfel, mâna mea.

Fără veste, Forrest Davis şi-a croit drum cu pieptul şi braţele printr-un şir de la nici cinci metri de mine. Pasul îi era decis, agresiv chiar, de parcă s-ar fi concentrat intens asupra destinaţiei, cu toate că, dacă aşa ar fi stat lucrurile, ar fi folosit una dintre multele poteci către drumeagul fermei, în loc să se vânture printre copaci, şir după şir. Davis s-a oprit să arunce o ocheadă spre rândul opus faţă de mine. Purta mănuşi de lucru, nu şi coş. De obicei, tata nu dădea voie cu mănuşi la cules, socotind că fineţea cojii de piersică, pe care trebuia s-o simţi, avea o însemnătate la fel de covârşitoare ca aspectul şi mireasma. M-am întrebat dacă tata nu apucase să-i explice asta ori dacă zilierul cel nou nu se avea bine cu regulile. Mişcările îi erau iuţi, precipitate. Când să rotit înspre mine, să se

uite la rândul pe care eram, fruntea fără pălărie s-a profilat imensă, lată şi bombată, accentuându-i trăsăturile şi aşa cabaline ale chipului pistruiat, cu pomeţi înalţi şi falcă lungă, ascuţită. Am rămas stană de piatră, nădăjduind prosteşte că o să scap neobservată. Fireşte că m-a văzut şi a tresărit surprins. Ochii ni s-au întâlnit un crâmpei de clipă. S-a uitat prin mine, dincolo de mine, de parcă aş fi fost un iepure. A întins gâtul lung într-o parte şi în cealaltă, cercetător, apoi s-a răsucit pe călcâie deodată şi, fluturând braţele osoase prin spaţiul rămuros dintre doi pomi, s-a făcut nevăzut. A continuat să păşească, linişte şi foşnet, linişte şi foşnet, până ce a trecut dincolo de raza auzului meu.

Davis îl căuta pe Wil. Eram sigură că-i aşa. M-am cutremurat, la fel de mult din pricina adierii reci a vântului de după-amiază cât din cea a uităturii cu care mă pironise străinul.

Davis, vezi bine, nu era singurul care îl hăituia pe Wil. A doua zi, când i-am ajutat pe tata şi pe Seth cu dusul comenzilor în oraş, am descoperit două înştiinţări lipite pe geamul prăvăliei lui Chapman. Nu apărea vreun nume, şi nici precizări legate de faptele comise, însă cele două foi scrise de mână aveau în vedere, limpede, capturarea lui Wil. „Hoţ Căutat, Piele Cafenie, Păr Negru, Periculos. 20 de dolari recompensă. Vezi la Martindell".

Ezra Martindell era localnicul care se ocupa cu păstrarea ordinii publice. Bunicul lui construise una dintre primele case în toată legea de pe Strada Mare, cu aproape şaptezeci de ani în urmă, şi întreaga familie Martindell îşi luase misiunea de a veghea, de pe veranda încăpătoare, asupra celor ce se petreceau în târg. Fără vreo altă îndreptăţire decât că tatăl lui Ezra, Albert, fusese uns ajutor de şerif de Biroul Şerifului Districtual din Gunnison. După moartea lui Albert, Ezra îi preluase insigna şi umbletul ţanţoş. De când în Iola se instalaseră linii telefonice, în 1942, îndatorirea de căpătâi a lui Ezra era să-l sune pe şeriful Lyle din Gunnison dacă ceva părea nelalocul lui şi să menţină ordinea cât făceau adevăraţii poliţişti drumul de treizeci de minute cu maşina. M-a înfuriat că unul de teapa lui Ezra Martindell putea pune o recompensă pe capul lui Wil bazându-se doar pe minciuni, vorbe din auzite şi poate ceva rufe lipsă ce-ar fi putut, la fel de bine, să fi fost zburate de vânt de pe sârmă.

Ce m-a necăjit încă şi mai tare a fost felul în care Seth a scos un şuierat haiducesc când a văzut înştiinţările, de parcă o încercare pe care abia aştepta s-o înfrunte tocmai i se ivise în cale. Şi mai rea de-atât a fost

uitătura plină de înţelesuri pe care mi-a aruncat-o punând un deget slinos pe afiş şi bătând cu el în cuvântul *Recompensă*.

— La marele fix, a zis cu un rânjet pieziş. O să-mi câştig ăştia douăzeci de biştari.

ŞAPTE

În dimineaţa aceea tata nu adusese vorba de şchiopătatul meu, însă când ne-am întors la camionetă după ce-am dus marfa la Chapman, cum stăteam pe banchetă şi spumegam în tăcere la spatele lui frate-meu, a zis că vrea să lucrez la toneta de la drum până la amiază.

— Dacă se-ntoarce flăcău' ăla, Davis, ar trebui s-avem destule mâini de lucru, a zis tata. Cora-i cam ocupată astăzi.

Cora Mitchell, fiica nemăritată a vecinului, locuia într-o cabană rustică, însă curăţică, pe pământul alor ei şi vindea la toneta noastră o bună parte din sfârşitul verii şi din toamnă în schimbul ajutorului dat tatălui ei de tata, la ferma lor, în multe zile de luni şi de miercuri. Familiile noastre procedaseră aşa încă de dinainte să mă nasc. Cora se descurca de minune să discute despre vreme, să stea la bârfe cu localnicii şi să-i facă pe cei care nu erau de prin partea locului să se simtă ca nişte neamuri. Ştia să vrăjească un muşteriu, să-l convingă să cumpere o duzină de piersici dacă venise doar pentru şase, jumătate de baniţă dacă voia o duzină. Adesea îşi termina de vândut marfa pe la începutul după amiezii. N-ar fi avut altă noimă să fiu pusă s-o ajut la tarabă în afara vătămăturii pe care eram hotărâtă să n-o bag în seamă, dar îmi doream un răgaz atât de la supărarea pe Seth, cât şi de la bănuiala în privinţa lui Forrest Davis.

— Mie-mi convine, i-am spus tatii.

Cora aştepta îndatoritoare când am oprit la standul de un alb şters, închegat din scânduri. Fiind singurii cultivatori de piersici din zonă, aveam singurul punct permanent de vânzare a fructelor de pe Autostrada 50, la o aruncătură de băţ de ieşirea spre Iola a Autostrăzii 149. Se mai întâmpla ca alţi agricultori de prin zonă să-şi pună câte o dugheană ici şi colo şi să-şi vândă din recoltă, îndeobşte legume şi rădăcini de care se găseau peste tot, însă toneta noastră avea un acoperiş de tablă cumsecade, podea de scânduri şi un permis de desfacere obţinut legal. Legenda spunea că bunicul pusese în ramă permisul chiar în ziua când îl căpătase, în Gunnison, şi-l atârnase pe peretele salonului ca pe o operă de artă, în loc să-l prindă la vedere pe tonetă, cum i se spusese.

Tata şi Seth au săltat cosărcile din remorcă, cu fiecare răsuflare pompând vapori în aerul rece al zorilor. Cora ne-a întâmpinat cu zâmbetul ei care făcea să i se adâncească o gropiţă în obraz şi a început

îndată să aşeze fructele noi pe tejghea, trasând iute şi totuşi iscusit şiruri precise, rotind spre deasupra carnea mai rozalie, aruncând câte un fruct mai pălit înapoi în coş. Cora Mitchell era înaltă şi corpolentă, poate cea mai trupeşă femeie pe care o văzusem până în acel moment al vieţii mele, şi, cu toate că o ştiam dintotdeauna, adesea mă surprindeau, parcă noi-nouţe, dimensiunile ei. Purta bluză albă imensă care se străduia să-i acopere sânii şi pântecele uriaş, cu elasticul de la mâneci săpând în carnea puhavă de deasupra cotului. Cu toată răcoarea, pâraie de transpiraţie i se prelingeau din vârfurile cârlionţilor bruni şi strânşi când lucra. Mi-am ocupat locul alături de ea şi m-am apucat să aranjez fructele până ce camioneta a fost descărcată, iar tata şi Seth şi-au văzut de drum.

Dimineaţa a început slab, preţ de un ceas sau două ne-au vizitat doar câţiva localnici ieşiţi devreme. Am trăncănit cu Cora despre vreme, familiile şi fermele noastre. Şedea pe scaunul cel mare şi hârbuit pe care i-l făcuse taică-său cu mult în urmă, însă eu, cu toate că mă durea glezna şi mai era un scaun liber, am preferat să mă foiesc încoace şi-ncolo. Între muşterii, Cora împletea de zor la un fular verde, în vreme ce eu îmi treceam prin minte, iarăşi şi iarăşi, înştiinţarea lui Martindell. Voiam cu disperare să-i spun Corei tot ce ştiam despre presupusul hoţ, însă experienţa cu Millie Dunlap mi-a ţinut buzele pecetluite.

Pe la ora nouă, maşinile au început să se înşire pe şosea. Trei cumpărători stăteau acum la rând. Cora flecărea şi împărţea complimente, ca o animatoare de petrecere. Chicotea când ei îi mulţumeau că ţinem deschis atât de târziu în sezon şi le spunea să mulţumească lui Dumnezeu pentru vremea asta minunată de toamnă. Nădăjduiam că voioşia ei are să compenseze aerul meu pierdut. Am încercat să port discuţii cordiale, să ambalez corect comenzile şi să dau restul, însă nu o dată Cora m-a privit întrebător şi m-a tachinat zicând că durerea din gleznă îmi infectase cumva creierul.

Nu puteam împăca impresia pe care mi-o făcuse Wil cu versiunea cealaltă a lui care se răspândise prin oraş: o ameninţare, un sălbatic, un hoţ. Mă întrebam cum puteam face ca să descopăr adevărul despre el, dincolo de bârfă, de înciudările născute din bigotism orb şi de tânjirile mele crude. Ruby-Alice Akers era singurul paria pe care îl ştiam. Mi se spusese că e o fiinţă nebună, sălbatică şi periculoasă care nu merită grijă şi respect, cam la fel cum părea Wil în ochii lui Seth, Millie Dunlap, Martindell şi alţii. M-am gândit atunci la dimineaţa din urmă cu două zile,

când dădusem peste Ruby-Alice fără bicicletă, proţăpită singură în drum. De ce nu mă oferisem s-o ajut?

Într-un moment când muşteriii se mai răriseră, am întrebat-o pe Cora dacă o văzuse de curând pe Ruby-Alice.

— Mai des ca de obicei chiar, mi-a răspuns.

Scândurile duşumelei au gemut când a trecut de la borcanul cu bani la jilţul ei. S-a aşezat şi a scos aerul din plămâni printre buzele ţuguiate, ca şi cum ar fi suflat să stingă nişte lumânări invizibile.

— Am tot văzut-o pe drumeag la noi tătă săptămâna, pe-afară, aşa stătea colo de zici c-aştepta pe careva. Zic că şi voi aţi văzut-o în multe zile, pe un se taie drumeagu' vost cu drumu'.

Cora avea un fel de a amputa cuvintele de parcă i-ar fi venit prea lungi pe limbă ca să le pronunţe complet.

— Crezi că nu-i ceva în regulă cu ea? am întrebat, fără să-mi dau seama că lăsam loc de înţelegere greşită.

— Ehei... a chicotit Cora, asta însemnând: „De unde să pornesc cu lista? Putem să începem măcar?"

Am încercat iarăşi.

— Am văzut-o şi eu afară, în drum. Mi s-a părut cam prea de tot, până şi pentru ea. Crezi că-i bolnavă sau ceva?

— N-am stat s-o-ntreb vr'odată, a zis Cora. Da' poate ceva o fi. Ieri, cu mămica, mergeam la oraş cu maşina şi-am dat de ea proptită ca butucu-n mijloc de drum, holbată, 'nvârtea ochii-n cap.

Nu eram sigură că mă tulbura ori mă linişte faptul că cele două femei reacţionaseră cu aceeaşi nepăsare ca mine.

— Dar de ce se teme lumea atâta de ea, până la urmă? Seth o crede diavolul în persoană.

Cora a râs.

— A, zic că la multă lume nu-i musai că le e frică, da' le vine de la natură să dea 'napoi, să-i dea ocol. Au uitat că ea n-a fos' de la-nceput aşa zurlie.

— Nu?

— Da' de unde, a scuturat din cap Cora. Din ce ştiu, s-a dus cu sorcova după ce-a dat pe-aici valu' de gripă. Am auzit vorbe şi eu. Că, deh, am crescut cu aceeaşi Ruby-Alice ca tine. Umbla de colo-colo cu bicla a veche, se zgâia la lume cu ochii ăia zbanghii. Niciodat' nu scotea vr'un cuvânt. Şi tot culegea la lighioane de pripas, să-i ţie tovărăşie. Doamne-

ajută.

DoamneAjutoPeRubyAliceAkers, am replicat distrasă, rumegând cuvintele Corei.

Cora a dat din cap şi s-a apucat de împletit. Am adăugat în minte un „Amin".

Când eram mai mică aveam obiceiul să mă întind cu Cal, pe burtă, pe malul micului bazin din livadă, întindea braţul şi dădea deoparte frunzele ce pluteau, dezvăluind lumea neştiută de dedesubt. Acolo zăboveam în tihnă, unul lângă celălalt, aşteptând cu răbdare ceva care să înoate prin preajmă ori să scoată bulbuci, şi fiecare peştişor sau râmă sau gândac de apă era câte un miracol minuscul al descoperirii. Aşa simţeam vorbitul cu Cora, ca şi cum aş fi dat în lături rămăşiţe ce mă împiedicau să zăresc dincolo de unda apei. Ruby-Alice era singură, cu inima zdrobită, nu diabolică şi nici nebună, la fel după cum Wil nu era altceva decât un hoinar şi un străin cu piele cafenie într-un târguşor care avea arareori parte de una ori de cealaltă. Am priceput dintr-odată ce nu izbutisem să înţeleg până atunci: bătrâna mă aşteptase pe drum, zi după zi, pe mine. În dimineaţa în care mă grăbisem să mă strecor pe lângă ea, întinsese mâinile nu ca să-mi dea brânci, ci ca să mă avertizeze. Wil rămăsese în Iola, ascuns în casa lui Ruby-Alice. Bătrâna îl adăpostise. Eram sigură acum.

— Cora, pot să lipsesc o ţâră?

Mă străduisem din răsputeri să am un ton firesc, deşi inima îmi bătea ca un ciocan.

— Sigur, drăguţă, dă-i bătaie. Ştiu c-ai de pus acuşi masa de-amiază pentru bărbaţi.

Gătitul prânzului era ultima dintre grijile mele, însă Cora avea dreptate. Am ieşit de după tejghea şi m-am uitat la cerul fără nori. Aveam, mi-am zis, cam un ceas să pun mâncarea pe masă. Mi-am încordat întreaga voinţă ca să n-o rup la fugă. N-aveam habar ce-o să se petreacă după ce-l găseam pe Wil, însă trebuia să rezolv ghicitoarea ascunzişului său. Am pornit repede, cu mers hotărât şi doar niţel şchiopătat, încredinţată de corectitudinea teoriei mele. Mi-am imaginat felurite versiuni ale revederii noastre, care se sfârşeau toate cu mine în braţele lui Wil.

O fată de şaptesprezece ani poate fi nechibzuită, mai ales una care nu ştie nimic despre puterea extraordinară a iubirii până ce n-o ia pe sus ca

un puhoi. Însă în intuirea apropierii lui Wil, în certitudinea că am să-l găsesc acolo, aşteptându-mă, pe proprietatea vecină unde-şi ţinea ciudatele făpturi Ruby-Alice, n-am dat greş. A trebuit doar să trec prin pâlcul de pini negricioşi, să ridic ivărul unei porţi până atunci interzise şi să traversez o curte plină de bibilici, găini şi tot soiul de căţeluşi bizari.

Mai aveam doar să bat la o uşă trandafirie la care nu ciocănisem niciodată.

Am bocănit timid, desigur, prea încet ca să mă fac auzită. Fiindcă n-a deschis nimeni, am bătut iar, mai viguros. Am făcut după aceea un pas înapoi, am tras o gură mare de aer în piept şi am aşteptat... Mi-a trecut prin cap în ultima clipită să-mi dau de pe faţă şuviţele de păr şi să-mi îndrept rochia, să îndrept umerii şi să înalţ bărbia. Aspectul meu, cu care nu-mi bătusem niciodată capul, părea deodată de-o importanţă imensă, însă mânerul uşii a prins să se rotească: nu mai puteam face nimic.

Uşa s-a deschis cu un schelălăit metalic, şi în cadrul ei sta Wilson Moon, zâmbitor, radios, emanând un calm răbdător, de parcă m-ar fi aşteptat în tot acest timp. M-a izbit atunci, de parcă aş fi sărit ca arsă dintr-un vis, că petrecusem mult mai mult timp cu băiatul ăsta în imaginaţie decât în realitate. Abia dacă eram mai mult decât doi străini, dar izbutisem să mă încredinţez că are să mă primească. Aşa, înaintea lui, am început să mă îmbujorez, să mă foiesc, neştiind ce să spun ori ce să fac.

Mi-a întins, din fericire, palma lui caldă, şi i-am luat-o, după care l-am urmat în casă.

Bărbaţii au pătruns unul câte unul în bucătărie, aducându-şi şi de data asta cu ei mirosurile, apetiturile şi necontenitul schimb de insulte. Odată ce s-au aşezat, le-am pus dinainte un platou de sandvişuri cu şuncă şi un castron plin ochi cu salată de varză, apoi le-am mai adus o carafă cu ceai dulce. Înfierbântată şi smucită de graba întoarcerii, am ţinut capul plecat.

— Ţi-e rău?

Seth îmi băgase de seamă obrajii înroşiţi şi vârfurile asudate ale şuviţelor părului. Se uita la mine chiorâş, acuzator, de parcă n-aş fi avut dreptul să fiu bolnavă ori, şi mai rău, de parcă mă prefăceam. Davis şi-a ridicat faţa de cal, m-a cercetat câteva secunde, apoi s-a gheboşat iarăşi asupra blidului.

— Am venit în fugă de la tonetă până aici, am răspuns învârtindu-mă înapoi spre blat şi apucându-mă de feliat roşii.

— Merge treaba? a întrebat tata, turnându-şi un pahar plin ochi de ceai.

— Şi încă cum, am răspuns cu sinceritate.

— Vreo piele-roşie pe undeva? m-a înţepat Seth.

El şi fraţii Oakley au izbucnit în hohote de râs.

Unchiul Og şi-a împins chiar atunci scaunul cu roţile înăuntru şi şi-a luat locul la masă, mârâind:

— Da' ce-i aşa de hazos de vă hliziţi aşa?

— Absolut nimica, ologule, s-a stropşit spre el Seth.

— Destul, a pronunţat tata, şi bărbaţii şi-au văzut de mâncare.

„Doar indianul meu", îmi venea să-i arunc în faţă lui Seth. „Doar indianul meu", mi-am spus, încă nesigură ce însemna asta ori dacă eticheta i se aplică lui Wil, ştiind însă că îl găsisem pe cel căutat de Seth şi fârtaţii lui şi că aflasem despre el atâtea neştiute de ei.

Ştiam că Wil dormise într-o cabană de vânătoare abandonată pe care o găsise sus, în pustietăţile din Big Blue, că se mai furişase prin târg să-i facă vreun comision lui Ruby-Alice la schimb pe mâncare şi pături, şi că mă văzuse, ba chiar mă spionase cât lucrasem în livadă, încredinţat că ne vom revedea. Am ştiut că acuzaţiile care i se aduceau sunt nedrepte în clipa în care am văzut că poartă aceeaşi salopetă şi acelaşi tricou, curate acum, pe care le purtase în ziua întâlnirii noastre. Îi lipsea doar şapca roşie. Îi cunoscusem până şi căldura palmei pe obraz, senzaţia pielii netede şi, pentru scurt timp, gustul sărat-dulceag al buzelor lui moi, care mă lăsaseră să jinduiesc după mai mult. Ştiam cu certitudine că avea să mă aştepte la plopul tremurător cel arcuit de la capătul drumului de îndată ce le făceam vânt bărbaţilor veniţi la prânz. Taina mă gâdila lăuntric de parcă aş fi înghiţit o pană spiralată. Le-am luat de dinainte farfuriile în timp ce-şi mestecau ultimul dumicat şi m-am aplecat zâmbind peste chiuvetă să le spăl.

Când tata s-a ridicat să iasă, i-am spus că mă întorc la tonetă, s-o ajut pe Cora să închidă.

— Bun, a zis abia aruncându-mi o privire, fără să aibă habar de semnificaţia cuvintelor mele.

Era prima minciună pe care i-o spuneam, un preţ pe care eram dispusă să-l plătesc pentru următoarea îmbrăţişare cu Wil Moon.

OPT

Wil Moon mi-a devenit iubit. A început cu atingerea fugară a buzelor în dimineața în care l-am descoperit la Ruby-Alice Akers și cu îmbrățișările lungi când ne-am revăzut în aceeași zi, cum plănuiserăm, lângă plopul tremurător ce creștea aproape paralel cu pământul la capătul drumului nostru. Fiecare minciună spusă tatii se ivea cu mai multă ușurință decât cea de dinainte și am reușit să mă furișez departe de fermă ca să mă văd cu Wil aproape în fiecare după-amiază, odată ce s-a isprăvit culesul. Ne regăseam uneori sub plop, alteori lângă pârâul Willow sau pe malul buruienos al râului Gunnison, uneori la molidul albăstrui și singuratic de pe deal ori la Ruby-Alice acasă, cu animalele din menajerie. De fiecare dată, Wil aștepta la loc deschis, de parcă singura lui grijă ar fi fost să mă întâmpine și să mă cuprindă în brațele-i solide, sigure. Mirosul lui moscat mă liniștea când îmi îngropam fața în pieptul lui și adulmecam. Se trăgea înapoi ușurel, îndeajuns cât să se uite la mine cu minunare, de parcă aș fi fost o vedenie ori un zvon abia descoperit că există în carne și oase.

În unele după-amiezi mă vedea de departe și pornea înainte prin desișuri ori ierburi înalte, zvelt și sprinten, iar eu mă țineam pe urmele lui. Ne aruncam la pământ îmbrățișați, ne sărutam, râdeam de nimic anume. Ne întindeam pe spate ca să privim transformarea norilor ori rotirile ereților; o dată, un vultur pleșuv a săgetat cerul, strângând în gheare un păstrăv. Wil a întins degetul spre el, spunând că-i un semn. Am fost prea timidă să-l întreb ce arăta semnul, însă felul în care m-a lipit de el și m-a sărutat pe frunte m-a făcut să mă simt binecuvântată. Fiindcă nici mie, nici lui nu ne plăcea vorbitul întruna, puține cuvinte au fost rostite în acele escapade de după-amiază. Tăcerea părea numai bună, ca un spațiu dăltuit pentru încântarea noastră silențioasă. La un moment dat, am spus că-mi pierdusem multe neamuri, iar Wil a răspuns că și el. Mi-am dorit mai târziu să-l fi descusut, însă, la acea vreme, foșnetul ușurel al brizei printre ierburile uscate și umărul lui apăsat în al meu păreau răspunsul cel mai alinător. Mușca din piersicile mele sorbindu-le cu zgomot sucul, cu murmure de apreciere, îmi ținea apoi mâna atât de strâns, încât zeama reziduală de piersică aproape ne lipea una de alta palmele. Se sustrăgea categoriilor și convențiilor, ba chiar uneori și

logicii, întocmai după cum ştia, iac-aşa, să-mi maseze glezna dureroasă în aşa fel încât restul fluidului să se usuce odată cu ultimul spasm al durerii mele.

Mă minunez, uitându-mă în urmă, cum inocenţa noastră s-a evaporat treptat, cu fiece întâlnire şi mângâiere, până ce, la doar două săptămâni după ce deschisese Wil uşa trandafirie ca să mă întâmpine, pasiunea ne-a târât dincolo de chibzuinţă, în patul lui, la două ore de suiş pe o coastă de munte izolată, pe versanţii din Big Blue.

Îndată după micul-dejun, în dimineaţa aceea, am stat cu ochii pe tata şi Seth cât şi-au pus jachetele de pânză groasă şi pălăriile ponosite de văcar, apoi au încărcat în camionetă şei şi frânghii lungi, strânse în formă de opturi, ca şi două rucsacuri pe care le umplusem cu bidonaşe, carne uscată, conserve de fasole şi borcane ticsite cu ouă fierte. Urmau să plece două zile ca să adune vitele lui Oakley de pe păşunile montane de la nord şi să le mâne pe vale, la locurile de iernat.

Îndată ce bătrâna camionetă a pornit să huruie pe drumeag, am simţit anticiparea arzându-mi în măruntaie. Am spălat vasele şi m-am ocupat de animale, cu gândul însă nedesprins de Wil. Nu mai făcusem niciodată o baie într-o zi de miercuri, dar am umplut copaia şi m-am delectat cu bălăceala, imaginându-mi atingerea lui Wil în vreme ce-mi întindeam peste piele clăbucii moi de săpun, fremătând şi deschizându-mă lăuntric şi simţind că mă încing, până ce m-am ridicat din apă, îmbujorată şi nesigură pe picioare. Mi-am uscat părul în soarele toamnei, după care i-am dat să mănânce unchiului Og de prânz, vârându-i totodată pe gât şi o minciunică bine ticluită despre necesitatea de-a o veghea peste noapte pe Cora Mitchell, căzută la pat, bolnavă. Singura lui grijă era ca în frigider să se găsească destule sandvişuri cu şuncă şi destul ceai îndulcit, aşa că am pregătit grăbită de amândouă, din belşug, înainte să mă furişez pe uşa din dos. Până ce am ajuns la Wil, care mă aştepta în capătul livezii, voiam deja să mă strecor în el, prin el. L-am urmat pe malul pârâului Willow, apoi pe cărarea lungă şi abruptă care ducea în afara oraşului. Peisajul s-a transformat din tufe de perie-mare, stâncărie şi pâlcuri de pini în pajişti înierbate, presărate cu plopi îngălbeniţi, pe măsură ce cărarea a prins să se îngusteze, iar aerul, tot mai rarefiat, să se răcească. Când coliba cea veche a apărut în cele din urmă înaintea ochilor noştri, în lumina ce scăpăta, abia dacă am observat pârâul ce curgea mai jos, pe pajiştea luminată molatic. Inima mi se zbătea în piept atât de la dorinţă,

cât şi de la urcuşul lung, şi tot ce voiam era patul lui. A dat în lături pielea de căprioară care acoperea intrarea şi s-a întors spre mine cu o întrebare mută în ochi. Am dat din cap – însemnând: „Da, sunt gata; da, sunt sigură” –, iar el a zâmbit şi m-a călăuzit înăuntru.

Atunci când l-am urmat pe Wil în colibă şi i-am îngăduit să mă despoaie de haine – strat după strat alunecând pe podeaua de pământ până ce am stat goală înaintea lui şi a făcut la fel şi el – am fost, pentru întâia oară în viaţă, liberă. Am stat o clipă aşa, uluiţi fiecare de goliciunea celuilalt. Apoi mi-a luat blând bărbia în căuşul palmei şi mi-a tras buzele spre ale lui. Ne-am lăsat să alunecăm pe pat atât de absorbiţi unul de altul, că întreaga existenţă părea condensată în locul şi momentul acela, în pielea noastră, în atingerea şi mişcările noastre.

Să fac dragoste cu Wil era ca şi cum aş fi sosit undeva unde râvnisem să ajung de vreme lungă. În braţele lui am devenit toate lucrurile care nici nu-mi trecuseră prin minte înainte să-l fi cunoscut. Eram frumoasă, dezirabilă, ba chiar niţel primejdioasă, plecasem de-acasă peste noapte, eram o femeie care făcea alegeri şi îşi asuma riscuri mai degrabă decât o fătucă sfioasă şi ascultătoare.

După aceea am stat cu obrazul în umărul lui cald, cu el adormit, braţele lui cuprinzându-mă cu naturaleţea unei odihne în patul nostru conjugal. Nu mai fusesem în braţele dezvelite ale unui bărbat, nu mă gândisem niciodată să dorm la pieptul gol al unui bărbat. Nici aşa, întins lângă mine, simţindu-i răsuflarea şi bătaia ordonată a inimii, adulmecându-i izul un pic dulceag al sudorii, nu puteam concepe că era real. Aripa argintie a lunii a pătruns pe ochiul de geam al colibei şi i-a iluminat faţa netedă, gâtul vânos, un braţ musculos ieşit de sub teancul de pături roz pe care i le dăruise Ruby-Alice. M-am străduit să-i citesc în palma lată povestea – brăţara împletită, roşu cu negru, pe care nu şi-o scotea niciodată de la încheietură, cicatricile albe brăzdându-i articulaţiile, bătăturile întărite ce duceau cu gândul la mâinile unui bărbat mult mai vârstnic. Mă uluia extraordinara putere a atingerii sale, felul în care mângâierile lui îmi lecuiseră nu doar glezna, ci şi altceva, din străfundurile mele, o suferinţă pe care nici nu o ştiusem până atunci.

Mi-am extras cu grijă mâna de sub plăpumile calde şi am lăsat-o peste a lui, gândindu-mă la remarcabilul lucru făcut de acele mâini sigure în prezenţa mea cu o săptămână în urmă, adică să scape un căţeluş din strânsoarea sigură a morţii. Eram la Ruby-Alice, iar eu priveam cu uluire

rafturile pline cu lucruri de mână şi uimitoarea ei dragoste pentru culoarea roz. Chiar şi când mă rugam în copilărie pentru sufletul ei, nu-mi trecuse prin cap că ar putea să doarmă, să mănânce şi să locuiască într-o căsuţă mică şi caldă, cu statuete de îngeri şi câini şi oameni de zăpadă aranjaţi aşa. Chiar în clipa aceea, Ruby-Alice dăduse buzna pe uşă.

Era mută, ca de obicei, dar evident înspăimântată, chemându-l cu ochii holbaţi pe Wil. În căuşul palmelor ei albicioase ducea corpul muiat al unui căţeluş. Blănita alb cu cafeniu licărea de mucus cleios. Capul căţelului, neîndoielnic fătat mort, se bălăngănea într-o parte. Lăbuţele minuscule, cu pete albe, zăceau flasce. Fără o vorbă, Wil a întins braţul, iar Ruby-Alice a lăsat cu gingăşie puiul în palmele lui. Wil l-a lipit de burtă şi a început să-l frece de sus şi până jos cu palma de deasupra, cumva blând şi viguros în acelaşi timp. A ridicat la buze trupuşorul neînsufleţit, i-a suflat peste bot uşor, l-a coborât iar, frecat, suflat, frecat. Ruby-Alice părea să nu fie conştientă de prezenţa mea, deşi stăteam doar la o palmă una de alta, amândouă transfigurate. Wil a întors pe spate căţelul, dezvăluindu-i burtica golaşă şi presărată cu pete ca o piele de broscoi, şi iarăşi i-a masat, cu doar două degete acum, în sus şi în jos, pieptul minuscul. A ridicat corpul iarăşi la buze şi a vorbit domol, cuvinte atât de şoptite şi nefamiliare că nu le-am putut înţelege. Şi iarăşi a frecat pieptul cel mic, iarăşi a dus la inimă căţelul, a închis ochii şi a dat aerul afară din piept.

Primul zvâcnet al animăluţului reîntors la viaţă a fost prea surprinzător ca să-l cred. Mi s-a părut că-i o închipuire, însă puiul de câine a mişcat iar, de data asta dincolo de îndoială, din nou şi din nou până ce a ajuns să se frământe în mâinile lui Wil de parcă din palmele lui s-ar fi ivit pe lume. Făptura măruntă şi-a lungit gâtul orbeşte, a întins botul, căutând un sfârc. Wil a zâmbit larg, a pupat căţelul scurt pe botic şi i l-a întins iarăşi lui Ruby-Alice. Ea a bătut din palme radioasă. Dinţii galben-ocru îi contrastau cu chipul palid. A tras la sânu-i lăsat căţelul, apoi a dispărut din odaie la fel de iute cum apăruse, trântind uşa după ea.

Rămăsesem cu gura căscată.

— Dar cum...? dădusem să zic, însă, până ca buzele să-mi rotunjească întrebarea, gura lui Wil se lipise de a mea şi ne prelinseserăm pe duşumea.

Îmi încordasem toate puterile ca să mă smulg din mâinile acelea şi s-o

apuc fuguţa spre casă, la timp ca să pregătesc cina.

La o săptămână de-atunci, lungită goală la pieptul lui Wil, în coliba luminată de lună, zumzăia în mine dorinţa ca acele mâini să-mi fi atins întregul trup. Am aplecat capul şi m-am uitat îndelung la conturul buzelor lui. Neştiind dacă n-am să-l trezesc, i-am sărutat blând pielea moale din josul claviculei. Nu m-am putut stăpâni să nu sărut iarăşi locul. La a treia atingere a buzelor mele a început să se foiască. La a patra, s-a arcuit spre mine şi gurile ni s-au întâlnit. Corpurile noastre au început să alunece în desfătătoare unire, ştiind întocmai cum să se mişte şi unde să atingă, cu toate că amorul fizic era nou pentru amândoi. Am făcut dragoste iar, de data asta încetişor şi ritmic, de parcă întâia oară n-ar fi fost decât o repetiţie.

N-aveam de unde şti atunci, în lumina tomnatică a lunii, cu răsuflarea tăiată, arzând de dorinţă, însă copilul nostru începea să crească.

NOUĂ

Am ajuns acasă în după-amiaza următoare – sleită de nesomn şi de umbletul lung până la coliba din munţi şi înapoi – cu doar câteva minute înainte ca tata şi Seth să se întoarcă de la mânatul turmelor lui Oakley. Wil mă condusese până la poarta din dosul livezii, mă sărutase de rămas-bun şi dispăruse printre copaci. Am străbătut bătătura ca prin vis, abia simţindu-mi tălpile pe pământ, până ce huruitul brusc al camionetei urcând pe drumeag m-a adus asurzitor la realitate, precum un pocnet din bici. Am intrat cu fereală pe uşa bucătăriei, mi-am tras haina şi ghetele înnoroite de pe mine, mi-am prins în coadă de cal părul răvăşit şi am pus îndată la foc o oală cu apă, fără să am habar ce urma să pun în ea. Slavă Domnului, tata şi Seth nu s-au grăbit deloc să-şi descarce echipamentul, apoi s-au ocupat de ce mai rămăsese neisprăvit prin şură. Ştiam că o să fiu făcută albie de porci pentru că nu strânsesem ouăle şi nici nu dădusem animalelor să mănânce de dimineaţă. Mi-am prefirat prin minte detaliile minciunii pe care i-o turnasem unchiului Og despre oblojitul Corei cea căzută la pat şi m-am ţinut bine în aşteptarea momentului în care aveam să spun iarăşi povestea.

Până să intre tata şi Seth, arătând la fel de osteniţi ca şi mine, am apucat să aduc pe masă sandvişuri cu şuncă şi ceai rece, îndulcit, fasole verde şi ceapă sfârâind în tigaie, plus oala cu cartofi fierţi. M-am apucat de învârtit la cratiţă, să par ocupată, cât şi-au scos bărbaţii surtucele şi Seth a trecut prin bucătărie cu pas iute. L-am întrebat pe tata cum le mersese cu mânatul, pe un ton cât mai firesc, ba chiar dulceag cumva, de parcă fata care vorbea nu ar fi fost acum femeie, pe deplin transformată. A mârâit în silă că au „pierdut una”, ieşind apoi din bucătărie şi lăsându-mă să mă întreb dacă vaca dispăruse ori murise şi de ce. Nu se întâmplase nicicând ca tata să nu aducă toată cireada în siguranţă până la locul de iernat, fie că mâna pentru Oakley, Mitchell sau ca văcar tocmit. Intuiţia îmi spunea, corect, că pierderea avea ceva de-a face cu Seth.

Tata mai întâi, apoi Seth au intrat în bucătărie iar şi s-au pus la masă. După atâtea ore de mers cu maşina erau flămânzi ca lupii, şi au devorat tot ce le-am aşezat dinainte.

Og şi-a făcut intrarea pe roţi şi a şuierat:

— Ehei, iote cine-i acasă!

Încremenită de ruşine, am ridicat privirea din chiuveta în care scurgeam cartofii ca să văd că Og, de fapt, cu mine vorbise. Stomacul mi s-a strâns, dar şi-a revenit când am văzut că atenţia tatii şi a lui Seth era încă îndreptată asupra mâncării, presupunând ambii, se părea, că remarca lui Og li se adresase. M-am apucat cu mână tremurătoare să zdrobesc cartofii încă nefierţi şi să-i amestec cu unt şi lapte.

— Grea treabă, a spus tata azvârlind o uitătură scurtă spre Seth.

— Hai, dă-i drumu' şi zi-i, l-a provocat Seth, însă tata n-a făcut altceva decât să-şi mai pună fasole verde în strachină şi s-o mestece tăcut.

Og şi-a clădit pe farfurie porţia şi-a început să-şi plimbe iar privirea de la tata la Seth şi înapoi, cu o scânteie de încântare în ochi, fiindcă văzuse limpede că între ei e sfadă. Am adus la masă cartofii, dorindu-mi cu disperare o scuză ca să nu stau cu ei. Mi-era însă o foame crâncenă, corpul părea să mă aşeze şi să-mi pună mâncare în farfurie fără consimţământul minţii. Wil avusese în colibă nişte carne de porc cu fasole, o cutie rece pe care o împărţiserăm pe post de mic-dejun, însă care-şi consumase energia cu ceasuri în urmă.

Am încercat să mănânc în pripă şi să născocesc ceva care să abată atenţia de la stinghereala mea, de la ciorovăiala dintre Seth şi tata, însă nimic nu părea potrivit.

— Mai mult ţi-i a pune juvăţu' pe după grumaz de piele-roşie decât pe viţei rătăciţi, aşa-i, Sara? a împuns Og.

Seth a izbit cu amândouă palmele în masă cu aşa o forţă, că tacâmurile au săltat şi ceaiul s-a revărsat din pahare. Scaunul i-a căzut cu zgomot când s-a ridicat de la masă şi-a ieşit valvârtej din bucătărie; în trecere a ars şi un şut în scaunul lui Og, făcându-l să se zgâlţâie şi oferindu-şi un motiv să sloboadă un hohot aspru şi batjocoritor de râs.

Tata s-a uitat la Seth cum pleacă şi, scuturând din cap, i-a confirmat cu arţag lui Og:

— Ai nimerit-o. Ne-a făcu' să pierdem un viţel.

Afişele descriindu-l pe Wil şi promiţând recompensa de douăzeci de dolari încă împodobeau Iola. Mai erau puse, din ce ştiam eu, şi prin învecinatele Sapinero şi Cebolla, poate chiar până la Gunnison ori mai departe. M-am întrebat câţi oameni care nu ştiau nimic despre Wil ieşiseră să-l hăituiască. Am încercat să schimb subiectul, însă adevărul şi momentul nu erau de partea mea.

— Îmi pare rău că-s aşa plini de cocoloaşe cartofii, tata, am îndrăznit

să îngaim.

N-a făcut decât să strângă din umeri şi să mai ducă o lingură plină la gură, zicând în felul lui scump la vorbă că nu-i nimic rău cu mâncarea.

— Aşa se-ntâmplă dacă te pripeşti, a zis Og.

Inima mi s-a strâns la aluzia legată de venirea mea acasă cu sufletul la gură. Am simţit că de pe secretul meu se cojeşte o primă peliculă fină.

— Cum se mai simte biata Cora, apropo? a întrebat numai lapte şi miere Og, aruncând priviri la tata şi apoi la mine.

Interesul lui de o politeţe falsă, felul în care aplecase bărbia mimând compătimire, făcea întrebarea şi mai sinistră. Ştia.

Tata se uita la mine întrebător. I-am răspuns privindu-l ţintă, cu ochii făcuţi mari. Fusesem prinsă cu minciuna cum e prins un raton în lumina farurilor unui camion care vine cu viteză. Ca să înrăutăţească situaţia, s-o înrăutăţească în chip devastator, cum avea să se dovedească, Seth a intrat în bucătărie chiar în clipa aceea, dând să ajungă la haină şi spre uşa din dos, însă, văzând că tata şi Og aveau ochii pe mine, s-a oprit din drum.

— Încă-i e rău, am reuşit să rostesc cu voce mică.

— Frumos din partea ta s-o oblojeşti o noapte întreagă, a spus Og ca lovitură finală dată alibiului meu.

Am ridicat paharul cu ceai, l-am lipit ferm de buze şi-am sorbit, văzând cum se îmbină sprâncenele tatii.

— Cora n-are nimica, a zis făcându-mi măruntaiele să se chircească. Ne-am văzut la păşune cu ea, a venit s-ajute la adunat caii şi câinii. Părea că-i bine.

Seth privea desfăşurarea scenei de lângă uşa din dos, vârându-şi alene în mânecă un braţ, apoi pe celălalt, cu ochii nedezlipiţi de pe chipul meu.

Am făcut ce am putut ca să-mi acopăr manevrele. Am vorbit prea mult, agitată, prosteşte, despre cum sănătatea Corei se îmbunătăţise odată cu micul dejun, despre cum se frământase toată noaptea cu fierbinţeală, gemuse numele lui Iisus prin somn, însă de dimineaţă se întremase cu nişte scovergi şi şuncă.

Og a rânjit şi-apoi, miraculos, de parcă mi-ar fi aruncat un colac de salvare după ce tot el scufundase bărcuţa păcălelii mele, a zis cu glas batjocoritor:

— Fătucii chiar că-i place şunca.

Tata a părut nedumerit de această informaţie. Peste câteva clipe, parcă hotărând că nu era nimic de priceput, m-a trimis să am grijă de

găini şi şi-a văzut de îmbucat. Seth se mai holba încă la mine din capătul celălalt de odaie, acum cu un rânjet furişat pe chip. Şi-a tras fermoarul jachetei cu o smucitură iute şi a dispărut pe uşa neagră, făcând plasa să pocnească în urma lui ca un foc de puşcă.

Simţeam ochii lui Og stăruind asupra mea. De i-aş fi întâlnit privirea, aş fi găsit poate o fărâmiţă de cerere de iertare, însă am refuzat să înalţ capul. Nu-mi mai ardea de mâncat. M-am ridicat, mi-am pus farfuria pe jumătate plină peste celelalte goale şi m-am dus la chiuvetă să încep spălatul.

Am auzit dinspre şură mugetul fioros al maşinii sport pe care Seth o adusese la viaţă. A turat motorul din nou şi din nou, parcă voind să mă calce cu tot dinadinsul pe nervi. Când botul galben al maşinii mi-a apărut înaintea ochilor la fereastra de deasupra chiuvetei, mintea mea n-a izbutit să găsească noimă în ce vedeam. Seth devenise obsedat de maşina asta în ultimul timp: adesea, cu Holden Oakley şi Forrest Davis alături, stăteau aplecaţi cu toţii sub capota ridicată, gălăgioşi şi unsuroşi, cu ţigarete Lucky Strike atârnându-le dintre buze. După ani în care-l văzusem pe Seth meşterind la motorul defect, nu m-aş fi aşteptat în veci ca maşina s-o ia până la urmă din loc. Când a trecut cu încetineală pe lângă fereastra bucătăriei, gheboşat peste volan şi aruncându-mi uitături triumfale, a ridicat palma la frunte şi m-a salutat milităreşte, în bătaie de joc. S-a oprit şi a ambalat motorul într-un crescendo şocant – făcându-l pe tata să se năpustească afară pe uşa laterală şi pe unchiul Og să răcnească scos din fire –, apoi a accelerat pe drumeag, lăsând brazde ca nişte urme adânci de gheare şi o pâclă de gaz prăfos de eşapament.

În seara aceea, Seth nu s-a mai întors la cină. N-a adus nimeni vorba, de parcă scaunul lui gol n-ar fi avut niciodată un ocupant. Tata m-a întrebat dacă-mi făcusem corvezile la poiată şi în şură. Am zis că da. Og n-a zis nimic. După ce au ieşit Og şi tata şi-am isprăvit cu vasele, am urcat tropăind scările şi mi-am închis cu mai mult zgomot decât ar fi fost necesar uşa, ca să anunţ că mă vâram în pat devreme. Am îndesat sub aşternut o pernă, ghemotocind-o în formă umană, şi am mai tras o bluză pe mine înainte să cobor iarăşi treptele în vârful picioarelor, să-mi pun fără zarvă ghetele şi paltonul de lână şi să mă strecor pe uşa din dos.

M-au săgetat fiori când am traversat curtea, nu atât din pricina aerului de octombrie târziu, geros de-mi înţepa nările, cât în anticiparea îmbrăţişării lui Wil. Tremuram şi de nervi, de la uitatul necontenit peste

umăr, de la pânditul în lumina lunii către stânga ori către dreapta mea, temătoare să nu fiu urmărită ori să-l conduc pe Seth sau pe vreunul dintre ciracii lui drept la omul pe care-l căutau. Când s-a ivit plopul tremurător, împreună cu silueta liniştitoare a lui Wil sprijinită firesc de trunchi, mă ambalasem într-o asemenea învârtejeală de surescitare şi frământări, încât am izbucnit în lacrimi. Am luat-o la fugă, iar el m-a primit în braţele deschise larg.

Am trecut printre sălcii şi ne-am aşezat amândoi într-un mic luminiş, cu mâinile odihnindu-se între palmele lui. Am vorbit de iubire, de primejdie, de Seth şi de alţii de soiul lui. El mi-a netezit părul şi mi-a şters lacrimile reci de pe obraji. M-am uitat la zâmbetul blând, la ochii căprui-închis şi mi-am adunat curajul de a-mi trăda inima.

— Ar trebui să pleci de pe-aici, i-am spus, crezându-mi şi totodată dispreţuindu-mi cuvintele.

Wil a lăsat ideea să plutească un pic în aerul răcoros dintre noi. Mi-a zâmbit apoi cu toată faţa – cum făcuse şi la prima noastră ciocnire, la colţul dintre North Laura şi Strada Mare, după cum la fel zâmbise şi când stătusem goală înaintea lui, în colibă –, apreciind un lucru dinlăuntrul meu pe care nimeni altcineva, cu atât mai puţin eu însămi, nu-l percepuse vreodată. Clocoteam de disperare, sugestia îmi fusese aşa de in răspăr cu dorinţa, de parcă altă fată ar fi deschis gura să vorbească.

A clătinat din cap.

— Sunt mai mulţi de-alde Seth decât stele pe cer, a răspuns într-un târziu, dorind să-şi arate nepăsarea, dar reuşind să obţină efectul opus.

Fiindcă spusese adevărul adevărat: unde avea să se ducă, în ce loc unde să nu găsească vreun băietan mustind de ură ca Seth, gata să dea vina pentru neajunsurile lui pe un băiat cu pielea arămie ca Wil? Ştiam că n-are să fugă.

— O să merg ca râul, a zis Wil. Bunicul mi-a zis totdeauna că-i singurul fel.

Am dat din cap de parcă aş fi înţeles ce vrea să spună şi ne-am făcut planul să ne vedem în următoarea zi.

***

Cu judecata înceţoşată de dor şi de încredinţarea lui Wil că iubirea

noastră are să reziste furiei lui Seth, am continuat să mă văd cu el ori de câte ori am putut. Orice om cu judecată sănătoasă ne-ar fi spus că suntem nesocotiţi, însă refuzam să ascultăm. Eram totuşi precautâ. Mă strecuram afară doar neobservată, sau aşa credeam. Seth era scump la vedere. Îşi îndeplinea sarcinile la fermă, chiar mai iute la mânie şi mai îmbufnat ca de obicei, şi se mai arăta la câte o masă, însă cel mai adesea era la plimbare cu automobilul său sport. Nu se mai vorbea de vreo „piele-roşie" şi cu fiece zi părea mai uşor de crezut ce-mi doream cu disperare să fie adevărat: că Seth uitase de Wil.

N-aş şti să spun când l-am călăuzit pe Seth la el fără voie, dar la o săptămână după ce Wil îmi luase mâinile printre sălcii şi îmi spusese că n-are să plece din Iola, o săptămână, nici mai mult, nici mai puţin, după ce-mi ştersese lacrimile de pe obrajii umezi şi încercase să-mi alunge înfricoşările cu sărutări, Wil n-a apărut la locul nostru de întâlnire.

Pe când umblam încoace şi-ncolo prin aerul de noiembrie de-o răceală cruntă, aşteptându-l, înainte şi înapoi prin faţa plopului arcuit, aruncând lumina lanternei peste câmpurile tăcute şi şanţurile de lângă drum, mi-a fost limpede că n-are să vină. M-am grăbit să verific luminişurile dintre sălcii, am gonit apoi spre marginea livezii, la şerpuirea pârâului, pe malul râului Gunnison, la molidul de pe deal, în orice ascunziş în care ne întâlniserăm vreodată, rugându-mă între timp să fi înţeles eu greşit care-i locul revederii.

Cu suflarea tăiată, am tras ivărul de la poarta lui Ruby-Alice, stârnind o frenezie de lătrături şi agitaţie printre lighioanele din bătătură. Uşa de la hambarul ei dărăpănat era deschisă, însă înăuntru doar câteva găini şi un liliac speriat s-au foit când l-am strigat pe Wil pe nume. O dâră de lumină s-a zărit în casă. Tare-mi doream ca Wil să mă întâmpine acolo, întocmai ca în acea zi caldă de toamnă, cu doar săptămâni înainte şi totuşi cu o viaţă în urmă, când fusesem atât de sigură că-l voi găsi dincolo de uşa cea roz de la intrare. Mişcându-mă cătinel prin curte, de parcă ar fi fost noroi pe jos, am ştiut că el nu-i acolo. Am aruncat o privire pe geam şi-am văzut-o pe Ruby-Alice întinsă pe sofa, cu faţa şi părul albe licărind precum luna ce lipsea cerului de noapte. Strângea plapuma la piept, părând moartă şi totodată avidă să se agaţe de ceva de pe acest pământ.

M-am lăsat să mă preling la pământ, fiindcă epuizasem orice altă posibilitate în afară de colibă, aflată într-un loc atât de sus şi greu de ajuns în Big Blue, că la fel de bine putea fi şi la capătul lumii. Un câine mic

mi s-a alăturat, curios de scâncetele mele, şi mi-a lins cracul pantalonilor. I-am tras un şut să plece, şi m-a mârâit cu colţii dezgoliţi.

Nu-mi amintesc cum m-am întors acasă, cum m-am aburcat pe trepte şi cum am ajuns în pat. Ţin minte doar că acolo eram, îmbrăcată complet, cât se poate de trează după miezul nopţii, bocind, când am auzit hârâitul automobilului sport care traversa curtea. În momentul în care uşa laterală s-a deschis şi s-a închis cu un pocnet, am sărit din aşternuturi ca arsă, am ieşit ca vijelia din cameră şi-am dat buzna pe scări în jos ca să-l înfrunt pe Seth.

Nu aprinsese lumina. Silueta lui negricioasă, gheboşată, stătea pe banca de lângă uşa din dos. După mărimea formei lui mi-am dat seama că avea încă pe el geaca şi bocancii. Ştia, cum altfel, că mă oprisem în uşa bucătăriei, dar a rămas tăcut, neclintit. Dinspre el venea duhoare de whisky, ţigări şi gaze de eşapament. Am dat să aprind lumina, dar m-am răzgândit. Nu voiam să-i văd faţa. Ştiam tot ce trebuie să ştiu.

— Te urăsc, Seth, am scuipat în întuneric veninul acru care mi se adunase în măruntaie de-o viaţă.

— M-am scos mai fain decât recompensa aia, Torie, a bolborosit cu o gingăşie surprinzătoare, de parcă ar fi împărtăşit veşti bune unui prieten. M-am scos fain de tot, a adăugat, făcând apoi un semn ostenit şi hlizindu-se beţivăneşte. Fain de tot, şi-a repetat sieşi, totuşi cu destulă uluire străbătând ca o bulă prin mândria de om beat.

Am înţeles, cutremurându-mă de fiori, că Seth făcuse mai mult decât să-l gonească pe Wil al meu din târg ori să-l prindă şi să-l predea autorităţilor. Dacă aprindeam becul, eram sigură, aveam să văd sânge pe mâinile lui.

M-am rotit pe călcâie şi-am urcat buimacă treptele în patru labe, abia conştientă că am sub mine mădulare, apoi m-am târât pe hol şi în cele din urmă în pat, ca un animal bolnav.

În săptămânile cât aşteptam ca temerile să mi se adeverească mi-am văzut de treburile gospodăriei abia simţindu-mă în corpul meu, ca un mort viu, părându-mi-se de nesuferit înălţarea, arcuirea şi apusul soarelui.

— Ţi-i rău? a întrebat tata deschizând uşa dormitorului meu când n-am izbutit să mă ridic pentru masa de dimineaţă.

Am slobozit un geamăt stins de sub plapumă.

— Să-l aduc pe doctoru' Bernette?

— Nu, am icnit.

Tata a închis uşa şi a apucat-o pe scări. O vinovăţie crudă şi-a înfipt ghearele în mine imaginându-mi-l cum pune masa, aşa că m-am sculat să gătesc, apoi în dimineaţa următoare la fel, şi tot aşa, zi după zi, făcând ce se cerea făcut, cu toate că mă simţeam pe cât de toropită, pe atât de îndurerată.

Până în seară eram istovită, însă noapte de noapte, după ce terminam cu ultimele corvezi, după ce casa se făcea întunecată şi tăcută, când Og şi tata se oploşeau dincolo de uşile închise ale odăilor lor, iar Seth se vântura cine ştie pe unde, mă îmbrăcam gros şi mă furişam în bezna geroasă ca să-l caut pe Wil. Bruma săra mădularele copacilor şi sub tălpi îmi crănţăneau frunze. Cum făcusem şi în noaptea dispariţiei lui Wil, umblam în neştire, vizitând fiece loc în care ne întâlniserăm vreodată, dorindu-mi la orice cotitură să-i văd silueta sprijinită răbdător de un trunchi şi surâsul strălucitor fulgerând prin întuneric. Şi am ştiut în toată vremea că-mi dau ghionturi cu nebunia, că toată nădejdea nu-i decât o scamatorie a dorului meu. Wil nu era de găsit.

Noapte după noapte m-am tot dus să mă uit pe fereastra lui Ruby-Alice şi-am tot găsit-o singură, adormită cadaveric pe canapea. Câinii, acum băgaţi înăuntru din pricina frigului, dormeau încovrigaţi prin toată odaia. Retrăgându-mă prin bătătura ei straniu de nemişcată, m-am întrebat dacă nu cumva hoinăreala constantă pe bicicletă a lui Ruby-Alice era umbletul ei neliniştit de zi, cum îl aveam eu pe cel nocturn, dacă nu şi-i căuta, fără noimă, pe cei dragi şi pierduţi, şi m-am mai întrebat dacă nu cumva nebunia şi durerea care o infectaseră pe Ruby-Alice veniseră să-mi bată în poartă şi mie.

Într-o dimineaţă de noiembrie târziu, cum stăteam printre rafturile din spate ale băcăniei lui Chapman, alegând o cutie de praf de copt de parcă o cutie de praf de copt ar fi contat, doi văcari sprijiniţi de tejghea au vorbit destul de tare cât să aud crâmpeie din ce nu înduram să aud: *Un leş. În fund la Canionul Negru. Băiatu' cela indian. Aproape fără piele. Târât de maşină. Azvârlit.*

O fiinţă umană are limite şi ea. Căram deja în mine bolovani imenşi de

alean şi vinovăţie şi iubire şi frică şi nedumerire şi, cu toate că nu eram pe deplin conştientă, un prunc care tocmai mi se forma în pântece. Vorbele bărbaţilor se năpusteau spre mine, însă nu le puteam prinde înţelesul. Până şi puţinele pe care le absorbisem erau prea de tot. Am căzut în genunchi şi am vomitat.

Domnul Chapman a ieşit de după tejghea în fugă, m-a tras din mizeria pe care o făcusem pe podeaua altminteri imaculată şi mi-a adus o cană cu apă. S-au îmbulzit şi alţii să mă ajute – acum nu-mi mai amintesc cine, o pâclă de braţe întinse, voci blânde şi ochi îngrijoraţi –, în vreme ce Chapman ştergea podeaua. Mi-am venit în fire destul cât să-mi cer iertare şi să ies tremurând din tot corpul.

O presărare de zăpadă căzuse cu o noapte în urmă, iar reflexia soarelui pe Strada Mare era nesuferit de strălucitoare. Mi-am ferit ochii cu palma, în vreme ce în cap îmi răsuna: *Târât de maşină. Băiatu' cela indian. Aproape fără piele.*

M-am depărtat clătinându-mă de prăvălia lui Chapman; încercam să-mi croiesc drum spre casă evitând răscrucea dintre North Laura şi Strada Mare. Peste Iola licărea, împungând prin lacrimile mele, sălbăticia lanţului Big Blue, cu zăpada albă şi proaspătă unduindu-se pe culmi. Wil ar fi putut să-şi caute refugiu în munţii aceia. În schimb, mă alesese pe mine. Am încercat să suport insuportabilul imaginându-mi-l acolo, înfofolit în pături în colibă, cu soarele izbucnind prin singura ferestruică şi oprindu-se molatic pe pielea lui perfectă. Cu toate acestea, ştiam răspunsul: că lumea e prea crudă ca să apere un băiat nevinovat ori să măsoare ce putem îndura şi ce nu, că Wil avusese parte de Canionul Negru ca mormânt fiindcă zăbovise să mă iubească.

PARTEA A DOUA
1949 – 1955

ZECE
1949

Iarna aceea a fost cea mai uscată de când se ţinea minte în districtul Gunnison. Temperatura în Iola scădea sub zero adesea, însă zăpada refuza să cadă.

În vreme ce tata îşi făcea griji pentru debitul scăzut al râurilor de vara următoare şi de potenţială secetă, mie îmi convenea că pot să-mi văd de treabă prin gospodărie fără să fiu nevoită să rânesc la nămeţi ori să înot prin obişnuitele troiene. Epuizarea a fost soră îndurerării mele cât a ţinut iarna aceea lungă, nepământesc de cafenie. Câteodată n-aveam putere nici să duc un coş cu ouă de la poiată, nu izbuteam să ridic grebla, să trag cu ea paiele din grajdul lui Abel. Ţin minte că abia îmi puteam ridica braţele ca să mă spăl pe cap cumsecade în timpul băii de duminică. Îmi coboram în schimb ochii peste trup şi-mi contemplam sânii tot mai mari, burta tot mai umflată. Vinişoarele odată cât firul de aţă de la mâini şi picioare mi se umflaseră ca nişte pui de şerpi pe sub piele. Sângerările lunare se opriseră. Naivă cum eram, presupusesem că jalea mă îngreuna, că-mi îngroşa sângele, aleanul şi mâhnirea, până ce, binecuvântare, aveam până la urmă să explodez.

Abia când am simţit primele zvâcniri de viaţă – la început infinit de subtile, ca un fluture atingând o geană, apoi mai cu putere, ca o păsărică minusculă în pântece – am înţeles care era sursa oboselii şi a balonării.

Am petrecut iarna aceea ascunzându-mi de bărbaţii din casă silueta din ce în ce mai îngreunată. Întâi a fost simplu, trebuia doar să-mi înfăşor cu un bandaj elastic sânii dolofani, întocmai cum făcusem când, adolescentă sfioasă, abia înmugureau, şi să mă înfofolesc cu straturi de pulovere şi fuste contra frigului uscat. Tata avea de lucru cu clăditul fânului, cu cioplitul de pari noi pentru gardul de la ferma lui Mitchell şi cu reconstruirea unui perete prăbuşit al hambarului nostru. Unchiul Og rămânea la el în odaie în majoritatea zilelor, bând whisky, ascultând emisiuni la radio şi făcând ce mai făcea el acolo ca să se scurgă zilele până ce primăvara avea să-i îngăduie să se cocoaţe iarăşi pe verandă. Îl surprindeam uneori uitându-se la mine, când îi mai puneam în blid ori când îi aranjam în dulap rufele curate, uitându-se şi atât, fără vreo

bănuială sau răutate detectabilă, însă cu ochi ce păreau a spune că abia ce băgase de seamă că-s acolo, o ființă umană în carne și oase, locuind cu el sub același acoperiș. Știa câte ceva despre secretele mele, însă nu a scos niciodată un cuvânt.

Seth era cel mai adesea absent. Din ziua în care corpul lui Wil fusese descoperit, își tot găsea pricină să se țină departe de Iola. Mai întâi o expediție de vânătoare cu Forrest Davis, când lipsiseră două săptămâni și se întorseseră acasă cu doar trei cocoși-de-munte și un pui de elan pricăjit, de un an cel mult. Apoi a apărut ceva de lucru la calea ferată, o slujbă de care auzise Holden Oakley, la sud către Durango, care avea să-i țină ocupați pe băieți și pe Davis aproape o lună. Seth s-a întors cu un teanc de bani de pus în borcanul cu economii al familiei; a zăbovit niște zile ca să-l ajute pe tata prin niște porțiuni mai înalte ale hambarului – îmbătându-se în târg noapte de noapte –, fără să-mi vorbească vreodată ori să se uite la mine măcar; apoi iarăși a plecat să muncească în construcții, în Montrose. Tata n-avea nimic împotrivă atâta vreme cât Seth își aducea obolul. Ba chiar absențele lui sporadice păreau să-i priască. Nimeni din localitate nu legase moartea lui Wil de Seth, deși ar fi fost lesne pentru cineva care și-ar fi dorit cu adevărat să-l prindă pe făptaș. Îmi dădeam seama că tata avea suspiciunile lui.

Nu am avut tăria să-l înfrunt pe Seth. Eram atât de copleșită de cele întâmplate, că m-am retras iarăși în rolul fetei cuminți. Am căutat alinare și siguranță în rutina zilnică a fermei, ținându-mă cât mai departe de oroare: nu mi-am aruncat privirea niciodată asupra barei din spate a mașinii cu două locuri a lui Seth, să caut urme de frânghie și sânge, n-am îngăduit niciodată minții mele să vadă aievea carnea lui Wil târâtă peste pietriș, nu am cerut niciodată ca șeriful Lyle să ancheteze omorul și nici nu mi-am arătat fratele cu degetul. Am fost, pe scurt, lașă, exact cum știuse Seth că voi fi.

Pântecele tot mai bombat mă încredința că n-am să mă pot ascunde pe vecie în rutina asta. Prin februarie am ajuns să mut nasturii ca să-mi lărgesc fustele. În fiecare dimineață eram lihnită și în același timp îngrețoșată. Aromele obișnuite ale dimineții – ouăle, piperul, șunca, turtele, untul, ba chiar și izul de grajd și de lemne de foc care pătrundea odată cu suflarea vântului când intra în casă tata – mă străpungeau atât de insistent, că adesea fugeam la toaletă să vomit. Pe la finele lui martie hainele nu-mi mai veneau, cu excepția unui sarafan larg în poală. Obrajii

mi s-au rotunjit, degetele au prins carne, pântecele se ţuguia ca un pepene pe sub rânduri de pulovere sufocante. Prin aprilie mi-am dat seama că trebuia să plec de acasă.

Am început să-mi ticluiesc scăparea de parcă ar fi fost a altei fete. Prea mulţi prieteni nu aveam, imaginari sau altminteri, aşa că am început să adun provizii într-o raniţă veche de pânză groasă – frânghie, carne uscată, chibrituri şi lumânări, o oală, o secure, borcane cu filet şi cutii de tablă cu mâncare conservată, un cuţit, seminţe de plante, andrele, fir, un calup de săpun înfăşurat în hârtie cerată, unul dintre puloverele uriaşe ale lui Og – pentru o fată oarecare aflată la ananghie, o fată, acolo, care trebuia s-o ia din loc. M-am gândit la traseul ei, m-am simţit uşurată pentru ea că zăpada era puţină pe coaste, am încercat să mă gândesc în numele ei la toate cele necesare şi la eventuale primejdii care-o pândeau. Până în dimineaţa aceea înnorată din mijloc de aprilie când unchiul Og s-a întors în odaia lui împingând la roţi, iar tata l-a vârât în camionetă pe Păstrăv şi-a pornit să-l ajute cu viţeii pe domnul Mitchell, refuzasem, iraţional, să cred că fata care era însărcinată, care se îndrepta către munţi ca să se salveze pe ea şi să-şi scape de ruşine familia, care avea să-şi ţină copilaşul departe de fratele ei ucigaş, eram chiar eu.

I-am dat ovăz lui Abel, apoi i-am pus şaua şi l-am scos din grajd. Am aşezat raniţa grea, plină cu provizii, m-am suit stângace pe cal şi am pornit la trap, depărtându-mă de casă, prin livada încă adormită. Nu m-am uitat înapoi.

L-am călărit pe Abel de-a lungul pârâului Willow şi pe o pantă stâncoasă până ce am ajuns atât de sus deasupra Iolei, că mă puteam uita din înalt la urma pătrată, micuţă pe care o lăsa orăşelul pe valea şerpuitoare. Râul Gunnison apărea ca o panglică sură prin mijloc, cu apă puţină şi agale curgătoare de la secetă şi frig, cu calea ferată şi Autostrada 50 întinzându-se paralele cu albia. Desluşeam şi pâlcul neguros de pini al lui Ruby-Alice, la sud-est de oraş, şi, alături de el, lungul nostru drumeag. Ochii mei au urmat dâra palidă de pietriş până la cele două pete alburii care erau casa mea şi hambarul, mărginite de puful golaş al frunzişului pomilor timpurii. Păşunea familiei Mitchell, pe cale să înverzească, era presărată cu puncte mari şi cafenii alături de puncte mici şi cafenii – junincile şi viţeii lor abia fătaţi – şi, undeva printre toate,

punctul de reper care era tata. În cealaltă parte a văii, fumul se ridica peste pământul pârjolit pe vreo tarla unde cineva, poate domnul Clifton sau, cine ştie, alde Oakley, dăduse foc miriştii înainte de însămânţat. Am simţit o săgetare de vinovăţie că nu mă îngrijisem de grădină înainte să plec. Ceapa fusese plantată de toamna trecută şi tata ar fi găsit oameni cu care să pună cartofii, însă plantatul verdeţurilor în grădină, când se mai îmblânzea vremea, era socotit treabă femeiască. M-am întrebat dacă tata are să găsească seminţele pe care i le lăsasem etichetate şi-are să le planteze singur ori, pur şi simplu, o să se descurce fără. Eram abia conştientă că orice alegea el, cum avea să se descurce de-acum cu mâncatul, spălatul şi gospodăritul, nu mai ţinea de mine. M-am răsucit şi am continuat să urc, lăsând în urmă tot ce ştiam, suind pe coastă, coborând, urcând pe încă un versant – lăsând oraşul departe, în afara vederii, însă nu într-atât încât Abel să nu-şi găsească drumul înapoi spre casă –, până ce, într-un final, am descălecat.

Raniţa aproape că m-a trântit la pământ când am lăsat jos piciorul. Am apucat frâul lui Abel ca să mă îndrept şi am simţit greutatea apăsătoare a îndoielii făcându-mi povara din spinare de două ori mai grea. Am rămas lângă cal vreme lungă, chibzuind la ce să fac în continuare, simţind că toate opţiunile mă speriau, neînstare să mă mişc nici înainte, spre planul meu, şi nici înapoi spre casă. Mă îndoiam de tăria mea, fizică şi mintală, şi mă simţeam tentată să mă sui iarăşi în şaua animalului credincios, care îmi aştepta răbdător decizia. Mi-am lăsat obrazul pe gâtul lui Abel, conştientă că dacă-l eliberez, renunţ la orice legături cu cele ştiute. Odată ce se întorcea şi pornea pe pantă în jos, în felul acela sigur în care o fac caii, navigând instinctiv spre locurile unde ştia că-l aşteaptă lucernă dulce şi un pat de paie moi, aveam să rămân cu totul singură, un grăunte de fată într-o sălbăticie întinsă şi imprevizibilă.

Abel răsufla ritmic şi adânc sub obrazul meu. Pielea murgă îi era caldă şi umedă, moale ca puful de bumbac. Fusesem martoră la venirea lui pe lume, când aveam opt ani. Trezită din pat de mama, înainte să se crape de ziuă, mă aşezasem pe un balot de paie cu ea şi băieţii, fascinată de felul în care tata trăgea un picior subţire, apoi încă unul, din gaura însângerată a iepei. Abel zbucnise în lume cu o asemenea forţă, că tata căzuse pe spate, pe jumătate înjurând şi pe jumătate râzând, uitându-se apoi îndelung la mânzul abia fătat de parcă şi-ar fi ţinut în braţe propriul copil. Mama îl botezase pe loc Abel, spunându-i tatii că nici Adam în

persoană nu şi-ar fi privit cu mai multă duioşie copilul.

— Nu Cain? glumise tata – pe-atunci un cu totul alt om, în care se mai iscau râsul şi voioşia –, înainte să lase mânzul să se rezeme de botul maică-sii.

— Nu Cain, replicase mama înţepată, niciodată glumind în privinţa vreunei chestiuni biblice.

Tânăra-mi minte nu izbutea să cuprindă că un căluţ care nu existase cu câteva clipe în urmă avea deodată un corp, un nume, o viaţă, devenise parte a fermei noastre, întocmai ca piersicii şi pârâul. Mama a slobozit un oftat exagerat de dezaprobare la şaga tatii şi s-a întors în casă la pregătit micul-dejun, tata s-a spălat în chiuveta adâncă din grajd, iar Cal şi Seth au pus mâna pe găleţile cu nutreţ şi pe greble, începându-şi corvezile matinale. Eu însă nu mă puteam urni. Ceva fusese făcut din nimic în faţa ochilor mei. M-am apropiat grijulie de nou-născutul Abel şi am întins mâna să-i ating gâtul lucios şi nou. A ridicat spre mine nişte ochi molatici, curioşi, care mi-au spus că nu-şi înţelege sosirea mai mult decât o înţelegeam eu.

Am mângâiat acum exact acelaşi loc de pe grumazul lui Abel, apoi l-am pupat de rămas-bun. A făcut un pas înapoi şi-am zis:

— Du-te acu'.

Am lepădat bagajul ca să pot flutura mai uşor din braţe, să-l alung către vale.

— Treci acasă, Abel. Haida! am răcnit, nesigură că fac ce trebuie.

Calul s-a întors spre vale, însă nu s-a mişcat din loc.

— Hai! Treci acu'! Acasă! am urlat, frământând braţele ca o moriscă.

Abel nu s-a clintit. Am tot strigat la el, cântărind ideea de a-l păstra, de a-l încăleca iar şi de a mă adânci şi mai mult în munţi, având parte atât de alinarea unui prieten, cât şi de transport. Dar făcusem necazuri destule. Oricât mi-aş fi dorit să rămână cu mine, nu puteam să-i iau tatii calul şi nici să risc în necunoscut viaţa lui Abel. Cu ochii în lacrimi, am luat o piatră cât o minge de baseball şi am aruncat-o spre crupa lui. A tresărit şi-a făcut câţiva paşi înainte când piatra a izbit pământul, lângă piciorul lui din spate. Am mai găsit o piatră şi am aruncat-o, nimerindu-l deasupra cozii. Am mai aruncat una, apoi încă una, bocind acum de la absurditatea violenţei mele asupra unui animal iubit, şi căluţul a pornit să-şi mute un picior după altul spre vale, şovăielnic, înfricoşat, uitându-se când şi când înapoi la mine de parcă mi-ar fi pus o întrebare al cărei

răspuns nu-l ştia.

Fusesem fată cuminte. Fusesem ascultătoare, sârguincioasă şi respectuoasă cu cei mai în vârstă. Citisem Biblia. Aşezasem piersicile în coşuri de parcă fiecare fruct ar fi fost făcut din sticlă subţire. Ţinusem casa curată, burţile pline, lenjeria împăturită, ferma îngrijită. Nu pusesem prea multe întrebări şi nu lăsasem pe nimeni să mă audă plângând. În lipsa mamei, mă pricepusem să le potrivesc pe toate. Şi apoi dădusem nas în nas cu un străin murdar la răscrucea dintre North Laura şi Strada Mare, şi mă îndrăgostisem. O singură aversă vijelioasă poate eroda malurile şi schimba cursul unui râu, după cum o unică împrejurare din viaţa unei fete poate şterge tot ce a fost.

În timp ce ţipam aruncând piatră după piatră, cu lacrimile curgându-mi şiroi pe faţă, mi-am îndreptat toată frica şi jalea asupra bietului cal. Ca şi mine înainte de Wil, Abel nu cunoştea decât credinţa şi ascultarea. Fiecare piatră pe care o aruncam îl învăţa ce aflasem şi eu: că la fiecare dram de bine de pe lumea asta atârnă în cântar două dramuri de rău. Poţi fi o fată cuminte, un cal bun, poţi asculta, iubi, dar nu te aştepta ca dacă faci bine să ţi se răspundă cu bine.

Ultima piatră a atins falca lui Abel şi, spre groaza mea, a făcut să-i dea sângele. A pornit la trap în vale, depărtându-se de fata care fusese cândva bună cu el. Am căzut peste desagă şi am început să plâng exact când norii s-au despărţit şi soarele de amiază a început să-mi usuce lacrimile în pojghiţe sărate.

Mi-am imaginat bucătăria de acasă, neclintită ca miezul nopţii, plita rece şi goală. Tata avea să mănânce de amiază la alde Mitchell, aşa că Og avea să afle primul că fugisem. Avea să observe, chiar înainte să ajungă în bucătărie, absenţa aromelor, avea să descopere, intrând, că nu e nimeni care să-l servească, şi bănuielile sale în privinţa mea aveau să fie confirmate. N-ar fi telefonat ca să-l alerteze pe tata ori să-i spună ce credea că ştie. Ambele reacţii ar fi lăsat, periculos, impresia că-i pasă. Când se întorcea tata seara, obosit şi pătat de sânge de la fătatul viţeilor, avea să-l descopere primul pe Abel înşeuat şi lăsat liber prin curte, după care, intrând în casă, n-avea să găsească masa întinsă. Mi-era greu să mă gândesc la tata făcându-şi griji pentru lipsa mea, luându-mă în seamă mai mult decât pe un obiect de uz casnic, o simplă menajeră, fata cea corectă şi previzibilă. Mi l-am închipuit cum intră şovăielnic în dormitorul meu, cum găseşte biletul pe care i l-am lăsat pe pat şi cum îl despătureşte lent

cu mâinile bătătorite. Acum mă întrista nespus că nu-i scrisesem mai mult, că nu cutezasem să-i spun povestea întreagă. Biletul zicea aşa:

Tata,

Am plecat de acasă o ţâră. A trebuit să mă ocup de ceva important.

Te rog, nu porni să mă cauţi. Mă întorc acasă când voi putea. Te iubesc.

Îmi pare rău. Nu-ţi face griji.

Victoria

Lungită pe raniţă, m-am întrebat dacă, la ivirea dimineţii – cu viţeii încă sosind pe lume şi atât domnul Mitchell, cât şi junincile dependenţi de mâinile lui iscusite –, avea să se întoarcă la munca ce se cerea făcută ori avea să mă caute. Nu ştiam. Speram ca semnătura – „Victoria" şi nu „Torie" – să implice că mă maturizasem fără ca el să bage de seamă, că eram de-acum destul de vârstnică să fac alegerea asta. Niciodată în viaţa mea nu-mi spusese Victoria, nici furios şi nici iubitor, aşa că avea poate s-o vadă pe fata fugită, pe tânăra asta numită Victoria, drept o persoană cu totul nouă.

Mi-a trecut prin minte că lui Torie îi lipsea vlaga să se ridice şi să meargă înainte, însă Victoria – Victoria lui Wil – avea în ea puterea unei femei.

Eu, Victoria, m-am ridicat în picioare. Am săltat în spinare raniţa, mi-am strecurat degetele între curele şi oasele umerilor ca să ajustez poziţia şi am început să merg. Nu pe deplin sigură că ştiu drumul spre coliba în care fusesem cu Wil, mi-am invocat instinctul, ba chiar pe bebeluşul din pântece, să mă călăuzească. Aşa absurd cum era, nu mă puteam bizui decât pe magnetism, pe o încredere fără noimă că eu şi pruncul meu ne vom simţi traşi către locul începutului nostru.

Am suit prin peisajul lipsit de poteci, încercând să nu mi-l închipui pe Abel coborând trudnic în direcţia opusă, pe coastele aparent nesfârşite cu tufe de perie-mare şi stâncărie. Am căutat ceva familiar din expediţia cu Wil, de luni în urmă, când toamna se prefăcea în iarnă. Ne-am văzut pe amândoi cu ochii minţii, ameţiţi de iubire, păşind alături, mi-am amintit frumuseţea zâmbetului lui şi uşurinţa cu care palma lui o cuprindea sau o lăsa pe a mea, cum se apleca să smulgă câte o tulpină de perie-mare, s-o răsucească până ce plesneau frunzele, să inhaleze cu mulţumire şi să mi-

o ducă apoi şi mie la nas. Parcă pentru a invoca o parte din el, m-am aplecat să desprind o tulpină de perie-mare, am rupt-o şi-am îndesat-o în cheutoarea raniţei. Izul înţepător a scos la iveală o amintire pâcloasă care părea să mă ghideze în direcţia justă. Curând am găsit un şir de ţuguie înalte de gresie care mi-au confirmat amintirea. Wil le numise santinele şi-mi arătase cum păreau să se atingă unul de celălalt. Am coborât coasta şi am ocolit cele patru turnuri zimţuite. Dincolo de ele, ştiam acum că-mi pot găsi calea. Am păşit printre plopii tremurători rămaşi fără frunze, fiecare împestriţat de muguri chihlimbarii, şi-apoi, pieptiş, am suit încă un deal. Am poposit o ţâră, ostenită, însă îmbărbătată, să sorb din bidonaşul cu apă, după care am străbătut o albie seacă şi-o ultimă creastă cu plopi amestecaţi cu pini şi, ici-colo, câte o movilă de zăpadă pe cale să se topească. În sfârşit, la capătul unui luminiş am văzut coliba cea mică unde se refugiase Wil. Mai umilă chiar decât mi-o aminteam, abia mai răsărită decât boxa unui cal, aşezată direct pe pământul denivelat şi acoperită cu straturi alandala de tablă ruginită.

— O colibă de vânătoare abandonată şi-atât, spusese Wil când mă întrebasem cu voce tare dacă nu încălcăm proprietatea cuiva. Nu-i duce nimeni dorul, afară de păianjeni şi alte lighioane ce-am alungat.

O împunsătură în inimă mi-a amintit că dacă Wil s-ar fi oploşit aici peste iarnă, făcând faţă zăpezii, gerului năprasnic şi foamei, ar fi avut mai multe şanse să rămână în viaţă decât avusese ţinându-se aproape de orăşel. N-am ştiut mereu unde dormea odată ce a coborât de pe povârnişuri – casa ori grajdul lui Ruby-Alice, ziceam eu –, dar ştiam cu înţepătoare certitudine că din pricina mea îşi lăsase acest adăpost sigur.

Am păşit pe pajiştea înnoroită. Lepădând sacul cel greu, mi-am îndreptat spinarea şi am trecut cu privirea peste împrejurimi. Ajunsesem la colibă, dar ce-aveam să fac de-acum? Să intru în încăperea în care înflorise iubirea noastră, în care Wil n-avea să se întoarcă nicicând, părea peste măsură de chinuitor. Să rămân afară, în bătaia vântului, părea la fel de imposibil. Să-mi fac tabără şi să-mi orânduiesc o viaţă aici era absurd. Am stat mult aşa, paralizată de epuizare şi indecizie.

Cum răcoarea serii cobora, iar codrii se făceau tot mai opaci şi siniştri, n-am mai avut încotro decât să intru în colibă. Mi l-am imaginat pe Wil apucându-mi mâna, ajutându-mă să mă ridic în picioare şi călăuzindu-mă, trăgând în lături pielea de căprioară ce atârna la intrare, invitându-mă înăuntru, întocmai cum făcuse prima oară când trecusem acel prag.

Odată intrată, am văzut că mica odaie rămăsese exact cum o lăsase – cutii de conserve cu carne de porc şi fasole aranjate într-o grămăjoară ordonată într-un ungher, un bidonaş de aluminiu spânzurat de un cui ruginit, un borcan cu o lumânare topită pe jumătate stând peste o cutie de chibrituri. Era uşor de crezut că s-ar putea întoarce din clipă în clipă. Patul era plin de pături de-ale lui Ruby-Alice. Am lăsat raniţa la pământ, prea sleită ca să scormonesc prin ea după de-ale gurii. Mi-am tras ghetele, am ridicat sfioasă marginea aşternutului şi m-am târât sub pături, simţind în mine zvâcnetul copilului. Am tras în piept adânc, prelung, nădăjduind să prind mirosul lui Wil. Ori că păturile i-l păstraseră, ori că-mi invocasem fantezia ca să nu-mi pierd minţile de la jale şi frică, m-am cuibărit în parfumul lui şi-am stins din minte orice altceva ca să dorm.

Toată ziua următoare m-am lăsat pradă extenuării. Am ieşit dintre pături doar ca să mă uşurez lângă colibă şi să mănânc supă rece din cutie. Niciodată în viaţă nu mai stătusem toată ziua în pat. Chiar şi bolnavă, o ajutasem la treburi pe mama, apoi, după ce murise, îmi dusesem la capăt corvezile zi de zi, în orice împrejurare, exact cum făcuse şi ea. Libertatea de a zăcea în pat fără să ai ceva de făcut şi fără să dai socoteală cuiva pentru asta ar fi putut părea un răsfăţ, însă nu aveam impresia că huzuresc. M-am tot cufundat în somn şi m-am tot trezit, cu bizara-mi toropeală hărţuită de neliniști despre lene, alegeri făcute şi de zgomotele nefamiliare care înconjurau coliba. L-am visat pe Wil, uneori mângâietor, alteori râzând şi, pentru întâia oară, pierind târât în urma maşinii sport, cu pielea destrămată precum un ambalaj de hârtie fină. M-am trezit asudată şi înspăimântată, scăldată într-o rază de soare cald ce se prefira pe gemuleţ, neputând să-mi dau seama unde sunt, perplexă o clipă. Desprinsă din chingile atenţiei şi judecăţilor altora, m-am făcut ghem şi am gemut cu o sfâșiere cum nu mai crezusem cu putinţă. Odată zvârlită, cangea neagră a durerii i-a cuprins pe mama, pe Cal şi pe mătuşa Viv aproape la fel de mult ca pe Wil, patru degete groase strângându-mi inima ca pe un burete în pumn, stârnindu-mi lacrimi şiroaie, urlete de fiară. Am dormit în noaptea aceea adânc, fără vise, lacomă de refugiu.

A doua zi m-am silit să mă ridic. M-am aventurat în dimineaţa de brumă ca să fac nu ştiu ce, înţelegând însă că ceva se cerea făcut ca să-mi încep viaţa aici. În dimineaţa de după şi cea care i-a urmat, apoi altele şi altele, doar încordarea voinţei m-a împins să procedez la fel.

Odată ridicată din pat, săream ca arsă din orice. Nu eram atât singură, cât intens conştientă de singurătatea mea pe întinderea nesfârşită a sălbăticiei. Zgomotele fireşti mă speriau. Tresăream la trecerea căprioarelor peste ramurile căzute ori la bufnetul sec al crengilor desprinse de vreo veveriţă ori de vânt. Mă înnebunea până şi tăcerea, care mă făcea să simt subit că sunt supravegheată de departe ori pândită dintre pini. Mă răsuceam pe călcâie să-l surprind – închipuitul urs, puma sau altceva – şi descopeream doar ţâşnirea câte unui popândău curios ori absolut nimic. Încercam atunci să mă refugiez în colibă, dar numai ca să rămân rigidă şi alertă, ciulind încordată urechea la susurul pârâului de mai jos, anticipând să bufnească peste grohotiş paşi de om ori de bestie, îndreptându-se către vulnerabilitatea mea.

Am încercat în fel şi chip să fixez mai temeinic pielea de căprioară care atârna din cadrul strâmb al uşii, însă nu aveam nici cuie şi nici ciocan. Şi dacă aş fi avut, mi-am dat seama, m-aş fi sigilat înăuntru în aceeaşi măsură în care aş fi împiedicat să pătrundă intruşii. Multe nopţi s-au sfârşit cu mine înfofolită în pături, strângând în pumn cuţitul cel lung pe care-l luasem din bucătăria de acasă, cu ochii nedezlipiţi de uşă. În cele din urmă picoteala îmi copleşea frica şi închideam ochii, predându-mă şovăitoare la ce avea să fie. Dimineaţa mă uluia norocul chior pe care-l avusesem, să mă trezesc încă întreagă, cu vârful lamei iţindu-se ca un peşte subţire, îngheţat în plin salt, din podeaua de pământ bătucit a colibei.

După casă nu tânjeam; asta era sigur. Deşi simţeam vag lipsa tatii şi a livezii, imaginile lor se făcuseră pâcloase în mintea mea, ca dintr-un vis pe jumătate uitat. Mai adesea simţeam o uşurare imensă că mă dezbărasem de Seth şi de unchiul Og şi de tot ce-avea a face cu ei. Oricât m-ar fi măcinat singurătatea, acasă n-aveam de gând să mă întorc. Între nelinişte şi extenuare, am petrecut acea săptămână dintâi hotărâtă să-mi aşez tabăra, să mă prefac măcar că mi-aş putea înjgheba de una singură sălaşul. Aveam acum în grijă copilul lui Wil şi, cu toate că dorul de Wil îmi părea adesea de neîndurat, eram nevoită să-mi ţin minţile în frâu, să-mi concentrez atenţia asupra a ce mă făcea să vreau să rămân vie şi să nu zăbovesc prea mult asupra motivelor pentru care aş fi preferat să nu.

* * *

Săpatul unei latrine părea un început logic. Solul s-a dovedit însă atât de îndesat şi mistria mea atât de mică, încât progresele păreau făcute cu linguriţa. Înciudată, am aruncat mistria în pârâu, unde a zăcut să ruginească vreo câteva zile. Aveam nevoie de o izbândă, aşa că mi-am ales cu grijă următoarele îndeletniciri: umplutul bidonului meu şi al lui Wil din marginea pietroasă a pârâului; tăiatul unui târn de pin cu care să mătur păianjenii, pânzele şi căcărezele de şoarece din colibă; clăditul unei vetre, adunatul de vreascuri şi încropitul unei cujbe care, speram eu, va fi îndeajuns de rezistentă ca să atârn de ea un ceaun. Am legat o frânghie între două trunchiuri groase de plop tremurător, am scos afară păturile rozalii, le-am atârnat acolo şi le-am bătut cu o creangă. Praful s-a ridicat în rotocoale suflate de vânt ca nişte năluci micuţe care dansau. Am recuperat mistria din pârâu şi-am mai săpat la groapa latrinei. De asemenea, am început să ţin pe peretele colibei un răboj cu crestături marcând trecerea zilelor.

Ştiam că va trebui într-un târziu să caut de-ale gurii, dar aveam încă provizii îndestulătoare aduse de acasă – carne uscată, cutii de tablă cu supă, fasole uscată şi crupe, compot de piersici şi ouă murate, ba şi o cutie de tinichea cu pesmeţi – plus carnea de porc cu fasole din rezerva lui Wil, aşa că am amânat sarcina asta până îmi voi cunoaşte mai bine împrejurimile. M-am uitat după peşti prin bulboanele pârâului şi într-o opritoare de castori descoperită în aval de tabăra mea. Prin undele limpezi nu se zăreau decât pietre, dar mi-am zis că voi găsi păstrăvi când voi avea nevoie. Aş fi fost în stare să prind peşte fără undiţă, fir ori cârlig? Era un lucru pe care nu mă simţeam pregătită să-l descopăr. Fie ce-o fi, aveam să-mi văd de supravieţuit de pe o zi pe alta.

M-am aventurat prima oară în codrii întunecaţi de dincolo de pârâu ca să caut plante de zmeur. Ştiam că-i mult prea devreme pentru fructe, însă voiam să fiu sigură că le voi avea la îndemână prin iulie. Am găsit nişte bălţi puţin adânci mai sus de colibă, cu patru pietre în formă de ţestoasă care făceau uşoară traversarea. Am luat de pe jos un băţ ce aducea cu o bâtă de baseball, ca să mă apăr, însă primii paşi în desis m-au asaltat nu cu duşmănie, ci cu mireasmă. Sarcina îmi ascuţise în aşa măsură simţul mirosului, că mă trezeam adesea ca lupul, mi-era de ajuns să adulmec ca să ştiu tot ce mă înconjura. Pădurile duhneau a iz tăios de pin, a pământ moscat şi a straturi moi de putreziciune. Până şi bolovanii miroseau a metal şi a muşchi. Amestecul era straniu, însă nu neplăcut. Am inhalat

adânc şi mi-am urmat drumul.

Când am pătruns mai adânc în pădure mi-a mai scăzut avântul. Bună parte din sol era încă acoperit cu o crustă de zăpadă, adâncă până la glezne prin unele locuri, până la genunchi prin altele. Pinii înalţi, spătoşi, negri şi înghesuiţi opreau soarele să dezmorţească pământul pădurii. Mi-am dat seama că la altitudinea asta aveau să mai treacă luni bune până să găsesc ceva de mâncat. Până şi lăstarii ieşiţi din seminţele cu care venisem de-acasă aveau să îngheţe şi să se înnegrească dacă erau plantaţi mai curând decât la mijloc de mai. Am început să pricep de ce era atât de greu să sap groapa latrinei. Pământul nu era compact, ci îngheţat de-a dreptul. Am scociorât cu vârful ghetei zăpada. Am dat cu piciorul în pământ şi l-am împuns cu băţul. Nici stânca dură n-ar fi opus mai multă rezistenţă.

Înfrântă, m-am tuflit pe un ciot suspinând. M-am uitat la pădure, la straturile de viaţă şi moarte suspendate într-o nemişcare rece, luminată difuz, silenţios totul în afara câte unui ciripit de păsări. Printre stânci se zăreau buşteni, crengi căzute şi conuri de pin. Trunchiuri uriaşe, roşcate săgetau în văzduh, răsfirându-se în rămurişuri boltite. Zeci de puieţi se împingeau către viaţă, unii abia îndeajuns de înalţi cât să-şi iţească creştetul ţepos peste ierburile uscate care ieşeau din omăt, alţii ridicându-se de prin cioate putrezite, ca nişte bebeluşi din pântece deschise. Haosul acesta avea frumuseţe. Fiece crâmpei de viaţă îşi avea rostul în eterna chestiune a supravieţuirii. M-am simţit mică şi neînsemnată, însă nu neapărat întâmpinată cu silă.

M-am ridicat şi mi-am urmat drumul prin zăpadă, mai adânc în desişuri, fiecare pas făcând liniştea să trosnească sub tălpi. Pe când vânam orice m-ar fi putut – ne-ar fi putut – hrăni, copilul s-a mişcat în mine, înotând în uter cu mai multă vigoare şi prezenţă decât până atunci. El – aveam s-o aflu mai târziu, copilul meu era băiat – dăduse pentru prima oară, se putea spune, cu piciorul. Am râs şi mi-am frecat burta rotunjită prin puloverul de lână, sigură că-i mângâi talpa netedă, imaculată a piciorului minuscul. Şi-a retras piciorul, apoi a mai izbit o dată, şi iarăşi am râs la jocul nostru. Nu eram, până la urmă, cu adevărat singură în codru.

Vremea se schimbă iute în munţi. De-o viaţă ştiusem asta şi învăţasem să citesc cerul ca pe o carte deschisă. Mă uitam cum se ridică şi se înnegreşte furtuna şi plecam exact la timp din livadă, din coteţele

animalelor sau chiar de pe Strada Mare ca să țâșnesc înăuntru pe ușa bucătăriei fix când prima bubuitură de tunet zguduia valea. Însă tot ce credeam că știu despre pământ și cer a fost pus la încercare odată ce-am ajuns în mijlocul acelor povârnișuri, ca și cum aș fi învățat iarăși să citesc.

Furtuna a început cu o pală de vânt prin vârfurile pinilor cei mai înalți. Coroanele au început să se legene ca niște uriași beți până să apuc să simt vreo suflare. Cântul păsărilor a amuțit, transmițând un avertisment pe care nu-l înțelegeam. Apoi, toate în jur, până și copilul din mine, au încremenit.

Ca un pufnet, o învârtejire de vânt a trecut ca o maree transparentă peste poala pădurii, îndoind pinii tineri și împrăștiind rămășițe. Vântul mi-a lovit fața ca o scatoalcă dată cu dosul palmei. Era rece și umed; am simțit deodată ce mă paște, încă dinainte ca norii negri să acopere cerul cu totul, făcând să se lase seara în miez de zi. M-am învârtit pe călcâie și, călăuzită de propriile urme, am luat-o la fugă, peste pietroaie și bușteni, scăpându-mi bățul, alunecând în nămeți, ridicându-mă, alergând, alunecând iar. Cristalele de gheață ce glazurau zăpada învechită îmi tăiau palmele și-mi înțepau fața ori de câte ori cădeam. M-am ocărit fiindcă mă răzlețisem atât de departe de tabără, pentru că fusesem ademenită prea în adânc, în liniștea asta a pădurii pe care o știam în stare să se schimbe din clipă în clipă. Când am ajuns în final la marginea desișului, un șuier de vânt furios, aducător de ploaie, m-a izbit ca un pumn. M-am opintit și-am trecut în fugă pârâul către sălașul meu, ratând ultima piatră de pășit și afundându-mi adânc piciorul în undele reci ca gheața.

Deasupra bolborosea tunetul. Am încercat să apuc oala cu fasolea pe care o lăsasem la înmuiat lângă muchia vetrei, însă în aceeași clipă ferocitatea deplină a furtunii s-a dezlănțuit în valuri torențiale, piezișe de ploaie. Oala mi-a scăpat din mâna tremurândă; neprețuita hrană s-a vărsat în glod, ca niște pietricele fără valoare. Un fulger a luminat tăriile de deasupra, urmat îndată de încă unul și încă unul. Tunetele răgeau. M-am luptat cu ploaia rece, împiedicându-mă și alunecând pe clisa udă până ce într-un târziu, plescăind printr-o baltă mare de la intrarea colibei, am plonjat înăuntru. Mâinile înghețate și zguduite de frisoane abia dacă au izbutit să apuce pielea de căprioară și s-o smucească peste cadrul ușii.

Ploaia s-a abătut peste colibă. În fiecare ungher au început să curgă, prin acoperișul de tablă ruginită, fire de apă. M-am grăbit să așez

dedesubt puţinele cutii goale de tinichea pe care le aveam, însă împotriva celorlalte scurgeri nu aveam ce să fac. Pământul bătucit al podelei s-a întunecat în tot mai multe locuri, căpătând cercuri de noroi cafeniu sub tălpile mele ude şi reci.

Aversa a devenit asurzitoare, ca un milion de monede azvârlite pe tabla acoperişului şi în singurul ochi de geam. Pe fereastră se vedeau săgetând limbi albe de fulger, urmate îndată de tunete explozive, atât de puternice că-mi făceau inima să se zdruncine în piept. În clipa aceea, ca şi cum cineva ar fi apăsat pe un resort, am căzut în genunchi. Corpul mi s-a chircit: antebraţele şi faţa mi s-au trântit de pământul îmbibat de noroi. Mingea cea dură în care mi se transformase pântecele mi s-a izbit de coapse, în afară de tremurăturile spasmodice, nu mă puteam mişca. Mă podidise o mâhnire copleşitoare, imobilizantă, de parcă furtuna cea neagră mi-ar fi cuprins interiorul la fel cum luase în stăpânire cerul de după-amiază. De ce crezusem că voi putea supravieţui aici? Fiindcă ochii mei se abătuseră o viaţă întreagă asupra acestor coame de munţi îndepărtate? Udă leoarcă, zguduită de frig şi frică, am înţeles că acest orizont nu era acasă. Nu aici îmi era locul.

Chiar înainte să leşin, din mine s-a iscat un hohot, mai puternic decât cacofonia fără istov a furtunii, anunţând cu limpezime rău prevestitoare ce nu mai puteam să neg: planul meu n-avea cum să meargă.

UNSPREZECE

Ce-mi amintesc mai viu din trezitul de a doua zi dimineaţa e corul voios de păsări ciripitoare care înlocuise vâjâitul furtunii. La început făcută terci, nesigură unde mă aflu, am recunoscut totuşi trilul alungit al mierlelor cu aripi roşii, uguitul triplu, sec, al turturelei-de-munte, ţârâitul cicadelor şi ciripitul vrăbiilor şi cintezelor de afară.

Mi-am amintit vag că mă trezisem pe noroiul de jos în toiul nopţii şi-mi recăpătasem îndeajuns din simţuri cât să-mi scot ghetele şi şosetele ude şi să mă caţăr în pat şi în maldărul binecuvântat de pături. Trezită de cântul păsărilor, m-am afundat şi mai bine în căldura aşternuturilor. Mi-am frecat burta ca să încurajez un semn de viaţă şi am simţit o uşurare imensă când copilaşul a răspuns împungând uşor, de trei ori, cu piciorul.

Pielea braţelor şi a frunţii mi se întărise, fiind mânjită cu o crustă de glod uscat. Îmi simţeam urechile îngheţate şi capul jilav. Am adăugat o scufie de lână la lunga listă de provizii pe care uitasem să le iau sau pe care nu voisem să le fur de la tata sau la care, neroadă, nu mă gândisem deloc, ori pe care, pur şi simplu, nu le putusem căra: o cazma cumsecade, o prelată, o găleată, creion şi hârtie, o puşcă.

Cugetam la toate lucrurile fără de care aveam să fiu nevoită să mă descurc. Am auzit iarăşi vocea aceea, la fel cum o auzisem noaptea trecută, proclamaţia sumbră şi clară că planul meu nu va merge nicicum.

Planul meu nu va merge nicicum.

Mă simţeam neghioabă şi înfricoşată, captivă tâmpeniei mele în aceeaşi măsură ca şi crudelor împrejurări. Mă înţepa vezica, dorindu-se golită, însă nu eram în stare şi pace să înfrunt ce se afla în afara coconului de pături. Nu eram de acolo, nu eram de nicăieri şi n-aveam habar ce să fac.

M-am întors în amintire la dimineaţa aceea, demult, în care mă trezisem în prima zi a unei vieţi fără mamă. Visasem toată noaptea maşina alb-negru a şerifului Lyle şi cum se prăbuşise în genunchi tata, solitar, în curte. Am deschis ochii ştiind că mama, Cal al meu, mătuşa mea nu mai erau acasă, nu mai erau pe nicăieri şi că nimic nu se putea face în privinţa asta. Lumina aurie a zorilor, strecurându-şi razele în dormitorul meu, părea intolerabilă. Făcusem singurul lucru pe care-l ştiam face la abia doisprezece ani. Sărisem din pat în şifonierul meu cel întunecos şi

mă închisesem acolo.

Seth m-a descoperit acolo după nişte ceasuri, dar mi-a dat pace. Apoi Cora Mitchell a încercat să mă momească să ies, dar nu m-am clintit. Tata n-a apărut. Presupuneam că-i şi el în vreun dulap, pitit ca mine în întunericul prăfos. În acea după amiază cineva mi-a pus în faţa uşii o strachină cu mâncare, iar mirosul a fost prea tentant pentru un copil. Când am ieşit greoi, fără tragere de inimă, am dat peste porţii calde de tocăniţe necunoscute, cel mai probabil gătite şi trimise nouă de vecinii îndatoritori, şi-am mâncat, întâi cu îmbucături delicate, apoi înghiţind dumicaţi mari, hulpavi. M-am dispreţuit că o fac, că mă hrănesc, că-mi duc mai departe viaţa, dar nu m-am putut opri. Mă îmboldea o forţă mai tare decât mine, de la foamea primitivă la acea uitătură curioasă din dormitor spre casa scării şi până la intrarea ulterioară în rutină şi asumarea rolului mamei ca gospodină a casei. Nu alesesem aşa, ci mai degrabă cedasem necesităţii.

La fel şi acum, fie că planul meu de a sălăşlui în sălbăticie pe timpul graviditäţii şi de a aduce pe lume copilul meu şi al lui Wil avea ori nu să meargă, altul nu aveam. Trebuia să mă uşurez. Trebuia să mănânc. Aşa cum păşisem într-o viaţă de orfană de mamă, aveam să păşesc şi într-o viaţă de mamă. Aveam să dau curs chemării necesităţii. Să mă ridic. *7*

Când am săltat pielea de la intrare şi am ieşit în cântul păsărelelor şi în răcoarea dimineţii să mă pun pe vine lângă colibă, era de parcă furtuna nici nu s-ar fi întâmplat. Pajiştea mi se întindea înainte, udă şi nemişcată. Primăvara începea să se arate în frunzuliţele proaspete, în fire de iarbă şi muguri. Soarele urcător lumina doar vârfurile piscurilor înconjurătoare, cu o aureolă la fel de molatică precum untul bătut de mână. Poalele munţilor şi valea stăteau umbrite, aşteptând răbdătoare ca lumina să le hrănească peticele de verdeaţă, să le usuce glodul şi să topească zăpada muiată. Am tras o gură bună din acest calm, l-am ţinut ca pe un balon bine umflat în plămâni şi i-am dat încetişor drumul.

Surprinzător de iute, mingea strălucitoare a soarelui s-a ivit bucată cu bucată de după coama zimţată a unui pisc răsăritean, răspândindu-şi lumina peste vale. A ajuns întâi unde mă oprisem eu, scăldându-mă în căldura subtilă, răsfrângându-se în picurii agăţaţi de fiece frunză şi lăstar dimprejur, iluminând insecte minuscule şi fâlfâitoare şi plase scânteietoare de păianjeni invizibile cu doar o clipă în urmă. Lumina soarelui a atins scoarţa albă a plopului tremurător şi ramurile

înmugurite roşiatic din încâlceala de sălcii ce mărginea pârâul, croinduşi loc încetul cu încetul. În câteva minute doar, valea s-a împestriţat cu toate nuanţele primăverii, supunându-se ivirii zorilor şi cântului sărbătoresc al păsărilor.

Când soarele a atins coama muntelui şi şi-a dezlănţuit pe deplin dogoarea şi lucirea, am înălţat bărbia ca să-l întâmpin pe chip. Am acceptat, în scurgerea domoală a dimineţii, că mi se mai dăduse o zi. Şi poate că mâine avea să mi se mai dea una.

În contrast cu deznădejdea din timpul furtunii de noaptea trecută, dimineaţa părea să aibă potenţial. Poate că planul meu avea să dea greş, însă pe când urmăream înălţarea blândă a soarelui mi s-a părut la fel de probabil să reuşească. Păsările ciripeau în lege, acum planând, coborând iute şi dându-mi roată de peste tot. În voioşia lor am simţit un ghiont încurajator.

Aşa că mi-am urmat viaţa, zi după zi, şi treptat am ajuns să mă relaxez, să-mi stăvilesc groaza cu un anumit nivel de încredere. Alinarea, fireşte, n-a venit dintr-odată, şi, adesea, când abia o întrezăream, un vuiet ori altă furtună mă înfricoşa şi mă trăgea înapoi. Mi-am dat seama însă curând că lucrul şi mai de căpătâi decât plantatul de seminţe, săpatul latrinei ori stabilirea rânduielii de zi cu zi era nevoia de a-mi linişti mintea. Grijile şi teama n-aveau să-mi schimbe starea ori soarta. Poate că orizontul nu era acasă, dar găsisem o cale de a rămâne.

Cu timpul, amurgul molatic ce se lăsa peste pajişte a ajuns să mi se pară mai mult frumos decât rău prevestitor. Sunetele şi tăcerile au devenit ele însele şi-atât, apoi, în cele din urmă, fundalul obişnuit al zilei, mai mult muzică decât ameninţare. Pe parcursul acelei prime luni a înmugurit o camaraderie fragilă cu codrul. Ajunsesem să străbat ziua potrivit ritmului pe care-l ascultă din instinct toate făpturile naturii, din instinct şi milenii de obişnuinţă – vieţi delimitate de răsăritul şi apusul soarelui, de poruncile frigului şi vipiei, de foamea corpului şi nevoia de somn, de spectaculoasele învârtejiri ale furtunii şi de nopţile luminoase ori negre, după fazele lunii.

Cum pământul se mai dezgheţase, am sfârşit de săpat latrina. Mi-am îndesat în raniţă mâncarea ce-ar fi putut atrage urşi şi-am legat-o sus, pe o ramură de plop, la marginea cealaltă a taberei, întocmai cum făcuse Wil. În lungul laturii sudice, mai călduroase, a colibei am pus în pământ seminţele pe care le luasem din bucătărie în toamna trecută. Am băut

apă de pârâu cu iz de piatră şi am turnat-o rece şi limpede peste trupul gol. Mi-am luat timp să mă uit cu minunare la lume – o vulpe furişându-se în tăcere absolută, simetria perfectă a unui bârlog de castor, cum apăreau fluturii, ca nişte confetti colorate, chiar după ce se deschideau primele inflorescenţe cu nectar, parada cotidiană a cocorilor migrând la înălţime, ştiind exact încotro se duc. Am strâns şi despicat mormane de vreascuri; am împletit o plasă de sfoară cu ochiuri largi şi am vârât-o în iazul castorilor ca să prind câte-un păstrăv tânăr; mi-am cioplit un jilţ cu spătar dintr-un ciot şi pe el stăteam de cele mai multe ori seara, înfofolită în pătură, observând cum apune soarele şi cum se domolesc glasurile pădurii, reduse treptat la ţipătul bufniţei pe care o auzeam noapte de noapte fără s-o văd vreodată, admirând stelele pe măsură ce se iţeau pe pânza cerească, una câte una. În nopţile fără lună mă uitam lung la ameţitoarea pâclă a Căii Lactee şi, fără să fi învăţat vreodată numele, formele ori vreo ţâră de astronomie, mi-am inventat constelaţii proprii printre stelele licăritoare: mâini în rugăciune, floare de piersic, coadă de purcel, trompetă.

În toiul acestei cadenţe eterne, apăsând pe talgerul balanţei întru veştejirea fricii mele, eu şi copilul meu creşteam. Pe la finele lui mai burta mi-era rotundă şi tare ca un pepene, trupul, pe deplin cărnos, fertil şi uimitor, iar copilul se întindea, se învârtea în mine şi mă lovea cu pumnişorii.

Într-o noapte, pe când norii joşi cuprindeau valea, m-am ghemuit cu noi doi – eu şi copilul nenăscut – în cuibul de pături şi mi-am imaginat toate animalele din pădure făcând la fel, pregătindu-şi culcuşul, strângându-se la căldură. M-am dus cu gândul la mamele pădurii care-şi simţeau copilul zvâcnind în vintre ca mine, la cum îşi hrăneau, ocroteau şi apărau odraslele, întocmai cum aş fi făcut şi eu. M-am gândit la toată viaţa care începea, dura şi se sfârşea în jurul meu, de la ursul cel mai mare la insecta cea mai măruntă, la sămânţă şi mugure şi floare. Acolo, în pădure, nu eram singură. Am ajuns să fiu încredinţată că era ceva ce Wil încercase de la bun început să-mi explice. Mi-am cuprins în mâini globul pântecului îmbrăţişându-mi copilul, dar în acelaşi timp ceva mai mult, o imensitate de nedescris la care mă simţeam părtaşă.

M-am gândit în urmă, la multele nopţi în care încercasem să adorm în patul meu în vreme ce Seth şi Og se ciorovăiau la parter sau când prietenii lui Seth răcneau beţivăneşte unii la alţii şi turau motorul

maşinii în curte. Mi-am amintit ce încercasem să uit: cele câteva dăţi în care mă trezise zgâlţâitul clanţei de la uşă în întuneric – vreunul dintre amicii lui Seth ori poate Seth însuşi, cedând unei provocări, unei dorinţe nebune ori unei slăbiciuni întunecate, deznădăjduite apoi paşi depărtându-se înfrânţi, salvată.

Pe când mă cufundam în somn, în noua mea locuinţă din pădure, brodată într-o tapiserie măreaţă şi misterioasă, singurul sunet pe care voiam să-l aud era pulsul ritmic al imensei adunări de inimi, inspiraţiile şi expiraţiile milionului de vieţi care trăiau alăturea cu mine. Mi-am dat seama că niciodată, de când mă ştiam, nu-mi fusese mai puţin frică.

DOISPREZECE

Iunie promitea.

Vremea se făcuse caldă şi cel mai adesea frumoasă. Zilele erau întinse şi – rămasă fără treburile casei, corvezile de la fermă şi pregătitul bucatelor – uluitor de încăpătoare. Orele pe care le petreceam în poiană ori hoinărind prin codru, scufundată în observaţiile şi gândurile mele, îmi păreau mai puţin stingheritoare şi leneşe; dimpotrivă, erau vitale.

Dacă nu puneam la socoteală câte un păstrăv cât degetul, de mâncare nu prea găseam, însă tufele de zmeură pârguită erau puzderie pe coasta sudică, iar în grădina mea scoteau căpşoarele frunzuliţe minuscule ce aveau să îmi asigure alimentaţia din iulie şi august. Nu prinsesem încă nici o ieruncă şi nici un iepure în capcana improvizată, dar nădăjduiam că priceperea îmi va spori cu repetiţia şi necesitatea.

La un moment dat, într-un crepuscul violet, am stat nemişcată pe marginea buruienoasă a unei mici pajişti învecinate. Capcana mea – o cutiuţă pe care o înjghebasem din rămurele şi fir – era pusă într-o dungă pe un băţ în formă de Y, iar în jur împrăştiasem ca momeală trifoi. Am aşteptat căpoasă, ori poate naivă doar, încredinţată că aveam să reuşesc. Deasupra se roteau lilieci, culegând molii pufoase din aer. Zarva nopţii sporea greier cu greier. O turturică a apărut pe marginea pajiştii, păşind legănat dinspre plopi. A încordat a surprindere gâtul, a clipit şi s-a mutat uşor de pe-un picior pe altul, nesigură ce să creadă despre mine. Ochii negri au lucit şi au clipit iar, coada albă i s-a plimbat în sus şi în jos a nehotărâre. Stană de piatră, m-am uitat la ea ţintă. Văzusem multe animale de la venire – veveriţe de pământ şi veveriţe de copac şi veveriţe năsoase; marmote, iepuri, porci-spinoşi, vulpi şi un coiot singuratic vânând pe câmpie; turme de ciute şi de elani suind pe coaste –, însă turturica asta era singura lighioană ce părea la fel de interesată de mine cât eram eu de ea. Ne-am holbat mult aşa una la alta.

Turturica s-a întors graţioasă de unde venise şi nu s-a mai văzut. La câteva clipe după aceea a reapărut, urmată de un pui cu pete delicate. Am rămas cu gura căscată la atâta frumuseţe simplă, iar păsările s-au uitat la mine în perfect unison. Puiul s-a dat mai aproape de maică-sa, făcând paşi grijulii, neauziţi. Au traversat pajiştea fluid, alături, apoi au dispărut în frunziş. Brusc, tufişurile au început să foşnească în locul de unde ieşise

întâi turturica. M-am pregătit să dau ochii cu un animal de pradă în urmărire. Însă un al doilea pui a izbucnit printre frunze, mai micuţ şi mai delicat chiar decât primul. S-a repezit peste luminiş să-şi ajungă mama şi frăţiorul din urmă, aşa de sfrijit şi de neştiutor, că m-a săgetat inima.

Am văzut iarăşi porumbiţa după câteva seri – cu puiul favorit alături şi pricăjitul la nişte paşi în urmă –, când trioul s-a apropiat precaut de pârâul de lângă colibă. După ce m-au testat iar la următorul amurg, au ajuns să vină seară de seară să se adape. Simţeam camaraderie în încrederea lor şi uşurare ori de câte ori puiul mai slăbuţ izbucnea din tufe, căutându-şi decis familia.

Luna a trecut pas cu pas: trezirea, aprinderea focului, gătirea unei cratiţe cu terci, o plimbare prin pădure, o încercare de a prinde ceva de mâncat, o cutie de fasole, căderea nopţii. Am cărat crengi căzute din pădure ca să-mi construiesc un gărduleţ strâmb în jurul grădinii. Am adus cu bidonaşul apă din râu, am stropit lăstarii verzi ce-şi iţeau capetele, am pus peste ei o pătură, noapte de noapte, ca să-i apăr de brumă.

Când îmi aduc aminte de iunie 1949, mă văd la şaptesprezece ani, dezgolită pe malul pârâului după scăldat, cu soarele prelingându-se ca mierea caldă pe trupul meu tânăr, burta – un glob palid şi misterios, sânii – atât de plini şi ciudaţi. Copilaşul meu făcea tumbe în burtă şi-mi izbea în inimă cu picioruşele. Floarea-soarelui, lupin mov şi trandafiri sălbatici roz-deschis împodobeau coastele. Ţepuşe purpurii izbucneau din smârcurile pârâului, fiecare tulpină un cerculeţ de capete roz de elefant, cu trompele ridicate spre soare. Am prins lăcuste doar ca să le studiez micile fălci ronţăitoare. Am numărat o duzină de culori diferite la fluturi. O delicată fericire îşi făcea loc prin noroiul îndurerării la fel de negreşit cum pădurea văratică înflorea după iarnă.

Spre sfârşitul lunii însă, puterea a început să-mi sece. Mai rău, au început poftele. Mâncarea din ultimele două luni nu fusese tocmai săţioasă, dar îmi ajunsese. E drept, făceam zilnic inventarul alimentelor – citind ca pe un verdict vraful tot mai scăzut de conserve din ungherul colibei şi tot mai mica greutate a desagii cu provizii ori de câte ori o coboram din copac – şi încercam să consum cât mai puţin, ca să-mi păstrez stocul. La venirea lui iulie, dogoritor şi fără strop de ploaie, carnea uscată, piersicile la borcan şi ouăle murate se duseseră de mult, iar alimentele conservate erau pe sfârşite, dar în grădină, afară, se

maturizau verdeţuri şi mazăre-dulce, după care aveau să urmeze sfecla, varza şi, în cele din urmă, cartofii şi morcovii. Fâţe mărunte şi păstrăvi-curcubeu graşi înotau în iazul castorilor. Zmeura se pârguia încet. Nu-mi făceam griji.

Dorinţa pentru alimente imposibile a început subtil. Într-o seară, cum stam în ciotul meu scobit aşteptând familia de căprioare şi împletind pătrăţele de scutec din bumbac în vreme ce soarele aluneca pe după norii împestriţaţi cu roz şi gri, m-am gândit la jambonul de sărbătoare al mamei. Tata măcelărea câte un porc la câteva luni, aşa că nu ne lipsea carnea asta pe tot parcursul anului, însă jambonul de sărbătoare al mamei era special, cu glazură de zahăr brun şi pus la cuptor întreg, lăsând picuri denşi şi dulci ca melasa. Ciudat lucru, la aceşti picuri pofteam, ori fie şi la o bucată de slănină. Mi-am imaginat cum aş tăia carnea densă şi unsuroasă, cum aş duce la gură bucată după bucată. Când mi-am venit în fire m-a apucat sila de prostiile pe care le putusem gândi. Trecuseră ani de când apăruse o asemenea bucată de jambon pe masa noastră şi niciodată nu-mi plăcuse partea cu grăsimea.

A doua zi am poftit pui fript, apoi, mai târziu în aceeaşi săptămână, nu m-am putut opri să nu mă gândesc la sosul de carne, negricios şi consistent, turnat peste scovergi ori doar sorbit cu lingura. Am mâncat prima păstaie minusculă de mazăre din grădină; chiar şi după atâta îngrijire şi aşteptat nu mi s-a părut mulţumitoare. Am cules boabe de zmeură crude, amare, cu chef să le înec în frişcă. Friptură de elan, picioare de porc, felii groase de şuncă, plăcinte picurând de unt, cartofi feliaţi acoperiţi cu brânză – parcă, tot mai mult, nu mă mai puteam gândi decât la mâncare. Zi şi noapte o visam şi mi-o doream cu atâta putere, că mă trezeam salivând şi, nu o dată, izbucnind în lacrimi când fantezia se recristaliza în realitatea flămândă. Mă simţeam hămesită într-un fel care aducea cu dorinţa pe care o simţisem pentru Wil când ajunsesem prima oară aici. Ştiam că trebuie să-mi recapăt stăpânirea asupra gândurilor. De data asta însă, nu izbuteam şi pace.

Cu păstrăvii nu avusesem noroc în ultima vreme, dar am simţit un impuls disperat, fără veste, să prind unul. Patru zile întregi am tot coborât mreaja împletită de mână în heleşteul castorilor, chinuindu-mi umflătura pântecelui ca să îngenunchez, dar fără să scot din apă altceva decât trestii moarte. Panica mă cuprindea ori de câte ori scoteam plasa goală. Într-un târziu, o străfulgerare de solzi iridescenţi a licărit în balta

luminată de soare şi mi-am azvârlit plasa. N-am scos cine ştie ce captură, poate de o palmă să fi fost, însă am luat-o grăbită cu peştele înapoi spre tabără, l-am spintecat cu zel şi l-am pus în ţepuşă, apoi l-am perpelit pe tăciunii focului de dimineaţă. L-am devorat în câteva clipe, cu oase cu tot. Mi-au rămas în gât aşchii de care am scăpat numai tuşind şi icnind, dar voiam mai mult, până şi oasele, mai ales oasele. Ştiu acum, în retrospectivă, că eram lihnită.

Pe lângă pofte, mă sâcâiau slăbiciunea, durerile şi crampele abdominale subite, care făceau din treburile zilnice precum adusul apei şi strânsul de vreascuri îndeletniciri tot mai dificile. Abia dacă mă puteam îndoi de şale ca să aşez surcelele, iar când făceam focul trebuia să-mi iau un răgaz ca să mă odihnesc. Când zmeura pe care o aşteptasem atât a început să se coacă, transformându-se în nestemate dulci, m-am târât în susul versantului să culeg şi să înfulec tot. Însă picioarele au izbutit cu greu să mă ţină pe drumul de întoarcere în vale şi în pat, iar după asta niciodată n-am mai avut destulă putere ca să urc iarăşi după fructe.

Atâta mi se mărise burta, încât ce mai rămăsese din mine părea să fi fost pus în slujba propăşirii ei. Mădularele mi se veştejiseră. Labele picioarelor mă dureau. Simţeam junghiuri în spinare de la întinsul în pat. Statul aşezată îmi făcea vezica şi măruntaiele să agonizeze. Statul în picioare îmi punea povară pe şolduri, iar la fiecare pas le simţeam de parcă ar fi fost pe cale să se desprindă cu totul.

Într-o noapte fără lună – la sfârşit de iulie ori început de august, cred, dar încetasem să mai măsor trecerea vremii cu crestături pe peretele colibei, după cum renunţasem la toate celelalte care nu-mi erau necesare –, m-am sucit şi m-am învârtit în pat căutând o poziţie acceptabilă, încercând să-mi alung din minte poftele şi neajunsurile. După ceasuri petrecute aşa, m-am ridicat până la urmă frustrată, neştiind unde să mă duc ori ce să fac. Am aprins o lumânare, am tras pe mine puloverul lălâu pe care i-l luasem lui Og şi am ieşit în noaptea răcoroasă, neagră. Milioane de stele clipeau deasupra, însă abia dacă le-am aruncat o privire, atâta mă zbuciumam să găsesc ceva alinător. Grădina m-a ademenit spre ea. Am îngenuncheat şi am tras din pământ prima sfeclă. Nu mai mare decât o boabă de strugure, dar am mâncat-o cu tot cu pământul de pe ea şi-o bucată bună de tulpină. Am smuls alta, şi încă una, ştiind că distrug recolta, că o înfulec înainte să capete vreo valoare reală,

numai că nu mă puteam opri. Pământul îmi scrâşnea printre dinţi, un măciniş deopotrivă insuportabil şi cumva plăcut, şi îndată, inexplicabil, m-am trezit că-mi îndes în gură pumni întregi de ţărână. Era o prostie şi totodată ceea ce-mi potolea starea de nelinişte – am început să plâng, copleşită de nedumerire. Lacrimile sărate cădeau peste pământul pe care-l lingeam de pe palmele murdare. Copilul izbea feroce, parcă cerând mai mult.

Când m-am ridicat şi m-am întors la căldura colibei, ruşinată şi uluită de ce făcusem, am simţit că mi se încordează pântecele. Crampa a început uşor, familiar, apoi s-a făcut intensă, a sporit şi şi-a strâns gheara până ce tot corpul mi-a rămas înălţat şi rigid, făcându-mă să cred că mă paşte leşinul. M-am străduit să ajung în pat. Până la urmă, durerile au contenit. Până şi în ignoranţa mea privitoare la naştere am recunoscut asta drept prima contracţie. M-am îngrozit. Când somnul a venit până la urmă, m-am visat căutând ceva ce nu puteam găsi. M-am trezit cu hainele de corp şi aşternuturile ude, cu ceva jilav lipindu-mi coapsele.

Se spune că o miloasă uitare însoţeşte naşterea şi poate că e adevărat, fiindcă multe amănunte despre venirea pe lume a fiului meu nu-mi amintesc. Îmi amintesc însă aşa: ştiu că eram prea slăbită să fac ce se cerea făcut şi totuşi percepeam că trebuie să o fac oricum.

Contracţiile s-au intensificat zile întregi, cu fiecare dintre ele făcându-mă mai sălbatică şi mai temătoare. Cel mai mult mă înfiora gândul că naşterea era inevitabilă, ca şi cum m-aş fi suit pe un armăsar sălbatic şi n-aveam încotro decât să-l călăresc până mă azvârle. Orice gând la mâncare s-a făcut nevăzut. Totul în jur dispăruse. Nu mai eram decât corp şi deschizătură şi arsură. Când durerea a devenit de nesuportat, am urlat şi-am bocit şi am căzut în genunchi în mijlocul taberei, legănându-mă în patru labe ca un animal chinuit. Când am fost sigură că şoldurile o să mi se disloce şi-o să fie proiectate prin spaţiu, aruncate în direcţii opuse, am izbutit să mă târăsc cumva în colibă. Nu ţin minte să mă fi dezbrăcat, dar curând m-am pus pe vine, goală, pe pământul bătătorit, apucând strâns marginea patului.

Ţin minte că am dus între picioare mâna tremurândă şi acolo am atins creştetul tare al unui craniu mititel. Nu ţin minte să fi tras păturile roz sub mine; nu-mi amintesc împingerile ritmice care au făcut să alunece copilaşul afară. Mă ţin minte, vag, în genunchi, ridicând la piept pruncul alunecos ca un ţipar, trupurile noastre legate încă de cordonul vineţiu,

pulsatil. Ce-mi amintesc limpede despre pătrunderea în lume a fiului meu e că nu mişca.

Era mărunt şi neînsufleţit ca o păpuşă, datorându-şi mişcarea doar mâinilor mele tremurânde. Mintea mi se lupta împâclită să reconcilieze imposibilul cu realul. Puternica forţă vitală care se zbătuse atât ca să se elibereze dispăruse de-acum. Ştiam că ceva se cere făcut pentru salvarea lui, însă eram doar o fată neghioabă în mijlocul sălbăticiei, fără habar. „Fireşte că bebeluşul are să moară”, mi-am zis în toiul delirului şi zbuciumului, iar eu, mototolită şi extenuată, cu sânge şiroindu-mi pe coapse, urmam la rând. Nu mă puteam gândi să fac altceva decât să ţip.

— Trăieşte! am urlat, poate la fel de mult adresându-mă mie însumi cât copilului întins pe genunchii mei, aşa de albăstrui şi de moale. Trăieşte! am rostit cu sughiţuri de plâns, iarăşi şi iarăşi, de parcă vorbele l-ar fi putut trezi din morţi.

Atunci însă, o jur, Wil mi-a apărut alături. A ridicat copilul nostru, mi l-a aşezat în îndoitura cotului. Mâna cealaltă mi-a luat-o într-a lui şi împreună am început să frecăm pieptul pruncului, întocmai cum făcuse cu căţeluşul fleşcăit al lui Ruby-Alice. La început lin, apoi cu vigoare, decis, Wil a trecut cu palma mea peste inima copilului nostru, l-a răsucit şi i-a netezit spinarea netedă ca o pană, iarăşi l-a întors pe spate, masându-l, chemându-l la viaţă. Wil a suflat în buzele mititele, albastre. Şi totuşi copilul nostru nu se mişca.

Wil însă nu s-a dat bătut. Cu ajutorul palmelor mele, a întins cercuri iuţi peste pieptul copilului, peste şirul de coaste plăpânde, peste carnea vineţie, moale ca lâna. Deodată, ca şi cum ar fi fost apăsat fără veste şi misterios un buton, copilul a tras aer în piept. Un sunet aspru, adânc, încleiat şi surprinzător. L-am întors cu faţa în jos şi l-am bătut uşor pe spinare cu degetele, încercând să-i curăţ plămânii, şi, cum manevra n-a funcţionat, l-am rotit iarăşi cu faţa la mine şi am băgat degetele în mucusul care-i bloca guriţa minusculă, gumoasă. A horcăit încă o răsuflare, slabă şi nesigură. I-am ridicat gura către a mea şi am inhalat tare, am scuipat mucusul, iarăşi mi-am lipit gura de a lui şi am tras, iscând viaţă întocmai cum soarele convinge lăstarii să încolţească.

Primul ţipăt al băieţelului meu a fost cel mai frumos lucru pe care-l auzisem vreodată. Am întors un zâmbet buimac spre Wil, încremenind când am descoperit că nu-mi mai stătea alături. Cu doar câteva secunde în urmă fusese acolo, ajutându-mă la salvarea copilului nostru. Şi totuşi

singura dovadă a prezenţei lui Wil rămânea bebeluşul însuşi, acum căpătând tente roz şi răcnind de zor. L-am lipit de piept cu o mână şi am tras încă o pătură de pe pat cu cealaltă. L-am şters şi l-am înfăşat, încercând să-i ogoiesc plânsul cu şoapte blânde. Ştiam că trebuie să tai cumva cordonul, dar nu izbuteam decât să mă agăţ de el şi să mă legăn înainte şi înapoi, suspinând de bucurie, uimire şi recunoştinţă. Copilul meu trăia. Poate că nu fusesem atât de neghioabă cât crezusem, fiindcă făcusem viaţa asta nouă şi o scosesem în lume.

Când a deschis, uşor-usurel, ochişorii umflaţi şi mi-a aruncat pentru prima oară o uitătură curioasă, am simţit o desfătare fără termen de comparaţie. În toate lunile din urmă îl crezusem un străin, o creatură enigmatică şi-atât ori poate o meritată ispăşire. Nu mi-aş fi închipuit nicicând că o să fie un omuleţ pe care să-l recunosc din adâncimi lăuntrice fără nume, *acest* copil cu *aceşti* ochi negri, nepământean de familiari.

Şi-a îmbinat sprâncenele mititele şi ne-am uitat mult şi bine unul la celălalt, ca două suflete iarăşi conectate după ce se aflaseră la un univers distanţă.

TREISPREZECE

Prima oară când mi-am alăptat copilul după drama și euforia nașterii, laptele mi-a fost galben și gras precum untul. Durerea îmi străpungea sfârcul, semnalizând pântecelui să împing afară placenta.

Am dat de cuțit și am tăiat cordonul ombilical: a sângerat intermitent până ce l-am legat cu o bucată de ață galbenă din trusa de împletit, sperând că va fi bine. Lăsând harababura asta pe podeaua colibei, m-am urcat în pat și m-am înghesuit împreună cu pruncul sub ultimele două pături rămase neîntinate.

M-am temut ca musturile aromitoare ale nașterii să nu atragă animale, însă nu mi-am putut aduna destulă forță ca să mă ridic și să scap de ele. M-am minunat de perfecțiunea bebelușului meu care sugea: buze, nas, frunte fără cusur; curbura delicioasă a fiecărei urechi; ochii negri și contemplativi, atât de aidoma cu ai tatălui său. Numele lui de familie, am presupus, ar trebui să fie Moon, Lună, și l-am alintat chemându-l drăgăstos Față-de-Lună, Lună-Alună și pe numele care s-a prins de el, venit de la cântecul „Lună Albastră" și de la sălbăticia munților Big Blue dimprejur – Copilul meu Albastru. După ce l-am adus pe lume m-am simțit teribil de slăbită, însă pătrunsă de recunoștință – pentru că respira, pentru laptele meu, pentru că ajunsesem de cealaltă parte a înspăimântătoarei lui sosiri, pentru că aveam în brațe o bucățică de Wilson Moon. Am dormit zile întregi în sacrul adăpost al nașterii. Câteodată, în mijlocul pirotelii, sânii mi se umflau și ardeau, făcându-mă să mă tem că ceva mersese groaznic de prost, dar laptele curgea încă, acum alb și gros ca smântâna.

Ce-mi mai rămăsese din putere s-a scurs însă iute, și odată cu puterea s-a dus și singura hrană pentru bebeluș. N-aveam energia să pescuiesc. Și de-aș fi suit pe versantul unde creștea zmeura, acum umblau prin tufe prea mulți urși. Nu mai aveam provizii de mult, ci doar mica recoltă zilnică din grădina încă pipernicită, verdețuri și mazăre în cea mai mare parte – ce neroadă fusesem să plantez rădăcinoase și varză, care cresc lent! – și niște morcovi subțiri, cartofi mărunți ca pietrișul și vreo câteva sfecle rămase, nu mai mari decât pumnul Copilului Albastru. Eram așa de disperată, încât, adunând într-un sfârșit rufele murdărite la naștere în pătura cea mai de deasupra și târând bocceaua cât de departe de tabără

îmi îngăduia slăbiciunea, m-am gândit chiar să mănânc placenta, cum ştiam că ar face alte animale. Mi-a dat prin cap şi să-mi sorb propriul lapte din palma făcută căuş. Însă am respins amândouă posibilităţile, socotind că nu puteam coborî atât de jos. Grădina trebuia să-mi ajungă. Numai că nu era destul şi o ştiam.

Când Copilul Albastru avea ceva mai puţin de două săptămâni – şi era tot mai prezent, cu toate că laptele şi mintea mea începuseră să scapete –, m-am trezit într-o dimineaţă pâcloasă şi rece ca un amurg de decembrie. Am simţit că ceva nu-i bine îndată ce am deschis ochii.

Am pus alături copilul adormit, aşezând între plăpumi păturica împletită în care-l înfăşasem. Tremurând, am tras pe mine puloverul cel mare şi m-am uitat pe ferestruică. Zăpadă. Jumătate de metru, cel puţin, căzută peste noapte. Orice vreme îşi are locul în înălţimile capricioase ale munţilor. Poate că vecinii din Iola se vor fi bucurat de ceea ce trebuie să fi fost prima ploaie de primăvară care căzuse pe pământul însetat. Eu, dimpotrivă, nu trebuia nici măcar să ies din colibă ca să pricep că neaua căzută pe nepusă masă şi aerul geros îmi pecetluiau soarta. Aveau să-mi prăpădească grădina.

Am înţeles că trebuia să caut ajutor, şi aveam s-o fac îndată ce trecea viscolul. Odată ce decisesem să renunţ, voiam să merg până la capăt. Cerurile nu sau limpezit şi nici temperatura n-a vrut să crească timp de două zile chinuitoare. Am ţinut copilul adăpostit sub pulover, piele lipită de piele. Mai mult somn şi alăptat. Când căldura ori laptele nu erau de ajuns, plângeam amândoi. Am ieşit la iveală în a treia dimineaţă şi am găsit un soare de vară şi pământul bând lacom zăpada pe cale să se topească. Până după-amiază aproape că nu mai rămăseseră urme, dacă nu puneam la socoteală nişte petice de noroi în părţile cu umbră şi terciul verzui şi vâscos care fusese odată grădina mea. Nu supravieţuise nimic. Sfecla, morcovii şi cartofii minusculi se puteau încă mânca, însă părţile lor verzi, şi prin urmare ce promiteau ele, fuseseră nimicite. Am scormonit prin ruine, să aleg şi să mănânc ce se putea. Apoi i-am pus un scutec curat copilaşului meu slăbănog, l-am înfăşat bine în păturica împletită, l-am lipit de pieptul meu şi am pornit într-o direcţie spre care era mai probabil să dau peste fiinţe umane.

Cu câteva luni în urmă, la sosire, îmi imaginasem cum, atunci când se va face ziua plecării, îmi voi strânge cu grijă tabăra, voi culege roadele grădinii, voi scăpa de vatră şi de suportul de beţe pentru oală, voi da jos

frânghiile, voi scoate din colibă totul, voi răsturna buşteanul scobit pe care-l folosisem drept scaun. Plănuisem să şterg urmele verii mele de ruşine, să nu se mai ştie nimic. Acum însă, îndepărtându-mă, prea sleită ca să-mi fac măcar patul, să-mi umplu raniţa şi să mi-o salt în spinare, m-am întrebat două lucruri: Cui credeam eu că o să-i pese într-atât încât să vină şi să-şi vâre nasul în locul ăsta? Şi ce aveam să fac cu proba cea mai clară şi stăruitoare, copilul însuşi? La ce mi-ar fi prins bine o tabără ascunsă, când urma să pun piciorul în Iola cu un prunc în braţe? Am clătinat din cap şi mi-am văzut de drum, mai bătrână cu o viaţă decât fetişcana prostuţă venită în aprilie.

A fost lungul marş al vieţii mele. Nu mai ştiu dacă am mers un kilometru ori zece. Ştiam doar că trebuie să ţin bebeluşul aproape lipsit de greutate lipit de piept şi să pun un picior înaintea celuilalt. Aiuram, şi asta făcea călătoria să mi se pară nepământeană. Păşeam iute, hotărâtă, cu toate că nu ştiam încotro, iar codrii dimprejur îmi păreau duşmănoşi într-un fel în care nu-mi mai păruseră de luni bune – soarele de sfârşit de vară, o biciuire drăcească, cântul păsărilor, o neîntreruptă şi stridentă fanfară, terenul, bolovănos şi sumbru ca un câmp înţesat cu cranii. Până şi lujerii înalţi, purpurii ai răscoagelor îmi dădeau cu tifla arătându-şi eleganta abilitate de a rezista viscolului care-mi distrusese nădejdile. Când copilul începea să se vaiete stins, mă opream şi-l puneam la sân, ştiind că nu am de oferit decât câteva înghiţituri dezamăgitoare de lapte subţiat, care îl mulţumeau doar câteva minute înainte să scâncească după mai mult. Precum împrejurimile pârjolite de dinainte de ninsoare, corpul meu se usca. Nu mai aveam nimic de stors.

Cum păşeam printr-o răritură, înaintând solemn, mama turturică şi cu mine ne-am speriat una pe alta. N-o mai văzusem de săptămâni bune. La nici cinci paşi, privirile ni s-au întâlnit. Eram acum amândouă mame, dar unde-i erau puii? Tufişurile au început să se înfoaie şi odrasla ei preferată s-a ivit, o pasăre înaltă şi elegantă. Puiul m-a măsurat cu înţeleaptă precauţie şi a păşit lângă maică-sa. Perechea şi-a văzut graţioasă de drum. Al doilea pui n-a apărut. M-am aşezat pe un bolovan şi am zăbovit. Puiul cel sfrijit n-a apărut, aşa că l-am tras mâhnită la piept pe Copilul Albastru şi am pornit iarăşi, împleticit, la drum.

PAISPREZECE

La început n-am fost sigură că automobilul prelung şi negru nu era un miraj. Rătăcisem nu ştiu câtă vreme, căutând ţuguiele de piatră care să-mi ghideze calea, însă descoperind doar kilometri de teren nefamiliar. Plopii tremurători şi sălciile lăsaseră de mult locul tufelor de perie-mare, ienupărului şi pietrei, când, ce să vezi: o maşină neagră de oraş parcată la drum, lângă o lizieră de pini galbeni. Era mai mult decât putea pricepe mintea mea înceţoşată.

M-am pitit după un copac, încercând să pun noimă în ce vedeam. Lume ieşită la picnic. Un bărbat şi o femeie, un pled roşu întins pe jos, expunând merindele: o franzelă aurie, o roată de brânză, straturi de şuncă roz precum cea pe care o tăia atât de subţire, la tejghea, domnul Chapman, şi pe lângă ele – dar era cu putinţă? – două piersici superbe, trandafirii, mari ca mingile de softball, puse pe o pungă maro de hârtie. Dinaintea priveliştii, stomacul a început să mă roadă.

Încă şi mai fantastic decât nepreţuita mâncare era copilaşul înfofolit în flanel moale, bleu-spălăcit, pe care-l ţinea în braţe femeia. Era mai mare şi poate mai nou pe lume decât Copilul Albastru. Se zvârcolea, împingea din picioruşe şi răcnea ca un adevărat bebeluş. Bărbatul stătea mai la o parte, trăgând din ţigară şi ocărând două coţofene cârâitoare cocoţate pe o ramură de pin de deasupra. Femeia şi-a descheiat cămaşa şi a scos neîndemânatică la iveală o ţâţă rotundă şi albă, tot atât de plină şi suculentă pe cât erau ale mele de secătuite şi veştede. Copilul a împins sânul deoparte, însă mama a insistat. Uitându-mă la bebeluş cum se linişteşte şi începe să sugă, am ştiut ce-mi rămâne de făcut.

Există un soi de tristeţe mai presus de tristeţe, care curge precum siropul fierbinte în toate fisurile fiinţei tale, cu începere de la inimă şi îmbibându-ţi celulele, chiar şi curgerea sângelui în vene, aşa încât nimic – nici pământ, nici cer, ba nici măcar propria-ţi palmă – nu mai arată vreodată la fel. E tristeţea ce schimbă totul.

Socotisem că ştiu deja abisurile tristeţii. Pierderea mamei, a dragii mătuşi Viv, a scumpului meu Cal sfredelise o gaură în ceea ce fusese tapiseria brodată a copilăriei mele cuminţi, însă Biblia mamei şi nevoile traiului de zi cu zi îmi arătaseră că rana asta se cere oblojită. Mintea mea tânără şi buimacă acceptase considerentele practice şi mersese înainte,

îmi înghiţisem jalea ca pe un boţ dur de tăciuni, şi acolo, în măruntaie, îmi rămăsese. Iar când auzisem în băcănia lui Chapman vestea sorţii tragice a lui Wil, nu mă năpustisem să pun mâna pe un cuţit şi să mă arunc răzbunătoare asupra lui Seth, ci îmi văzusem ascultătoare de gătit, spălat vase, ţesălatul lui Abel şi rănitul în poiata găinilor, cu lacrimi tăcute, furişe. Mă ţinusem în mişcare. Fugisem în pădure, mă pregătisem, născusem, rămăsesem vie. Mâhnirea mă căznise, dar nu mă luase în stăpânire.

Acolo însă, când m-am furişat lângă automobilul acela negru şi lung, când mi-am pus copilul pe bancheta caldă de piele din spate şi l-am părăsit, am simţit dezlănţuindu-se în mine o îndurerare turbată, care m-a cuprins până la ultima fibră. La început nu mi-am dat seama, aşa ameţită de foame eram, aşa de obişnuită să îndur, să fac ce trebuie făcut. Când am închis portiera şi m-am îndepărtat de el, am făcut-o aproape ca şi cum aş fi aşezat acolo un pietroi oarecare. Sau dacă nu pietroi, atunci un căţel, ceva abia ieşit din ou, ceva de care avusesem grijă şi pe care-l trecusem în mâinile altcuiva, o schimbare practică de posesie precum vânzarea unui purcel din cocină ori a unui puiet din livadă. Nu i-am pus căpşorul pentru ultima oară în scobitura gâtului meu, nici nu mi-am atins obrazul de creştetul lui moale ca puful. Nu i-am tras în piept mirosul ca să mi-l sap în memorie când l-am aşezat pe banchetă şi nici n-am aruncat o ultimă privire la buzele lui perfecte pe geamul deschis al maşinii. Copiii care cresc la fermă învaţă iute să nu se ataşeze de puii a căror soartă nu e în mâinile lor. Am tot vrut să mă uit în urmă, să pândesc dintr-un ascunziş până ce-mi băgau de seamă fiul – să ştiu cu certitudine că fusese descoperit, să-l văd ridicat şi cuprins în braţe dar în loc de asta am fugit. Slăbită cum eram, m-am întors cu spatele la maşină şi am străbătut în fugă luminişul, fără să întorc capul măcar.

Am dat buzna peste stânci, crengi şi cioate, am gonit pe după bolovani şi tufe de perie-mare, m-am repezit în ciuda oboselii prin văiugi şi pante abrupte, împiedicându-mă şi căzând, chinuindu-mă să mă ridic şi urmându-mi drumul. Ce făcusem? Eram înnebunită, n-aveam habar încotro s-o apuc. Dacă prin pădure ar fi fost martori ai retragerii mele, îi s-ar fi părut că, neîndoielnic, mă hăituieşte ceva întunecat şi flămând. Nimeni n-ar fi putut ghici că singurul prădător de pe urmele mele era fapta de neînchipuit pe care o săvârşisem.

Până la urmă m-am prăbuşit la pământ. M-am întins pe spate şi am

icnit după aer. Ţin minte doar asta: deasupra mea, cerul era de un albastru tăios şi fără nori, iar pe el se rotea un şoim cu coadă roşie. M-am fixat pe zborul lui graţios de parcă ar fi fost singurul lucru pe lume în care mai puteam crede. Pasărea nu părea să vâneze, ci să se bucure de plutirea pe suflarea vântului. Cerc după cerc, fără efort, fără măcar să bată din aripi. Cerc după cerc au urmat-o ochii mei. Am zăcut, cuprinsă de tremur şi fără copil, mult dedesubtul încântării ei, copleşită de singurătate. Apropierea de lumea întreagă pe care o simţisem gravidă fiind dispăruse acum. M-am gândit la posibilitatea ca în ziua în care Wil şi cu mine fuseserăm împreună – poate chiar în momentul exact în care spatele meu se arcuise în extazul dragostei – şoimul să se fi întors la cuib şi să fi descoperit că-i fusese jefuit, că puii nu mai erau. Era cu putinţă să fi fost pierdută în propria desfătare când şoimul fusese lovit de nenorocire, după cum nici păsării nu-i păsa acum de tragedia mea?

M-am întrebat, pentru prima oară, ce făceam în clipa în care automobilul familiei mele ratase curba. Mă jucam în livadă? La prima rostogolire a maşinii, când unul câte unul cei dragi mie erau azvârliţi pe geamurile deschise, cu capetele despicate de pietre, muşcam oare dintr-o piersică dulce? Şi unde fusesem când pornise de pe loc maşina lui Seth, la acea primă zvâcnire catastrofală ce smucise braţele legate ale lui Wil? Aşa de neghioabă fusesem încât să scot pâinea rumenită perfect din cuptor, în vreme ce Wil al meu îndura prima sfâşiere a cărnii pe pietriş ori îşi dădea ultima suflare?

Cât de absurd era să-mi doresc ca şoimul să-mi împărtăşească suferinţa aici, departe, jos! Precum tot ce avea de-a face cu Copilul Albastru, aveam să-i îndur singură agonia pierderii. Faptul că existase până la urmă – pliurile imposibil de moi de pe gâtul lui, răsuflarea dulce, degetele dând să apuce – îmi era cunoscut şi avea însemnătate doar pentru mine.

Şi totuşi, m-am gândit la ea atunci – femeia cu bluză albă, cealaltă mamă.

Apucasem s-o zăresc doar în treacăt, cât mă apropiasem pe furiş de maşină de după tufe şi copaci, însă mi-am amintit părul ondulat, scurt şi adus cu stil într-o parte, şi cum îşi potrivise după ureche o şuviţă când se uitase în jos la copilul ei care vântura din mânuţe. Era drăguţă, cu pomeţi rotunzi şi nas delicat, însă mai era totodată palidă şi lipsită de expresie, poate obosită de la umbletul cu maşina, săltând solemnă bebeluşul în

braţe şi bătându-l cu palma peste funduleţ, încurajându-l să se liniştească şi să se dedea suptului. Femeia aruncase câte o privire bărbatului, care rămăsese cu spatele lat întors la ea, înjurând coţofenele şi apoi uitându-se lung spre desişuri, cu un fir de fum de la ţigară ridicându-se în spirală deasupra capului brunet.

Am văzut cu ochiul minţii ce a urmat, de parcă aş fi fost de fată la scenă: coţofenele în cele din urmă liniştindu-se, apoi femeia întinzând gâtul când a auzit primele scâncete înălţându-se din maşină. La început, mi-am imaginat, a confundat chemarea cu ciripitul păsărilor, însă instinctul matern i-a zis altceva. Mi-am imaginat-o închizându-şi nasturii bluzei şi întinzând copilul soţului, păşind spre maşină, precaută mai întâi, apoi cu repeziciune, sigură pe picioare şi iute. Am văzut-o aruncându-şi ochii pe geam şi icnind înainte de a trage cu putere de portieră, de a o deschide şi de a se uita în jos nevenindu-i a crede. Apoi, eram sigură, femeia, în pripă, din instinct, mi-a ridicat copilul la sân şi i-a dat din laptele ei dulce şi gras, hrana salvatoare pe care nu i-o puteam oferi eu.

Şi, cât l-a ţinut la piept, am sperat că poate se va fi gândit la mine. Va fi aruncat priviri cercetătoare, pline de înţelegere, către desişuri, ştiind că pe acolo, undeva, o tânără mămică, atât de aidoma cu ea, îşi lăsase copilul şi dăduse înapoi împiedicată, buimacă. Se va fi întrebat cum ajunge o femeie să acţioneze aşa, ce situaţie extremă o poate îmboldi să aleagă un asemenea deznodământ imposibil, prostesc.

Am zăcut pe spate, în ţărâna pădurii, încă hipnotizată de rotirile şoimului, cu palma dreaptă – ultima bucăţică din mine care atinsese copilul – apăsată de obraz. Mi-am imaginat că urma căpşorului se imprimase în liniile şi încreţiturile palmei şi mi-am trecut peste faţă mâna, iar şi iar, sperând că el, cumva, reuşeşte să-mi simtă atingerea.

Cred că am adormit, fiindcă ce-mi amintesc apoi e că m-am trezit pe solul tare unde mă lăsasem să cad, cu pietre împungându-mi spinarea şi capul pulsând. Am stat nemişcată, uitându-mă la înceţoşarea apusului şi la un nor sur, arătând ca un trandafir. Mi-am derulat ziua în minte. Când pornisem să caut ajutor nu avusesem de gând să-mi dau fiul de suflet. Dar văzându-i pe cei ieşiţi la picnic – maşina neagră, elegantă, sânii plini, familia –, posibilele vieţi ale bebeluşului meu îmi străfulgeraseră pe dinainte. Într-o versiune, rămânea al meu, dar ar fi continuat să

slăbească și aproape sigur ar fi murit, iar dacă reușea să trăiască, dacă amândoi izbuteam, unde am fi putut să ne găsim adăpost? În altă variantă, avea parte de hrană, era sănătos, avea un viitor, un tată, un cămin. Precum turturica al cărei instinct de a-şi prefera puiul mai puternic se bătea, desigur, cap în cap cu dorinţa de a-l ocroti pe cel mai slab, o voce de dincolo de logică, iubire sau chiar speranţă îmi spusese că trebuie să fac o alegere similară. Mă apropiasem inconştientă, ca prin vis, de parcă o altă forţă decât obişnuitul mecanism al creierului mi-ar fi mişcat picioarele prin iarba înaltă şi uscată şi tulpinile de perie-mare, peste pământul pietros, către maşină, avansând fără să fiu pe deplin conştientă de ce fac până nu o făcusem. Acum aveam la piept trupuşorul lui. Apoi, îndată, deschideam portiera din spate, îl aşezam pe scaunul de piele, închideam uşa cu un clic în surdină şi o luam din loc.

Bezna a căzut iute, neagră şi fără lună. M-am ridicat şi m-am împleticit până la un pâlc de pini, după care m-am adăpostit cu iluzia că mă vor proteja de-a lungul nopţii reci. Am tot picotit şi m-am tot trezit în mai multe rânduri, bântuită de vise în care copilaşul meu plângea după mine, iar eu îl căutam peste tot, fără să-l pot găsi. Îndată ce o panglică gălbuie, abia mijind, s-a ivit la orizont, m-am ridicat, tremurândă şi înţepenită, şi am început să merg, încercând să mă întorc pe drumul parcurs cu o zi înainte. Până s-a făcut bine ziuă izbutisem deja să găsesc răritura şi să mă opresc exact în acelaşi loc unde-mi lăsasem copilul. Maşina şi cei doi nu mai erau. Nici măcar o urmă de cauciuc ori de talpă, ca şi cum o nălucă mi-ar fi furat pruncul după ce-şi bătuse joc, crud, de mintea mea. Aproape în neştire, m-am tot învârtit prin luminiş, rotindu-mi ochii peste priveliște de parcă încă o uitătură ar fi putut dezvălui vreun semn al sorţii lui. M-a înhăţat o panică grozavă că întregul episod fusese doar o negură a minţii, că îl lăsasem cine ştie pe unde.

Deodată, ochii mei au dat peste o piersică, cocoţată pe un bolovan înalt ca o nestemată nărămzie în strălucirea zorilor. Pe pledul de picnic avuseseră două piersici. Acum ea avea copilul meu, iar eu căpătasem piersica. O lăsase pentru mine, ghicind poate din trupşorul prizărit al Copilului Albastru că mama lui e flămândă, însă, lucru de mai multă însemnătate, ştiuse, poate, că voi reveni aici, căutând o confirmare că băieţelul era pe mâini bune.

M-am apropiat precaută de piersică, necrezându-mi mintea. Când am întins mâna şi am descoperit un fruct real, atât de perfect pârguit că am

simţit palma tatii rupându-i codiţa şi atingerea blândă a Corei punând piersica în săculeţ, mi-am dat seama că vieţile noastre – a mea şi a familiei din automobilul cel lucios – se intersectaseră încă dinainte să dau eu peste ei. Trecuseră pe la toneta noastră de la şosea. Era cu putinţă să fi întrebat de vreun loc plăcut pentru ieşit în natură, un loc în care să se mai abată niţel de la autostradă, apoi să fi urmat indicaţiile Corei. Poate că fix în momentul în care arăta Cora încotro, ridicându-şi braţele mari, explicându-le pe unde s-o cotească la stânga şi la dreapta ca să ajungă acolo, îmi începusem eu umbletul buimac către luminişul pe care-l descrisese. Niciodată nu avusesem credinţa tare ca piatra a mamei în soarta dată de la Dumnezeu, însă în clipa aceea am decis că poate avusese dreptate în privinţa voii Domnului. Copilul meu avea nevoie de sâni doldora de lapte, de o mamă care să-l îngrijească cumsecade, de un tată pe acest pământ, şi acestea sosiseră. Avusesem nevoie de mâncare şi de încredinţarea că fiul meu fusese găsit, iar acum ţineam un fruct miraculos în mână.

Prima muşcătură a fost înţepătoare, intens de delicioasă. I-am lăsat dulceaţa să-mi explodeze în gura uscată, apoi am savurat cu încetineală următoarele câteva înghiţituri. Neînfrânată, m-am apucat să devorez fructul cu înghiţituri imense, pofticioase, cu sucul curgându-mi pe coate şi în mânecile zdrenţuite ale puloverului. Cât ai clipi, darul preţios a dispărut. Supsesem orice fărâmiţă de miez de pe sâmbure, îmi linsesem mâinile cleioase şi încheieturile după ultimii picuri de zeamă.

Cum jinduiam după mai mult, am ieşit din luminişul unde fusese parcat automobilul negru. Am dat într-un drumeag care şerpuia prin pădure mai puţin de un kilometru înainte de a se încrucişa cu un drum mai larg, făcut din pietriş gălbui. Dacă aş fi fost în toate minţile, aş fi recunoscut deja unde mă aflu, dar îmi puneam toate puterile în mutatul căznit al trupului slab de pe un picior pe altul. Am ales să cobor panta nu atât fiindcă era o direcţie logică, ci ca să nu fiu nevoită să urc. Însă era calea corectă spre casă, cum mi-am dat seama când drumul nesfârşit de pietriş a început să se întindă alături cu pârâul Big Blue şi s-a contopit, într-un târziu, cu Autostrada 50. Fără să arunc o privire măcar la vreo maşină ce-ar fi putut trece, am traversat prosteşte asfaltul negru şi fierbinte şi m-am agăţat de parapetul din cealaltă parte. Mai în jos de mine curgea râul Gunnison, agale şi împuţinat; parapetul se întindea în lungul malului său. Către est se afla Iola, orăşelul şi fosta mea viaţă

cărora nu-mi îngăduisem să le duc dorul până în acea clipă.

Priveliştea mea, fluturând din braţe, trebuie să fi fost un spectacol pe cinste pentru şofer. Mie nu-mi păsa nici atâtica, însă cu părul meu împâslit şi trupul sfrijit, în haine murdare, e o minune că omul a oprit totuşi. Nu era de prin partea locului, însă avea chip binevoitor şi a fost de acord să mă ducă până în târg. Loţiune după ras dulceagă şi mentă, ţigară, ceară de pantofi, benzină, piele – simţul meu olfactiv era atât de acut şi de neînvăţat cu izurile banale ale civilizaţiei, încât interiorul maşinii aproape m-a copleşit. Cuvintele politicoase ale bărbatului erau primele vorbe care mi se spuneau de când plecasem de acasă, în aprilie. Le simţeam baritonale, săltăreţe şi sincere. Nu era, slavă cerului, genul care să pălăvrăgească. Mi-am lipit capul de geamul cald, am închis ochii şi am lăsat vibraţia motorului să mă îmbie la somn până ce am simţit că automobilul încetineşte şi iese de pe autostradă, traversează podul şi iarăşi coteşte pe drumul neasfaltat către Iola.

Acolo era standul nostru, strigător de familiar, cu şirurile ordonate de piersici perfecte, şi draga de Cora, neschimbată, sprijinită de un par din gard, fermecând un străin de oraş. Ademenirea acelor piersici mă trăsese în mreje de pe munte, însă acum, că erau aproape, nu mă mai puteam închipui printre ele, nici stând la taclale cu Cora şi nici intrând pe uşa din faţă a casei. Mă sălbăticisem, eram o pribeagă pe meleagurile mele. I-am cerut omului să dea ocol marginii oraşului şi să cotească pe drumul nostru, însă nici atunci n-aveam de gând să mă întorc acasă. Şoferul a oprit în faţa a ceea ce n-ar fi avut de unde şti că e o casă, ascunsă între pinii întunecoşi.

— Eşti sigură? a întrebat neîncrezător, măsurând din priviri copacii.

— Da, domnule.

Ruby-Alice avea să mă primească, aşa cum îl primise pe Wil. De asta eram sigură. I-am mulţumit omului, am ieşit din maşina lui înmiresmată şi am pornit împleticit printre pini, spre poarta lui Ruby-Alice. Căţeii, bibilicile şi o mână de pui agitaţi au scheunat, au cloncănit şi s-au împrăştiat care încotro.

Nici n-am apucat să ajung la uşa roz, că Ruby-Alice a şi deschis-o de bun-venit. M-a călăuzit înăuntru apucându-mă de un cot, de parcă eu aş fi fost bătrâna fragilă, nu ea, şi m-am lăsat lată pe sofa. Ochiul ei cel înfundat în orbită m-a privit cu un fel de milă, în vreme ce ochiul celălalt, holbat, mă cântărea cu precauţie şi totuşi înţelegător.

Mâinile albăstrii şi tremurătoare au ridicat spre buzele mele pârjolite un pahar cu apă. M-a hrănit cu fiertură şi pâine. Mi-a adus o piersică proaspătă, tăiată bucăţele ca pentru un copil de-o şchioapă, aranjată îngrijit pe o farfurie de porţelan fin. Deşi în căsuţă era cald, m-a acoperit cu o pilotă roz pe care am strâns-o la piept amintindu-mi de bebeluşul meu şi de Wil.

Am dormit trei zile şi trei nopţi în cap, trezindu-mă când şi când ca să primesc porţiile mici de hrană şi băutură pe care le putea reţine corpul meu. Ruby-Alice a crescut treptat cantitatea şi consistenţa mâncării, până ce, trezindu-mă după prânz în ziua a patra, am izbutit să consum prima masă completă de care avusesem parte în luni întregi. Tăiase şi fripsese o găină, pe care am devorat-o cu pofta unui urs proaspăt ieşit din hibernare. Am înghiţit tot ce mi-a pus dinainte: căpşune, cartofi prăjiţi, fasole verde fiartă cu hălci de şuncă, brioşe pufoase cu zmeură, tăiate în două şi scăldate în unt. Am mâncat până mi s-a făcut rău, am lăsat să treacă o oră şi am mâncat iar. Ruby-Alice m-a ajutat să mă îmbăiez şi mi-a dat îmbrăcăminte curată. Mi-a descurcat şuviţele de păr încâlcit şi le-a adunat iarăşi într-un coc nu peste măsură de strâns. Amândouă fiind învăţate cu tăcerea, nu vorbeam nici eu şi nici bătrâna, cu excepţia multor expresii ale recunoştinţei şi a mormăielilor ei satisfăcute, ca răspuns. Dacă îmi auzise scâncetele şi suspinele pentru copilaşul pierdut, ştia destule cât să mă lase într-ale mele.

N-aş fi ştiut-o în veci pe Ruby-Alice drept altceva decât o bătrânică având nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, de n-ar fi fost Wilson Moon. Nu m-aş fi ştiut atrăgătoare, frumoasă, nu mi-aş fi cunoscut tăria ori sentimentul preţios de a-l avea în braţe pe Copilul Albastru dacă n-ar fi existat Wilson Moon. Mi-am făgăduit să ridic acele amintiri, de s-o putea, deasupra durerii şi pierderii. În cele din urmă am săltat de pe canapea şi am păşit cu Ruby-Alice spre poartă. Mi-a permis să-i cuprind scurt umerii osoşi într-o îmbrăţişare recunoscătoare înainte de a intra printre pini, spre poteca ce ducea la ferma familiei mele. Iar şuieratul prelung al trenului de 5.47 mi-a fost tovarăş, cu melodia lui, pe drumul spre casă.

CINCISPREZECE

Nu mai era nimeni la fermă, nici Seth ori Ogden, nici tata sau Păstrăv. Lipseau din coteţele lor până şi găinile şi porcii. Casa era înţesată cu urme ale tatii – ziare vechi, ceşti de cafea cu urme de zaţ, urme înnoroite de cizme, haine murdărite şi mănuşi de lucru azvârlite la întâmplare –, însă odăile lui Seth şi Ogden erau amândouă curate şi pustii, cu excepţia paturilor fără aşternut şi a dulapurilor care prinseseră pojghiţă de praf. Vase murdare adunate de câteva zile erau clădite vraf pe blat şi în chiuveta din bucătărie. Grădina se întindea uscată, neplantată. Numai dormitorul meu îmi lăsa senzaţia de normal, neatins din ziua plecării mele, cu biletul pentru tata rămas pe pat, desfăcut: *Te iubesc. Îmi pare rău. Nu-ţi face griji.* Acum, misiva părea naivă şi copilărească. Am strâns ghemotoc hârtia şi am aruncat-o la coş în timp ce ieşeam. Îmi iubeam tatăl, însă mă lepădasem de frica şi ascultarea ce însoţiseră iubirea asta, aşa încât nu aveam habar ce o s-o întâmple.

Singurul căruia ştiam că-i datorez o cerere de iertare era Abel. L-am găsit în grajd, cam neîngrijit, dar sănătos. A coborât capul spre mine în semn de bun-venit, cu ochii blânzi de culoarea ciocolatei trimiţând luminiţe de recunoaştere şi uşurare. I-am netezit grumazul lung, zvelt şi arămiu, cu mângâieri lungi şi lente, iar el mi-a amuşinat umărul, zicând parcă: „Suntem în regulă noi doi. Mă bucur că ai izbutit să te întorci acasă”. Sau asta nădăjduiam. I-am adus o găleată cu crupe şi a mâncat.

Am pupat steaua albă de pe osul cel mare şi plat dintre ochii lui Abel, crezând, cel puţin în momentul acela, că doar fiindcă îl rănisem pe el aş avea de ce să-mi caut iertarea lui Dumnezeu, a oamenilor şi a lighioanelor. Îndrăgostirea de Wilson Moon fusese cea mai onestă faptă a vieţii mele. Neprevăzutele valuri provocate de o faptă onestă nu fac alegerea mai puţin adevărată. Nu-ţi rămâne decât, învăţasem de la Wil, să vii în întâmpinarea acelor unde – fie ele de neînchipuit, oribile, frumoase ori disperate – cu ce ai mai bun în tine. Mi l-am imaginat pe Copilul Albastru, de-acum cu o săptămână mai mare, făcându-se dolofan şi trandafiriu de la hrană. Deşi mi se frângea inima şi prin oase mi se prelingea, ca o smoală groasă, îndurerarea, ştiam că o faptă onestă fusese aceea de a-mi lăsa acolo bebeluşul.

De departe, am auzit camioneta tatii huruind trudnic pe drumeagul

lung. Mi-am adunat toate puterile şi am ieşit din grajd să-l întâmpin. Nu m-a observat îndreptându-mă către camionetă, a parcat şi a ieşit, însă Păstrăv a sărit în urma lui şi a pornit ca din puşcă spre mine, fluturând bucuros din coadă. Ghemuindu-mă să-l mângâi pe bătrânul câine, am ridicat privirea şi am dat peste ochii cenuşiu-deschis ai tatii. Erau opaci precum pietrele de râu, întorcându-mi uitătura de parcă aş fi fost o neroadă, o străină sau amândouă.

— Tata, am dat să zic, însă n-a făcut decât să-mi întoarcă spatele, îndreptându-se spre uşa de la bucătărie de parcă nu m-ar fi zărit.

Era slab, gheboşat şi cu o salopetă soioasă. Şapca n-o purta, iar creştetul cu păr rărit se făcuse rozaliu de la soare. A tuşit de trei ori, cleios, din coşul pieptului, dispărând pe uşă, iar asta m-a înştiinţat că nu se simte bine. Am mai stat un timp cu nasul în blana lui Păstrăv, care se smucea şi scheuna sărbătorind revederea noastră, apoi m-am ridicat şi l-am urmat în casă pe tata.

Pregătea cina deja, cum făcuse, presupun, seară de seară în ultimele cinci luni. Uimită de îndemânarea lui cu spatula, cuţitul şi cratiţa, am rămas în uşă şi l-am privit cum lucrează. Ştia că-s acolo, însă nu a ridicat ochii de la tocana de vită cu ceapă care forfotea pe plită. Nu bănuiam că are să facă destul cât să mănânc şi eu, însă m-am apucat totuşi să pun masa pentru doi şi să umplu pahare din carafa cu ceai îndulcit, pusă la rece. Mi-am luat locul la masă şi am aşteptat să văd dacă are să-mi aşeze dinainte bucatele. Într-un târziu, cratiţa s-a ivit lângă umărul meu drept şi o lingură doldora mi-a aterizat în blid. Şi-a pus şi lui o porţie mai mică, a lăsat pe plită cratiţa goală şi s-a aşezat de cealaltă parte a mesei. Nu l-am silit la o conversaţie pe care nu era gata s-o ducă, nu am simţit nevoia să umplu golul cu trăncăneli, explicaţii sau întrebări, aşa încât am mâncat în tăcere în seara aceea, cu excepţia câtorva accese de tuse horcăitoare şi, la finalul mesei, a insistenţei lui posace de a spăla vasele. Nu-mi dădeam seama nici dacă tăcerea lui era expresia unei mânii neiertătoare ori un zid contra subiectelor pe care voia să le evite, ca, de pildă, motivul pentru care plecasem sau pe unde umblasem, însă amuţirea asta îmi convenea.

După cină m-am plimbat printre fructele înmiresmate din livadă, în ultimele zvâcniri rozalii de lumină ale amurgului. Coşuri pline, la capătul fiecărui şir de pomi, aşteptau să fie transportate de dimineaţă la tarabă. Am anticipat familiaritatea confortabilă a încărcatului bătrânei camionete, a mersului alături de tata, în maşină, până la stand, cum

aveam să cad în îmbrăţişarea de bun-venit a Corei, să descarc coşurile şi să aranjez frumos piersicile.

Am rupt de pe ram codiţa unei piersici perfecte şi mi-am înfipt dinţii în carnea-i molatică, gustul de neconfundat de acasă. M-am aşezat pe un ciot lat ca să trag în piept crepusculul neclintit şi să bocesc încetişor de dorul băieţelului meu.

La micul-dejun, în dimineaţa următoare preparat şi aranjat tot de tata, cu toate ofertele mele de ajutor –, au mai fost schimbate câteva vorbe, apoi alte câteva pe drumul spre tarabă. La prânz, altele, la cină, iar şi tot aşa. Era un sloi de gheaţă cu topire lentă, iar eu, un pârâu răbdător.

Am ajuns, în nici o săptămână, să ne împărţim treburile unul lângă altul, iar conversaţia, cât de cât, a prins nişte spor. În tot timpul, tusea tatii s-a făcut tot mai puternică şi mai persistentă. Aflasem, la o felie de plăcintă cu zmeură şi piersici pe care o făcusem în calitate de ofertă aparent irezistibilă de împăcare, că şeriful Lyle îl interogase pe Seth privitor la „necazu' cu băiatu' cel indian”, cum formulase tata, şi că Seth plecase din târg la din ce-am înţeles, solicitarea lui Lyle.

Am dat deoparte bucata mea de plăcintă şi am tras o gură de aer.

— Seth l-a omorât pe băiat, tata, am zis după o tăcere lungă, cu inima zvâcnind atât de adevărul, cât şi de inadecvarea cuvintelor.

Faţa deja solemnă a tatii a căzut într-un amestec posomorât de umilinţă, dezamăgire şi părere de rău. S-a uitat lung la cana de cafea, cuprinzând-o în amândouă palmele de parcă i-ar fi trebuit ceva solid de care să se tină.

— Şi eu crez.

Atât a zis şi atâta avea să zică despre moartea lui Wilson Moon.

N-aveam să ştiu vreodată dacă tata ghicise că Wil îmi fusese iubit şi cauză a plecării de acasă. Voiam să-i spun că are un nepot, un băieţel perfect, însă vorbele refuzau să-mi iasă pe gură.

— Şi Ogden? am întrebat în loc de asta.

Tata n-a făcut decât să mormăie şi să alunge întrebarea cu o fluturare a furculiţei. Am priceput că-i mai bine să las lucrurile aşa.

În noaptea aceea, tata a început să tuşească sânge. Hârâitul din piept şi scuipatul icnit au tot sporit cât am spălat amândoi vasele. La fiecare atac se rotea, ferindu-şi de mine faţa, apoi revenea spre chiuvetă de parcă ar fi sperat că nu băgasem de seamă. Când a intrat în casă, după corvezile de seară, abia dacă mai izbutea să răsufle printre accese. A refuzat oferta

mea de a-l aduce pe doctorul Bernette şi s-a culcat devreme.

Cât a fost noaptea de lungă, tusea lui a pălmuit tăcerea neagră dintre dormitoarele noastre. Când episoadele s-au făcut atât de violente şi de constante că n-am mai putut îndura, i-am ciocănit la uşă şi am intrat. L-am găsit în capul oaselor, sub lumina unei veioze chioare, scuipând mucus însângerat într-o strachină.

— Tata, am zis moale, neînstare să-mi ascund şocul şi mila.

A aruncat spre mine uitătura unui animal care îşi ştie sfârşitul aproape, amestecul acela trist de frică şi resemnare, apoi şi-a coborât iarăşi ochii în castron, aşteptând următorul acces. Era aşa de sfrijit şi de micuţ în cămaşa de noapte, că aducea cu un copil. Când am dat să mă apropii de căpătâiul patului, a ridicat palma, semn să mă opresc.

— Tata, lasă-mă să te ajut, l-am implorat.

— N-ai ce-i face, a răspuns răguşit. Treci 'napoi în pat.

Am stat restul nopţii trează, ascultând cum se chinuie. Acum, că fiul meu nu mai era lângă mine, tata îmi rămânea singura legătură pe acest pământ. Fiecare tuse tăia adânc în ultimul fir, subţire, care mă conecta cu familia mea. Când îmi zugrăvisem în minte ferma, hăt departe, în sihăstria mea din Big Blue, presupusesem că are să i se poarte mai departe de grijă, că are să rămână în esenţă neschimbată. Ce mult mă înşelasem! Totul se dusese de râpă, cu excepţia piersicilor, şi revenisem la o relicvă încă şi mai stricată a ceea ce obişnuiserăm să fim.

Crezusem mereu că bărbaţii din casă ţin lucrurile laolaltă. Nici nu-mi trecuse prin cap că eram mai mult decât menajeră şi rândaş, că ajunsesem cumva inima familiei şi căminului nostru. Tata se stingea, mai rămâneam, din ce avuseserăm odată, doar livada şi eu.

Unul dintre ultimele lucruri pe care mi le-a spus tata, aiurând de febră şi insuficienţă pulmonară câteva săptămâni după aceea, a fost că arătam exact ca mama acum, că-mi lăsasem părul să crească şi mi-l strângeam coc la ceafă.

— O frumuseţe era, a zis cu rară nostalgie, amintindu-şi cu drag iubirea pierdută, dar lăsând să se înţeleagă că sunt frumoasă şi eu.

L-am ţinut de mână cât a tot căzut intermitent în toropeală, bucurându-mă de felul în care i se împleteau degetele cu ale mele, săpându-mi în amintire orice pistrui, rid şi încheietură colţuroasă.

ŞAISPREZECE
1949 – 1954

Tata a murit în duminica de după ce ultima recoltă a fost culeasă şi trimisă la vânzare. De parcă s-ar fi îmbinat cu luare-aminte toate, în prima dimineaţă în care temperatura a scăzut sub limita de îngheţ, zilierii au strâns ultimele piersici şi tata nu s-a mai putut ridica.

I-am stat la căpătâi, cu Păstrăv ghemuit solemn lângă picior, şi l-am privit lung şi cu întristare. Când am întins braţul să-l ating pentru ultima oară, nu mi-aş fi imaginat o mână atât de rece.

Aproape toată lumea din Iola a apărut la locul de veci al tatii, sub cel mai albastru cer tomnatic cu putinţă. Apoi, când vecinii s-au întors la noi acasă la o gustare şi ca să-şi prezinte condoleanţele, am aflat de la şeriful Lyle că tata însuşi îl denunţase pe Seth. Cum lipseau dovezile clare, Lyle nu-l putuse aresta, însă avusese grijă ca atât Seth, cât şi Forrest Davis să dea de necaz dacă zăboveau prin partea locului. Cei doi o porniseră în maşina sport a lui Seth spre California, mi-a explicat Lyle, „cu şotiile lor cu tot”.

— Au fost, oho, mult mai mult decât şotii, am zis strângând din dinţi.

Lyle a încuviinţat cu gravitate, cu ochi cercetători şi dornici de iertare. Mi-am dat seama că vrea să-mi pună întrebări şi că se abţine din politeţe.

— Să ştii că tăticu-tău a umblat după tine zi de zi dup-aceea, tot cu maşina prin Gunnison, Sapinero, Cebolla, ori în spinarea lui Abel pe povârnişuri, a zis sucind furculiţa în farfurie, fără să ducă mâncarea la gură. S-a gândit, crez eu, că ai să te-ntorci acasă dacă afli că Seth nu mai e. M-a rugat să stau cu ochii-n patru.

Am cugetat la informaţia primită, curioasă ce ştia tata până la urmă, întrebându-mă dacă acolo, pe dealuri, se alesese cu tusea care ajunsese să-i ia plămânii în stăpânire, dacă eu eram cauza pieirii tatălui meu, cum fusesem a lui Wil.

— Poate mă-ntorceam, am răspuns cu amărăciune, simţind cum mă înţeapă în fundul gâtlejului, de parcă aş fi înghiţit un bărzăun, alternativa neimaginată de a-mi trata copilaşul ca şi cum ar fost un lucru nedorit.

Mi-a părut rău că pusesem odată la îndoială devotamentul tatii. Era prea târziu să-i mulţumesc şi mult prea târziu ca să-i aduc acasă nepotul.

— M-a pus să-l strămut şi pe unchiu-tău, a urmat Lyle.

— Să-l strămuţi? am întrebat, venindu-mi greu să alătur termenul cu ce îmi spusese până la urmă tata despre Og – că „atârnătoru'" avusese în tot timpul acesta rubedenii, însă luase legătura cu ele doar după ce nu mai fusese în casă o femeie care să-l slugărească.

— Ogden, a ieşit la iveală, are o mamă, a zis Lyle.

— Oricine are o mamă, am zis cu grosolănie, ostenită de frământările zilei.

— Nu oricine are una care-l tot caută de-aproape opt anişori. Taică-tău a dat de-o scrisoare. M-a pus să vin şi să-l culeg pe Og, să-l duc cu maşina la Salida şi să-l bag în primu' tren spre Denver. M-a boscorodit cum i-a venit la gură, afurisitu', tot drumul.

— Ce zicea scrisoarea? am întrebat.

— Zicea că femeia nu a crezut veştile de pe front, cum că amândoi băieţii i-ar fi murit în primele luni de război. Zicea că Dumnezeu nu i-ar face una ca asta unei mame.

— Ba ar face, am spus gândind: „Dumnezeu ori vrea, ori nu vrea".

— Dumnezeu nu i-a făcut-o, a replicat şeriful. Bătrâna asta, cumva, ştia. Şi-a găsit fiul şi s-a rugat de el să se întoarcă acasă.

— Intuiţie maternă, am spus pizmuind-o, fiindcă nu ştiam ce sortiseră Dumnezeu ori destinul fiului meu, habar nu aveam unde l-aş fi putut găsi.

— Am încercat, la sediu, să găsim rudele băiatului mort, a adăugat Lyle cercetându-mi privirea în încercarea de a-şi da seama dacă nu întinde coarda prea mult. Mi-am zis c-are pe undeva o mamă şi el.

Am simţit că mi se frânge inima.

— Avea un nume, domnu' Lyle, am zis.

— Flăcău' ăla, Moon, s-a corectat. Numai că hoinarii îs greu de urmărit. L-am găsit în scripte, ultima oară, la o şcoală indiană din Albuquerque, da' nu se ştie din ce rezervaţie-i venit. De la şcoală fugise cu ani în urmă. Asta-i tot ce-am putut săpa.

Era prea mult ca să mai pot îndura. Mi-am luat rămas-bun de la şeriful Lyle şi de la întreaga scenă unde se înghesuiau rochii negre, tăvi cu mâncare şi strângeri de mână pline de compasiune.

M-am trezit curând că umblu de una singură prin livadă, acum livada mea, printre frunzele galbene, căzătoare şi puţinele fructe, de-acum putrezite, care refuzaseră să-şi dea drumul de pe crăci. Wil avea o casă către care nu-şi mai aflase niciodată drumul, unde cunoştea pământul şi

pământul îl cunoștea, unde, poate, familia îl mai aștepta încă. Auzisem de copii indieni luați din rezervații și internați în școli speciale. Deși crescusem crezând că nimic nu-i mai însemnat decât locul din care vii, nu mă gândisem niciodată la ce fuseseră siliți să lase în urmă copiii aceia. Wil nu-mi povestise despre trecutul lui, poate fiindcă îi ducea dorul ori fiindcă, cine știe, nu mai conta. Nu-l luasem la întrebări, dar îmi păruse un copil de peste tot și deopotrivă de nicăieri, cu gingășia sa atât de aparte născută în locul de baștină, însă pârguită de îndepărtare, de tăria necesară ca să îndure. Nădăjduiam numai ca bebelușul nostru să aibă aceeași putere de a se descurca în orice împrejurări.

La mai puțin de o lună după ce tatăl meu a căzut răpus de pneumonie, ultimul tren a trecut agale prin Iola, iar mecanicul a făcut sirena să sune lung și tare. Compania Denver & Rio Grande Western renunțase să transporte pasageri cu un deceniu în urmă și, după aproape șaptezeci de ani, conducerea decisese să pună capăt și transporturilor de cărbuni și de vite, urmând ca în acea toamnă din 1949 întreaga derivație Western Slope să fie închisă. Mulți ziceau că de la început calea asta ferată fusese o nerozie. Procesul epuizant de întindere a șinelor prin Canionul Negru către Cimarron costase mai multe vieți și mai mulți bani decât îndrăzniseră să admită autoritățile vremii. Mie însă acele șuiere de locomotivă îmi marcaseră ritmul vieții, ca să nu mai spun că mi-l aduseseră pe Wil. O liniște stranie a căzut asupra Iolei în acea primă zi fără șuierături. „Ca moartea”, s-au lamentat unii. „Parc-ar fi noapte întruna”, au zis alții. De unde să fi știut că asta era doar prima liniște, că într-o zi Iola întreagă avea să fie înghițită, fiecare sunet, fiecare sălaș, toate aveau să piară sub ape?

După ce s-a dus tata am ținut ferma cât de bine am putut. Alde Mitchell mi-au fost de mare ajutor o vreme, și când am avut nevoie am tocmit argați. Am pus iarăși răsaduri în grădina de zarzavat și am peticit gardurile stricate. Am ținut șanțurile de irigații pline cu apă, omizile, afidele și ratonii departe de pomi. Am curățat, fertilizat, pus îngrășăminte, stropit, rărit și cules. Când vreun pâlc se făcea prea bătrân pentru rod, tocmeam lucrători cu ziua să mă ajute să scot pomii, să altoiesc cu migală lăstarii proaspeți și să plantez un șir nou pe o limbă de pământ pusă la odihnă, exact cum făcuseră ai mei de generații. Presupun

că pentru ochii cuiva din afară totul părea în regulă, însă mă trezeam în fiecare dimineaţă cu adevărul tăios împungându-mi inima: dragostea mea pentru acest loc era încă o frunză veştejită pe arborele golaş al familiei mele.

Bătrânul şi credinciosul Păstrăv murise în patul tatii chiar în ziua în care scosesem afară ultima ladă cu lucrurile lui. Am săpat o groapă adâncă lângă iaz şi i-am mângâiat blana mătăsoasă a pieptului pentru o ultimă oară înainte de a-i înfăşură corpul rămas fără vlagă într-o pătură şi de a-l aşeza în pământ. Iarna următoare l-am descoperit pe Abel întins pe-o parte, pufnind greu ca să respire pe o porţiune cu gheaţă de lângă hambar, cu un ascuţiş de tibie ieşind printr-o despicătură însângerată a pieii minunate, acaju. N-am avut inimă să-l împuşc. I-am mângâiat în schimb grumazul perfect, cum făcusem şi când venise pe lume, cât i-a făcut veterinara din târg injecţia care i-a oprit inima. M-am retras în grajd şi am plâns în vreme ce veterinara şi asistenţii ei târau de acolo carcasa. Şi aşa, din familie mi-au rămas doar o mână de găini prăpădite.

Oricât m-aş fi aţinut să nu recunosc, găunoşenia felului în care-mi duceam zilele şi îngrijeam de fermă sporea zi de zi. Am petrecut multe după-amiezi la Ruby-Alice doar ca să fiu altundeva, ajutând-o prin grădină, pe la poiată sau bucătărie, alinată de gândul că acolo sălăşluise Wil cândva şi de prezenţa stranie şi silenţioasă a femeii şi a căţeilor ei adormiţi.

Acasă, amintirile mă bântuiau. Greutatea anume a câte unei perne ori a unui săculeţ cu orez părea deodată să atârne precum Copilul Albastru, şi, cu toate că ştiam că-i scrânteală, nu mă puteam opri să n-o legăn în braţe. De câteva ori m-am trezit în toiul nopţii aşa de sigură că-l aud plângând după mine în coliba din munţi, că am coborât în goană scările şi nu mi-am venit în fire până ce n-am întins mâna după cizme. În unele seri stăteam să mănânc la masa cea lungă din bucătărie şi, ca aievea, zăream maşina lui Seth alunecând prin dreptul geamului, auzeam mârâitul gros al motorului-demon devorând drumeagul lung.

Într-o noapte de primăvară, cu lumina albă a lunii căzând pe coamele versanţilor din depărtare şi întinzând umbre negre pe veranda din faţă, am fost sigură că-l văd pe Seth privindu-mă pe furiş pe geamul salonului. Am sărit ca arsă din jilţul mamei şi, cu ruşine o spun, m-am ascuns. M-am ghemuit în debara de parcă debaraua m-ar fi putut mântui, tremurând ca un iepure prăpădit; într-un târziu mi-am adus aminte că în acea zi, mai

devreme, îmi spălasem aşternuturile şi întinsesem păturile să se usuce pe verandă, nu pe frânghia din curtea înnoroită. Ce luasem drept faţa ameninţătoare a fratelui meu era doar un petic de cârpeală. M-am îndreptat de şale şi am încercat să-mi recapăt întrucâtva demnitatea îndreptându-mă direct spre verandă ca să strâng şi să împăturesc aşternuturile.

Oricâţi ani ar fi trecut, îi vedeam: pe Wil între pomii din dosul livezii, aşteptându-mă, întinzând mâna spre a mea; tata printre copacii pletoşi, desprinzând expert, cu o învârtire, codiţa unei piersici de pe ramură; mama îngrijind de grădină, adunând verdeţuri proaspete pentru masa de seară; Cal strigându-mă din căsuţa noastră din copac, de parcă n-ar fi căzut de atâta vreme în paragină; mătuşa Viv şi unchiul Ogden, amândoi încă plini de viaţă, furându-şi sărutări pe verandă. Odată, locul acesta avusese parte de nădejdi şi iubire. Speranţele, una după alta, pieriseră. Mi-am imaginat cum le-ar fi reînviat fiul meu, de-aş fi avut curajul să-l aduc acasă. Mi-am zugrăvit vedenia asta până am simţit că arde – el de-a buşilea pe duşumeaua bucătăriei, zicându-mi „mămica”, apoi, cu timpul, crescând înalt şi zvelt, străbătând livada cu pasul graţios al tatălui său. Un singur lucru bun rămăsese pe pământul nostru, şi anume, piersicii.

Când omul guvernului mi-a bătut la uşă, într-o după-amiază dogoritoare de iulie, în 1954, şi-a întrebat dacă putem sta de vorbă o ţâră, am turnat două pahare înalte cu ceai şi gheaţă, apoi l-am poftit să se aşeze pe verandă. Auzisem zvonuri că se plănuieşte construirea unui dig în aval şi despre posibile oferte de cumpărare a pământurilor din vale. Iola întreagă tuna şi fulgera la ideea de a pierde totul din pricina unui nou lac de acumulare. Revolta era atât justă, cât şi de aşteptat, nu doar contra inundării oraşului nostru, ci şi împotriva sugrumării neîmblânzitului şi minunatului râu Gunnison. Planurile erau în cel mai bun caz nechibzuite, în cel mai rău dezastruoase, cum se dovediseră nenumărate alte proiecte făcute prin tot Vestul în numele progresului. Ştiam că e anapoda totul, dar aşezată acolo, ascultându-l pe omul administraţiei cum îşi rosteşte propunerea, mi-am dat seama că în secret, cu ruşine, îi agreez planul. Jinduiam să fie toate şterse. I-am spus că mă mai gândesc şi l-am trimis să-şi vadă de drum.

Am fost prima din Iola care a vândut. În acea lună septembrie, guvernul mi-a plătit o sumă frumuşică pentru pământ, deşi banii s-au dovedit o compensaţie insuficientă pentru indignarea pe care mi-au

arătat-o apoi vecinii odată ce vestea trădării mele s-a răspândit. N-ar fi prea mult dacă aş spune că m-am simţit detestată. Oameni de-ai locului, pe care îi ştiam de-o viaţă, nu ne-au mai cumpărat piersicile şi au început să se uite în altă parte când mă vedeau pe Strada Mare. Până şi alde Mitchell au rupt legăturile, ori din furie autentică, ori temându-se să nu fie ostracizaţi şi ei prin asociere. În pofida dorinţelor tatălui ei şi, limpede, mai mult din obligaţie decât fiindcă şi-o dorea, Cora a rămas la tarabă până la finele sezonului piersicilor din acel an, cu purtările odată voioase răcorite acum până la o politeţe rigidă în contactul cu orice străin de oraş şi mai ales cu mine.

După ce am vândut ultima noastră plasă cu piersici şi m-am apucat să zăvorăsc definitiv standul, Cora s-a suit greoaie în camioneta ei şi a rămas să se uite lung la mine pe geamul deschis, de parcă m-aş fi schimbat dramatic, devenind de nerecunoscut.

— Să ştii că tăticu-tău se-nvârte-n mormânt, Torie, a zis. Câte-o învârteală la or'ce dolar ce-l accepţi de la oamenii stăpânirii.

I-am mulţumit pentru mulţii ani de serviciu loial, apoi i-am amintit că acum nu mi se mai spune Torie.

Soarele după-amiezii se filtra prin praful ridicat de cauciucurile camionetei ei, dând un zvâc de frumuseţe stranie drumului atât de banal.

O îndrăgisem pe Cora Mitchell, aşa cum îndrăgisem încă o sută de lucruşoare având de-a face cu viaţa mea în Iola. Însă tragedia şi îndurerarea măcinaseră şi ultimele emoţii pe care mi le trezea acel loc. Am bătut ultima scândură peste taraba golaşă şi i-am şoptit bunicului o rugăminte de iertare. Nu i-am oferit şi tatălui meu un prinos de regret totuşi, fiindcă, în pofida a ce credea Cora, eram încredinţată că tata stă calm şi nemişcat în mormânt. Orice ar fi avut de comentat Cora ori altcineva, ştiam cu certitudine că tata m-ar fi sprijinit în acel moment când mi se oferea ocazia să mă rup de târg şi de toate amintirile lui. Atâta vreme cât nu lăsam de izbelişte livada, şi nu voiam s-o las.

Bunicul, Hollis Henry Nash, ştia că e o nebunie să încerce aclimatizarea piersicii de Georgia în ţinuturile aride şi înalte din vest, i-o spusese toată lumea; totuşi încercase, şi, după multe strădanii eşuate, izbutise într-unul dintre cele mai neaşteptate locuri, în aerul rece şi rarefiat din Iola, Colorado. Cel puţin aşa umbla povestea în copilăria mea.

Era, prin urmare, singura explicaţie pe care o primisem. De multe ori îl auzisem pe tata apărând livada înaintea cârcotaşilor, dintre care unii refuzau să-i admită existenţa chiar şi când li se punea în palmă greutatea rotunjită a uneia dintre piersicile noastre perfecte. Se pare că atât extinderea, cât şi calitatea livezii fuseseră încă de la început un soi de miracol al biologiei. Or fi fost ori nu vestite piersicile, cert e că mama ne învăţase despre natura păcătoasă a mândriei şi că ferma noastră e în primul rând un cămin şi nu o sursă de lăudăroşenie deşănţată. Asta până ce a trebuit să decid ce avea să rămână şi ce avea să se scufunde. În viaţă avusesem parte de multe care nu se mai puteau salva. Pe bunicul Hollis nu-l cunoscusem, însă de dragul lui şi al tatii eram hotărâtă să salvez livada.

Din păcate, nu aveam habar şi cum s-o fac, iar acum, că oraşul întreg mi se întorsese împotrivă, eram singură cuc. Ruby-Alice nu părea în stare să mă ajute nicicum, în afară de bunăvoinţa de a-mi asculta necazurile, dar prin intermediul ei am găsit un ghid.

An după an, de când mă împrietenisem cu ea – ori, mai degrabă, de când avusese ea bunăvoinţa să se împrietenească cu mine –, Ruby-Alice se veştejise. Femeia străveche din amintirile copilăriei era tânără în comparaţie cu cine devenise. Bicicleta stricată prindea rugină de câţiva ani, lepădată în bătătură, ajunsă loc de cocoţat pentru găini şi câini. Hrana pentru ea însăşi şi pentru animale îi era trimisă de la Chapman, şi altminteri nu avea de-a face cu nimeni în afară de mine. Spinarea îi era la fel de cocârjată ca bătrânul plop la care mă văzusem odată cu Wil, ochii albaştri ca gheaţa erau coborâţi cel mai adesea în pământ, unul încă holbat şi străbătător, celălalt ajuns vâscos şi înfundat. Mădularele subţiri îi tremurau. Eram sigură că-mi aprecia vizitele, deşi aveam puţine dovezi în această privinţă, în afară de câte o palmă lăsată uşor pe braţul meu şi poate vreo masă pregătită cu trudă pentru amândouă.

În timpul unei asemenea cine, la câteva săptămâni după ce închisesem taraba, Ruby-Alice a slobozit un ţipăt slab, ca un scrâşnet de roată ruginită, apoi s-a prăbuşit cu fruntea în farfurie. Am sărit şi am ridicat-o, uşoară şi moale ca un sac cu pene, şi am dus-o pe sofa. M-am apucat să caut în grabă un telefon, ceea ce, fireşte, nu avea. Cu toată urgenţa de a o zbughi pe potecă, spre casa mea, să cer ajutor, n-o puteam lăsa aşa, mânjită cu mâncare pe faţa încreţită. Dacă era să moară cât lipseam, măcar să nu moară murdară. Am umezit o cârpă şi i-am şters delicat

pielea subţire, restituindu-i un pic de demnitate, întocmai cum făcuse şi ea pentru mine cândva. Am luat-o apoi la goană spre casă, repetând cu suflarea tăiată zicerea mea din copilărie, *DoamneAjutoPeRubyAliceAkersAmin.*

În cele zece minute cât mi-a luat să alerg la telefon, să-l sun pe doctorul Bernette şi să iau camioneta tatii înapoi până la casa bătrânei, n-a mişcat deloc. I-am apucat încheietura minusculă şi i-am simţit pulsul, moale şi aritmic ca primii picuri de ploaie. Răsuflarea îi înălţa şi cobora, abia sesizabil, pieptul osos. Îmi amintesc minutele acelea alungite, silenţioase – înainte ca doctorul Bernette să ajungă, apoi haosul ambulanţei şi luminile roşii tăioase, bărbaţi intrând grăbiţi, panica, forfota, scheunatul câinilor şi cloncănitul găinilor –, cuprinse ca într-o bulă atemporală. Spre deosebire de celelalte decese cu care mă confruntasem, această plecare avea logica eternă a unei vieţi lungi care, pur şi simplu, se reunea cu tot restul. „Din ţărână suntem şi în ţărână ne vom întoarce”, ar fi spus mama, convinsă de înţelepciunea divină a mortalităţii. Am luat într-a mea palma imposibil de uşoară şi de mătăsoasă a lui Ruby-Alice şi mi-am rostit vorbele de rămas-bun.

Ca o ultimă rebeliune împotriva aşteptărilor, Ruby-Alice nu a murit. N-am ştiut asta cât mi-am petrecut noaptea la ea acasă ca să liniştesc animalele şi să am grijă de ele după ce a luat-o salvarea, ori când m-am întins sentimental pentru o ultimă oară pe sofaua ei, trăgând pe mine păturile roz şi cugetând la viaţa ei atât de stranie. Când am ajuns înapoi la fermă, odată cu răsăritul, am auzit ţârâitul telefonului. Doctorul Bernette mi-a spus că suna de ore bune. Că Ruby-Alice se ridicase brusc în capul oaselor, în miez de noapte, şi că nu se mai lungise în pat de atunci, că spitalul îl întrebase dacă are rude care să vorbească în numele ei, de vreme ce rămânea mută ca un perete.

M-am dus la Gunnison cu camioneta tatii şi am spus recepţionerei de la spital că Ruby-Alice mi-e bunică. Am completat formulare. I-am pieptănat părul. I-am dus cu lingura nişte peltea verde la buzele tremurânde. Am dormit la căpătâiul ei, pe un scaun ţeapăn. Se întorcea spre mine uşor de câte ori infirmiera se apropia cu seringa ori, câteodată, ridica faţa fără vreun motiv, cu un soi de asentiment în ochiul holbat şi, cred, recunoştinţă în fanta subţire a celuilalt. Mulţumirile îmi erau de ajuns cu asupra de măsură.

Când Ruby-Alice dormea, evadam din albeaţa sterilă a spitalului şi o

luam la plimbare pe străzile largi din Gunnison. Cafenelele, barurile şi maşinile colorate de pe Strada Mare mi s-au părut la început înviorătoare şi interesante, însă n-a durat mult până ce îmbulzeala să mă copleşească. A doua zi am ocolit centrul şi m-am plimbat până la campusul colegiului. Nu mai pusesem ochii pe un asemenea gazon tăiat milimetric, verde până şi în octombrie, cu un şir de îngrijitori greblând frunzele galbene aproape la fel de iute pe cât cădeau din crengile plopilor. Cărările curbate de beton care legau clădirile înalte de cărămidă roşie gemeau de studenţi – băieţi raşi proaspăt, cu pulovere dichisite şi pantaloni cu curea, fete în fuste strâmte de lână şi bluze albe apretate. Nu mă gândisem până atunci că sunt pe lume şi femei care merg la facultate. În Iola, fetele făceau arareori drumul până la Gunnison, la liceu. Eu, una, nu văzusem rostul. Fetele pe lângă care am trecut în campus mi se păreau la fel de exotice precum animalele de la zoo. Grupuri mici trepădau pe tocurile înalte ori în pantofi din piele albă şi neagră, ţăcănind ritmic şi sec pe pavaj. Eram la numai cincizeci de kilometri de casă, dar mă simţeam în ţară străină. Încă nu hotărâsem unde aveam să mă mut după ce achiziţia guvernamentală era stabilită şi plecam în cele din urmă din Iola, însă am decis că locul cu pricina nu va fi Gunnison.

Lângă o clădire cu stucatură albă mi-a atras privirea o grădină întortocheată, cu plante neobişnuite. Am apucat-o prin mijlocul ei, admirând îndeosebi arborii cei minunaţi şi necunoscuţi, fiecare cu câte un nume de nerostit imprimat pe o plăcuţă dreptunghiulară de metal înfiptă în pământ. Cărarea prin grădină se sfârşea la o uşă de sticlă, intrarea, mi-am dat seama, în sediul facultăţii de ştiinţe. M-am uitat prin sticlă şi am văzut un coridor lung unde se înşirau uşi numerotate, închise toate, cu excepţia uneia însemnate cu *Birou.*

Am tras în piept o gură bună de aer şi am intrat. Femeia blondă din spatele pupitrului avea într-o mână o cană cu cafea, iar cu mâna cealaltă completa o fişă. Încă de dinainte să-şi ridice spre mine ochii politicoşi şi cercetători, mi-a amintit de cine ar fi putut să ajungă mătuşa Viv de-ar fi trăit până la vârsta maturităţii. Femeia avea stil, încredere în sine şi aerul că poate să se ocupe competent şi simultan de sarcini multiple. Numele îi era scris negru pe alb pe un cartonaş cu ramă dreptunghiulară de argint: *Louise Landon, Secretară.*

— Spune-mi ce-ţi trebuie, dragă, a zis totodată zorit şi îndatoritor.

— Sunt Victoria Nash, am spus întinzând mâna şi făcând-o să lase

condeiul ca să mi-o strângă. Nu merg la şcoală aici. Dar aş avea nevoie de un sfat.

I-am vorbit despre faimoasele piersici ale familiei mele şi despre planurile guvernului de a inunda Iola. A zis că auzise şi de unele, şi de celelalte. M-a ascultat concentrată, îmbinându-şi sprâncenele şi ignorându-şi cafeaua care se răcea.

Când am isprăvit să-mi explic dilema, a apucat receptorul negru al telefonului. Cât a format cu rotiri iuţi şi precise de disc numărul, mi-a aruncat o uitătură şi a zis:

— Ce-ţi trebuie dumitale, domnişoară Nash, e un botanist plecat cu sorcova.

Domnişoara Landon m-a călăuzit pe scări către cabinetul doctorului Seymour Greely, după ce i-a explicat la telefon, pe scurt, situaţia mea. Pe drum mi-a arătat laboratorul lui printr-un geam de pe hol – o junglă de lujeri, frunze şi rădăcini într-un talmeş-balmeş de ghivece, tuburi, găleţi şi acvarii. Domnişoara Landon a chicotit şi mi-a spus să nu-mi fac griji.

— Crede-mă, e omul tău.

Seymour Greely ne aştepta în uşa cabinetului. Nu cunoscusem până atunci vreun profesor de facultate, însă ochelarii negri rotunzi, cu ramă subţire, şi jacheta supradimensionată de tweed păreau să se potrivească cu rolul. Era mai tânăr decât mă aşteptasem, şi purtările îi erau totodată mai agitate şi mai elegante. Părul roşcat îi era răvăşit, de parcă şi-ar fi trecut prea adesea degetele prin el. Zâmbetul îi era stângaci, sincer. Mi-a plăcut de el pe loc.

— Piersicile Nash, a zis precipitându-se să dea mâna cu mine.

— Victoria, am răspuns întinzând-o pe a mea.

Mi-a strâns-o cu un entuziasm debordant, de parcă ar fi cunoscut o persoană de vază.

— Seymour Greely. Studenţii îmi zic Greeney, Verzişor, fiindcă, vedeţi, sunt un om al plantelor. Haideţi în birou.

A lăsat o palmă pe spatele meu ca să mă ghideze. Domnişoara Landon a arborat un zâmbet larg, satisfăcut, şi a plecat la ale ei.

Cabinetul era un vălmăşag de cărţi, foi de hârtie şi plante. S-a aşezat la birou şi mi-a făcut semn să stau pe celălalt scaun. Am dat deoparte un vraf de hârtii şi am luat loc. S-a sprijinit în coate pe tăblie şi m-a ascultat cum zugrăvesc soarta livezii mele. Când mi-am terminat discursul implorându-l să mă ajute, şi-a trecut degetele prin păr, încruntat.

— Nu vreţi, presupun, să butăşiţi lăstari şi s-o luaţi de la început? a întrebat.

— Nu, am replicat, neştiindu-mi nici eu planul până ce nu-l rostisem cu voce tare, vreau să-i salvez. Să-i mut până la ultimul.

— Am înţeles, a zis meditativ. Chiar şi cei mai bătrâni? Mă tem că pomii îmbătrâniţi nu prea merită salvaţi.

Ştiam că are dreptate. Pomii familiei mele produceau fructe de calitate un timp mai lung decât mulţi alţii, douăzeci până la douăzeci şi cinci de ani, înainte să înceapă să se usuce. Bunicul Hollis şi tata ţinuseră amândoi o socoteală strictă a rotaţiei, mereu cu o parcelă în aşteptare pentru un nou rând de puieţi când vreun pâlc mai vârstnic trebuia scos din pământ şi făcut compost. Ştiam bine schema rotaţiei, însă nu voisem să admit că nu-i pot salva pe toţi. La fermă aveam un singur pâlc care urma curând să-şi încheie viaţa roditoare, patru şiruri lungi de copaci bătrâni, cu crengi răşchirate, pe care îi iubeam, răsădiţi în anul naşterii mele. Mi-ar fi frânt inima să-i las de izbelişte.

— Bun, am spus întristată, de acord. Dar e numai un pâlc aşa. Mai avem o duzină de pâlcuri care e musai să trăiască.

Încruntarea lui Verzişor a sporit. Şi-a aruncat gânditor privirea spre raftul cu cărţi.

— Nu pot promite, a zis în cele din urmă, trecând apoi la explicaţii privind complexitatea transplantării.

Unii termeni îi ştiam pentru că mă aflasem o viaţă printre pomi, însă alţii, precum pH-ul solului, nivelul de expunere solară şi interconectarea rădăcinilor, mi s-au părut ştiinţă cu nasul pe sus pentru o livadă care vreme îndelungată ştiuse prea bine cum să crească.

— Rădăcinile noastre sunt puternice, am zis.

— Asta cred, cum nu. Pomii voştri sunt legendari. Dar sunt puternici în solul lor. Strămută-i, şi... aş vrea doar să înţelegeţi, asta-i tot. S-ar putea să-i pierdem cu totul.

— Trebuie să încerc, am zis, şi vorbeam serios.

Rostisem calm cuvintele, însă ezitarea şi avertismentele lui îmi stârniseră panica. Aşezată acolo, în cabinetul dezordonat al acelui străin, m-a cuprins subit certitudinea că fără livadă nu voi putea nicicum să-mi văd de viaţă. Pe Wil nu-l putusem salva, cum nu-i putusem salva pe ai mei ori ferma noastră. Copilul n-aveam în veci să-l mai pot strânge la piept. Însă pomii noştri îi puteam salva.

— Vă rog, domnule, l-am implorat.

A dat din cap, îmblânzindu-şi încruntătura sprâncenelor.

— Atunci voi încerca şi eu, a spus în timp ce-şi netezea părul vâlvoi. Va fi o provocare şi o onoare, domnişoară Nash.

— Victoria, am zis iar, cu un zâmbet.

Ruby-Alice a fost externată în dimineaţa următoare. Doctorul ei, care aducea de la cizme până la catarama curelei a văcar, mi-a spus că inima îi e un orologiu şubred. Am înţeles de aici că are să ticăie până ce n-o să mai poată, şi cu asta, basta.

În vreme ce o ajutam pe Ruby-Alice să urce pe bancheta camionetei, un cuplu tânăr a ieşit pe uşile de sticlă ale spitalului. Bărbatul avea mâna petrecută pe după umărul femeii, care ducea, cam neglijent, un nou-născut în braţe. Căpşorul care se iţea din păturica de flanel albastru avea un vârtecuş de păr negru ca smoala, întocmai precum Copilul Albastru. Am înghiţit tare în sec şi m-am holbat, stăvilindu-mi impulsul de a-i smulge copilul din braţe şi de-a o lua la sănătoasa. Când femeia s-a uitat la mine cu ochi măriţi şi îngrijoraţi de proaspătă mămică, mi-a venit să-i spun că ar face bine să ţină copilaşul mai strâns.

Cât a durat drumul pe Autostrada 50, urmând şerpuirile râului Gunnison înapoi spre Iola, nu m-am gândit la piersici şi la riscurile transplantării. Nu-mi puteam scoate din minte ochii acelei femei. M-am gândit la pruncul ei, la ce fel de viaţă îl aştepta, dacă mama lui se va ridica la înălţimea aşteptărilor şi la ce fel de mamă aş fi fost eu, dacă ni s-ar fi dat – mie şi fiului meu – o şansă.

Animalele flămânde mi-au dat bineţe la poarta lui Ruby-Alice. Am lăsat-o în cabină să doarmă cât le-am hrănit, mai întâi cei cinci căţeluşi, apoi bibilicile şi puii. Am luat în braţe un câine, după ce-a terminat de mâncat, i-am lipit corpul neted de piept şi i-am cuprins capul negru în căuşul palmei. Peste câteva clipe, fără să stau pe gânduri, am dus toţi căţeii în camionetă. Ruby-Alice s-a trezit cu căţei umblându-i pe picioare şi sărindu-i în poală. A întins o mână tremurătoare şi i-a atins pe rând. Am uşuit găinile în cuşti şi am suit cuştile şi sacul lor cu crupe în remorcă. Luasem decizia: bătrâna şi ceata ei aveau să vină acasă cu mine.

Am găsit o plasă mare de iută în bucătărie şi am intrat în dormitorul lui Ruby-Alice ca să-i adun nişte haine. Odaia avea lucruri puţine, era

ordonată şi la fel de roz ca restul casei. Am scos două pulovere verzi, am luat o scufie de pe cuierul din perete şi le-am băgat în plasă. M-am simţit prădalnică aşa, deschizându-i sertarul la şifonier, căutând ceva de folos, o cămaşă de noapte, poate, ori lenjerie de corp. Am găsit în schimb o stranie colecţie de obiecte aranjate frumos într-un singur şir, ca într-o vitrină de muzeu: o oglinjoară de fildeş, o igliţă, un ceas de buzunar din argint, o pipă de mahon, o mulinetă, o batistă bărbătească împăturită, brodată cu o pasăre măruntă şi cafenie, o păpuşică în rochie de muselină, cu faţa de porţelan, două verighete de aur legate cu fir împletit. Erau toate vechi şi uzate, însă lustruite şi fără praf, toate dintr-o vreme care mă făcea să cred că sunt relicve de preţ. Aparţinuseră, am presupus, rubedeniilor pe care le pierduse laolaltă Ruby-Alice din pricina gripei. Nu puteam desluşi ce-mi istoriseau obiectele acelea – dacă verighetele erau ale părinţilor ori chiar ale ei, dacă păpuşa aparţinuse vreunei surori, verişoare ori fiice –, dar înţelegeam că povestea, una de iubire şi tristeţe, se dovedise prea greu de îndurat pentru Ruby-Alice.

Am împins la loc sertarul, simţindu-mă vinovată că-mi bag nasul. Am tras de pe pat două pături roz şi am adăugat în sacoşă câteva figurine din salon, după care m-am întors la camionetă. Bătrâna adormise iarăşi, cu unul dintre câini în poală. Nici o lighioană nu s-a mişcat când am pornit spre casă.

Odată ce am plasat-o în fosta cameră a lui Og, cu obiectele ştiute în jur şi cu câinii încovrigaţi pe pat, bătrâna s-a arătat îndeajuns de satisfăcută de mutare. Dormea liniştită acum, ceasuri multe, şi accepta mâncarea când i-o duceam la gură. Îmi plăcea să am găini în curte şi, din nou, pe cineva căruia să-i port de grijă.

Verzişor şi câţiva absolvenţi de-ai lui au sosit două săptămâni mai târziu, s-au pus pe descărcat tot soiul de dispozitive ştiinţifice şi s-au apucat imediat de treabă. Au adunat date săptămâni în şir. M-am ţinut departe de ei cel mai adesea, cu excepţia momentelor când le răspundeam la întrebări, le ofeream piersici proaspăt puse la borcan şi, fiindcă vremea se răcea, le aduceam carafe cu cafea fierbinte şi căni înghesuite într-o cutie de pantofi. Până să cadă neaua lui decembrie, Verzişor a întocmit un plan. Aveam să găsim o parcelă de teren agricol dincolo de munţii West Elk, în înverzita depresiune North Folk Valley; urma să petrecem iarna cu pregătirea solului nou, să-l facem cât mai aidoma cu pământul gras al fermei noastre, iar la primăvară aveam să ne

apucăm de scormonit în livada familiei și să mutăm pomii unul câte unul. Nu era o întreprindere mai imposibilă decât visul de la început al bunicului, după cum îi plăcea lui Verzișor să-mi aducă aminte, ba, făcuse rost și de un grant universitar cu care să achite cheltuielile.

— Piersici-miracol de la bun început, zicea liniștitor.

Apoi se încrunta, ca un savant care de fapt nu crede câtuși de puțin în miracole.

M-am pregătit de ultima iarnă în Iola. Cascade calme de zăpadă au prins să se cearnă peste fermă, amuțind toată creația și îndemnând la odihnă. Mi-a căzut bine liniștea și m-am lăsat dusă de blândețea zilelor. Se apropia schimbarea. Când am sunat un agent imobiliar ca să-i fac o ofertă pentru un teren găsit de Verzișor pe lângă orășelul Paonia, pe care voiam să-l cumpăr pe nevăzute, am știut că trebuia să-mi adun puterile pentru la primăvară.

Sarcina următoare a fost să decid, bucată cu bucată, ce părți ale vieții mele trecute vor călători cu mine. Am cărat coșărci din hambar și le-am pus în colțul salonului, alături de un vraf de cârpe curate de vase. Seară de seară, după ce Ruby-Alice era hrănită și câinii, aduși în casă pentru noapte, mă așezam pe sofaua aurie, înconjurată de lucrurile familiei, încercând să fac bagajul pentru plecare.

Mi-l aminteam adesea pe agentul guvernamental care se așezase pe aceeași sofa la a doua lui vizită, încrucișându-și picioarele sfrijite și cu mâinile odihnind elegant peste un genunchi. Când mă informase cu cel mai firesc aer din lume că tot ce lăsam în urmă avea să fie scos la licitație, ars ori inundat, mă întorsesem de la ochii lui albaștri și scăpărători ca să arunc o privire asupra salonului. Mama stăruia în orice cusătură precisă a pernelor de muselină și a broderiilor înrămate; colecția ei de cruci de porțelan era expusă pe raftul alb; vaza ei preferată, albastru-deschis, stătea peste macrameu pe masa de stejar de lângă perete. Tata era în radioul lucitor, castaniu, pe care-l adusese acasă în pofida mamei, Cal, în tabla de dame făcută manual, Vivian, în jilțul ei preferat. Clătinasem din cap și îl asigurasem pe agent că nimic n-are să fie lăsat în urmă.

— Semnați aici, vă rog. Îmi înmânase încă un document, arătând către o linie neagră și goală din josul foii, apoi adăugase zâmbind sceptic: Așa, să fie.

Îmi dădusem ochii peste cap de atâta absurditate şi semnasem.

Acum însă nu izbuteam să împachetez nimic. Am încercat, dar canapeaua fără pernuţele mamei şi masa de la perete fără vaza albastră păreau în gravă neregulă, aşa că am aşezat lucrurile înapoi. Aparatul de radio nu funcţiona de ani întregi. Tabla de dame îl conţinea pe Cal, dar şi pe Seth: să-l iau cu mine pe unul dintre băieţi însemna să-l iau şi pe celălalt. Jilţul lui Vivian era grozav de incomod. „Atunci pupitrul mamei”, mi-am zis, însă când am deschis delicat măsuţa rabatabilă, am descoperit-o încă a ei cu totul, cu conţinutul perfect organizat. Aşa că, noapte de noapte, umpleam soba cu lemne şi mă aşezam după aceea la geamul din salon şi mă uitam cum cade zăpada. Îmi spuneam că-i prea degrabă, iac-aşa, pentru făcut valiza. Aveam să găsesc, fireşte, mijloace pentru asta în primăvară.

ŞAPTESPREZECE
1955

Zorii de februarie au mijit limpezi şi înviorători. După micul-dejun am ajutat-o pe Ruby-Alice să se ducă la toaletă, apoi am călăuzit-o, ţinând-o de braţul scheletic, până la fotoliul de lângă geam. De-acum era cu neputinţă să-i mai citeşti pe chip vreo urmă de mulţumire, dar cred că-i plăcea să se uite la zăpada licărind ca nestematele şi la cerul acvamarin. I-am pieptănat părul rărit. A întins spre mine un braţ tremurător, trecând cu buricele mătăsoase ale degetelor peste încheietura mea, admiţând micuţa şi strania noastră prietenie drept tot ce stătea între noi şi singurătate.

Mai târziu i-am dat terci de cereale cu miere, apoi am adus-o iarăşi între pături, să picotească. Mi-am tras cizmele de zăpadă şi paltonul albastru de lână, gata de un umblet rapid până în târg. Doar în două locuri aveam de oprit – ceva de-ale gurii de la Chapman şi o coadă nouă de topor de la prăvălia lui Jernigan, apoi iar acasă. Pălăvrăgelile prietenoase n-aveau, fireşte, să mă încetinească. În ultimele luni nu mă alesesem nici măcar cu un salut înţelegător din cap. Vecinii erau şi aşa supăraţi că vând tot, dar de când se răspândise zvonul că o silisem pe Ruby-Alice să vândă şi ea, după care pusesem gheara pe profit, ajunsesem o adevărată paria. În realitate, nici nu vorbisem cu ea despre baraj sau ofertele statului, socotind că pacea minţii în ziua când părăsea lumea asta era toată averea de care avea nevoie.

Cum păşeam greoi pe drumeagul cel lung, aerul iernii, de obicei şfichiuitor, mi s-a părut dezmierdat de soare şi un balsam pentru plămâni. Zăpada avea o aureolă de basm. Graurii flecăreau ţâşnind printre plopii golaşi, semn sigur că primăvara era aproape. Trecând pe lângă proprietatea lui Ruby-Alice, mi-am amintit tihna acelei căsuţe dintre pini unde simţisem întâi îmbrăţişarea lui Wil, unde Ruby-Alice mă oblojise după ce ieşisem la iveală din Big Blue. Am simţit un junghi de nostalgie pentru ce aveam să las în urmă, pentru relieful inocent din jur, osândit la înec. Însă, apropiindu-mă de orăşel, m-am gândit că locul ăsta era în acelaşi timp un cuib al cruzimii ignorante, în care se găseau unii care să creadă că diavolul poate intra în pielea unei bătrâne singure pe

lume şi că un băiat frumos, cu piele arămie, e un derbedeu de cea mai joasă speţă. Aceeaşi aversiune fără noimă era aţintită spre mine acum, şi nici toată melancolia din lume nu mă putea face să zăbovesc. Am înaintat pe Strada Mare, apoi am urcat treptele băcăniei visând la momentul plecării.

Cum stăteam în uşă, descheindu-mă la palton, doamna Chapman mi-a aruncat o privire de o indiferenţă rece peste capetele muşteriilor înşiraţi la tejghea. Nu mi-a păsat. Când doi dintre clienţi s-au rotit pe scaunele înalte spre mine, nimeni alţii decât Millie şi Matthew Dunlap, m-am simţit, dând nas în nas cu ei, imună la orice ar fi avut de zis.

M-am abţinut să dau ochii peste cap când Millie mi-a intonat dulceag numele:

— Ian te uită, îi Torrrrie Naaash.

Alde Dunlap îmi trimiseseră ceva zilieri de la pensiune în toamna aceea, cum făceau, recunoscători, la fiecare recoltă de când murise tata, numai că, de când se răspândiseră bârfele despre trădarea mea, nu mai ceruseră marfă şi nici nu mai apăruseră pe la punctul nostru de desfacere.

— Doamnă, am răspuns şi am apucat să înclin capul spre Matthew înainte să-mi întoarcă iar, fără veste, spatele.

— Ei, nu mă mai *domni* atâta. E Millie, scumpo, Millie şi-atât. S-a ridicat de pe scăunaşul ei şi s-a pogorât spre mine ca un copac ce se prăbuşeşte prea iute ca să-i poţi fugi din cale. Cât a *trecut*? M-a înhăţat de umeri, mai-mai să mă îmbrăţişeze. Ian te uită la tine. Ptiu, să nu te deochi.

Faţa rotundă îi era acum încreţită şi albicioasă ca o varză, dar semiluna ochilor ei căprui lăsa încă impresia falsă a candorii. Învăţasem de mult să nu mă încred în ochii aceia ori în vorbele ei fredonate pe melodia prieteniei. Aproape şapte ani se scurseseră din acea oribilă dimineaţă, în bucătăria pensiunii, de la subita ei scârbă la întrebarea mea despre băiatul pe care-l numise „indian jegos”, dar pentru mine era ca şi cum s-ar fi întâmplat ieri. Rânjetul ei numai lapte şi miere, în pragul băcăniei lui Chapman, mi-a amintit de ce, în afară de socoteli legate strict de afaceri, păstrasem de atâta vreme distanta.

M-a întrebat dacă ieşise bine culesul, aşteptând, vezi bine, mulţumiri pentru argaţii trimişi. I-am mulţumit. A început să mă bârâie apoi cu starea vremii şi alte nimicuri, în vreme ce mintea mea căuta o cale de

evadare.

Înainte să scap, mi-a arătat prea mulţi dinţi zicând:

— Şi, slavă cerului, ce fain trebuie să fie să-ţi vezi iară fratele!

M-am uitat la ea buimacă, de parcă primisem o scatoalcă peste obraz.

— Ce? am îngăimat.

O auzisem prea bine, însă vorbele îmi trecuseră din urechi direct în măruntaie, sărind peste minte.

— Să-l vezi iarăşi pe Seth, a repetat. Ce fain de voi doi.

Mi-a gherăit braţul cu degetele încârligate, ca o pisică jucăuşă.

Nu mai auzisem numele fratelui meu rostit de ani de zile. Presupusesem că Seth fusese radiat din memoria comună, după cum în Iola nu vorbeam niciodată de o recoltă slabă ori de vreun accident neglijent cu combina, pază împotriva ruşinii ori a nenorocului.

— Matty şi cu mine tare ne-am mai mirat când am aflat că Seth *habar nu avea* că iei bani de la stat, pe ideea că jumate din sumă ar fi a lui şi aşa mai departe.

Ochii ca semilunile şi-au sporit arcuirea.

— Seth... am icnit răguşit, cu numele arzându-mă pe gâtlej. Seth e-n California.

— A, pe toţi sfinţii, nu, a zis bătându-mă iarăşi peste braţ, uşurel, uluită parcă de neghiobia mea. A fost o ţâră... pe lângă Fresno, crez că i-a spus lui Marty... da-i în Montrose de-acu, de aproape un an. În vestu' aşezării. Lucrează la porumb. L-am mai văzut la licitaţie colo, când şi când, apoi acu' câteva zile doar, după ce-am fost la cinema. Nu prea vorbeşte el, păi, cum îl ştii pe Seth doară.

A lăsat în suspensie remarca, studiindu-i efectele.

„Da, îl ştiu pe Seth", îmi venea să-i scuip înapoi în mutră.

— Nici nu ştiu ce l-a necăjit pe bietu' băiat mai tare, cât am stat de vorbă, a urmat Millie, prefăcându-şi în acreală dulcegăria. S-auză că vinzi tot, ori că ai luat-o la tine pe baborniţa aia nebună de Akers şi-ai făcut-o şi pe ea să vândă. A contenit câteva clipe, crudă, apoi a dat din umeri: Spunea totuşi c-o să treacă în vizită, aşa că mi-am zis c-aţi scos-o voi la capăt cumva.

Seth. În Iola. Am ieşit pe uşă şi-am luat-o la goană spre casă până să apuce Millie Dunlap, după ce-şi împroşcase veninul, să se cocoaţe la loc, mulţumită, pe scaun.

Am intrat zorită în bucătărie, cu răsuflarea tăiată şi roşie în obraji. N-

am stat să-mi recapăt suflarea ori să-mi trag din picioare cizmele, ci am dat fuga în odaia lui Ruby-Alice şi i-am dat uşa de perete. Nu sunt sigură ce mă aşteptasem să găsesc – pe Seth aplecat peste ea, cu o armă în mână, ori, mai rău, deznodământul sângeros al invaziei lui –, însă am descoperit-o exact cum o lăsasem, dormind dusă, respirând abia simţit, cu inhalări şi exalări lente. Doi dintre căţeii ghemuiţi lângă ea mi-au aruncat priviri leneşe, apoi şi-au văzut de somn.

M-am dus la bucătărie şi am umplut un pahar cu apă cu mâini tremurânde. L-am dat pe gât lacomă, l-am umplut şi l-am golit iar. Maşina lui Seth încă bântuia ochiul de geam din faţa mea. Niciodată n-aveam să-mi pot stăvili vedenia automobilului alunecând, mugind de cealaltă parte a cadrului acestei ferestre, în noaptea în care Seth plecase prima oară după Wil. Mă aşteptam să-l văd acolo pe Seth, iarăşi făcându-şi salutul sinistru. Dar nu era. Nici în salon, nici la etaj ori în şură ori ascunzându-se în cocinile dărăpănate unde cândva se ocupase de porci. Zăpada netedă nu revela urme de paşi către ori dinspre livadă. Toată ziua mi-am petrecut-o căutându-l în orice loc posibil şi imposibil. Când nu mă uitam, stăteam cu urechile ciulite, cu întreaga fiinţă în gardă, ca un câine ameninţat. Am tras toate draperiile, am zăvorât fiece fereastră şi uşă. În noaptea aceea n-am pus geană pe geană.

Întinsă pe pat, în noaptea fără lună, am stat cu ochii la clanţă, cum făcusem, copilă, atâtea nopţi. Mi-era silă de Seth, da, însă şi de mine. Prea mult trăisem cu spaima de fratele meu, înfricoşată de lucruri pe care nu le puteam numi.

Mi-am amintit apoi acele prime nopţi nesfârşite în coliba de pe munte, încredinţată că ceva hain pândeşte afară, şi cutezanţa, crescând zi de zi în mine, de a înfrunta orice avea să fie. Mi-am amintit groaza şi bucuria naşterii, zămislirii unei vieţi şi aducerii ei pe lume, şi curajul de a-mi lăsa copilaşul din braţe şi de a mă desprinde de el ca să-l salvez. Mi-am amintit întoarcerea acasă, revederea cu tata şi cum îmi văzusem de treabă, cu pricepere, după ce pierise. Mi-am amintit cum smucisem furioasă acele pături pe care le confundasem cu faţa lui Seth pe verandă şi mi-am jurat ca din acea noapte încolo să nu-l mai las să mă bântuie.

Am azvârlit deoparte învelitoarea şi m-am ridicat. Dacă Seth venea, aş fi făcut bine, ce mama naibii, să fiu pregătită.

Dimineața următoare s-a ivit cenușie și solemnă. Răsăritul incolor m-a găsit sorbind din cafea în bucătăria slab luminată, cu pușca tatii alături. Nu mă atinsesem de armă după ce murise, și nici în anii de dinainte, nu de când mă dusese să trag de vreo zece ori, când aveam treisprezece ani, înșirând sticle goale de Coca-Cola lângă plasa gardului din dos. La început fusesem o trăgătoare lipsită de entuziasm și imprecisă. Tata însă era la fel de stăruitor pe cât eram eu de ascultătoare, așa că am continuat. Până la urmă am ajuns să nimeresc toate cele șase sticle la rând, apoi am întrebat dacă-i destul. Nu suportam greutatea armei în mâini, bubuitul asurzitor, reculul izbind în umărul meu mic, izul acru. Îmi displăcea până și să nimeresc ținta, cioburile alea zburând împrejur, imitând felul în care glonțul distruge o viață. Arma stătea sprijinită acum de scaunul meu din bucătărie, însă n-aveam de gând să trag cu ea. Dacă se arăta Seth, voiam s-o am în mână. Aveam nevoie ca el să vadă din prima clipă că nu mai sunt fata pe care o știa.

M-am apucat de dat mâncare la găini și la câini, de adus lemn de foc și de pregătit terciul de cereale matinal pentru Ruby-Alice, ferm hotărâtă să fiu neînfricată, cu pușca mereu la o lungime de braț. Tânjeam tot mai mult să părăsesc ferma, așa că într-un târziu am început să-mi strâng lucrurile, turnându-mi freamătul energiei în umplerea a patru coșărci înainte de amiază și iarăși ocupându-mă cu treaba asta după prânz. Parcă, subit, mutatului nu-i mai venea odată vremea.

Am cărat o scară pentru cules din șură în camera de zi, să ajung la colecția de cruci de porțelan pe care o păstrase mama pe etajera înaltă, albă. Scara cea veche a trosnit și s-a hâțânat sub mine, însă m-am oprit pe un fuștei de sus, admirând expoziția, ducându-mă cu gândul la diminețile de Crăciun în care mama despacheta crucea nouă pe care i-o cumpărase tata, cum mereu se arăta surprinsă și mulțumită. Erau toate cam cât palma mea, de un alb sclipicios, decorate cu flori, panglici sau păsări în zbor de nuanța topazului. Tata comanda anume crucile la Jernigan, dintr-un catalog Sears Roebuck, negreșit în fiecare decembrie, și am simțit tandrețea în tradiția asta cât am lustruit și înfășurat, una câte una, crucile în hârtie. Printre ele era și una care se spărsese, știam, așa că am căutat-o, s-o ridic de acolo cu un plus de atenție. Trecându-mi buricul degetului peste îmbinările în zigzag ale cioburilor lipite la loc de tata, am retrăit acea oribilă dimineață de Crăciun în care Seth, furios fiindcă i se păruse că e provocat ori luat în râs, pusese mâna pe ce-i ieșise în cale și aruncase

în Cal. Darul pentru mama se lovise de peretele salonului și se făcuse bucăți. Tăcerea zdrobise camera cât așteptaserăm reacția mamei. Nu făcuse decât să strângă din fălci și să-și coboare privirea spre mâinile încleștate una într-alta. Năbădăile lui Seth o făceau de obicei să se aprindă, însă de data asta, mi-am dat seama, era doar tristă și atât. Tata ne-a făcut vânt din salon și mi-am petrecut restul acelei dimineți de Crăciun bocind în boxa lui Abel.

În mână cu acea cruce lipită, simțind încă melancolia acelei zile duse de mult, am băgat de seamă o altă cruce de lemn, lucrată de mână, lățită pe etajeră cu fața în jos, în spatele celorlalte. Era făcută din două stinghii de salcie prinse cu o panglică roșie de Crăciun în mijloc. O uitasem, însă am recunoscut-o îndată. O făcuse Seth pentru mama. O pusese într-o cutiuță, legată cu o fundă dezordonată, și i-o prezentase pocăit odată ce ni se îngăduise iarăși să intrăm în casă, la cina de Crăciun cu șuncă glazurată cu zahăr brun. Mama o primise politicoasă, însă posacă, o lăsase apoi deoparte și își văzuse de masă. Seth nu ridicase ochii spre ea ori spre vreunul dintre noi, ceilalți, până nu începuserăm să ne trecem unul altuia platourile. Cu toată abundența bunătăților pe care mama și Viv le pregăteau doar de sărbători, Seth abia dacă se atinsese de mâncare.

Am coborât de pe scară, ținând într-o mână crucea fisurată de porțelan și în cealaltă crucea lucrată de mână. Perechea lăsa să se întrevadă adevăruri despre fratele meu, despre impetuozitatea și mânia lui, dar și despre o parte a lui care înțelegea ce e just și cum s-o facă, o parte a lui care voia mai multă dragoste decât știuse vreodată să atragă asupra sa. Încrâncenarea lui și mâhnirile care rezultaseră din asta îmi umpleau într-atât amintirile, încât abia dacă-l mai țineam minte pe băiatul acela în stare să construiască atent o cruce de salcie și s-o ofere ca prinos pentru iertare. Mama păstrase amândouă crucile. Am simțit că asta ar trebui să însemne ceva pentru mine. Le-am ținut în palme și m-am uitat îndelung la ele, după care le-am adus în bucătărie și le-am aruncat în găleata de gunoi.

Peste câteva zile, când ștergeam și puneam în raft vasele de la prânz, am auzit pași grei pe veranda din față, urmați de trei bătăi puternice în ușă. El era, o știam. Nervii au început să-mi freamăte, făcându-mă să mă

frăsui[1] fără noimă prin bucătărie. Îmi imaginasem multe versiuni ale apariției lui Seth la fermă, dar în nici un scenariu nu-și găsise loc o bătaie cuviincioasă în ușă.

Am tras o gură bună de aer și am apucat pușca tatii. M-am gândit, străbătând holul și salonul, la toate felurile în care Seth ar fi putut să intre cu de-a sila. Luasem, firește, cheia de pe grinda verandei, unde atârnase decenii pe-un cui, dar poate că avea și el cheie sau putea sparge un geam ori da de perete ușa izbind-o cu umărul. Însă, cum m-am apropiat, n-a făcut decât să ciocăne iar, mai tare, stârnind un cor de lătrături din partea câinilor închiși la Ruby-Alice în cameră.

Mi-am adunat curajul să arunc o privire furișă pe geamul salonului, și acolo, întorcându-mi uitătura, aproape nas în nas, era fratele meu. Am sărit înapoi, simțind că-mi sare inima din piept.

— Deschide naibii ușa, Torie, a cerut Seth prin sticla geamului.

Din cât apucasem să-l zăresc, nu deslușisem cine știe ce, doar că era mai slab acum și-și lăsase o barbă negricioasă și zburlită care-l făcea să arate mai mult a bărbat adult decât mă așteptasem.

— Hai acu', m-a îndemnat cu vocea joasă, încercând să mă convingă. Nu-ți fac nimica.

M-am oprit o clipă ca să-mi descâlcesc emoțiile și mi-am dat seama că nu mă temeam pentru mine însămi. Orice belele aducea Seth, dacă pe mine voia să mă atace, mă descurcam cumva. Dacă se îndrepta asupra lui Ruby-Alice, nu mai eram atât de sigură. După ce s-au liniștit câinii, m-am apropiat iarăși de fereastră și, prin geam, i-am poruncit să se așeze pe scaunul din verandă. S-a hlizit un pic la solicitarea mea, însă a făcut întocmai.

M-am înfășurat într-o bluză groasă. Am apucat după aceea pușca și am ieșit zorită, blocând clanța și trântind ușa după mine, fără să-l scap din ochi cât m-am grăbit să ajung în cealaltă parte a verandei.

Seth a râs răgușit, zicând apoi:

— Credeam că ți-i silă de pușca aia veche.

— Așa-i, am răspuns, satisfăcută că acesta fusese primul lucru pe care-l observase și nădăjduind că asta spunea despre mine tot ce aș fi vrut eu să spună.

---

1 A frăsui – a umbla, a se agita fără rost.

A urmat o tăcere prelungă în care ne-am studiat unul pe celălalt. În chip straniu, era Seth şi parcă nu era Seth. Mirosea la fel, a ţigări şi a whisky, însă adolescentul de şaisprezece ani îndesat, cu păr cânepiu, care fugise din Iola, se preschimbase într-un bărbat de douăzeci şi doi de ani cu barbă şi păr castaniu, iar pe faţă avea săpate unghiuri şi curbe noi. Între sprâncenele stufoase i se vedeau riduri adânci, iar un obraz îi era brăzdat de o cicatrice lungă şi albă. Ochii cenuşii îmi păreau familiari, tot iuţi şi neliniştiţi, însă parcă înmuiaţi cumva, mai puţin îndureraţi decât cei ai băiatului pe care-l ştiusem. Era lat în umeri, dar sfrijit pe sub jacheta groasă de pânză maronie. Mâinile-i murdare erau butucănoase şi răşchirate ca ale tatii şi tremurau niţel când şi le ştergea, repetat, de crăcii năclăiţi ai nădragilor. Ceva din postura lui dădea mărturie că avusese necazuri multe în ultimii şase ani şi că pe toate şi le adusese singur pe cap.

N-am ghicit ce gândeşte despre schimbările pe care le vedea în mine, însă, dincolo de nou-găsită mea uşurinţă de a da ordine şi de a ţine o puşcă în mână, nu-mi prea păsa.

— Am dat peste alde Dunlap în Montrose şi... a dat să zică.

— Ştiu. Mi-a povestit Millie tot.

— Aşa? Credeam că nu vă mai aveţi la inimă.

Am ridicat din umeri.

— A zis c-o să vii încoace, după bani.

— Deci nu te miri că mă vezi, a chicotit stingher.

— Mă uimeşte doar că ţi-a luat atât să-ţi faci apariţia.

Voiam să-i insult lăcomia, însă a răspuns ca şi cum am fi avut o discuţie tihnită.

— Mda, cre' că nu m-am putut hotărî la ce să fac. Tot timpu' mi-am zis că nu mai calc pe-aici în vecii vecilor.

Îşi încălcase promisiunea pentru ceva parale, nu şi ca să vină la înmormântarea tatii, mi-am spus. Ghicindu-mi gândurile, a dat din umeri ca să-mi înlăture judecata nerostită.

— Poate c-am venit pentru mai mult decât biştari şi-atâta, a spus într-un târziu.

— Adică ce? l-am luat tare.

— Poate c-am avut nevoie să-ţi zic nişte lucruri.

Mă privea cu ochii mijiţi, aducând mult cu băiatul care-i înfăţişase mamei crucea cioplită de mână după ce ne făcuse Crăciunul zob.

Am cugetat la deosebirile dintre felurile în care eu şi fratele meu ne purtam poverile. Nu fuseserăm îndeajuns de vârstnici ca să ştim cum să privim pierderea celor dragi, când pierderea lor ne găsise oricum. Merseserăm înainte – fără mama, fără Cal şi mătuşa Viv, cu un părinte din ce în ce mai dărâmat şi un unchi înrăit şi devastat rămaşi în locul –, devenind versiuni mai serioase a ceea ce fuseserăm întotdeauna; eu, fata ascultătoare; Seth, băiatul înfuriat. Altă cale nu ştiuserăm. Însă iubindu-l pe Wil ajunsesem să mă dezbar de armura timidităţii, iar Copilul Albastru îmi arătase ce putere am. Mă îndoiam ca Seth să fi fost la fel de norocos. M-am ţinut bine pentru ce avea de spus.

— Tot am vrut să-ţi zic, a continuat, înghiţind tare în sec, că nu io l-am omorât pe băiatu' ăla, pielea-roşie.

Mi-am domolit răsuflarea. Voiam să-i spun că Wil nu fusese băiat şi nici „piele-roşie", ci un bărbat cu nume şi o gingăşie în iubire dincolo de capacitatea lui de a pricepe. Dar n-avea rost. Mi-am înfipt şi eu colţii:

— Păi, ce altceva să spui, nu? Dacă tot ai venit încoace cu nădejde să scoţi bani de la mine. Ai da pe gură orice.

— Nu, Torie, chiar, a zis scuturând înverşunat din cap. Tipu' ăla a fost, Forrest Davis ăla. El... l-a legat... el i-a făcut-o puştiului. Am fost de faţă şi nu trebea să fiu, da' n-am făcut-o eu.

Nu i-am putut răspunde altfel decât apucând şi mai strâns, la vedere, puşca. Violenţa îmi era la fel de străină ca planeta Marte, numai că în clipa aceea înţelegeam răzbunarea, explozia ei, zbaterea deznădăjduită de a anihila durerea provocând-o, cât de mult cu putinţă, altcuiva. Mi-am amintit noaptea oribilă în care sosise acasă Seth, beat şi triumfător, desigur, cu sânge pe mâini; atunci nu izbutisem decât să mă târăsc din calea lui.

— Dacă erai acolo, am zis când mi-am găsit iarăşi cuvintele, de ce naiba n-ai împiedicat crima?

Tremuram acum, dându-mi seama că mereu îl bănuisem pe Forrest Davis pentru uciderea lui Wil, dar ştiusem în tot acest timp că Seth era prea slab, prea strâmb în cuget, prea mânat de bigotism orb ca să facă altceva decât să se uite la Wil cum moare.

— De ce? am repetat, venindu-mi să ţip, dar stăpânindu-mă, luptându-mă să-mi reţin lacrimile. De ce nu l-ai ajutat?

Seth s-a holbat un minut lung la duşumeaua uzată, după care a zis:

— Eram un nerod afurisit atuncea. Un dobitoc prost ca noaptea şi plin

de draci.

Palmele lui aspre frecate de blugi au devenit singurul sunet dintre noi. A dus apoi mâna la buzunarul gecii, după pachetul de Lucky Strike, şi-a lepădat o ţigaretă în palmă, a săltat-o la buze şi a aprins-o. La fiecare pufăit lung, pârâitul tabacului fisura liniştea.

Afară, norii se alungeau precum o duzină de şerpi gri, cuprinzând cerul mai înainte însorit şi întinzând peste zăpadă umbre lungi. Aerul acrit de fum se răcea.

— Un lucru n-am fost prea slab de tărtăcuţă să-l pricep, a zis gesticulând spre mine cu ţigara. N-am fost aşa prost să nu ştiu de ce-ai fugit.

Mi-am muşcat buza şi am aşteptat să-l aud că ştiuse despre copil, că ştia de copil tata, ştiau Og, Lyle şi târgul întreg.

— Te-ai temut c-o să-ţi venim şi ţie de hac, a zis morocănos, trăgând iarăşi tare din ţigară şi trimiţând scrumul cu un bobârnac pe verandă. Da' nu-ţi făceam io ţie rău niciodată, Torie. Eu şi cu tine... noi... S-a oprit, pironindu-şi iarăşi privirea în podea. Nu mi-a căzut bine deloc atuncea... când m-am strecurat în urma ta şi te-am văzut că-l pupi pe indianu' ăla. Aşa-i. Deloc nu mi-a căzut bine. Da' n-am dat vina pe tine. N-aveai de unde şti tu de soiul lui, de vrăjile şi momelile lor şi alte cele.

„Indianu' ăla", mi-am zis cu dezgust. „Soiul lui. Vrăjile şi momelile."

Mi-am amintit cum explicase Cal furia lui Seth când îl oprisem să intre în căsuţa noastră din copac, „Îl ia invidia, asta-i", zisese Cal. „Pe mine şi pe tine".

— Când a-nceput Lyle să ne sufle-n ceafa şi s-a gândit Davis că ne-ar fi mai bine s-o tulim din oraş, te-am căutat, a zis Seth. Am umblat cu maşina-n cruciş şi-n curmeziş. Voiam să ştii că, acu', că Davis nu mai era, nici indianu', puteai să te-ntorci acasă în pace. Zi că mă crezi.

Nu-l credeam. Ori poate că da. În orice caz, nu mai avea importanţă.

— Ce vrei tu, Seth? am spus cu răceală, simţind nevoia să pun capăt întrevederii. Ce cauţi aici?

— Nu ştiu, a zis aruncând pe duşumea ţigara şi strivind-o sub bocanc. Să-mi iau bănuţii ăia. Da' acum, dacă tot sunt aici, aş... S-a oprit să chibzuiască. Hoaşca a nebună de Akers e-năuntru?

— Nţ, am făcut. A murit. De mult.

A pufnit neîncrezător:

— Io nu asta am auzit.

Am dat din umeri şi iarăşi l-am întrebat:

— Ce vrei, Seth?

— Păi... stau şi mă-ntreb. Cine-o să trăiască aicea după ce te-i duce tu? Cine-o să muncească pământu'?

„Peştii", mi-a venit să-i răspund. „Putregaiul şi bălăriile din apă."

— Lumea zice că acumularea aia n-o s-o facă ei niciodată. Că cine vinde i-un prost.

Poate că avea dreptate, însă nu-mi păsa. Aveam un plan şi o ieşire.

A urmat:

— Dacă nu vrei tu locu', poate-l vreau io. Am ostenit ca un câine să umblu aşa teleleu, fără casă. Şi pe-aicea nimenea nu ştie să-ngrijească livada ca mine.

— Bun atunci, am zis năpustindu-mă asupra a ce speram că e o ocazie. Predă-l pe Davis lui Lyle, depune mărturie despre ce ai văzut în noaptea aia şi a ta e.

— Îs două probleme aici, a răspuns. Una, că la nimenea n-o să-i pese destul de-un puşti indian de hăt demult ca s-adune laolaltă nişte juraţi. S-a oprit ca să-mi citească ochii. Când aceştia i-au spus, cu mâhnire, că ştiu că are dreptate, a continuat: în al doilea rând, orişicum n-ar conta. Pe Davis l-a omorât în bătaie unii, când eram colea-n Fresno, a zis arătând spre o tăietură albă ce-i trecea peste obraz. A naibii pacoste, mai că m-a luat şi pe mine cu el. Iarăşi s-a oprit, apoi a adăugat: Atâta dreptate o să se facă.

Mă înţepau ochii. Trebuia să-l văd dus.

— Până în vară plec, am zis. Să te ţii dracului departe, în rest, poţi să faci ce te trăsneşte. Dar dacă te mai apropii de mine, o să torn benzină peste tot locul ăsta şi-l ard din temelii.

A pufnit batjocoritor.

— Livada... nu crez.

— Cu livada o să-ncep, am minţit străpungându-l cu privirea.

Ochii lui îndureraţi mi-au spus că măcar un lucru în lumea asta crâncenă – piersicii – îşi avea loc în inima lui asprită.

— Să nu te-ndoieşti de mine, Seth, am zis păşind mai aproape. Să nu te arăţi pe-aici până ce n-o să fiu de mult plecată. După aceea n-ai decât să iei pământul, dacă pământul te vrea. Şi dacă te descoperă Lyle sau vin oamenii statului să ia în primire locul, asta n-are nimic de-a face cu mine. Înseamnă că încalci hotarele şi-o să ai de dat socoteală doar tu.

A părut uluit că sunt atât de înţelegătoare. Numai că nu-i dădusem nimic din ce nu promisesem înainte puhoaielor de apă. Ce se alegea de fermă odată ce pomii erau salvaţi, după ce-mi începeam noua viaţă, nu mai avea nici o însemnătate pentru mine. Dacă se întorcea până la urmă, livada avea să lipsească, locuinţa avea să fie goală, rămânând doar nălucile regretului. Răzbunarea mea, şi singura justiţie pe care urma Wil s-o capete, ar fi prins forma remuşcărilor lui Seth şi a zilei în care râul Gunnison avea să se umfle şi să şteargă totul din cale. Am ridicat puşca, îndreptând ţeava direct spre pieptul lui.

— Şi-acu' cară-te naibii de pe veranda mea.

S-a ridicat privindu-mă cu un chip atât de boţit şi de necăjit, că părea să aibă opt ani, nu douăzeci şi doi. Aşa de trist părea, încât, doar pentru o clipă, iarăşi am fost fetiţa care-şi iubeşte fratele şi vrea să descâlcească iubirea asta din ghemul de frică şi nedumerire, să-l salveze de el însuşi şi să-i pună toată răutatea, toată răutatea din lume, în balanţă cu ascultarea ei. Mi-a venit să-i spun că găsisem mai mult înăuntrul meu decât aş fi crezut cu putinţă vreodată şi că, poate, era mai mult şi în el.

Însă nu am lăsat puşca până ce Seth n-a coborât alene pe scara verandei, până ce nu a străbătut drumeagul cel lung şi nu a dispărut dincolo de liziera de plopi. Nu am coborât ţeava, nici măcar n-am tras aer în piept ca lumea decât după ce am auzit huruitul unui motor şi o maşină îndepărtându-se.

* * *

Aproape ca şi cum Seth ar fi luat iarna cu el, topirea nămeţilor a luat avânt în următoarea zi. Pe parcursul următoarelor două săptămâni pământul să ivit treptat, petice răspândite ici-colo, apoi tot deodată. Zăpada s-a făcut noroi şi noroiul a înverzit. Cât au finalizat Verzişor şi studenţii lui pregătirea solului pe lotul cel nou de dincolo de munţii Elk, am curăţat de uscături, creangă cu creangă, livada fără frunziş, cu excepţia copacilor bătrâni pe care eram nevoită să-i las în urmă. M-am îmbărbătat singură, spunându-mi cu voce tare că transplantul va reuşi, că pomii mei vor înflori în Paonia, odată cu mine, la venirea lui mai. Şi chiar când vorbeam, stomacul mi s-a strâns, ros de posibilitatea eşecului. Aşezată pe pământul gloduros, cu spatele lipit de trunchiul răsucit al

bătrânului copac căruia aveam să-i duc cel mai mult dorul, mi-am împreunat palmele în rugăciune. Mi-am dat seama, când cuvintele au început să urce spre cer, că nu cu Dumnezeu vorbeam, ci cu tata, cel care ştiuse şi iubise livada mai presus de orice. I-am cerut ajutor şi binecuvântare, i-am cerut piersici-miracol, vreme bună şi i-am mai cerut, dacă totul avea să se sfârşească groaznic, iertare şi înţelegere că măcar încercasem.

În prima zi de martie m-am dus în livadă cu Verzişor şi patru studenţi. Am privit cu nelinişte cum doi dintre tineri sapă cu grijă în jurul primului pom, afânând ţărâna până ce rădăcinile au început să iasă singure. Când au ridicat pomul din pământ, am căzut în genunchi şi la fel a făcut şi Verzişor, admirând rădăcinile groase şi încâlcite, încercând să păstreze pe ele cât mai mult pământ cu putinţă. Ceilalţi doi studenţi s-au grăbit să înfăşoare în pânză de sac marele rotocol al rădăcinii, apoi am aşezat împreună pomul în roabă şi l-am dus până la remorca ce aştepta. Nici n-am răsuflat cum se cuvine până ce n-a ridicat Verzişor degetul victorios, zâmbindu-mi larg şi plin de speranţă. I-am zâmbit şi eu, însă pe dinăuntru mă podidea un val de greaţă.

Am ţinut-o aşa zi după zi, câte un pom odată, până ce o remorcă de camion s-a umplut, a plecat şi încă una a fost adusă în loc. Gropile uriaşe rămase în livadă erau ca nişte răni deschise. M-am temut că pământul simte durerile extracţiei, mi-am imaginat suferinţa lipsită de sânge, tăcută a solului sfâşiat, a pietrei mişcate şi a rădăcinii strămutate, una pe care aveau s-o simtă şi la ultima gură de aer de dinaintea creşterii apelor. Dar munţii aceştia mă învăţaseră ceva: pământul îndură, dezbărându-se de nerozia omenească atunci când e nevoit, salvându-se singur când e în stare şi continuând să fiinţeze. Totuşi, au fost seri în care, în crepusculul albastru, răcoros din livada cotropită, mi-am cerut iertare pentru ce săvârşisem.

Ruby-Alice dormea bună parte din zi şi nu părea preocupată de planuri şi schimbări, însă odată cu încărcarea acelei prime remorci, a început să refuze, întorcând capul, mâncarea şi băutura. Iola era căminul ei şi, ghiceam, refuza să fie săltată şi dusă departe precum pomii. Au trecut zile fără să se hrănească şi fără să mişte. Când am simţit că i se apropie ceasul, i-am purtat trupul minuscul la camioneta tatii, i-am chemat şi câinii acolo şi am readus-o acasă la ea, printre pini. Am aşezat-o pe sofaua unde-i plăcea, am învelit-o bine, şi în doar câteva ore

răsuflarea a început să i se scurteze şi să i se rărească, cu intervale tot mai lungi de pauză. S-a stins pe cât de liniştit şi-ar fi putut dori oricine, cu mâinile albastre încrucişate pe piept, patru câini adormiţi alături şi unul încovrigat pe umărul ei. Am sărutat-o pe frunte şi m-am simţit bucuroasă pentru viaţa ei – atât de stranie şi de singulară, atât de bizar suprapusă cu propria-mi existenţă – şi bucuroasă pentru moartea ei, singura pe care o ştiusem vreodată a fi dreaptă.

— Du-te ca râul, i-am şoptit cum ar fi făcut poate Wil, şi, jur, am simţit cum i se înalţă sufletul.

M-aş fi aşteptat ca înmormântarea lui Ruby-Alice la cimitirul din Iola să fie aşa cum fuseseră în ultimul timp şi vieţile noastre, doar noi două prezente şi împrejur, la înălţime, sălbăticia munţilor Big Blue. Părea nimerit să fie aşezată adânc în glia aceea, unde margarete albe înfloreau întreaga vară şi unde odihneau familia ei pierdută, a mea şi generaţii de localnici, sub pietrele umile de căpătâi. Dacă se făcea lacul de acumulare, rămăşiţele lor pământeşti aveau să se înece odată cu pământul său, cum promisese agentul guvernamental, aveau să fie strămutate pe o coastă înaltă de deal, monument a ce şi cine a fost cândva. Am strâns într-o cutie obiectele vechi şi orânduite cu grijă pe care le descoperisem în sertarul lui Ruby-Alice şi i le-am dat reverendului Whitt să i le pună în sicriu înainte să fie închis. A întrebat dacă e îi e îngăduit să spună câteva cuvinte în dimineaţa înmormântării şi am încuviinţat.

Vrăbii gureşe, împreună cu razele solare de un auriu perfect, m-au însoţit în plimbarea spre cimitir. Aveam de gând să plec capul la mormânt, să-l las pe bătrânul reverend să rostească o rugăciune şi să-mi iau apoi rămas-bun. O viaţă nouă mi se deschidea înainte. Nu încetasem nici o clipă să-mi pun la îndoială alegerile trecute, dar în lumea asta fiece pas îl iscă cu necesitate pe următorul şi trebuie să păşim în acel spaţiu deschis, fără hartă şi nepoftiţi. Wil, râul Gunnison şi straturile de viaţă şi de moarte din pădurile de pe Big Blue încă mă învăţau asta. Corect sau greşit, următorul pas se cerea făcut, şi încercam, cât de bine puteam, să-i acord încredere. Îngropăciunea avea să-mi deznoade şi ultima legătură cu Iola. Peste puţină vreme aveam să mă aştern la drum.

Apropiindu-mă de cimitirul îngrijit, ochii mei au cătat neîncrezători spre mulţimea care începuse să se adune. Şi totuşi era adevărat: două

duzini de localnici pătrundeau pe poarta albă de fier forjat, înveşmântaţi cuviincios în haine de doliu, unii cu mănunchiuri de perie-mare legate cu panglici în locul florilor care nu îmbobociseră încă. Tradiţia s-a dovedit mai puternică decât orice altceva: mi-am luat locul printre ei. Reverendul a recitat psalmi. Culmile albe scânteiau. Ne-am luat de mână cu toţii şi am cântat împreună, ca întotdeauna, imnul funerar al comunităţii noastre, „Un dulce adio”. Mi-am rotit ochii peste chipurile grave, brăzdate, m-am uitat la familia Mitchell, la cei trei fii ai reverendului Whitt, la doctorul şi doamna Bernette, la domnul Jernigan, la nişte foşti colegi de şcoală pe care abia i-am recunoscut, la fermierii pentru care lucrase tata şi alţi vecini de prin târg, mai puţin, deloc surprinzător, alde Dunlap şi Martindell.

Nu se găsea printre ei nici o poamă stricată. Ei erau oamenii cumsecade şi sârguincioşi cu care trăisem de-o viaţă, care veneau la înmormântări şi şi-i apărau cu dârzenie, chiar şi orbeşte, pe-ai lor. Nu izbuteam să-mi închipui încotro se vor duce, cine vor fi şi ce vor mai apăra după ce puhoaiele aveau să schimbe totul, cum îşi vor strânge la loc frânturile inimii şi vor trăi mai departe.

La poartă le-am mulţumit pe rând tuturor pentru că veniseră. Mulţi mi-au strâns mâna, lăsând cele rele să se spele, pentru moment cel puţin. M-am întrebat câţi ar fi venit la înmormântarea lui Wil dacă li s-ar fi dat ocazia. Nu toţi, am decis, însă neîndoielnic majoritatea, şi gândul mi-a adus pe obraji lacrimi şiroi pentru tot ce pierdusem şi nu pricepusem.

Reverendul Whitt şi fiii lui au sfârşit cu serviciul funerar, şi-au încărcat uneltele în camionul negru şi au plecat. Am zăbovit un timp lângă movila proaspătă dintre cele opt pietre mici de mormânt de pe locul de veci al familiei Akers, simţind un fel de uşurare la gândul că Ruby-Alice se odihnea în fine printre ai ei.

Ai meu erau îngropaţi pe o ridicătură de pământ ierboasă. Am păşit printre morminte şi am atins însemnele boltite de lemn, rostindu-le cu voce tare numele. Când lumea se adunase acolo ca să se ţină de mână şi să cânte pentru fiecare dintre ei, socotisem că, în ziua când o să mă ia moartea, înmormântarea îmi va arăta întocmai. Ciudat lucru, am cugetat odată cu vorbele ultime de rămas-bun, că nu izbuteam să-mi zugrăvesc în minte cum îmi va arăta de aici încolo viaţa, darămite moartea.

Pe la mijlocul lunii, Verzişor şi cu mine am isprăvit de coordonat extragerea şi transportarea tuturor pomilor de preţ. Cu acei copaci din urmă am părăsit şi eu Iola.

Găinile băgate în cuşti au fost puse în aşteptare pe sofaua aurie, lângă coşuri cu obiecte de uz casnic, lăzi cu piersici la borcan, uneltele pentru livadă ale tatii şi ce mai izbutiseră să înghesuie studenţii voluntari în remorca bătrânului camion. Verzişor şi studenţii au intrat apoi în maşinile lor şi au pornit, deschizându-mi drumul spre livada cea nouă. M-am întors la uşă, să mai străbat casa pentru ultima oară, dar m-am oprit. Luasem deja de-a fir a păr odăile silenţioase şi făcusem pace cu amintirile şi lucrurile pe care aveam să le las în urmă. Aşa că, în schimb, am pus ultimul coş pe bancheta din stânga. Era marcat cu o panglică albastră, însemnând că se aflau în el obiecte speciale: crucile de porţelan ale mamei, goblenurile puse în ramă şi Biblia ei; cămăşile de flanel ale tatii; două dintre păturile lui Ruby-Alice şi una dintre figurinele ei care-mi plăcea. Am chemat toţi căţeii de prin casă şi din bătătură, i-am oploşit pe bancheta din spate. Am închis după aceea, trăgând-o după mine, uşa de la bucătărie.

Am pornit pe drumeag, încercând să nu mă uit în urmă. Însă n-am reuşit. Am parcat camioneta şi am coborât să arunc o ultimă privire asupra locului care mă făcuse. M-am suit iarăşi la volan şi am continuat să conduc. Aveam să-mi las trecutul în urmă şi să încerc zidirea unei vieţi noi, sperând nu la minuni, ci, pur şi simplu, să capăt putere în pământul cel nou. Mi-am zis că, dacă pomii mei izbutesc să supravieţuiască scoşi din rădăcină, vitregiţi, atunci, afurisită fie soarta crudă, tot aşa voi putea şi eu.

PARTEA A TREIA
1955 – 1970

OPTSPREZECE
1955

Când am străbătut pentru prima oară Grand Avenue mi s-a părut că Paonia e prea sclivisită pentru mine.

M-am uitat peste volan la trotuarele şi bordurile bine întocmite, la Cinema Paradise cel plin de culoare, cu un panou înrămat care anunţa filmul zilei, şi la o clădire înaltă ce avea, peste cărămizile galbene, inscripţia *Hays Variety* zugrăvită cu litere cursive roşii. Cafeneaua avea o copertină verde, uşi curate de sticlă şi o tablă pe care era trecută cu cretă specialitatea zilei, păstrăv cu gofre. Câţiva localnici mi-au aruncat priviri curioase când le-am trecut pe dinainte. M-a fâstâcit jena intruziunii mele, huruitul morocănos al motorului care le tulbura după-amiaza liniştită de primăvară.

Însă după ce am cotit pe Second Street şi am traversat calea ferată spre Minnesota Creek, în faţă au început să se întindă, până în zare, livezi, păşuni şi câmpii. O pădure de pini depărtată se cocoţa pe un deal deşelat a cărui curbură lega două culmi înzăpezite, una zimţuită şi inaccesibilă, cealaltă domoală şi netedă ca spinarea unei balene. Am luat de pe bord biletul scris de mâna lui Verzişor şi i-am urmat instrucţiunile: stânga la un hambar roşu, dreapta peste podeţul ce traversează canalul de scurgere, apoi pe un drum de pământ fără nume şi încă un viraj la stânga.

Noua mea fermă, stranie, în aşteptare, m-a întâmpinat atunci ca o rudă de departe pe care nu apucasem până atunci s-o cunosc. Casei de culoarea albăstrelelor îi trebuiau o zugrăveală proaspătă şi un acoperiş nou de tablă, însă era pătrată şi avea farmec, cu o verandă încăpătoare în faţă şi un şir de geamuri albe cu montanţi la etaj. Curtea înierbată era mică, presărată cu galben de păpădie şi umbrită de plopi ce prindeau să înverzească. Tufe de liliac şi alţi arbuşti al căror nume încă nu-l ştiam căptuşeau un gard ruginit de fier forjat. Am urmat cărarea de pietriş mărginită de o grădină de zarzavaturi şi de straturi de flori şi am ajuns la un garaj vechi a cărui uşă largă se căsca spre interiorul opac. Am poposit un moment acolo, simţindu-mă ca o intrusă, însă poteca de pietriş continua, aşa că am mers mai departe – pe lângă două sălcii plângătoare şi un şopron părăginit, înconjurat de tulpinile tari, adormite ale unor tufe

de zmeur, pe lângă un staul mare, cenuşiu de la trecerea anilor, însă drept şi solid. Inima mi s-a zbătut în piept când în faţa ochilor s-a ivit livada.

Pomii erau acolo. Pomii mei. Rămăseseră câţiva încă neplantaţi, înclinaţi în unghiuri neobişnuite în pânza de sac lângă gropile ce-i aşteptau, însă majoritatea stăteau falnici în şiruri lungi şi drepte, fiecare trunchi arăcit, cu îngrăşământ împrejur, cu crengile golaşe întinzându-se toate către un nou petic de cer. Ar fi o neghiobie să spun că pomii mi-au dat bineţe, deşi aş fi acceptat cu dragă inimă un semn că mutarea le convenea şi că nu făcusem o greşeală groaznică. Am desluşit de la ei şi din solul înlocuitor doar că începuse o călătorie nouă. De-acum n-aveam habar ce urma să se întâmple. Eram îndeajuns de înţeleaptă să ştiu doar un lucru: pământul îmi va hotărî soarta.

Verzişor şi câţiva studenţi, auzind apropierea camionetei, au dat fuga pe drumul din livadă fluturându-şi braţele, chiuind şi râzând ca nişte copii victorioşi. Am claxonat nebuneşte ca răspuns, simţind în mine mai multă nădejde decât simţisem până atunci. În acel moment a răsunat, nu departe, un şuierat prelung, şi, pentru prima oară în ani, am zâmbit la huruitul şi vuietul unui tren ce trecea.

Am străbătut livada în acea zi şi am atins toţi pomii, unul câte unul, numărându-i, binecuvântându-i şi încurajându-i cu voce tare, cum aveam să fac, de două ori pe zi, în săptămânile următoare. I-am curăţat de uscături, i-am stropit şi le-am pus îngrăşământ potrivit învăţăturilor tatii, instinctelor proprii şi recomandărilor lui Verzişor, izbutind, încet, să-i înduplec să arate semne de viaţă.

Serile mă îndeletniceam cu ciudata corvoadă de a-mi orândui gospodăria într-un cămin care mi se părea al altcuiva. Casa cea veche mirosea cum doar casele vechi miros, a poveşti, a decenii de prăjit la tigaie, a cafea neagră şi robinete picurătoare, a familie, viaţă şi lemn îmbătrânit. Casa din Paonia aducea în anumite privinţe cu a mea din Iola, însă nu poveştile familiei mele, obiceiurile şi istoria ei îi înmiresmau pereţii. Fără să ştiu ce năluci alungasem, m-am străduit să mă acomodez. Am îndreptat canapeaua aurie către cea mai reuşită priveliște montană de la geamul salonului şi am dormit noapte de noapte acolo. Am aranjat pe policioara şemineului, grijulie, crucile mamei. I-am pus vasele albe în

dulapurile din bucătărie şi am alimentat cămara cu o duzină de borcane conţinând piersici din ultimul sezon. Proprietarii de dinainte lăsaseră o masă din pin lungă, de sufragerie, care se dovedise poate prea greoaie ca să fie mişcată din loc. La etaj, două paturi încăpătoare, cu tăblii de stejar şi comode asortate, păreau să mă aştepte să mă aşez cumsecade locului şi să accept ospitalitatea adevăratului proprietar.

În acele săptămâni dintâi, când nu eram în livadă, nu am fost tocmai sigură unde trebuia să mă aflu. Plantarea seminţelor aduse de acasă în grădina de zarzavat a fost de ajutor, cum a fost şi plimbatul câinilor lui Ruby-Alice pe drumurile nepietruite şi pe poteci. Verzişor sau unul dintre studenţi treceau să adune date în fiecare joi. Îi invitam la un prânz şi la o actualizare a datelor despre progresele noastre, încă încete şi nesigure. Când vecinii au început să treacă pe la mine cu mâncare caldă de bun-venit, cu plăcinte abia scoase din cuptor ori dulceţuri făcute după reţeta bunicilor, le-am primit binevoitoare darurile şi am schimbat numere de telefon. Flecăreala lor era suficient de prietenoasă, însă nu ascundea că, pentru cei mai mulţi dintre ei, o femeie tânără care trăieşte singură şi se ocupă de o livadă era o idee atât bizară, cât şi sortită eşecului. Cei mai mulţi auziseră despre piersicile Nash, dar pomii mei şi cu mine ne găseam acum în adevăratul ţinut al piersicilor de Colorado, mi-au spus, alături de cireşii, perii şi merii cei mai de soi din întregul stat. Unii au lăsat să se înţeleagă, ba chiar mi-au spus-o de-a dreptul, că dacă pomii mei trăiau, ceea ce rămânea de văzut, n-aveam de ce să mă aştept să fie speciali. Am încuviinţat din cap, le-am strâns mâinile şi le-am spus că asta îmi convenea de minune, deşi bănuiam că, odată ce-o să desfacă o piersică Nash, desprinzându-i de sâmbure miezul rubiniu şi muşcând din el pentru întâia oară, nu era exclus să-şi schimbe părerea. M-am rugat să aibă ocazia.

Într-o dimineaţă pâcloasă de aprilie, m-am aşezat pe canapea cu ceaşca de cafea în mână, uitându-mă pe geam la ploaie. Lumea era împâslită şi tăcută. Nori plumburii se buluceau pe fundul văii. Învăţasem între timp pe dinafară noul peisaj de la fereastră – pădure de pini ridicată în depărtare pe ţancuri, înălţarea abruptă a stâncii către piscurile în zigzag ale muntelui Lamborn şi panta domoală, împădurită a muntelui Landsend învecinat –, dar în acea dimineaţă nu se vedea mare lucru dincolo de pânza sură a negurii. Numai vârfurile celor două piscuri se iţeau deasupra norilor, unul ascuţit, celălalt rotunjit, amândouă

împungând spre cer, captând prima geană de lumină a răsăritului violet. Lumea părea cu susul în jos în momentul acela – pământul inversat, suit deasupra norilor, norii mai jos decât pământul –, arătându-se, în întregul ei, totodată frumoasă şi descumpănitoare.

Când ploaia s-a oprit într-un târziu, mi-am tras cizmele de cauciuc şi am pornit spre livadă. Solul îmbibat de apă mirosea intens şi dulceag, însă altfel decât acasă. Păsările erau nemişcate şi tăcute. Am auzit din depărtare şuieratul unei locomotive. Norii groşi se legănau pretutindeni, ridicându-se lent, astupând piscurile munţilor şi orice nădejde de soare. O dispoziţie potrivită pentru sarcina cruntă a acelei dimineţi. Pomii mei lăstăriseră frunzuliţe verzi şi lucioase, iar printre ele se vedeau muguraşi cât bobul de mazăre, cu miraculoasa promisiune a vieţii, a florii şi fructului sădită temeinic în fiecare. Însă în ziua aceea am umblat din creangă în creangă cu foarfeca şi i-am ucis pe toţi până la unul. Fiecare ţăcănit tăios dădea peste cap tot ce ştiusem vreodată despre sacralitatea unui mugure de piersic, despre îngrijirea lui ca pe un giuvaier până ce se desfăcea într-o floare roz delicată. Cercetările lui Verzişor îl convinseseră că în primul an după transplantare, ba chiar în primii doi, pomii nu vor da rod. Retezarea mugurilor trimitea energia pomului înapoi spre rădăcini, a zis. Sacrificarea mugurilor însemna o creştere mai viguroasă după aceea. L-am crezut, ce să fac. Însă cu fiecare tăietură, cu fiece mugure preţios căzând irosit în glod, simţeam o împunsătură în măruntaie şi nu mă puteam opri să nu mă întreb ce-ar fi zis tata. Ploaia a început iar, întâi uşoară şi vaporoasă, apoi s-a înteţit, cu zuruit ca de pietricele, dar mi-am văzut de scurtat crengile, cu lacrimile curgându-mi pe obraji laolaltă cu stropii căzuţi de sus. Am ridicat faţa spre cer, cu ochii închişi şi braţele ridicate, ca şi cum, într-un fel, m-aş fi predat, şi am lăsat ploaia să mă îmbibe şi să mă limpezească.

În noaptea aceea am dormit iar pe canapea, sub păturile lui Ruby-Alice. Doi dintre căţei mi s-au întins la picioare, alţi doi s-au ghemuit pe duşumea, aproape de mine, într-o felie albă tăiată de lumina lunii. Cel mai în vârstă lipsea de mai multe zile, rătăcit, înhăţat de vreun coiot ori doar retras undeva într-un ungher să moară, cum fac câinii bătrâni. M-am întrebat ce emoţii ar fi trăit Ruby-Alice şi am încercat să mă pun în pielea ei, arătând un stoicism la fel de tăcut în privinţa lighioanelor pierdute ca şi în toate celelalte. Mi-am amintit apoi de puiul bălţat pe care îl salvase Wil cu mâinile-i fermecate, întrebându-mă ce se alesese de

el, apoi, fără veste, absurd, a pornit să mă roadă întristarea pentru căţelul la care nu mă mai gândisem de ani. Am strâns la piept păturile şi am plâns în vreme ce razele lunii urcau agale dinspre podea peste tot corpul meu. Când au ajuns la faţă, am închis ochii de la lumină şi mi-am domolit suspinele, ştiind că lacrimile nu erau de fapt pentru căţeluş.

În noaptea aceea am visat că umblu pe un drum lung şi lat, cu un bebeluş înfăşat în braţe. Braţul meu stâng îl ţinea de sub funduleţul căptuşit, mâna dreaptă îi sprijinea spinarea, iar creştetul mătăsos i-l cuprindeam în palma adusă lângă umăr. Răsuflarea lui îmi gâdila gâtul ca un puf. Ştiam că trebuia să duc undeva copilul, că viaţa îi depindea de sosirea în locul respectiv, însă, grăbindu-mă să ajung la destinaţie, habar n-aveam încotro să mă îndrept. Mă năpusteam frenetică spre un loc ce nu exista nicăieri. Deodată, picioarele au început să-mi alunece. M-am uitat peste ghemotoc, să-mi cercetez următorul pas grijuliu, şi am descoperit: călcam pe nimic. Ţărâna de sub tălpi, pământul ce-ar fi trebuit să fie sigur, solid, se făcuse cavernos, golit întru totul de lumină şi substanţă. Inima îmi bubuia. Trebuia să-mi urmez drumul. Am păşit cu codeală, pe o pojghiţă de gheaţă parcă, temându-mă că nu-mi va suporta greutatea, dar ştiind că trebuie, strângând mai bine în braţe copilul, care era încrezător că nu voi cădea. Şi apoi am alunecat şi ne-am dus împreună de-a berbeleacul în bezna fără fund. Rotindu-mă şi cufundându-mă, m-am agăţat de el din toate puterile. Însă forţa care îl absorbea era prea tare. M-am trezit tresărind chiar când era smuls din braţele mele.

Am sărit ca arsă de pe sofa, asudată şi tremurând, şi am început să dau ocoluri prin casă. Îl visasem şi altă dată pe Copilul Albastru, fireşte, de zeci de ori în toţi acei ani, însă rareori cu asemenea groază. Nimicul din vis mă zguduise la fel de mult ca faptul că-i dădusem drumul.

Mi-am tras geaca peste cămaşa de noapte. Când am păşit în bătătură, făpturile nopţii au amuţit. Aerul răcoros era îmbibat de izul pământului jilav. O semilună strălucitoare se înclina spre pantele de la apus. Am stat aşa o vreme, privind cu luare-aminte la peisajul umbrit. Nu pricepusem, întâlnindu-l pentru prima oară pe Wil, de ce proclamase el că un loc e la fel ca altul. Nu crezusem că gândeşte aşa nici când o spusese, după cum n-o credeam nici acum. Acum însă înţelegeam ce voise să zică: atunci când nu eşti binevenit niciunde, totul devine un fel de nicăieri, pământul întreg e la fel de nesigur ca în visul meu înfricoşător.

În vreme ce vârful lunii dispărea dincolo de zare şi cerul se făcea

negru şi spuzit cu stele, am îngenuncheat în iarba umedă şi am cerut pământului binecuvântarea. Voiam să-mi clădesc un cămin acolo, pentru mine şi pentru pomi. Am făgăduit în schimb că voi iubi şi îngriji palma aceea de loc până la capătul zilelor mele. Dorind un răspuns de vreun fel sau altul, am adăugat iute cererii mele ceea ce voiam mai mult decât orice, însă nu-mi îngăduisem niciodată să admit: că dacă, printr-o minunată întorsătură a sorţii, copilul meu s-ar fi întors la mine, pământul şi cu mine l-am fi putut hrăni şi creşte împreună, l-am fi putut învăţa că un loc nu e la fel ca oricare altul, că în crâmpeiul acela din lumea largă şi de neştiut eram socotiţi neamuri bune.

Sunetele nopţii, domolite de la paşii mei în întuneric, au început să se audă iar – cântec de greiere şi ţârâit de lăcustă, brotacii orăcăind din stufărişul ud, ţipătul găunos al unei bufniţe, departe – şi, stând aşa în picioare, am luat corul drept o acceptare a ofertei mele sau, măcar, credeam, o posibilitate a acceptării.

O bătaie puternică în uşă, stârnind lătratul câinilor, m-a făcut să sar dintr-un somn adânc. Mi-a trebuit un moment să mă ridic buimacă de pe sofa şi să localizez uşa din faţă. Nu pusesem încă vreo oglindă pe perete, dar fireşte că, după noaptea frământată de dinainte, arătam mototolită. M-am frecat la ochii umflaţi de somn şi mi-am priponit într-o agrafa părul înainte să mă apropii de uşă, după care, dându-mi seama că eram încă în cămaşă de noapte, cu două pete uscate de iarbă pe genunchi, m-am întors din cale şi m-am îmbrăcat în pripă cu pantalonii şi puloverul lepădate pe duşumea cu o seară în urmă. Când am deschis uşa, soarele lucitor al dimineţii m-a izbit ca o pocnitoare. M-am uitat cu tresărire şi ochi mijiţi la umbra înaltă de pe verandă.

— Donşoara Nash? a zis o voce de bariton pe care am recunoscut-o drept a agentului imobiliar cu care discutasem la telefon şi semnasem actele prin corespondenţă, fără să ne fi văzut vreodată faţă în faţă.

— Da, am hârâit.

— Ed Cooper, a zis făcând un pas spre mine şi întinzând mâna. Agentul dumitale imobiliar. Îmi pare nespus de rău. Te-am trezit cumva?

Din ce ştiam eu, la ţară nu-i uşor să găseşti pe cineva dormind după şase dimineaţa. Acum, după cum arăta soarele, trecuse binişor de nouă. Am dat să mă scuz, să-mi justific aspectul dezordonat, însă ochii lui albastru-deschis erau indulgenţi şi defel preocupaţi, aşa că am decis să-l invit la o cafea.

— Nu-ţi trebuie paturile lăsate de domnul Harding? a întrebat trecând pe lângă canapeaua înţesată de pături şi perne, peste care trona cămaşa mea de noapte murdară.

— Nu încă.

A chicotit de parcă n-ar fi fost tocmai sigur ce voiam să zic, dar mă găsea simpatică.

Am pus ceainicul pe foc şi m-am scuzat pentru lipsa scaunelor. A dat din umeri, s-a rezemat de peretele bucătăriei şi a întrebat cum mă descurc. Purta o cămaşă cu guler alb, pantaloni negri şi ciocate negre care-şi pierduseră lustrul. Părul mai mult cărunt nu i se potrivea cu chipul şi purtările tinereşti. Ceasul de la mână şi verigheta erau din acelaşi aur sclipitor ca şi cele două stilouri vârâte în buzunarul de la piept.

— Mă descurc binişor, am răspuns cam cu jumătate de gură.

— Păi, ştii doar, îţi ia o ţâră să te stabileşti într-un loc nou, m-a îmbărbătat el. Ce întrebări ai în minte?

— Ar fi câteva, am spus în vreme ce puneam cafea instant, cu lingura, în două căni albe. Mă întrebam ce-i cu oamenii care au vândut locul ăsta. De ce au plecat?

— Of, e o tărăşenie tristă, chiar aşa, a zis clătinând din cap. Erau oameni buni. Creşteau mere de soi. Ceva porumb dulce. Dar după aia, ce să vezi, au fost păliţi rău de tot. Băiatul le-a murit în război, după aia fata lor a fugit cu un rândaş mexican, şi mai ţii minte seceta din '49? Domnul Harding s-a apucat de băut cam pe-atunci. Au pierdut cam totu' în anul ăla. Pomii s-au veştejit şi s-au uscat.

Ed mi-a mai spus că domnul Harding încercase după aceea să lucreze la o mină de cărbuni de pe vale, în Somerset. Şi că îl omorâse un atac de inimă, în adâncul minei. Doamna Harding se făcuse chelneriţă la bistrou şi lucrase un timp la casa de marcat de la Hays, dar tot nu-şi putuse plăti cheltuielile.

— Lila o cheamă, a zis Ed. Cea mai de treabă femeie din câte ai cunoscut vreodată.

Am turnat apă clocotită în căni, am amestecat şi i-am întins una. A acceptat-o cu o înclinare din bărbie.

— Şi cum e cu terenul? am întrebat.

— A, păi, s-a umplut de gunoaie şi bălării. Îţi închipui? Prin părţile astea? Poate că ar fi izbutit să-l salveze dacă-i purtau de grijă o ţâră sau

cereau ajutor. Savantul ăsta... prietenul matale, profesorul? A naibii chestie. M-a sunat tocmai în ziua în care mi-a intrat Lila Harding în birou, cu lacrimi în ochi, şi-a zis că-i musai să vândă tot.

Am luat amândoi un moment de respiro şi am sorbit din căni.

— E lucru bun, bun de tot ce-aţi făcut aici dumneata şi profesorul, a zis schiţând un gest spre fereastră.

Am zâmbit politicoasă şi am replicat:

— O să fac tot ce pot. Dacă pământul mă vrea.

— Ehei, alde Harding n-au fost primii scoşi din joc de supărări şi de vremea schimbătoare. Vă doresc dumitale şi piersicilor dumitale o soartă mai bună.

— Să ridicăm paharul pentru asta, am zis.

Ne-am ciocnit cu clinchet cănile şi m-am întrebat în ce zi oare, în care ceas norocul familiei Harding începuse să scapete şi dacă al meu, după atâta zbatere şi chin, nu începea să se schimbe. M-am văzut căzută în genunchi în iarba udă, în toiul nopţii, cerând o şansă.

Ed a continuat cu amănunte despre orăşel şi împrejurimi, dintre care unele nu mă interesau nicicum, precum bârfele despre vecini, unde puteam găsi chiftelele cele mai bune sau unde să dau de bărbaţi buni de însurat. Alte informaţii s-au dovedit însă valoroase – de unde venea şi unde se ducea calea ferată; unde se găseau cele mai bune puncte de desfacere pentru zarzavaturi şi pieţele ţărăneşti din zilele de marţi; ce instalator să tocmesc ca să-mi dreagă conductele de irigaţii, ce mecanic putea repara tractorul vechi care ruginea în spatele şurii şi pe cine să sun dacă mi se înfunda canalul de scurgere cu rămăşiţe aduse de ploile primăverii ori dacă seca toamna.

— Râul de colo alimentează canalul meu, am spus, dându-mi seama că era pentru întâia oară când revendicam ceva acolo. Îi zice Braţul Nordic?

A dat din cap că aşa era.

— Al cui braţ nordic, mai exact?

— Păi, braţul nordic al râului Gunnison, altfel cum?

— Gunnison?

Nu mi-a venit a crede urechilor.

— Sigur. Imediat ce Gunnisonu' trece prin Canionul Negru, Braţul Nordic se întâlneşte cu el la Platoul lui Roger, a zis închipuind un V din podul palmelor ca să ilustreze confluenţa şi arătând apoi cu degetul spre sud. La vreo cinşpe mile mai la vale. A chicotit apoi: Ehei, da' tot apele

alea ale Gunnisonului trec mai întâi prin Iola. Aşa că le ştii bine.

— Da, le ştiu, am încuviinţat.

Cuvintele lui se voiseră reconfortante şi le-am acceptat ca atare, deşi simţămintele faţă de Gunnison îmi deveniseră la fel de turbulente precum râul însuşi. Mi-am zugrăvit în minte traseul albiei, de la izvoarele de sus, din Almont, de unde mânau odată cirezile Seth şi cu tata; prin orăşelul Gunnison, prin Iola şi locul meu de baştină; dincolo de unirea cu pârâul Big Blue, în care încă îmi curgeau lacrimile pentru bebeluş; săpa apoi prin Canionul Negru, tragicul mormânt al dragului meu Wil. Bucata aceea de râu vijelios îmi spunea povestea. Îmi erau dragi undele lui şerpuitoare, dar totodată mi-era ciudă pe ele, şi mă uluia descoperirea că mă urmase până aici.

Ed a terminat cafeaua şi a pus cana pe blatul din bucătărie. Cât l-am condus la uşă şi a păşit în soare mi-a zis să ţin aproape. Şi că pe nevastă-sa o chema Zelda şi că tare i-ar fi plăcut s-o cunosc.

— Alde Walker se mută şi vând ce-i de prisos, sâmbăta asta, uite colo, la drumu' din Valea Seacă, a zis arătându-mi cu braţul de pe verandă. Ia-ţi o mobilă-două şi mai zăboveşte niţel, donşoară Nash. Făcând prieteneşte cu ochiul, a adăugat: N-ai grijă. Alde Walker nu-s altă istorie tristă. Au venit de la oraş şi vor să se-ntoarcă. Dă-ţi seama.

— Dă-ţi seama, am răspuns ca un ecou, zâmbind.

Pe când strângeam păturile roz de pe sofa, m-am gândit la ce spusese Ed despre existenţele complicate care-şi avuseseră sălaş în casa asta veche. M-am gândit la Harding-fiul care părăsise pacea fermei pentru iadul războiului, apoi la fata care-şi luase tălpăşiţa cu, puteam presupune doar, o iubire interzisă. Eram sigură că în amintire băiatul rămăsese un erou, iar fata, o nelegiuită, însă aceeaşi cutezanţă nebună de a ieşi pe uşa asta îi mânase pe amândoi altundeva. M-am gândit la domnul Harding, amorţindu-şi cu băutură durerea, şi la Lila Harding, cu inima tot mai frântă zi după zi. Şi am chibzuit la cum nu-mi găseam liniştea de când sosisem acolo şi la cât de mult semănăm cu Ruby-Alice aşa, dormind pe sofa noapte de noapte.

În momentul acela, o decizie s-a cristalizat brusc dinaintea mea. Am luat păturile, am apucat-o pe scări spre etaj şi le-am pus pe un raft al debaralei din hol. M-am îmbăiat apoi, am tras o rochie decentă pe mine şi m-am suit în bătrâna camionetă. Am condus până la Hays Varieties şi, pentru prima oară în viaţă, mi-am cumpărat aşternuturi de pat noi-

nouţe.

La întoarcere am ales dormitorul de la etaj care dădea spre livadă. Am întins pe patul cel lat cearşafurile noi, scrobite, o pătură de bumbac albastră precum cerul şi o cuvertură asortată pe care îmi luase jumătate de ceas s-o aleg. Am pus feţe albe celor patru perne dolofane pe care le cumpărasem ca extravaganţă finală şi le-am sprijinit de căpătâiul de stejar. M-am dat înapoi şi mi-am admirat noua odaie. Lui Wil îi plăcuse să glumească zicând că numele meu e potrivit pentru o regină. I-am spus, cu un zâmbet, să se uite acum, că am un dormitor pe măsură. Aşezată pe marginea saltelei, mi-am aruncat ochii pe fereastră. Pomii mei gata să înverzească se înşiruiau în rânduri strânse, perfecte. Dincolo de ei vedeam până departe, la gardul cu sârmă ghimpată şi poarta de metal argintiu care marca partea din spate a pământului meu, apoi, şi mai departe, la iarba care sta să se ivească pe pajiştea unui vecin şi la depărtatul Braţ Nordic, lucind, umflat de zăpada topită pe culmi.

Am cumpărat mobilă de la vânzarea recomandată de Ed Cooper şi am aranjat-o după plac. Am ales nişte pânză imprimată cu inflorescenţe galbene şi mărunte de floarea-soarelui şi din ea am cusut perdele pentru bucătărie şi dormitor. Am retezat şi ultimul mugure din pomi şi i-am stropit şi hrănit, sporindu-mi, pe parcurs, credinţa.

Am început să conduc săptămânal pe lângă albia Braţului Nordic, până la confluenţa cu Gunnison de la Platoul lui Roger. O apucam pe potecă, printre tufe de perie-mare, flori de câmp şi sălcii, apoi îmi scoteam din picioare pantofii, îmi suflecam nădragii şi mă avântam în apele reci şi învolburate, oprindu-mă în locul exact în care se contopeau cele două râuri. Mugetul întâlnirii îneca orice alt sunet în afara străvechii lor conversaţii. Încârligam degetele de la picioare peste pietrele alunecoase de dedesubt, mă balansam contra curentului, cu ochii închişi, şi ascultam. N-aş putea spune exact ce mi-au vorbit acele ape translucide. Ştiu doar că tot ce mi-au spus era adevărat.

Într-o zi, pe la finele verii acelui an, m-am aşezat pe mal în dreptul confluenţei, lăsându-mi picioarele să se încălzească la soare. Wil mă îndemnase adesea să mă întind cu spatele la pământ şi nu doar să mă aşez, ca să-mi simt trupul întreg lipindu-se de sol şi să mă uit către cer, şi în ziua aceea i-am urmat sfatul doar din plăcerea de a absorbi lumea. Mi se părea că pot simţi vibraţiile râurilor, pietrele, cerul de un azuriu perfect şi insectele harnice. Când m-am ridicat în capul oaselor m-am

simţit întărită şi sigură. Am făcut cale-ntoarsă pe potecă şi m-am suit în camionetă. Până să-mi dau pe deplin seama ce fac, m-am trezit în drum spre Iola. Nu eram tocmai sigură ce chestiuni neterminate mă împingeau într-acolo, până ce kilometrii de tufe de perie-mare mi-au deschis drum spre Valea Gunnisonului şi mi-am dat seama că nu spre casă mă îndreptam.

Am făcut în schimb dreapta de pe Autostrada 50 pe drumul de pietriş paralel cu pârâul Big Blue. Camioneta a urcat gemând dealul pe care mă împleticisem cândva, femeie tânără, flămândă şi buimacă. Mă întorceam, pentru prima oară, în locul în care îmi lăsasem din braţe copilul. Nu ştiu ce credeam că voi găsi acolo. Nimicnicia, cel mai probabil, crâncena pustiire a locului în care jinduiam să mă aştepte el, totodată conştientă, fireşte, că nu-l voi găsi.

Voiam să-i spun că acum eram gata pentru el. Să-i spun că ştiam ce e durerea strămutării şi cât îmi părea de rău – cât de profund, de nerostit, de adânc regretam – că îl lepădasem în seama altora, că nu găsisem o altă cale de a-l salva.

Porţiunea pietruită a dat într-un drumeag îngust de pământ bătătorit, mai lung şi mai abrupt decât îmi aminteam, care se ridica dintre tufele de perie-mare şi stejarii pitici şi se curba prin codrul des. Mi s-a curmat răsuflarea în piept când am recunoscut luminişul. Am oprit maşina în locul unde fusese parcat odinioară automobilul negru şi lung şi am pus piciorul pe acelaşi pământ pe care îmi strânsesem pentru ultima oară bebeluşul în braţe. Cu palmele peste inimă de parcă aş fi vrut s-o păstrez în piept, am străbătut luminişul până la buşteanul unde încă o vedeam limpede, cu ochii minţii, pe femeie alăptându-şi pruncul. Graurii pălăvrăgeau pe aceeaşi creangă groasă de pin galben unde se cocoţaseră cele două coţofene gureşe, deasupra capului soţului ei, învăluit de rotocoalele fumului de ţigară. Arborele cuprindea în umbra-i încăpătoare locul picnicului lor, cândva răsfirat pe o pătură roşie. M-am aşezat pe buştean, în locul celeilalte mămici, şi am plâns.

Pot asemăna emoţiile de care am avut parte în ziua aceea cu cele ale naşterii înseşi, animalitatea deplină, propulsia crudă în ceva care depăşea în aşa măsură alegerea şi raţiunea, încât suspinele mele au sporit, devenind urlete spasmodice. M-am cuprins cu braţele peste burtă şi m-am îndoit de şale, ocrotind greutatea lăuntrică de nenumit pe care nici o jelanie de pe lume n-o putea înlătura, caverna pe care nimic în

afara lui n-ar fi putut să o umple. Am tras lacomă în piept aerul răcoros de munte, încercând parcă să simt gustul Copilului Albastru, şi, când plânsul mi s-a domolit în cele din urmă, am închis ochii şi am ascultat de parcă l-aş fi auzit în pădurea silenţioasă.

Bolovanul pe care cealaltă mamă îmi lăsase piersica se ridica la marginea luminişului. Nu aducea cu celelalte pietroaie din jur – nu era rotund şi gălbui, ci colţuros, de nuanţa bronzului, cu trei dungi negre care-i brăzdau faţa ca nişte urme de gheare. Părea să se fi despicat în două şi cealaltă parte să fi fost dusă de trecerea secolelor. Din toate la câte stătuse martor bolovanul, vizitele mele aici nu însemnaseră mai mult decât un strop de ploaie. Şi totuşi stânca se înălţa atât ca monument, cât şi ca ancoră, probă tangibilă că cele întâmplate acolo în vara anului 1949 nu fuseseră doar un vis.

M-am apropiat şovăielnic, fără să ştiu pentru ce, de pietroi. Pe partea aplatizată de deasupra, la nivelul pieptului meu, nu avea nimic în afara unor ace arămii de pin şi a unei pietre rotunde, netede. Am luat piatra şi am cuprins-o în palmă, amintindu-mi de piersica aceea. M-am lipit cu spatele de rocă şi m-am uitat în jur. Flori purpurii de răscoage luceau în lumina după-amiezii. Păsările cântătoare care fugiseră speriate de plânsul meu se întorseseră pe crengile de deasupra. M-am uitat în jos şi am văzut o piatră netedă, aidoma cu cea din palmă, şi m-am aplecat să mi-o însuşesc. Mai era una, în glodul jilav de alături, şi am cules-o şi pe aceea.

Atunci am hotărât: aveam să adun şase pietre netede şi să le aşez peste bolovan, una pentru fiecare an de la naşterea copilului meu. Vara următoare aveam să mă întorc şi să mai pun o piatră, şi în vara de după şi tot aşa. În felul ăsta aveam să clădesc un fel de monument, un loc în care să-l simt, un altar pe care să ofer un prinos simplu de binecuvântare, de ziua naşterii fiului meu.

M-am rugat ca anii aceştia să fi fost blânzi cu el şi am aranjat cele şase pietre, una după alta, într-un cerc perfect.

NOUĂSPREZECE
1955 – 1962

Toamna lumina cade altfel pe geam decât în orice vreme din an. Era adevărat pentru ferma din Iola şi la fel de adevărat în noul meu cămin. Oricare ar fi fost afară temperatura ori culoarea frunzelor, toamna începea mereu cu o primă atingere a razelor de pervazul ferestrei din miazăzi.

Dincolo de furişarea piezişă a luminii, toamna lui 1955 a fost altfel decât tot ce ştiusem vreodată. Nu erau piersici pârguite care să aştepte în ram să fie culese. Nici un termometru nu necesita monitorizare atentă. Îngrijorările privitoare la brumă, coşuri răsturnate, fructe lovite sau lipsa argaţilor nu mă ţineau nedormită în miez de noapte. Mă îngrijeam negreşit de pomi în zori şi pe seară, însă aveau nevoie de foarte puţine în afara răbdării mele. Nu-mi mai simţisem atât de libere şi lungi zilele din începutul acela de vară, în coliba de pe munte, când învăţasem întâi să mă încred în ore şi nu doar să le umplu.

În acea primă şi încăpătoare toamnă în Paonia mi-am făcut obiceiul ca, după ce isprăveam cu puţinele corvezi de la fermă, să hoinăresc pe malul Braţului Nordic şi să-i învăţ meandrele. Pietre rotunde şi negre scoteau spinări ca de ţestoasă adormită prin undele puţin adânci, şi săream adesea din piatră în piatră, oprindu-mă în mijlocul râului domol curgător ca să mă uit cum se pregăteau împrejurimile de iarnă. Păstrăvii-curcubeu se hrăneau cu larve de efemere în bulboane bătute de soare; papuri cafenii, dolofane, îşi întindeau capetele pe deasupra fustelor lungi, aurii, gata să plesnească; întinderi de flori uscăţive de câmp îşi slobozeau în fel şi chip seminţele; deasupra a tot şi toate, ulii cu coadă roşie şi vânturei cu aripi albastre vânau, iar gâştele de Canada migrau în V-uri lungi, simetrice. Câteodată lăsam râul în urmă şi mă duceam cu camioneta până pe Platoul Lamborn, în codru, doar ca să mă opresc în sita de lumină a frunzişului şi să absorb totul – izurile fetide, de muşchi jilav şi de pin, zumzetele, ciripitul şi chemările dimprejur. Îmi clădeam zi după zi o viaţă după cum voiam, şi era o viaţă bună. Ştiam ce-mi lipsea, însă preţuiam totodată şi ce aveam.

Toamna a alunecat într-o iarnă blândă şi însorită, cu doar îndeajuns

de multă zăpadă cât să fie plăcut, însă nu atât cât să devină împovărător. Am adunat câteva scaune desperecheate pentru masa lungă de pin pe care mi-o lăsase familia Harding. Verzişor şi ai lui erau obişnuiţi la masa mea, la fel Ed Cooper şi soţia lui, Zelda, o blondă efervescentă, cu bijuterii multicolore, care negreşit aducea pâine de la brutărie, o conversaţie simpatică şi câte un musafir ori doi în plus, în încercarea deloc subtilă de a mă da pe brazdă. În acel an, pentru prima oară, Ed şi Zelda m-au invitat la masa de Crăciun. Rubedenii zurlii din susul şi din josul văii ni s-au alăturat în casa lor înaltă în stil victorian din orăşel, şi sunt sigură că n-am mai râs în viaţa mea atât într-o singură zi. În ianuarie, încă o familie s-a mutat în târg, mai jos pe şosea, şi-şi trimiteau adesea băiatul la mine să împrumute câte ceva – o ceaşcă de zahăr, vreo unealtă ori vreun bec, cum e între vecini. Gospodina casei era prea sfioasă ori ocupată, socot, ca să vină chiar ea, însă fiul, Carlos, se arătase plăcut la fire, curios şi exact de vârsta Copilului Albastru. Îi dădeam ce-mi cerea, cu o prăjiturică pe deasupra, şi vorbeam tot soiul de năstruşnicii câtă vreme îl convingeam să zăbovească. La plecare, în timp ce mă uitam după el de pe verandă – mai oprindu-se în bătătură să se joace cu câinii, să facă un bulgăre de zăpadă, zâmbitor, mucos şi cu obrajii roşii, cu părul drept şi negru iţindu-i-se de pe sub căciula de lână cu moţ, aşa cum mi-l închipuiam şi pe fiul meu –, nu mă puteam opri să nu-mi imaginez că puştiul bine înfofolit e al meu. De atunci încolo, Carlos avea să devină unitate de măsură pentru cât creştea băiatul meu.

La ivirea primăverii anului 1956 lumea era prea ocupată pe la ferme ca să mai stea la taclale. M-am conformat cu bucurie ritmului cotidian al muncii pe când pământul meu se dezmorţea din iarnă. De două ori mai mulţi muguri de piersică decât în primăvara de dinainte s-au ivit în chip de promisiuni dolofane, lucitoare. Mugurii râvneau – şi eu împreună cu ei – să fie lăsaţi să se facă mari. Verzişor însă mă povăţuise să le mai las un an de odihnă, aşa că iarăşi am petrecut săptămâni retezând la muguri. Corvoada mi s-a părut mult mai puţin supărătoare decât data trecută, fiindcă aveam dovezi acum că metodele lui Verzişor funcţionau şi că tuturor ne trebuia mai mult timp. Am pus îngrăşăminte, am curăţat, am plivit şi-am aşteptat. Mi-am plantat verdeţuri în grădină, am reparat conductele de apă, am curăţat şanţurile şi am studiat nuanţele noului meu lot agricol, ajungând să-l cunosc ca în palmă.

În acea vară m-am întors în luminiş şi am aşezat o a şaptea piatră în

cercul de pe stâncă, rostind o binecuvântare pentru fiul meu. Şi asta mi s-a părut mai puţin chinuitor decât în anul de dinainte. M-am aşezat pe buştean, sub cântecul păsărilor şi coroana pinului, şi i-am spus că acum clădeam un loc nou pentru noi, dacă un loc nou îi trebuia. Şi am vorbit şi cu ea, cu cealaltă mamă. I-am mulţumit întrebându-mă cu glas tare pe unde se afla, împreună cu fiul meu.

Memoria mea pierde şirul amănuntelor din anii care s-au scurs după aceea. Necazurile au venit şi s-au dus, cum e felul necazurilor. Căţeii lui Ruby-Alice au murit ori au dispărut unul după altul. În primii doi ani, mai toată recolta de piersici am aruncat-o în troaca porcilor. M-am războit cu bruma, cu seceta, cu dăunătorii, cu echipamentul uzat, cu singurătatea şi câte alte încercări. Însă nu mă plângeam de viaţă. Glia cea nouă alesese să mă păstreze şi îi răspundeam cu toată grija şi hotărârea pe care o merita o asemenea onoare. Paonia şi Valea Braţului Nordic mă cuprindeau în ritmul lor alinător şi-mi potoleau îndurerarea. Toamnele veneau cu zile de făcut conserve şi ore lungi de ajutor dat vecinilor; soseau apoi ierni domoale cu mâncare bună, timp pentru citit, ninsori, sărbători petrecute cu cei doi Cooper; primăvara se arăta cu munci, minunare şi puzderie de fructe pe ramuri la mai toate fermele. Cel mai bine ţin minte verile lungi, dogoritoare, îngrijirea livezii, plimbările pe mal de râu şi întoarcerile în luminiş, în fiecare august, să mai pun câte o piatră. Apoi, într-un târziu, slavă cerului, după mai mulţi ani de aşteptare, am avut acea primă recoltă bogată de piersici Nash de la fiece pom transplantat, urmată vară după vară de roade aidoma.

Şi nu că nu m-aş fi gândit la Iola în acei ani. Ed Cooper mă ţinea la curent cu ce crâmpeie se auzeau despre planurile lacului de acumulare, până ce şi-a pierdut interesul pentru proiectul atât de lung şi de complicat şi n-a mai adus vorba despre el deloc. În fiecare lună august, după ce plecam din luminiş, mă opream la răscrucea dintre drumul de pietriş şi Autostrada 50, ştiind că n-am decât să virez la dreapta, să urmez albia râului Gunnison şi calea ferată ruginită ca să trec pe lângă ce lăsasem în urmă în Iola. Numai că de fiecare dată alegeam să cotesc la stânga, spre căminul meu de acum, ferindu-mi privirea de betoane, de macaralele şi buldozerele care mâncau din vale în dreptul tot mai impozantului baraj, recunoscătoare să văd că râul Gunnison curgea încă nestingherit.

Într-o zi răcoroasă şi înnorată de iunie din 1962, mi-am terminat treburile prin gospodărie, am ieşit în oraş cu maşina să-mi cumpăr ceva provizii şi apoi, deşi mi se părea o nerozie să plătesc pentru cafea dacă mi-o puteam face acasă mai bună, am încuviinţat să mă văd cu Zelda Cooper la The Diner. Conversaţia cu Zelda era întotdeauna interesantă şi distractivă. Era isteaţă, citită, sigură pe ea şi mă făcea des să râd. O bănuiam a fi sursa de provenienţă a burlacilor care de-a lungul anilor îmi bătuseră la uşă şi, cu toate că bărbaţii ăştia nu mă interesau, mă simţeam recunoscătoare ştiind că Zelda se gândeşte la binele meu. Dacă nu puneam la socoteală strania legătură cu Ruby-Alice, Zelda îmi era, de fapt, prima prietenă din viaţă.

În ziua aceea purta pantaloni strâmţi de culoarea limetei şi o cămaşă cu dungi portocalii şi roz. Părul blond oxigenat izbucnea dintr-o legătură verde şi se sfârşea în cârlionţi ondulaţi cu placa, daţi pe după cerceii cu strasuri oranj. Pe lângă ea, ceilalţi muşterii – inclusiv eu, cu rochia veche de bumbac şi cosiţele şatene fără luciu – păreau să nu-şi dea seama că anii şaizeci erau printre noi. Încercasem să mă văd îmbrăcată ca Zelda Cooper şi nu izbutisem nici în închipuire. Odată îi mărturisisem Zeldei că până şi modestul bulevard din orăşel mi se păruse prea cu nasul pe sus când pusesem piciorul întâi în Paonia, iar ea îşi azvârlise pe spate capul şi nechezase ca un ponei.

Ospătăriţa ne-a adus cafelele şi două felii de tartă cu streusel. Zelda s-a pus pe bârfit, eu, pe ascultat. Fluturând din degete, m-a întrebat dacă îmi place culoarea unghiilor ei.

— Îi zice Albastru Ruşinos, a gângurit zâmbind cu prefăcută timiditate.

— Aa, păi, îţi vine ca turnat, am glumit de parcă înţepăturile prietenoase mi-ar fi fost o a doua natură, făcând-o să pufnească în râs ca o şcolăriţă.

Felul ei degajat de a fi mă trezea adesea la conştiinţa faptului că îmi petrecusem o mai lungă bucată de viaţă printre pomii fructiferi decât printre oameni. Dacă o mai zbârceam conversaţional, Zelda, slavă cerului, nu se plângea niciodată.

A continuat să zică despre ojă ceva, în vreme ce eu aruncam priviri spre o masă vecină. Fermierul de acolo îşi despăturise exemplarul din *Delta County Independent* şi şi-l apropiase de faţă, fără îndoială pe post

de barieră contra flecărelilor noastre. Titlul de pe pagina întâi era scris cu litere negre şi mari: „BUN-RĂMAS IOLA, SAPINERO CEBOLLA – LOCALITĂŢILE DE PE PANTA SUDICĂ, EVACUATE PENTRU NOUL LAC DE ACUMULARE”.

Mi-a căzut faţa. Zelda m-a cercetat îngrijorată cu privirea. Am arătat spre titlu şi am încercat să-i lămuresc ce înseamnă pentru mine.

— Păi, dulceaţă, a zis nu fără blândeţe, ştiai de ceva ani c-o să se întâmple.

Am încuviinţat fără o vorbă. Avea dreptate. Numai că nu crezusem până în clipa aceea că orăşelele puteau cu adevărat şi radiate de pe hartă, de pe propriul pământ, că localnicii puteau fi alungaţi, căminele şi acareturile, arse şi inundate. Eu mă strămutasem, dar ce se alesese de ceilalţi? Până şi soarta lui Seth mă preocupa. Dacă izbutise să rămână la fermă până atunci, unde s-ar fi putut duce de-acum, fără bani, fără puterea de a-şi reveni, fără noimă? I-am văzut cu ochii minţii pe vecinii cu care crescusem încărcându-şi în camioane ce aveau, mânându-şi turmele la loc sigur, către răsărit de Gunnison, adunându-şi în remorci caii, puii şi porcii. Evacuarea dura probabil de luni întregi, şi eu nu ajunsesem niciodată cu maşina pe acolo.

— Ţi se frânge inima, absolut. Zelda a sorbit din cafea şi a muşcat din tartă, adăugând: Dar ce naiba, nimic nou. Gândeşte-te la Ute.

Candoarea ei m-a luat pe nepusă masă. Majoritatea cunoscuţilor aveau tendinţa să se gândească la nativii Ute cu dispreţ, dezgust ori, mai adesea, deloc.

A continuat:

— Adică, stăm aici numai fiindcă i-au alungat pe ei de pe pământul ăsta, pe care ne place să-l numim al nostru. Nu e un lucru mai puţin adevărat doar fiindcă lumea îl ignoră.

Wil nu-mi spusese niciodată din care trib anume se trăgea, iar eu fusesem prea sfioasă şi ignorantă să-l întreb, însă mi-a venit să-i replic Zeldei că da, mă gândisem la tragicul tratament aplicat populaţiilor băştinaşe mai mult decât i-ar fi venit a crede.

— Nu spun că-i aceeaşi chestie. Zic doar că guvernul, al naibii, face ce are chef, iar lumea suferă. Şi nu învăţăm din istorie nici cât negru sub unghie.

Mai departe a adus în discuţie chestiuni politice pe care nu le înţelegeam pe deplin, însă eram conştientă că ar fi trebuit să le ştiu, deşi

în clipa aceea nu dădeam pe ele o para găurită.

— Uite la ce-ncepe Kennedy în Vietman, zicea acum Zelda. Ascultă-mă bine, o să se transforme într-un tămbălău de zile mari.

N-o mai ascultam, mintea îmi rătăcea iarăşi la Wil, la obârşia lui, la cum nimerise în şcoala aceea din Albuquerque. Şi de ce, odată ce izbutise să fugă, nu se întorsese acasă.

M-am mai gândit şi la pruncul meu, într-un chip nou şi tulburător. Ştiam, văzându-l pe Carlos, că fiul meu se transforma într-un adolescent deşirat, având cu siguranţă acea nuanţă delicioasă a pielii de la tatăl lui şi nedumeriri că nu arată ca restul familiei. Se întreba oare dacă acela îi era locul? Şi dacă da, asta din pricină că cealaltă mămică îi dezvăluise adevărul abandonului, ori fiindcă ducea, în miezul celulelor sale, o nepământeană amintire a dislocării? M-am întrebat dacă vreuna dintre relele astea avea să se lecuiască în el ori dacă, pur şi simplu, tăiau prea în adânc.

Chelneriţa ne-a umplut iarăşi cănile. Zelda şi-a luat un moment să-i mulţumească, apoi s-a lansat iarăşi cu Vietnamul. În momentul acela n-aveam habar pe unde-i Vietnamul sau de ce o preocupa cât cât.

— Ai zice că, la câţi flăcăi de ispravă am pierdut în război, oamenii o să fie mai îngrijoraţi de viitor.

Doi agricultori bătrâni, aşezaţi la geam, i-au aruncat uitături dezaprobatoare, de parcă războiul n-ar fi fost al ei ca să-l pună în discuţie.

— Dar tu? a zis în şoaptă, aplecându-se spre mine. Ai pierdut pe careva, când cu războiul?

Spusese „războiul” de parcă unul singur fusese. Ştiam însă la ce se referă.

— Unchiul meu, am zis, ceea ce era oarecum adevărat. Şi fratele lui.

N-am mai adăugat că-mi fusese luat Wil şi apoi îmi pierdusem copilaşul într-un soi de război fără nume.

— Şi unchiu-meu, a zis ea, părând o clipă melancolică, însă alungând pe loc starea. Dar destul cu asta. Pe Eddie l-ar trece bâţul dacă m-ar auzi că iar vorbesc de politică. Zice că-şi pierde clienţii de la ea.

Şi-a dat ochii peste cap şi a schimbat subiectul, apucându-se să-mi povestească versiunea cinematografică a cărţii *Să ucizi o pasăre căutătoare* şi încredinţându-mă că nu trebuia să scap filmul, încă rula la Paradis. Avea să vină cu mine, să-l mai vadă o dată.

I-am răspuns că citisem cartea şi nu voiam s-o stric cu filmul. Adevărul e că titlul acela de ziar încă se holba la mine, şi, cu toată discuţia noastră despre strămutări, nedreptate şi război, n-aş mai fi suportat un adaos de mâhnire.

La ieşire am luat un ziar din teanc şi am lăsat să cadă un bănuţ în borcan. Zeldei îi plăcea să strângă în braţe, mie nu tocmai, însă nu m-a stânjenit îmbrăţişarea ei de despărţire, mai lungă ca de obicei.

M-am suit în camioneta parcată pe Grand Avenue şi am citit articolul din *Independent*. Reieşea că localităţile fuseseră evacuate în vederea punerii în funcţiune a barajului pe un parcurs de trei ani, nu de trei luni. Articolul spunea că majoritatea locuitorilor se mutaseră în intervalul respectiv, fără tragere de inimă, dar şi fără să protesteze prea tare, însă unii zăboviseră până la termenul ultim, din săptămâna în curs. Era citat şi unul dintre întârziaţi – tocmai Matthew Dunpal se nimerise. Am clătinat din cap, nesigură că vreau să citesc ce are de spus. Ironia vorbelor lui m-a îngreţoşat: „Asta e America”, era trecut pe foaie, „tărâmul libertăţii. Unde oamenii au drepturi şi li se datorează respect”. Un alt citat din el, ceva mai jos, mi-a făcut sângele să fiarbă: „Un cetăţean care respectă legea nu poate fi dat afară în suturi, ca un câine. Nu-i corect”.

Pe când mă plimbam prin livadă în seara aceea, m-am simţit posomorâtă şi apăsată. Am pus mâna pe fiecare pom în parte, am trecut în revistă progresul fructelor tinere, verzi, în minte cu zecile de dăţi când îl văzusem pe tata făcând la fel, în Iola. Mi l-am imaginat pe Wil în marginea livezii celei noi, cu fiul nostru alături. Le-am spus tuturor cât îmi pare de rău că lumea este aşa cum este.

Apoi am decupat articolul din ziar – mai puţin citatele enervante din Matthew Dunlap – şi l-am vârât între paginile Bibliei mamei. Dacă Iola avea să fie curând ştearsă de pe faţa pământului, familia mea ar fi vrut să mă ştie salvând câteva dovezi că existase odată.

A doua zi am străbătut cu maşina drumul de două ore până la Iola. Era pentru prima oară de când plecasem. Sau, mai precis, am condus cât de departe am putut înainte să fiu oprită, pe pod, de un ajutor de şerif. S-a aplecat spre geamul camionetei fără să-şi scoată ochelarii de soare şi a vrut să ştie încotro mă îndreptam.

— Lake City, am zis, ştiind că trebuia să se permită trecerea celor care aveau drum către localităţile din sud.

— Puteţi mai departe pe şosea, doar să nu ocoliţi prin Iola, a zis.

Maşina de poliţie, oprită pe marginea drumului, îşi rotea luminile roşii de parcă ar fi fost un accident.

— Aud că lumea-i alungată, am spus doar ca să-l aud cum răspunde.

— Evacuată, m-a corectat monoton. Să facă loc progresului, doamnă.

M-am întrebat, în vreme ce ajutorul de şerif dădea înapoi un pas şi-mi făcea semn să trec podul, care sunt limitele progresului şi dacă vom şti vreodată când le vom atinge.

Am oprit în dreptul tonetei noastre abandonate, cu intrarea bătută în scânduri şi buruieni împrejur, parcă anunţând că ceea ce fusese viu cândva pierise de-acum. M-am abătut de la şosea. În faţă, un alt echipaj de poliţie străjuia o barieră albă de lemn. M-am uitat la agent sperând să-l văd pe şeriful Lyle care m-ar fi întâmpinat cu bucurie şi mi-ar fi dat voie să trec, însă poliţistul ăsta era tânăr, rotofei şi stătea cu braţele încrucişate sever, privindu-mă ca pe o intrusă. Dincolo de el nu era decât nemişcare.

M-am mai uitat o dată, lung şi final, la drumul din spatele lui, la ţuguiele clădirilor familiare, la catargul fără stindard al şcolii profilându-se la distanţă, la ocoalele goale de vite, la şurile şi camioanele lăsate fără roţi care împestriţau fundul văii, şi, cu toate că nu o zăream prea bine, la acea răscruce a sorţii dintre North Laura şi Strada Mare. Încă o dată m-am uitat, pe îndelete, la toneta noastră. De când fusese construită, trecând prin deceniile de muşterii până la închidere, părăginire şi sfârşitul ce sta să vină, acea construcţie dărăpănată şi ursuză spunea povestea familiei mele în vale, o poveste care ajunsese acum la final. Am întors camioneta şi am pornit înapoi.

Agentul de pe pod se sprijinea de maşină, abia aruncând un ochi către mine când am trecut iarăşi pe lângă el. După ce am traversat, am oprit încă o dată şi m-am uitat de sus asupra râului Gunnison.

Undele alburii se năpusteau şi se rostogoleau grăbite la fiecare aversă a începutului verii, nespus de frumoase, nebănuindu-şi soarta. Uitându-mă de sus la râul care avea curând să se facă lac, am fost sigură că după ce se termina de construit barajul, nişte porţi de evacuare aveau să se deschidă către aval şi ceva din curentul apei încă avea să stăruie. Oricât de lente şi de chinuite i-ar fi fost meandrele, oricum şi-ar fi furişat iţele

de apă, ştiam că va găsi o cale de a-şi urma cursul. Şi când asta avea să se întâmple, eu, în noua mea viaţă de pe Braţul Nordic, aveam să mă aflu de cealaltă parte ca să-l întâmpin.

Iola şi tot ce avea de-a face cu ea s-au făcut mici şi distante în oglindă, pe măsură ce mă depărtam către apus. Am ieşit de pe autostradă la pârâul Big Blue, şi bătrâna camionetă a apucat-o huruind pe drumul pietruit. Era devreme pentru vizita mea anuală în luminiş, însă tânjeam după cântec de păsări şi un loc de odihnă ştiut.

Când am ajuns, am găsit petice acoperite încă de zăpadă la umbra copacilor şi pe la marginile rărituriii, însă buşteanul zăcea curat şi uscat în lumină. M-am aşezat pe el, cum făceam mereu, unde se aşezase odată şi ea. M-am gândit la ea, mama cealaltă, cum făceam mereu stând acolo. I-am mulţumit cu voce tare, după cum se înfiripase ritualul. Inutil, da, însă ne ţinea conectate cumva. Poate, cum simţise că îmi trebuie piersica aceea, simţea şi că mă gândesc la ea de aici, că voiam să-i apuc mâna într-a mea, să mă uit în ochii ei şi să-i spun, simplu, mulţumesc.

Vorbitul cu fiul meu în acel loc se făcuse tot mai greu cu timpul. Altă dată mă aşezam pe buştean şi-i spuneam fără înconjur că îl iubesc, că într-o zi ne vom găsi, poate, şi-l voi lua de mânuţă şi-i voi lămuri doar părţile cele mai bune despre tatăl şi naşterea lui. Îmi închipuisem că-l voi invita să stea cu mine pe pământul cel nou şi că-l voi învăţa despre arborele lui genealogic. Însă prin iunie 1962 nu mai era un copil care ar fi putut să-mi aparţină ori să creadă naiv o versiune edulcorată a tragicei istorii părinteşti. Acum mă puteam gândi la un singur lucru pe care să i-l spun. Două vorbe fără folos, când nici o mie n-ar fi putut cuprinde ce se cerea spus.

— Îmi pare rău, am rostit către luminiş.

Oprită să ajung la Iola, simţeam un straniu pustiu lăuntric, de parcă aş fi rămas eu însămi orfană în acea zi.

Urme mărunte, lăsate de nevăstuici şi veveriţe, ornamentau pojghiţa de zăpadă de sub arbori. M-am uitat către adâncul codrului şi m-am gândit să testez cât de departe sunt în stare să ajung. O singură dată, din toate vizitele mele, mă aventurasem dincolo de luminiş, încercând să aflu cabana din munţi. Nu izbutisem să-mi ţin firea când nimic nu-mi păruse cunoscut şi preferasem să fac iute cale-ntoarsă decât să mă rătăcesc.

Ştiam, de data asta, că urmele paşilor mei pe stratul subţire de omăt aveau să mă călăuzească înapoi dacă mă abăteam de la drum. Mi-am imaginat însă coliba de acum, dărăpănată poate de vreo avalanşă, de putregai, ori găzduind, cine ştie, pe altcineva – vreun păstor, vânător sau fugar, gătindu-şi fasolea în cratiţa lăsată de mine, luminându-şi noaptea cu lumânările mele – şi m-am întrebat: ce să mai caut acolo? Odată ce noi – pajiştea şi cu mine – ne terminaserăm treaba una cu alta, nu mai avuseserăm nimic de împărţit. Cum învăţasem iarăşi la marginea Iolei, chiar în ziua aceea – lucru pe care trebuie să-l fi ştiut şi Wil –, uneori pur şi simplu nu ne putem întoarce.

Am mai stat aşa, trăgând aerul înviorător în piept; m-am ridicat apoi şi am căutat pe jos o piatră, a treisprezecea, pentru cercul meu. Am găsit una – netedă, ovală şi palidă, precum toate celelalte pe care le alesesem şi le aşezasem –, am sărutat-o şi m-am apropiat de bolovan cu ea încă apăsată peste buze.

Atunci am văzut urmele de paşi omeneşti în zăpada ce înconjura stânca şi în noroiul ce înconjura zăpada. Două rânduri de încălţări. Apropiindu-mă, am observat că un şir de urme erau cam de mărimea mea, celelalte, parcă mai mici. M-am uitat de jur-împrejur la desişurile tăcute, bănuindu-mă deodată privită. Însă paşii, dezvăluind că vizitatorii se deplasaseră în multe direcţii, prinseseră crustă, erau vechi de cel puţin câteva zile. În toţi anii în care venisem până la luminiş nu văzusem semne lăsate de alţi vizitatori. Doar din când în când, la revenire, găseam câte o piatră mutată ori zăcând alături de bolovan, împinsă de intemperii ori de botul vreunei lighioane. Cercetând urmele, inima mi-a luat-o la goană. M-am năpustit să mă uit deasupra bolovanului. Cercul meu din douăsprezece pietre nu fusese atins.

Însă în mijloc se afla acum o piatră rotundă. Am luat-o şi am ţinut-o în palmă, minunându-mă ca de o vedenie. Era greuţă şi rotundă, neîndoielnic de mărimea şi forma unei piersici.

M-am tot uitat prin luminiş, dornică de explicaţii. Nu tu pasăre, veveriţă ori creangă mişcată. Până şi norii alungiţi, ca de puf, ai după-amiezii se opriseră din apropierea de soare. Am stat în neclintire nici nu ştiu cât, ascultând. Mi-am lipit de burtă piatra rotundă şi am căutat peste tot indicii.

Într-un târziu, cum n-am dat de nimeni şi de nimic, am făcut lucrul pentru care venisem. Am depus o a treisprezecea piatră în cerc şi am

rostit o binecuvântare pentru fiul meu. Norii au cuprins cerul şi după-amiaza s-a făcut prea rece pentru braţele mele dezgolite, însă nu mă dădeam dusă.

Ştiam că, după toate probabilităţile, piatra rotundă lăsată pe creştetul stâncii nu era decât o frântură de rocă banală. Iar paşii, doar urmele unor necunoscuţi curioşi cărora cercul meu de pietre li se păruse, cine ştie, o formă aparte de artă, la care îşi dăduseră obolul şi ei. Nu mă puteam însă sustrage gândului la o altă posibilitate: dacă, după atâta amar de ani, locul acesta îi chemase la el, pe cealaltă mamă şi pe fiul meu, aşa cum mă chemase şi pe mine; dacă cercul de pietre îi făcuse să se întrebe ce-o fi cu mine, după cum şi eu îmi puneam întrebarea în privinţa lor, şi dacă prin urmare nu-mi lăsaseră un mesaj în formă de piersică, în caz că l-aş fi găsit vreodată.

DOUĂZECI
1970

Cu timpul, m-am simţit din ce în ce mai îndrăgostită de zorii văratici ridicându-se asupra livezii mele. Orice dimineaţă care începea cu păşitul afară din casă în aerul dulce, înrourat, cu mireasmă de piersici pârguite, pământ mănos şi ploaie căzută peste noapte era, pentru mine, o zi bună. O asemenea dimineaţă a răsărit, proaspătă şi aurie, în mijlocul lui august 1970. Am răsucit robinetele reci de metal ca să dau drumul apei de irigat peste brazde, am luat apoi un coş pentru piersici şi m-am pus pe cules. Recolta era uniform de dolofană, nepătată şi de o superbă dulceaţă.

Pământul şi anii fuseseră, în bună parte, blânzi cu mine. Lui Verzişor şi mie ne luase aproape un deceniu să convingem pomii transplantaţi să-şi recapete rodul şi calitatea depline, şi cam la fel de mult le luase celor altoiţi să se preschimbe în şiruri productive de pomi, însă acum bunicul Hollis şi tata ar fi fost mândri de mine. Fiecare punct de desfacere din zonă ajunsese să aibă piersici Nash la vânzare, şi clienţii loiali veneau iarăşi de departe.

Verzişor publicase articole, câştigase premii şi un post stabil; cât despre mine, îmi petrecusem toate răsăriturile de sfârşit de vară şi de început de toamnă culegând piersici, cum făceam de mică.

Îmi continuasem pelerinajele anuale în luminiş, dar nu rezolvasem încă ghicitoarea pietrei în formă de piersică. După ce găsisem piatra şi urmele în zăpadă, în acea zi de primăvară din 1962, mă tot întorsesem acolo, aproape săptămână de săptămână, vreme de luni bune, sperând să dibui vreun semn al revenirii vizitatorilor sau vreun indiciu al identităţii lor, fără să descopăr însă nimic. Apoi, câţiva ani cercetasem în amănunt marginile luminişului la fiece expediţie din august, dornică să capăt – ce? – vreun semn de la ei, oricât de neînsemnat. Lăsasem chiar şi un bilet odată, mâzgălit în grabă pe o bucată de hârtie găsită în camionetă, prea scurt şi vag, probabil rău proptit contra vântului. Scria simplu: „Spune-mi”. Însă tot nimic.

M-am oprit până la urmă din căutat indicii şi m-am dezbărat de ideea disperată că piatra rotundă fusese lăsată pentru mine. M-am străduit să cred că popasul pe buştean în locul acela silenţios şi sacru şi adăugarea

încă unei pietre pentru fiul meu erau destul. Piatra rotundă își ocupa de mult locul pe etajera mea de acasă, nu ca simbol al nădejdii într-o revedere cu fiul pierdut, ci ca avertizare contra dorințelor nebunești și festelor pe care ți le poate juca imaginația când îți dorești prea tare ce nu poți avea.

La fiecare cules tocmeam argați – oameni de prin partea locului, fiii lor și lucrători în trecere care-mi bătuseră la ușă – care trudeau alături de mine ca să se asigure că fiecare piersică e culeasă și trimisă la vânzare desăvârșit de coaptă. În acea dimineață anume de august 1970, după ce au apărut zilierii, am plecat de lângă pomi și am apucat-o spre poiată. Bibilicile au dat fuga la picioarele mele, țipând strident, le-am împrăștiat crupele și am strâns un coș de ouă împestrițate. Zelda venea la micul-dejun. Făcuse comandă și mă bucuram să-i fac pe plac: ouă de bibilică jumări, cu usturoi și spanac din grădină, brioșele mele cu piersici și zmeură, iar ca garnitură, piersici feliate, proaspăt culese și presărate cu scorțișoară.

Ed și Zelda erau singurii oameni din vale care nu-și cultivau nici un dumicat de mâncare. Zeldei îi plăcea să spună că ea și bărbatul ei sunt făcuți să cumpere și să vândă teren, nu să-l lucreze. Și nu glumea. Alde Cooper nu-și murdăreau niciodată mânușițele, ceea ce făcea aproape inexplicabilă afinitatea dintre noi. Ajunsesem să-i iubesc pe amândoi însă, de-a lungul anilor, iar Zelda era una dintre cele mai de seamă binecuvântări ale vieții mele. Nu ne vedeam des. Mă țineam de treburi la fermă și-mi plăcea să fiu singură, să hoinăresc prin păduri ori pe maluri de râu sau pe unde mai aveam chef. Zelda îl ajuta pe Ed cu afacerea lui în domeniul imobiliar, petrecea timp cu familia ei din Hotchkiss și, săptămânal, se ducea la cumpărături în Grand Junction. Totodată, citea cu aviditate și, când izbuteam să ne vedem până la urmă, avea mereu de spus ceva demn de ascultat. Aducea de obicei câte un *Reader's Digest* sau *Time,* arătând cu degetul titlurile și rezumând articole, amintindu-mi că există o lume frământată, pe cale să dea în clocot, dincolo de Valea Brațului Nordic.

În dimineața aceea, Zeldei nu i-a făcut o clipă gura cât am luat micul-dejun la masa mea lungă de pin, arătându-mi articole despre drepturile omului, hipioți mărșăluind la o chestie numită Ziua Pământului și ultima calamitate din ceea ce numea, negreșit, „afurisitu' de Vietnam". Îmi plăcea să învăț de la Zelda. Nu-mi plăcea însă celălalt subiect favorit al ei,

bărbaţii adică.

— Te-a mai sunat apicultorul ăla drăguţ? a vrut să ştie.

Soarele de aproape amiază îi făcea tunsoarea blondă şi rotunjită să arate ca o aureolă, însă nădejdile ei pentru mine şi apicultor nu erau defel angelice.

— Fir-ar Zel, am oftat. Chiar trebuie să vorbim mereu despre asta?

Stabilise de mult că e misiunea ei să-mi corecteze lipsa vădită de interes în privinţa bărbaţilor.

— Da, musai, a dat cu încăpăţânare din cap, extrăgând din coşuleţ o brioşă caldă. Te-a sunat?

— Nu vreau să-mi dau întâlniri cu el, am replicat.

— Da' cine zice de dat întâlniri? A făcut cu ochiul, a muşcat din brioşă cu un geamăt de plăcere. Pentru numele cerului, V. Ştiu ce zici. Nu te interesează căsnicia. M-am prins. Dar oricui îi trebuie un pic de... miere... din când în când.

A izbucnit în râs, eu am dat ochii peste cap.

— Păi, şi ce aştepţi? a zis. Să-ţi ciocănească Warren Beatty la uşă?

— Chiar că nu, am zis surâzând a lehamite şi clătinând din cap.

— Atunci *ce?*

A oftat şi şi-a lăsat umerii să cadă, semn dramatic al înfrângerii. Apoi ochii ei mari s-au făcut serioşi, trecând de glumele noastre obişnuite pe marginea subiectului, implorându-mă să explic ce-i cu mine. Numai că nu puteam.

Fusesem de multe ori tentată să-i spun povestea lui Wilson Moon.

— Nimic, am zis în schimb. Ţi-am mai spus. Nu aştept ceva anume. Ori pe cineva. Nu-mi stă gândul la *mierea* nici unui apicultor.

Am zâmbit cu toată gura, însă Zelda, care de obicei izbucnea îndată în hohote, ba chiar cu asupra de măsură dacă subiectul era sensibil, nu şi-a ferit de data asta privirea. Şi-a pus furculiţa pe farfurie şi s-a aplecat spre mine.

— Ce e, V? Hai acuma, a dat să mă îmbuneze. De ce nu-mi spui pentru ce nu vrei să-ţi dai întâlniri?

Cum i-aş fi putut explica de ce o primă iubire tragică, la doar şaptesprezece ani, mă oprea să mai iubesc vreodată?

— Hai să vorbim odată despre asta, stărui Zelda. Însă prin minte mi se perindau acum doar multele feluri în care îl lăsasem pe Wil de izbelişte, ori pe fiul nostru. O viaţă dusă în singurătate era o garanţie că nu-i voi

mai trăda, că nu voi mai trăda niciodată pe nimeni. Îmi păsa doar de ce ştiam să iubesc, adică pământul, pomii şi piersicile.

— Ţi-a făcut ceva vreun nenorocit? Asta-i? a întrebat Zelda îmbinându-şi sprâncenele pensate.

— Nu, nu, m-am grăbit să răspund. Nu-i asta. E că...

Mă ardea să-i spun totul. Dar secretul meu sălăşluia într-o tainită atât de adâncă, încât nu ştiam cum să deschid zăvorul şi să-l eliberez. Nu mă temeam de batjocura Zeldei. Şi totuşi nu izbuteam să rostesc vorbele. Nu-mi puteam explica nici mie însămi trecutul, în afara faptului că un tânăr frumos murise pentru mine şi că pruncul nostru era cine ştie pe unde, fără să aibă habar cine e şi de unde se trage.

— E... ce?

Aştepta, cu ochi curioşi.

— E... nimic, am răspuns, iarăşi lăsând adevărul să treacă precum o sămânţă plutitoare, neînstare să prindă rădăcini.

— Eşti lesbiană? a întrebat, deloc acuzator.

— Nu.

— Îţi place de amicul ăla al tău tocilar, savantul?

— Verzişor? Nu, slavă cerului.

Verzişor rămăsese, de-a lungul anilor, un sfătuitor preţios şi, din când în când, un musafir primit cu bucurie. Însă viaţa lui privată nu mă preocupase nicicând şi nici nu-mi vorbise despre asta. Vorbeam despre rădăcini, sol, fungus şi gustam împreună din piersici, cu precizie metodică.

— Eşti măritată cu livada, ca un soi de măicuţă a pomilor? a întrebat fără ironie.

— Nu, am spus zâmbind la umorul sec al formulării şi cugetând la măsura de adevăr din cuvintele ei.

A oftat şi şi-a terminat ouăle, iar eu m-am dus la bucătărie să mai tai nişte felii de piersică.

— Aşadar, nu tu bărbaţi, nu tu copii, a zis la întoarcerea mea.

Am simţit că-mi stă inima. Despre bărbaţi, de bine, de rău, puteam măcar să vorbesc. Despre odrasle, nu.

Cercul de pe stânca din luminiş ajunsese să aibă de-acum douăzeci de pietre, aşa de multe că ajunsese să se înconjoare singur, o şerpuire lungă şi spiralată ca o cochilie de melc, ce cuprindea acum întreaga parte de sus a bolovanului.

Piatra sură, în formă de piersică, descoperită cu ani în urmă în centrul cercului, odihnea pe un raft de cărţi aflat chiar la ceafa Zeldei.

— Dar tu? am replicat, făcând să ricoşeze discuţia înspre ea. N-ai zis niciodată de ce nu aveţi odrasle, tu şi Ed. M-am întrebat, normal. Dar n-am vrut să-mi vâr nasul.

— A, scumpo, nu eşti indiscretă orice m-ai întreba, a zis alungându-mi stângăcia cu un gest al mâinii manichiurate. Dar pe bune, e naşpa, a urmat. Corpul ăsta poate că arată el fantastic – aici şi-a trecut palmele peste laturile rochiei oranj, scurtă şi fără mâneci, de parcă silueta i-ar fi fost un premiu la un concurs televizat –, dar nu poate să producă bebeluşi.

De şase ori, a zis. Şase sarcini. Şase copilaşi pierduţi. La al şaselea, a explicat cu o chircire demnă de milă a trupului, pierduse sarcina într-o fază atât de târzie, că ajunsese să-şi ţină literalmente în palme pruncul minuscul, albăstrui.

— Of, Zelda, am gemut înfundat, amintindu-mi de zbuciumul cu care-mi luasem în braţe nou-născutul şi de miracolul pur al primei sale suflări râcâindu-i gâtlejul.

În ochi mi s-au adunat lacrimi, atât de la reamintita uşurare, cât şi din tristeţe pentru prietena mea.

— Un băiat era, a rostit cu solemnitate. I-am pus şi nume. Joseph. S-a oprit o clipă, apoi a reluat: îl port – pe toţi îi port – uite aici, a zis ducându-şi palma la inimă. Eddie şi cu mine... ne-am străduit mai departe să avem o viaţă bună. Numai că mereu a lipsit ceva, ştii cum e?

Ştiam. M-am şters la ochi şi m-am mulţumit să ascult.

— O să zici că-s nebună, a continuat Zelda, dar aveam obiceiul să mă uit la sufrageria noastră, în curte sau în jurul pomului de Crăciun, în dimineţile de dinainte să fi venit tu, şi mi-i închipuiam pe toţi, copilaşii mei, ţinându-se de pozne şi încăierându-se ca nişte căţeluşi. A schiţat un surâs, apoi şi-a fluturat palmele prin dreptul feţei, alungând imaginile. Poate că-s nebună, a hohotit.

Nu încetasem niciodată să-i văd pe Wil şi pe fiul meu în livadă, zâmbind din margine, ba chiar lucrând alături de mine. Dacă ea era nebună, atunci şi eu eram.

— Ştii la ce mă mai gândesc? Că Joseph al meu ar fi la vârsta exactă să fie recrutat pentru afurisitu' de Vietnam. Luat cu arcanul la oaste. Să-ţi zic una: dacă ar fi încă al meu, l-aş duce până în Canada, aş risca puşcăria

sau iadul numai să fiu sigură că nu-i nevoit să meargă. S-a uitat nostalgică pe geam, văzându-şi poate fiul acolo, printre plopii tremurători, şi a zis: Oho, aş fi fost o leoaică de mamă, dacă mi s-ar fi dat ocazia.

Pizmuiam multe la Zelda – flerul în conversaţii, isteţimea în materie de politică, apropierea de familie, priceperea la modă şi râsul tare, nestăvilit, ba chiar, sinceră să fiu, până şi ochii ei imenşi, acvamarin şi genele lungi şi negre. Ea, la rându-i, menţionase adesea ce invidiază la mine, zicând că n-ar fi putut în veci trăi solitară ori să se plimbe prin codru singură, ca mine, că n-ar fi putut nici într-o mie de ani să capete priceperea mea într-ale livezii, grădinii ori bucătăriei. Nu ştiam eu multe despre prietenie, dar presupun că în privinţa asta eram ca majoritatea prietenilor buni, apreciindu-ne calităţile diferite fără să râvnim din cale-afară la ele. Însă în ziua aceea, când Zelda a vorbit cu francheţea unei femei care-şi priveşte cu detaşare trecutul învolburat, am simţit că mi se frânge inima pentru prietena mea, dar mai mult am simţit c-o invidiez pentru onestitatea ei fără filtru, pentru completa ei lipsă de autoînvinovăţire.

Poate că atunci, într-un târziu, i-aş fi mărturisit, i-aş fi spus totul, dacă nu ne-ar fi întrerupt un ciocănit în uşă.

L-am descoperit pe Carlos în prag, ţinând în mână cutia roşie cu scule. Era înalt, cu umeri laţi şi arătos, de douăzeci şi unu de ani, tâmplar iscusit. Trecea pe la mine oricând avea nevoie de bani, ştiind că voi avea mereu ceva de lucru pentru el.

L-am chemat în casă şi a intrat, în felul lui silenţios şi atletic, să ne tină tovărăşie. Zelda s-a luat la vorbă cu el. Carlos a devorat trei brioşe cu piersici, răspunzând întrebărilor ei cu zâmbete largi şi înclinări aprobatoare ale bărbiei. Am stat să-l privesc, să mă uit la felul în care mănâncă, zâmbeşte şi îşi netezeşte şuviţele bretonului negru de pe frunte cu palma lată, bătătorită.

— Ce te faci dacă te cheamă la încorporare? l-a întrebat Zelda până să-mi dau seama că iarăşi vorbea despre Vietnam.

— O şterg în pustietate, a replicat fără şovăială Carlos, cu gura plină de brioşă, arătând prin geam către sălbăticia vastă a masivului West Elk. Munţii ăia de colo. Îi ştiu.

Zelda a încuviinţat şi l-a strâns de umăr, parcă voind să-l priponească în loc.

— Bravo, i-a spus.

Era tânăr, naiv şi cutezător cu planul său, exact cum fusesem şi eu odată.

După ce l-am însoţit pe Carlos până în şură, să-i arăt grinda şubredă care se cerea întărită, s-a încovoiat peste cutia cu scule, să se apuce de muncă îndată, însă n-am putut să plec. M-am oprit în uşa şurii fără să-mi desprind ochii, un timp parcă prea lung, de el.

— Carlos? am zis în cele din urmă, făcându-l să ridice privirea. Dacă vei fi nevoit să pleci, te rog să treci pe la mine, să-ţi iei rămas-bun. O să-ţi dau şi nişte borcane cu piersici.

Dacă cererea mea i s-o fi părut ciudată, era prea politicos ca s-o arate.

— Încerc.

A dat politicos din cap, felul unui tânăr de a spune că probabil n-avea s-o facă.

Am tras după mine uşa de la şură, simţindu-mi inima îndurerată. Apoi am redeschis-o.

— Carlos? am rostit iar.

S-a uitat la mine cu ochi negri şi blânzi.

— Vreau să zic că... o să te duc eu, cu maşina. Dacă... ştii tu... e nevoie. Cunosc şi eu munţii ăia.

Mi-a mulţumit cu un zâmbet, iar eu m-am tras din uşă simţind un gol teribil în stomac.

M-am întors în casă, unde am găsit-o pe Zelda spălând vasele de la micul-dejun. Mi-a spus că are să-l ajute pe Ed cu o afacere. Mi s-a părut că nu spune adevărul. Părea mai degrabă să fugă de mine. M-am gândit că ar trebui să-mi cer iertare pentru ceva, însă o minţisem, cum mă minţisem pe mine însămi, doar prin omisiune. Nu aveam nimic de luat înapoi.

— Îmi pare rău, am zis.

— Pentru ce, V? a întrebat dându-mi, vezi bine, încă o ocazie să fiu onestă.

Nu am ştiut cum să răspund.

— Îmi pare rău că te-am silit să vorbeşti despre... copiii tăi, am zis prosteşte.

Mi-a aruncat o uitătură pe cât de incredulă, pe atât de plină de milă.

— De ce n-aş vrea să vorbesc despre ei? Sunt copilaşii mei. Plus că nu m-ai *silit* la nimic. Mereu am vrut să-ţi spun. Doar că... nu eram sigură că-

ţi pasă. A, dacă era vorba de ceva puieţi... a încercat să mă tachineze, însă râsul îi era prea searbăd şi cuvintele, prea adevărate. Orice ar fi şi nu-mi spui încă, a urmat, e alegerea ta. Dar vreau să-ţi zic două chestii. Unu, ştiu că eşti dură, că ţi-ai salvat pomii, administrezi ferma asta, munceşti pe brânci şi hoinăreşti peste tot şi ce alte drăcii mai faci de una singură. Dar să-ţi duci singură supărările nu e tărie, V. E pedeapsă şi atât. Orice ţi s-a întâmplat, e musai să nu te mai învinovăţeşti.

M-am simţit ca un copil căruia i se ţine o predică. Abia aşteptam s-o văd plecată.

— Şi doi, am stat aici la masă şi am băgat de seamă cum te uiţi la băiatul ăla, Carlos, cu cei mai trişti ochi din câţi am văzut vreodată. Când o să fii pregătită să-mi spui despre ce-i vorba, mă găseşti aici, gata să ascult.

Am întors capul, să nu-mi zărească ochii.

M-a pupat pe obraz, mi-a mulţumit pentru masă şi s-a oprit o clipă din drumul spre uşă, zicând:

— Şi n-o să mai azvârl cu bărbaţi în tine. Promit.

Când am auzit maşina Zeldei depărtându-se pe alee, m-am retras în livadă să culeg. Mă înconjurau şiruri peste şiruri de piersici perfecte. Zilierii fluierau cocoţaţi pe scări şi puneau coşărcile pline la marginea drumeagului, gata de urcat în camion. Apa susura în canalele de irigaţii şi soarele de august strălucea cald şi luminos. Ferma şi afacerea mea mergeau cu precizie de ceasornic. La fiecare tonetă de prin zonă, neîndoielnic, se formau cozi în aşteptarea fructelor mele. Cum spusese Zelda, mă arătasem într-adevăr suficient de dură cât să lucrez acest pământ, iar pământul se dovedise îndeajuns de generos să mă accepte. Şi totuşi... în momentele de maximă sinceritate ştiam că tristeţea aceea stăruia în fiece frunză ori rădăcină, în sâmburele fiecărei piersici. Wil şi fiul meu, ce mai încoace-încolo, nu-mi zâmbeau din marginea livezii, nici nu lucrau alături de mine, şi oricât mi i-aş fi imaginat, situaţia nu avea să se schimbe.

Încă nu-mi făcusem vizita anuală de vară în luminiş, spunându-mi că eram prea ocupată cu una ori alta. Însă, la drept vorbind, când pusesem a douăzecea piatră, vara trecută, şi mă uitasem la cerc, îmi simţisem inima apăsată de simţământul unei anume finalităţi. Îmi rotisem privirea prin luminiş întrebându-mă: odată completat cercul, odată ce copilul meu se făcuse bărbat de-acum, o terminase locul acesta şi cu mine? Răscolită de

dimineaţa cu Zelda şi Carlos, am simţit că luminişul mă îmbie să mă întorc şi să pun pentru ultima oară întrebarea.

O maşină Ford albastră, nouă, cu remorcă, sta alături de camioneta cea veche a tatii. Relicva ruginită ajunsese căpoasă, nu mai era de încredere, însă am ales-o oricum. Dacă urma să dau pentru ultima oară piept cu luminişul, mi se părea nimerit ca bătrânul vehicul să mă ducă acolo.

O bucată bună din vechiul parcurs către Big Blue se făcuse între timp aproape de nerecunoscut. Drumuri noi, pietruite şi îmbulzeli pripite de barăci muncitoreşti îşi lăsaseră amprenta pe dealurile unde cândva fuseseră doar tufe de perie-mare şi turme de vite. Buldozere şi excavatoare zăceau neclintite ca nişte dragoni galbeni, adormiţi după ce-şi săvârşiseră distrugerea. Autostrada 50, cu traseul acum modificat, se înălţa, cobora şi şerpuia printre toate, până ce impunătoarea masă de beton şi rocă ce forma Barajul Blue Mesa ieşea la iveală ca o cicatrice lată. Văzusem construcţia avansând, bucăţică după bucăţică îngrozitoare, de-a lungul ultimelor veri, în timp ce şofam spre luminiş. Şi totuşi concreteţea barajului nu încetase să mă şocheze. Mai rău încă, m-am ţinut tare pentru ce ştiam că voi vedea de cealaltă parte: bazinul colector albastru, lăbărţat pe unde se aflaseră cândva Cebolla, Sapinero şi Iola, râul Gunnison, sugrumat şi umflat de-o milă dincolo de maluri.

O mână de pescari şi câteva familii ieşite la picnic împestriţau o limbă nisipoasă de pe ţărmul sudic al lacului de acumulare, confundând peisajul cu unul natural. Fireşte, lacul cel nou li se părea o privelişte frumoasă, şi la fel aş fi crezut şi eu dacă n-aş fi avut nimic de împărţit cu locul, dacă nu i-aş fi ştiut ascunzişurile şi ruinele împrăştiate prin adâncuri. M-am străduit să mă uit altundeva cât am ocolit marginea lacului, uşurată să o apuc pe drumul de pământ bine ştiut care ducea în luminiş.

Camioneta a urcat pufnind panta lungă a dealului şi a străbătut desişul. După ce, într-un târziu, am oprit şi am parcat, am lăsat recunoscătoare o palmă peste bord. Pe geamul deschis sufla o briză călduţă şi dulce. Am aruncat o privire prin luminiş de la volan. Ceva, în lumina tăioasă a după-amiezii şi în umbrele crestate ale pinilor bătrâni, lăsa o bizară impresie de sumbru şi neprimitor. Şi, aşa cum mă trezisem atunci în zăpada căzută pe timp de vară care pecetluise soarta pruncului meu ori cum îi deschisesem uşa agentului guvernamental care se oferise să-mi cumpere pământul, am ştiut dintr-o privire că se făcuse vremea să

mă dezbar de locul acesta.

Chiar în acel moment am văzut-o: acolo, pe bolovan, în mijlocul cercului de pietre al fiului meu, în locul exact unde găsisem cândva piersica şi, mai târziu, roca în formă de piersică, o pungă de plastic aşezată sub o lespede plată, cu baierile fâlfâind în suflarea vântului ca o pasăre pironită.

Am coborât agale din camionetă, încercând să nu mă pierd cu firea. Inima îmi bătea năvalnic precum un torent primăvăratic; m-am apropiat de bolovan şi am văzut, în punga închisă bine, un teanc gros de hârtii albăstrui. Am întins un braţ tremurător. Ţin minte că la fel întinsesem mâna când ciocănisem întâia oară la uşa roz a lui Ruby-Alice, crezând că Wil are să o deschidă, şi aşa şi fusese. Am ridicat punga, ştiind că şi asta va fi o deschidere care schimbă totul.

Praf şi polen de pin s-au desprins, rotocoale suflate de briză. N-aveam de unde şti dacă pelicula subţire se adunase pe plastic într-un an ori într-o singură zi. Nu contează, am decis. Era acolo acum, la fel ca mine.

Prin plasticul transparent am văzut litere de mână întortocheate, ca într-o epistolă scrisă grăbit. Am simţit, la primul rând, că mi se strânge gâtlejul şi lacrimile îmi înceţoşează vederea. Nu era o scrisoare, cât mai degrabă o colecţie de pagini ca de jurnal. Mi-am dat seama, de la primele cuvinte, că ofranda îmi era de fapt adresată mie şi că fusese lăsată acolo nu de el, de fiul meu, ci de ea, de mama cealaltă.

Mi-am şters ochii cu poala tricoului şi, prin pungă, am citit iarăşi primul rând:

Cu copilul la sân, am auzit cântec de păsări.

Tânjeam după cuvintele ce aveau să urmeze şi totodată mă temeam de ele. Am luat punga cu mine până la buştean şi am aşteptat o vreme în locul unde mă aşezam mereu – pe locul ei –, înainte de a desface pecetea şi de a trage în poală paginile.

O jumătate de foaie împăturită a căzut pe jos din pungă. Am desfăcut-o şi am găsit un bilet, cu acelaşi scris pripit, de mână. Scria doar atât:

Mamă din Pădure.
Aceasta e povestea mea. O încercare, măcar. Am crezut că

scriu pentru mine, ca să pun ceva noimă în toate și ca să-mi amintesc. Însă din poveste ai lipsit întotdeauna tu.

Aici îți spun în sfârșit tot ce trebuie să afli.

Biletul era semnat – Inga Tate – şi numele era urmat de un număr de telefon şi o adresă de prin sud, din Durango.

Citirea primelor pagini a fost ca şi cum aş fi retrăit acea zi de august 1949 printr-un glob de cristal – picnicul pe pătura roşie, coţofenele ţipătoare, soţul şi ţigara, nou-născutul frământându-se în braţele ei.

Îmi găsise pruncul, scria, cum îmi închipuisem – plânsul lui acoperind trilul păsărilor, fuga ei de la buşteanul căzut la maşină, descoperirea. Am plâns cu sughiţuri când am aflat că imediat, din instinct, îl ridicase la sân să îl alăpteze. Iarăşi am bocit când am aflat, în cele din urmă, numele copilului meu.

— Lukas, am suspinat şoptit către pădure, cu foile adunate la piept.

M-am întors la prima pagină. Am tras aer adânc, să-mi domolesc tremurul mâinilor şi învolburarea minţii. Apoi am început iarăşi să citesc.

PARTEA A PATRA
1949 – 1970

DOUĂZECI ŞI UNU

PASĂRE

Cu copilul la sân, am auzit cântec de păsări.

Două coţofene, cocoţate pe o creangă deasupra, ţipând ascuţit ca nebunele, încolăcite în vălătuci de fum de la ţigara soţului meu. Ochii negri ai păsărilor ţintuind picnicul întins în grabă pe pătura roşie: piersici într-o pungă de hârtie maronie, cumpărate de la o femeie obeză la o tonetă pe marginea şoselei, o farfurie de carton cu pâine şi şuncă tăiată felii de un prăvăliaş sfrijit din orăşelul ăla neînsemnat de pe râu, unde ne-am oprit în lungul drum al întoarcerii acasă de la spitalul din Denver.

Buşteanul prăbuşit, loc stingher de popas pentru alăptătoarea novice şi bebeluşul lacom. M-am codit, am dat să fiu sfioasă, însă mi-am deschis precipitată nasturii bluzei. Paul a întors capul. Copilul a împins şi-a lovit cu mânuţa, apoi mi-a apucat într-un târziu sânul balonat şi a supt. Abia aşteptam să muşc dintr-o piersică, însă Maxwell o ţinuse într-un urlet de când ieşiserăm din Iola, mult înainte ca Paul să aleagă luminişul ăsta şi să oprească motorul cu un pufnet. Am încercat să aşez lucrurile pentru picnic după placul lui Paul, dar în cele patru zile de la naşterea lui Max învăţasem un fapt de neînlăturat: sugarul are prioritate.

Chemările păsărilor au înlocuit plânsetul lui Max când a început să sugă. În susul pinilor, pe toată întinderea pădurii, un cor de ciripeli, ţiuituri şi triluri părea în acelaşi timp frenetic, triumfător, frumos şi trist.

Apoi, un tril de pasăre care nu era tril de pasăre.

Am ciulit urechea, nesigură. Apoi, fără greş, mi s-a aţâţat instinctul matern: am auzit orăcăitul slab şi intermitent al unui nou-născut.

L-am tras pe Max de la sân şi-am împins bebeluşul nemulţumit către tatăl său la fel de îmbufnat, cu urechea îndreptată spre adierea vântului. Şi fiul, şi bărbatul meu sau uitat cu uluire la ridicarea mea precipitată. Mi-am strâns bluza pe mine şi am luat-o la picior, grăbită, spre maşină şi spre sunetul inexplicabil.

Imposibilitatea de a descoperi ce credeam că voi descoperi m-a făcut să am impresia că pășesc ca prin vis. Dar când mi-am aruncat ochii pe geamul mașinii l-am văzut îndată. Un nou-născut, văitându-se slab.

Copilul a tăcut când am tras de portieră. Era învelit într-o păturică galbenă împletită. Un scutec tot împletit, ud leoarcă, îi înfășura funduleţul sfrijit. L-am ridicat în braţe, l-am lipit de gât, i-am simţit răsuflarea ca puful, greutatea cât a unei pene, trupșorul mărunt, jumătate cât al lui Maxwell, ca o înjghebare măiastră din rămurele.

M-am așezat pe bancheta caldă de piele și l-am dus, instinctiv, către laptele meu. A icnit și s-a stropșit, aproape înecându-se, până ce suptul lui, într-un sfârșit, s-a potrivit cu fluxul laptelui meu și a început să soarbă cu înghiţituri lungi, hămesite.

Paul s-a apropiat cu pași furioși, ţinându-l neglijent pe Maxwell în cârligul braţului gros. Pe chip i se citeau groază, nedumerire, dezgust: până să acord descoperirii mele de neconceput fie și o emoţie, bărbatul meu îi desemnase trei.

Paul s-a uitat la stânga, apoi drept către pădurea nesfârșită, l-a tuflit pe Max în curbura braţului meu liber, să răsucit pe călcâie și-a pornit, călcând apăsat, s-o caute pe ea, mama nebună a acestui plod abandonat, mort de foame.

Max a ţipat strident. Mă dureau sânii. În ochi mi se adunau lacrimi perplexe. Eram plină de bebeluși.

PIERSICĂ

Mi-a dat copilul și eu i-am lăsat o piersică în loc. Neînsemnată recompensă, însă nici un an nu trecuse de când braţele îmi fuseseră pline cu manuale, nu copii de ţâţă, de când nu-mi dorisem nici măcar un copil să am, darămite doi.

Pusesem băieţeii într-un târziu adormiţi pe bancheta din spate și adunasem rămășiţele picnicului. Am așezat după aceea o piersică rotundă pe partea de sus, plată, a unui bolovan colţuros – sperând să-i spun cu ea mai mult decât „știu că ţi-e foame", nădăjduind s-o anunţ că „e la mine, îi voi purta de grijă" – și l-am așteptat pe Paul și verdictul lui.

A apărut după mai bine de jumătate de ceas, asudat, învins.

— Treci în mașină, a poruncit.

Am luat câte un bebeluș în fiecare braț și am aruncat o ultimă privire la piersica lăsată. Paul a băgat în marșarier, a intrat pe drumul de pământ și a pornit înapoi pe unde venisem. În intersecția cu Autostrada 50 s-a oprit să chibzuiască. La stânga Durango, la dreapta Iola.

Fără o vorbă, a virat la stânga, spre casă.

Urma să păstrăm copilul. Am știut-o înainte să întoarcă Paul mașina. Nașterea lui Maxwell fusese grea. Când începusem să pierd sânge, doctorul îi ceruse lui Paul să mă ducă la spital în Denver, cu mult înainte de soroc. Aproape trei săptămâni zăcusem acolo nemișcată, așteptând, sângerând, apoi nașterea mă lăsase stearpă. Îmi legaseră trompele, așa mi-au spus doctorii, lucru care măcar mă scutea să mai trec prin asta vreodată.

— Zicem că ai făcut gemeni, a hotărât Paul.

Știam că n-ar fi avut rost să mă pun contra. Proclamase că vrea doi copii chiar în ziua nunții noastre, preferabil de sex masculin, nepăsător la ce-mi doream eu. Nu intenționa să aibă un copil singur la părinți și nefericit, cum fusese el, dar nici nu-și permitea cheltuiala cu trei odrasle.

Și Paul, ca întotdeauna, urma să-și facă damblaua. Nu făcuse încă publică nașterea lui Max, dar aveam s-o facem anunțând gemeni. Unul născut în pădure, pe jumătate cât celălalt și cu pielea o nuanță mai închisă. Cu toate acestea, gemeni.

După niște kilometri scurși în tăcere, am întrebat timidă:

— Putem să-l numim Lukas?

Numele lui Maxwell fusese ales de Paul după cel al unui fizician pe care-l admira, un nume pe care-l putea etala printre colegii de la catedra de matematică a facultății. Pe tata îl chemase Lukas, un nume întipărit în inima mea.

Paul a mormăit dezaprobator, însă, uimitor lucru, a fost de acord, insistând totuși:

— Dar o să-i spunem Luke.

A întins brațul spre punga de hârtie dintre noi, a scos piersica rămasă și a mușcat temeinic și parfumat din ea, cu cealaltă mână pe volan.

De atunci încolo eu nu l-am strigat decât Lukas, iar Paul, ce să vezi, abia dacă l-a strigat vreodată.

PLIMBARE

Ajunși acasă, Maxwell s-a pus pe plâns și nedormit, noapte după noapte. L-am legănat și m-am tot plimbat cu el în brațe pe hol, încoace și încolo, ca un animal buimac de la zoo, în vreme ce Lukas, bună parte din timp, dormea. Paul a încercat în treacăt să-mi ușureze povara, sfârșind însă mereu prin a mi-l lepăda înapoi în brațe pe Maxwell, insultat de răcnetele neîmblânzite ale bebelușului.

Ce știusem cu adevărat despre Paul înainte de măritiș: că era un student foarte arătos, brunet la păr și la sprâncene, care se arătase dornic să intre în vorbă cu mine când apărusem, singură, la prima serată studențească de la Ohio State. Fusese ușor să-i iau atenția drept afecțiune, să-i confund aroganța cu abilitățile de lider și să-l cred întruchiparea visurilor mele de școlăriță. El, neîndoielnic, se simțise atras mai mult de adorația mea naivă decât de boboaca prostuță care eram. Ar fi trebuit să-mi văd de drum în acea primă noapte în care mă luase în râs fiindcă studiam la Litere și-mi doream să ajung scriitoare cândva. În schimb, am băut cu el punci dres cu rachiu și i-am ajuns în brațe. Aveam să-l descopăr apoi, adesea, așteptând răbdător sub geamul dormitorului de la cămin și, întărâtată de colege frivole și de îndrăgostirea mea prostească, să-mi las cărțile și să ies cu el. Când m-a cerut, m-a luat amețeala și am confundat-o cu dragostea. După care eu, Inga Sabrina Zimmerman – numele plin de Germania părinților mei, unul pe care sperasem să-l văd cândva tipărit pe coperte de cărți – am devenit silabele plate: Doamna Paul Ray Tate. Nici nu mă adaptasem bine la șocul de a fi soție când aflasem că aveam să fiu și mamă, comutatorul cu dublă închidere al tuturor planurilor și viselor mele.

Colorado nu era un loc la care să mă fi gândit vreodată, dacă nu pun la socoteală pătrățelul lui cuminte de pe hartă. Când Paul a anunțat că acceptase un post de profesor în Vest și că vom pleca din Ohio, numele orașului cel nou – Durango – mi s-a părut

mai învechit și mai la capătul lumii decât aș fi putut să îndur.

— Dar Colorado, Paul... este cam... am dat să obiectez.

— E destinaţia noastră, Inga, mi-a tăiat-o cu ochi înflăcăraţi. Colorado e destinaţia noastră. Acolo mergem, şi cu asta, basta.

Mi-am dat seama atunci – prea târziu – în ce mă băgasem, ce soi de bărbat şi de tată va fi.

Dar relatarea asta nu este despre Paul. Ci despre mine şi băieţii mei. Poate că vom fi fost un trio nu tocmai entuziast, dar eram un trio. Unul ori altul dintre fiii mei, dacă nu amândoi deodată, îmi ocupa fiece moment. Lucrurile de care mă temusem lăsând deoparte studiile pentru deliciile maternităţii se dovedeau, cu asupra de măsură, adevărate.

Singurul meu respiro era plimbarea. Soţia reverendului de la biserica la care Paul insista să ne afişeze săptămânal scosese din şopron un căruţ vechi, dublu, şi mi-l făcuse cadou. Căruţul s-a dovedit, de departe, mai salvator decât orice predică. Pe parcursul acelui prim an de maternitate şovăielnică, cu copilașii unul lângă altul, umblatul pe trotuarele din Durango mi-a fost singura linişte. Prin vecinătate şi prin centru, în crucişul şi-n curmezişul parcului cel întins, în jos pe Seventh Street, Lukas dormea ori studia cerul, ba era cuminte și Max.

Zilele cele mai bune erau când bebeluşii mă lăsau să parcurg tot drumul până la râul Animas, Râul Sufletelor. Era turbulent şi rapid în comparaţie cu râurile din Ohio pe care le ştiam. Opream căruţul, luam din buzunarul pentru scutece un pix şi o agendă şi mă aşezam pe mal să privesc spulberarea şi zbuciumul undelor albe printre pietre. Mă gândeam la căsnicie, la scutece, la lenjerie şi la toate posibilităţile mele risipite. Mă întrebam ce-o fi cu mama adevărată a lui Lukas, ce soi de disperare o mânase să-l părăsească. Mă gândeam la titlurile ziarelor din prăvăliile pe lângă care treceam, la anii de după război frământaţi şi dementi, întrebându-mă ce viitor îi aşteaptă pe fiii mei. Însă numai ce puneam pixul pe foaie, încercând să-mi trec gândurile, că începea să plângă un copil, aşa că închideam agenda, mă ridicam şi porneam iarăşi împingând căruţul.

MÂINI

Lukas rămânea mai mic, mai negricios, mai calm decât Max. Şi totuşi, cât s-au făcut băieţii de-o şchioapă, nimeni nu le-a pus la îndoială legătura genetică. Până şi eu mai uitam că Lukas nu e carnea şi sângele meu, până ce un anume tril de pasăre ori rază aruncată pieziş de soarele văratic mă întorcea la ziua în care îl descoperisem.

Am renunţat până la urmă la agende şi la romanele pe care le căram fără noimă în buzunarul pentru scutece al căruţului, am încetat să mai tânjesc după viaţa pe care aş fi putut-o avea. M-am lăsat pradă, în schimb, vocaţiei de mamă. Alegerea era între maternitate şi nebunie.

Am învăţat, resemnată cu soarta, să-mi iubesc băieţii. Max – volatil, schimbător, prea ca taică-său, dar totodată vioi, curios şi amuzant. Lukas – blând şi înţelept de la început, de parcă ar fi fost dăruit familiei noastre ca echilibru la înfocarea lui Maxwell. Oricare ar fi fost sursa calmului său, Lukas mi-a umplut viaţa cu o desfătare neaşteptată. Paul venea şi pleca după cum avea chef şi încercam să nu mă supăr. O dată fusese bun la suflet şi el, când oprise atunci, în luminiş, unde avea nevoie de mine pruncul Lukas.

Nu era doar închipuirea mea că Lukas are o atingere fermecată, ceva electric, o dogoare sau numai o duioşie a inimii. Salva păianjeni din scurgerea chiuvetei, elibera albine prinse în plasa geamului şi, dacă vreun animal ori vreo plantă se îmbolnăveau, o mângâiere a lui Lukas părea să le facă bine. Mai important, izbutea să-l calmeze pe Maxwell când orice altceva da greş. Chiar şi în mijloc de tiradă, atingerea palmei aşezate de Lukas îl ostoia pe Max, îl înmuia ori îl făcea să lăcrimeze, domolit. Apoi Lukas îşi vedea de joaca lui ca şi cum nici nu s-ar fi oprit.

COPAC

Băieţii au crescut cu plopul tremurător din spatele curţii, care a crescut, la rândul lui, cu băieţii. Mădularele delicate ca dantela din vara naşterii lor s-au întărit, pregătite, când au fost destul de vârstnici să se caţăre – se cocoţau ca veveriţele, se duceau ca

păsările, erau frumoși ca florile. Până ce, într-o după-amiază, am aruncat o privire pe geamul bucătăriei și l-am văzut pe Maxwell zăcând nemișcat în iarbă, la poalele copacului, cu Lukas ghemuit pe vine lângă el. La plesnetul ușii de plasă, produs de ieșirea mea înfricoșată, Lukas a ridicat fără o vorbă palmele, arătându-mi sângele fratelui său.

Am descoperit un braț rupt, nu un craniu crăpat ori vreo spinare fracturată, un băiat vătămat, însă nu pierdut. Un os străbătea prin piele, colțuros, aducând cu un băț frânt, deasupra cotului lui Maxwell. Lukas și-a lipit de rană palma însângerată, tremurând, știind că nici măcar el nu poate să o repare.

Am săltat de la pământ trupul inert al lui Max, cu Lukas ținând încă mădularul rănit, și ne-am grăbit înăuntru. A trebuit să aleg, întinzând mâna după telefon: un vecin, ambulanța ori Paul? Profesorul pensionar care locuia la trei uși mai încolo și-a oprit berlina albastră în dreptul casei noastre în câteva minute doar.

Cât au durat operația lui Max, convalescența și lenta, incerta recăpătare a folosirii mâinii drepte, Paul m-a învinuit pe mine. Nu fusesem atentă, îl ridicasem greșit de la pământ pe copilul rănit, zicea; fusesem o proastă că-l sunasem pe vecin, un boșorog care se mișcă mai încet ca melcul. Mai rea era enervarea lui Paul pe băieți, pe Max fiindcă se cocoțase prea sus, fiindcă fusese nesăbuit și fragil, iar pe Lukas – dragul, nevinovatul de Lukas – fiindcă îl îmbrâncise din copac, o acuzație absurdă pe care Max, amărât, o confirmase pentru a-și mulțumi tatăl. Doar după ce Paul, cu toporul în mână, se proțăpise în fața arborelui mult iubit gata să-l ciopârțească își admisese Lukas infracțiunea, mărturisise fals. Cu lacrimi grele curgându-i pe obraji, aruncând spre mine uitături îndurerate. Știam amândoi că Max sărise de bunăvoie din copac.

Cât despre Max, s-a vindecat după un timp. Ideea că Lukas îi făcuse vânt lui Max a persistat sub forma încă unui mit al familiei, însă, ori de câte ori era acuzat, Lukas părea să prindă minciuna și s-o pună alături, ca o fiară prea bolnavă ca să mai poată mușca.

JUMĂTĂȚI

Întindeam rufe în soarele de septembrie, trăgând cu urechea spre alee, unde Max se dădea cu o bicicletă nouă și albastră marca Schwinns. Îl convinsesem pe Paul să i-o ia cadou la a douăsprezecea aniversare. Max, iarăși și iarăși, se lansa de pe trambulina înjghebată de băieți din placaj și grămăjoare de pietre. Așteptam inevitabila cădere și țipătul de durere ce avea să-i urmeze.

Lukas a îngenuncheat lângă mine, lustruindu-și spițele bicicletei identice. Părul lui negru, în lumina după-amiezii, avea irizații albăstrui.

— Mami, ce-i aia o corcitură? a întrebat.

— O ce? Unde, Doamne iartă-mă, ai auzit asta, Lukas?

M-am aplecat, am mai luat rufe și le-am prins în cârlige pe sârmă, câte două perechi mai mici de chiloți la o pereche mai mare de-a lui Paul.

— De la Jimmy, a răspuns Lukas lustruind apărătoarea curbată din față.

— Detalii, am cerut, obișnuită cu laconismul lui.

— Ții minte când aprins peștele ăla, păstrăvul trofeu?

I-am spus că știu și a povestit cum mersese cu Jimmy și tatăl lui la taxidermistul[2] din sudul orașului. A zis că bătrânul îi oprise pe verandă, își încrucișase mâinile pe burtă și îi măsurase din creștet până în tălpi. Apoi bărbatul mârâise ceva la urechea tatălui lui Jimmy, acceptase lădița frigorifică cu peștele și o luase cu el înăuntru, lăsându-i să aștepte în prag.

— Oricum nu voiam să intru, a zis Lukas ștergând șaua bicicletei. Puțea. A chestii moarte. Și a chestii triste.

M-am oprit din întins rufele ca să-mi privesc fiul și să mă minunez de neobișnuita-i pătrundere. Ceva zăngănind pe alee

---

2 Taxidermia este arta de a conserva corpul unui animal prin montare (peste o armătură) sau umplut, în scopul expunerii sau studiului. Animalele sunt adesea, dar nu întotdeauna, portretizate într-o stare reală. Cuvântul taxidermie descrie procesul de conservare a animalului, dar cuvântul este folosit și pentru a descrie produsul final, care sunt numite suporturi de taxidermie sau denumite pur și simplu „taxidermie”.(N.cor. sursa Wikipedia.)

mi-a atras atenția. Am așteptat un țipăt de-al lui Max, însă l-am auzit în schimb înjurând și dând cu șutul în bicicletă, apoi urcându-se iarăși pe ea ca să mai dea o tură.

— Am stat să așteptăm pe-un cauciuc vechi din curte, a continuat Lukas, adăugând că atunci îi spusese Jimmy ce-l auzise zicând pe taxidermist. Jimmy a zis că bătrânu' n-a vrut să ne lase înăuntru făin că suntem corcituri.

Inima mi s-a oprit o clipă în piept. O parte din mine știuse mereu că nuanța pielii lui Lukas n-ar fi putut proveni de la doi părinți albi, dar socotisem părul negru al lui Paul și originea lui italiană îndeajuns pentru a întări povestea obârșiei lui Lukas.

Băiatul a ridicat cu nedumerire ochii.

— Nu-i un cuvânt frumos, am început să explic, dar am ales să mint. Tatăl tău are sânge italian și familia mea e germană. Deci ai în tine câte ceva din amândoi.

— Tati zice că germanii sunt friți.

— Nici ăsta nu-i un termen frumos, Lukas. Să nu zici niciodată așa despre familia mea, ai înțeles?

A dat ascultător din cap.

— Și Jimmy? a întrebat.

Jimmy era blond cu ochi albaștri, evident că nu pe el îl țintise bigotismul taxidermistului.

— Cu Jimmy nu știu, am spus, dar toată lumea e de undeva sau un amestec de ceva, jumătate asta, jumătate cealaltă. N-ai de ce să-ți faci griji, scumpule. Nu-i decât un bătrân morocănos.

Lukas a încuviințat din cap.

— Mă duci la râu? Unde am fost cu Jimmy și tăticul lui?

M-am întrebat cum de nu mersesem eu însămi cu el la Animas, cum făceam când băieții erau mici.

— Dar să nu prindem pește, a adăugat.

Am zâmbit.

— Da, Lukas. O să te duc la râu.

Mulțumit, și-a îndreptat iarăși atenția spre bicicleta lui albastră, sclipitoare. Dar n-a apucat să se suie în șa, când s-au auzit, răsunătoare, izbitura lui Max și urletul. Am dat fuga la el, l-am scos de sub epavă și l-am ajutat să intre în casă, să-i curăț rănile, în vreme ce Max o ținea sus și tare că din cauza lui Lukas

căzuse.

În ziua următoare, am pornit cu băieţii, pe biciclete cu toţii, spre Animas. Lukas a început imediat să arunce pietre în rău. Şi-a scos pantofii, a băgat vârfurile picioarelor în apa rece şi îndată s-a cufundat până la genunchi, râzând. Max a rămas botos pe mal, plictisit şi sâcâit că trebuise să se dea jos de pe bicicletă, întrebând tot la câteva minute dacă nu mai plecăm odată. Cu cât se smiorcăia mai tare Max, cu atât azvârlea mai puternic pietrele Lukas, făcându-le să ricoşeze din bolovănişul mai mare al răului până ce a despicat o piatră în două.

PIETRE

Odată ce Lukas a ştiut drumul spre Animas, acolo a vrut să fie. Sub licărul unui amurg perfect ori al lunii pline, sau când Paul ori puştii de la şcoală erau cruzi ori Max, egoist sau grobian, Lukas pedala până la râu. Arareori mă invita şi pe mine. Când o făcea, îl studiam. Băiatul meu se schimba. O melancolie domoală îi murseca treptat bucuria, ca şi cum ar fi simţit ceva despre el însuşi, un lucru pe care nu şi-l putea explica, însă o putea face răul.

Într-o iarnă, la căderea serii, am stat şi-am aruncat amândoi cu pietre în apa domoală, în vreme ce soarele se lăsa peste dealurile albe. Era tăcut şi mi-a evitat întrebările despre şcoală şi prieteni. L-am lăsat cu liniştea lui. Tristeţea care se cuibărea în el era prea greu de îndurat pentru mine. Am decis prin urmare ca, din mai, să-l duc pe Lukas în luminişul de după trecătorile montane, lângă răul Gunnison – unde ţipase, prunc fiind, după mine – şi să-i depăn povestea toată.

În primăvara aceea – pe lungul drum pe şosea spre nord, prin Dolores şi Rico, apoi prin trecătoarea Lizard Head spre Iola – m-am temut să nu comit o greşeală teribilă. Lukas se bâţâia surescitat pe locul din dreapta. „Mergem să admirăm priveliştea", îi spusesem după ce aranjasem ca Max să aibă cu cine se juca între timp. „Pentru insigna de Cercetaş Merituos", îi zisesem lui Paul ca să-mi permită folosirea maşinii.

Drumurile erau înguste şi şerpuiau printre piscuri şi prin

codri interminabili. Am oprit la Telluride să alimentez și să-mi potolesc nervii zdruncinați. Lukas s-a dat jos ca să se minuneze de aerul rece și rarefiat, de țancurile zimțuite, cu cușme de zăpadă, de cascadele ce se preschimbau în torenți vijelioși. L-am îndemnat să urce iarăși în mașină și ne-am urmat drumul.

Coastele înțesate cu tufe de perie-mare. Râul Gunnison. Liniile de cale ferată, acum abandonate și ruginite. Mi-a revenit totul în amintire când am intrat pe șoseaua din depresiune. Un semn rutier avertiza că accesul era interzis în orașele ce urmau – Cebolla, Sapinero, Iola –, dar n-am stat prea mult să mă întreb de ce. Am examinat toate ieșirile pietruite și am ales-o pe cea, nădăjduiam, corectă. Pe un deal abrupt, apoi serpentine, o bucată printre pini și am ajuns. Luminișul din pădure unde viața mi se intersectase cu o necunoscută și cu băiețelul ei și totul se schimbase pentru noi toți. Am parcat.

— Ce loc e ăsta? a întrebat Lukas sărind din mașină în peticele îndărătnice de zăpadă înnoroită.

Nu am răspuns și el n-a băgat de seamă, grăbit să exploreze.

Luminișul era întocmai cum mi-l aminteam. Trunchiul căzut în soare. Pinul de unde ne boscorodiseră coțofenele sâcâitoare. Bolovanul colțuros pe care lăsasem o piersică înainte să plecăm. M-am imaginat acolo, tânără și speriată, acoperită de bebeluși și de lacrimi. N-aș fi avut cum ști atunci că locul acesta – palma de țărână de pe planetă pe unde se nimerise să trecem chiar în momentul în care Paul își pierduse de tot răbdarea cu bocetele nou-născutului Maxwell și smucise de volan să tragă pe dreapta – are să fie, pentru Lukas și pentru mine, unul mai presus de oricare altul. M-am întrebat cum să-i explic lui asta, când abia dacă pricepusem și eu.

Am făcut picnic pe o porțiune uscată de lângă buștean. Mi s-a părut un omagiu straniu. Tăceam, mă frământam în sinea mea, calculând momentul potrivit pentru a-i spune de ce veniserăm acolo. Lukas nu s-a oprit nici o clipă din vorbit, din râs și din zburdat ca o căprioară scăpată din cușcă, întorcându-se la pătura roșie doar cât să ia câte o îmbucătură și zbughind-o iar.

A făcut primul descoperirea și m-a chemat acolo.

— Mami, ce-i asta? a întrebat stând în vârful picioarelor pe o

limbă de zăpadă umbrită și arătând spre partea de deasupra a bolovanului dințat.

M-am apropiat și am dat cu ochii de un șirag perfect de pietre plate, rotunde.

— Nu știu, am zis.

Și cu adevărat nu aveam habar. Am știut abia după ce a atins Lukas fiecare piatră cu buricul degetului, numărându-le.

— Douăsprezece, a anunțat radios. Ca mine.

Mama din pădure. Mama lui Lukas*, m-am corectat. Se întorsese acolo. O dată sau de douăsprezece ori, nu-mi era limpede, așezând câte o piatră pentru fiecare an în care fiul îi fusese departe. Era singura explicație credibilă.*

Doar că fiul meu era, nu al ei, și nu era departe. Era chiar aici, lângă mine. L-am tras mai aproape, de parcă în jur ar fi mișunat fiare. În ochii mei, maică-sa fusese vreme lungă mai mult o creatură fugară a codrului decât o femeie în carne și oase. M-am holbat la cercul de pietre și m-a izbit în moalele capului, pentru prima oară, ideea că ea l-ar putea vrea înapoi și că, odată ce are să afle asta, o va vrea și el.

Cel dintâi impuls a fost să plec. Și ce dacă drumul era lung, Lukas, fericit și luminișul, pașnic în soarele de sfârșit de mai? Și ce dacă bătusem atâta cale doar ca să-i spun adevărul?

— Nu știu, am zis iar, de data asta mințind. Să nu le deranjezi, atâta tot.

— De ce?

— În caz că e important pentru cineva.

— Pentru cine?

Asta îmi era șansa, dar nu am folosit-o. M-am uitat lung la cercul de pietre, pierzând și bruma de curaj pe care mi-o adunasem. Am privit în ochii negri și curioși ai fiului meu și nu mi-am dat minciuna în vileag.

Am terminat picnicul. Am început să strâng pătura, cu Lukas rugându-mă să mai stăm. M-am întrebat dacă se simțea cumva conectat cu pământul acela ori dacă nu era decât un puști încântat că se joacă în pădure. În mod clar, acolo era vădit ușurat, mai puțin apăsat de povara pe care începuse în ultima vreme să o care. Am zăbovit până ce soarele a coborât de tot și cerul a

început să capete culoarea alburie a amurgului. I-am cuprins umărul cu brațul și l-am călăuzit spre mașină.

Când, fără veste, s-a întors și a alergat înapoi la bolovan, m-am temut că va refuza să vină cu mine.

Dar nu voia decât să adauge o piatră la cerc, a zis.

Am vrut să spun nu, să plecăm fără a lăsa vreo urmă, dar în acea zi mai alesesem o dată lașitatea. Părea o cruzime dublă să le refuz lui Lukas și mamei sale biologice singura ocazie de contact. A căutat de-a fir a păr prin luminiș, cu permisiunea mea, o piatră perfectă.

Ce a ales până la urmă nu aducea defel cu pietrele celelalte. Era o bucată de rocă mare și rotundă. A strâns-o în pumn ca pe o minge de baseball, a dus-o grăbit la bolovan și, cocoțat pe vârfuri, a așezat-o atent în centrul cercului. De lângă mașină, unde eram, lumina slabă a serii s-a amestecat cu amintirea, făcând ca piatra lui Lukas să semene mult cu piersica pe care o pusesem cândva în același loc.

FETE

Jane a fost prima. Jillian, a doua. Interesul lui Max pentru fete a început timpuriu. Cara, Joan, Kelly, Marguerite, două Kim semănând leit. Un papion roșu la primul său bal al bobocilor, apoi, cât ai clipi, femei pe jumătate goale tapetând pereții dormitorului de licean, reviste Playboy ascunse sub pat. *Înalt, cu fața lată și ochi verzi, Max se alegea întotdeauna cu fata.*

Vedeam în băiatul meu multe din Paul. Își complimenta prietenele, era amuzant până ce nu mai avea chef să fie. Atunci afecțiunea i se închidea ermetic, precum o ușă de seif, iar biata fată rămânea în frig, bâjbâind jalnic în încercarea de a-i fi pe plac. Nu o dată l-am văzut pe Lukas intervenind, sugerând un suc, o partidă de dame, un film la cinema, ceva care să-i arunce un colac de salvare fetei abandonate cât Max o făcea pe morocănosul. Și totuși Lukas era ignorat, Max, adorat.

Lisa era o frumusețe înaltă, cu păr castaniu, ochi mari și rotunzi și o pereche de sâni pe măsură. Ea și Max au dat buzna pe ușă într-o după-amiază de primăvară, în anul al doilea de liceu,

gălăgioşi, plini de voie bună. Nu mi-am dat seama dacă erau beţi, luaţi ori doar fericiţi. Max a împroşcat spre mine numele ei, a pretins că au teme de făcut şi a tras-o de mână în lungul holului, spre camera lui. Uşa a fost trântită. The Byrds au început să bubuie.

Stăteam aşa, cugetând la următoarea mea mişcare, când a intrat Lukas. Cu umerii căzuţi şi grav, m-a salutat posac, şi-a lepădat desaga cu cărţi şi şi-a atârnat geaca în cuier. La auzul muzicii a făcut ochii mari. A strâns din dinţi şi a întrebat dacă Max e singur.

— Nu, am oftat, e cu o fată pe nume Lisa.

— Nenorocitul, s-a stropşit Lukas şi-a apucat-o grăbit pe culoar.

O uşă spartă. Un ţipăt de fată. O etajeră răsturnată. Pumni, icnete şi un scrâşnet pe platanul pick-up-ului. Pruncii pe care-i ţinusem în braţe crescuseră monstruos, în vreme ce eu, se părea, intrasem la apă. Am tras de ei şi i-am lovit şi-am ţipat strident, în efortul inutil de a-i despărţi. Lisa a înhăţat o pernă şi, cu ea la piept, a fugit. Sutien negru, ochi negri, fraţi juliţi lăsaţi în urmă.

Băieţii s-au desprins în cele din urmă, osteniţi, gâfâind. Lukas a rămas întins, înlăcrimat. Max s-a ridicat clătinându-se şi a ieşit din casă ca o vijelie. M-am lipit cu spinarea de perete, năucă, măsurând din priviri dimensiunile dezastrului.

— Îmi pare rău, mami, a zis Lukas întinzând mâna spre mine, şi i-am luat-o într-a mea.

Mai încolo, în vreme ce încercam cu Lukas să facem ordine, pe când Paul şi Max umblau cine ştie pe unde, am aflat că Lisa – la fel ca Joan, Kelly, ca una dintre cele două Kim – fusese fata lui Lukas.

— Trebuie să plec de-aici, a spus.

Am ştiut că spre râu se îndreaptă. Acolo avea să facă lucrul pe care izbutise mereu, cumva, să-l săvârşească – de bine, de rău –, adică să-şi ierte fratele în loc să-l piardă.

În noaptea aceea am rămas trează în casa pustie până am auzit uşa de la intrare deschizându-se şi închizându-se iar.

Lukas s-a ivit curând, ca o umbră întunecoasă, lângă patul meu.

— Putem merge la pădure? Să ne întoarcem în locul ăla cu

pietrele puse în cerc? a întrebat.

Mi l-am amintit zâmbind și alergând de la un copac la altul, așezând piatra în formă de piersică fără să aibă habar pentru cine. Mi-am jurat solemn că de data asta îi voi spune adevărul.

— Probabil că-i încă plin de zăpadă, am replicat, dar da, mergem cât de curând putem.

Vorbisem serios în clipa aceea. Dar nu l-am mai dus niciodată înapoi și niciodată n-a mai cerut asta.

ZILE DE NAȘTERE

Batman, Bullwinkle elanul, Săgeata Verde, familia Flintstone. Ani în șir, 31 august a însemnat farfurii de carton cu desene tematice și tort făcut după rețete din revista Good Housekeeping *pentru băieții mei și băieții din vecini. Aniversările însemnau grijă. Adolescenții mei ieșind nopțile, băieții făcând, în trecerea spre maturitate, toți pașii greșiți cu putință. Zilele de naștere însemnau pândit de la geam, printre jaluzele, până târziu în noapte, Lukas ajutându-l pe Max să meargă și Max incapabil să se țină pe picioare.*

Pe 1 decembrie 1969, aniversarea a ajuns să însemne destin. Zilele de naștere făceau diferența între a ucide sau a fi ucis, între fugă și pieire, între familii destrămate și rămase întregi.

Loteria încorporării ne-a adus laolaltă pe tuspatru, prima oară după luni multe. Băieții împliniseră douăzeci de ani în vara aceea. Împărțeau un apartament cu câțiva amici, în cealaltă parte a orașului, și nu prea aveau timp să dea pe acasă. Încercarea fără tragere de inimă a lui Max de a intra la facultate sfârșise până la urmă cu o slujbă de vânzător de anvelope și umilirea lui Paul. Lukas, încă din liceu, și-a început ucenicia ca electrician. N-avea nici unul platfus, daltonism, palpitații cardiace sau alergii. Dacă ziua lor de naștere ieșea la loterie, îi păștea mersul în Vietnam.

Ochii tuturor erau nedezlipiți de televizor. Paul se așezase stoic în fotoliu. Max se întinsese pe canapea și își arunca chipsuri în gură de parcă ar fi urmărit un meci de fotbal duminical. Lukas se înșurubase în podea. Eu mă plimbam de colo-colo.

Pe ecran, politicieni cu ochelari negri, cu lentile groase și

cravate negre subţiri se opreau solemn înaintea unui drapel american şi-şi dădeau cu solemnitate mâna. Capsule albastre de plastic cu petice rulate de hârtie marcate cu date fuseseră puse într-un bol mare şi strălucitor de sticlă. Tineri ferchezuiţi, cu cămăşi albe, călcate – simboluri de ochii lumii ale acordului tinerilor cu războiul celor bătrâni – au început să aleagă şi să deschidă capsulele. 14 septembrie, 24 aprilie, 30 decembrie, 14 februarie. Fiecare dintre zile, simţită de mine ca un pumn în burtă când era citită cu voce tare, a fost însemnată pe o tabelă numerică. Datele calendaristice îi osândeau pe alţi băieţi, nu pe ai mei. Listă a continuat. 18 octombrie, 6 septembrie, 26 octombrie, 7 septembrie.

22 noiembrie, 6 decembrie, 31 august. 31 august, 31 august. Sângele îmi bubuia în timpane. Nu mai auzeam alte numere. 31 august. Ziua în care devenisem mamă. Ziua acelor petreceri din curte, cu băieţei dezlănţuiţi. Ziua care mă rugasem să se afle, chircită ca un limax de hârtie, pe fundul acelui oribil bol de sticlă.

Max a sărit ca ars, chiuind. Paul s-a încruntat, dar n-a zis nimic. Lukas mi-a cercetat chipul cu panică în ochi, iar eu i-am răspuns cu o uitătură neajutorată. Ştiam şi unul, şi celălalt că nu era un băiat făcut pentru război.

Mai târziu, în aceeaşi noapte, m-am aşezat singură pe canapea, sorbind vin roşu, jelindu-mi în avans fiii. Vietnamul însemna o condamnare la moarte, dacă nu a existenţelor, atunci măcar a inocenţei lor. Pe sub faţada de macho, ştiam că Max era la fel de speriat ca Lukas. Mi-am mai turnat un pahar şi m-am tănguit pentru toţi copiii deja morţi, schilodiţi ori nenorociţi, pentru fiece sat vietnamez dat pradă flăcărilor. Şi am plâns pentru mamele lor.

Ameţită bine, am decis ce-mi rămânea de făcut. Fiindcă Lukas nu era, de fapt, născut pe 31 august. Nu-i eram mamă cu adevărat, nici Max nu-i era frate. Lukas nu avea o dată a naşterii înregistrată precis. Aveam să mă duc la biroul de încorporare al armatei, să declar că certificatul lui de naştere e mincinos. Dar ar fi trebuit mai întâi să-i spun lui Lukas că sunt o mincinoasă şi eu.

Am scurs ultimii stropi din sticlă, ştiind că minciuna familiei ieşise, iată, la loterie.

ADEVĂR

N-ar fi trebuit să spun niciodată adevărul.

Cu două săptămâni înainte ca băieții să se prezinte la vizita medicală, Lukas a trecut pe acasă să-și spele rufele. Paul nu era de acord ca băieții să folosească mașina noastră de spălat în locul celor cu monede de la spălătoria din centru, așa că veneau înainte de amiază ca să-l evite. Nu puteam niciodată ști când unul ori celălalt se înființează fără veste în prag, cu geanta de rufe în mână, fiecare atrăgând în felul lui privirile, de acum bărbați și nu băieți. Lukas avea umeri largi, puternici, antebrațe vânoase și piele netedă, arămie. Surâsul lui făcea să-mi crească inima. În acea zi ultimă în care fiul meu avea să mai fie al meu, purta un tricou alb cu jeanși. Tocmai își scurtase părul negru, deși pletele ajunseseră pe atunci la modă. Era frumos.

Scosesem din dosarele lui Paul certificatele de naștere ale băieților, în așteptarea zilei când aveau să se prezinte la încorporare. În afară de nume, certificatul de naștere al lui Lukas era identic cu al lui Max – aceeași oră, dată, amprente de picioruș imprimate gros cu cerneală. Mi-am amintit când scosese Paul documentul măsluit din servieta de piele, la puțină vreme după ce aduseserăm acasă pruncii, poruncindu-mi să îl pun la păstrare, fără alte întrebări. Trecuse mereu drept valabil de atunci și știam că va fi și acum la fel.

Când Lukas a cerut în acea zi certificatul, i l-am întins fără un cuvânt. L-a împăturit degajat și l-a strecurat în buzunarul de la spate. Gura mi se făcuse uscată ca oasele vechi.

L-am rugat să mă ajute prin curte, cât lucra mașina. Mi-a făcut pe plac în stilul său blând, m-a urmat în spate și a acceptat grebla. Am muncit unul lângă altul, râcâind frunzele moarte, fără să vorbim despre război, ci despre dulceața soarelui primăvăratic și întoarcerea păsărilor cântătoare.

Cu tril de păsări am început și la fel am și sfârșit.

Am lăsat brusc grebla să cadă și i-am mărturisit totul. Cum aleseserăm la întâmplare locul opririi în luminiș. Picnicul, sugarul sfrijit de pe bancheta din spate a mașinii, decizia de a-l

crește ca pe copilul nostru, lungul drum spre casă. Uluitoarea coincidență care legase totul, binecuvântarea improbabilei noastre alăturări, inima mea deschisă ca să-l cuprindă. Ne-am așezat amândoi pe banca din curte, sub plopul bătrân, și i-am luat mâinile într-ale mele. I-am spus că îl iubesc. I-am spus că e al meu. Însă cu fiecare cuvânt al confesiunii mele, chipul i se făcea tot mai confuz și mai chinuit, până ce tânărul voios care pășise pe ușă a fost înlocuit cu o versiune de ceară topită. A ascultat cu încordare, fără să pună întrebări.

— Treizeci și unu august nu e ziua nașterii tale, Lukas, am spus, oferindu-i asta, după ce îl năucisem sub lovituri, drept jalnic premiu de consolare.

M-a privit tulbure.

— Nu trebuie să te duci în Vietnam, am explicat. Treizeci și unu august nu e ziua ta de naștere.

Și-a tras mâinile dintr-ale mele și a cugetat înainte de a răspunde:

— Atunci când e?

— Nu știu.

— Dar uite...

A scos din buzunar certificatul de naștere, l-a despăturit, l-a netezit pe coapsă.

— E-un fals, am zis rușinată în timp ce ne holbam amândoi la hârtie.

Avea nevoie să-i întâmpin tăcerea perplexă cu explicații – când se născuse, de unde era, de ce îngăduisem o asemenea mascaradă și cum anume plănuiam să desfac cele făcute ca să-l scap de război – dar mi-am dat atunci seama că nu am nici măcar unul dintre răspunsurile pe care i le datoram.

Ca într-o tragedie perfect orchestrată, ușa de plasă din spate a scrâșnit deschizându-se, iarăși s-a închis cu un plesnet și uite-l pe Paul, întors pe neașteptate acasă de la facultate ca să ia un prânz timpuriu. Lukas a sărit în picioare, îndesându-și hârtia la loc în blugi.

Ochii mei i-au întâlnit pe ai fiului și, mută, l-am rugat să nu-i spună tatălui său ce îi dezvăluisem. Când am primit doar o uitătură pustie ca răspuns, am șoptit:

— Te rog, Lukas.

Însă totul fusese prea de tot pentru dragul meu băiat. Paul a început să se ia de el, cum făcea Paul întotdeauna – acuzându-l că-și spală țoalele și mănâncă gratis la masa noastră, că-și distrage mama de la treabă –, și Lukas a explodat. Cele două decenii de tiranie a lui Paul adunate în el s-au declanșat ca un tun. L-a contrat cum nu-l mai văzusem, răspunzând la fiecare insultă cu insultă, până ce a declarat, în auzul lumii întregi, adevărul până atunci de nerostit: Paul nu era de fapt tatăl lui, și asta îl bucura al naibii de tare.

— Bun așa, a replicat aud Paul, cu un rânjet răutăcios începând să se răsfire pe unde ar fi trebuit să apară uluirea. O povară în minus pentru mine, așadar.

Ca un căprior ce devine conștient deodată că are un vânător pe urme, Lukas s-a oprit o clipă într-o tăcere împietrită, apoi a luat-o la fugă. La marginea curții s-a oprit, a întors capul spre mine, cu sângele în obraji și ochii înlăcrimați, și-a țipat:

— Și cu Max cum e?

— Max nu știe, am răspuns nepricepându-i întrebarea.

— Nu, m-a întrerupt, acum plângând. Cum o să-l scapi pe Max?

Despre Vietnam vorbea. Întreba cum de îmi puteam salva un fiu și nu pe celălalt.

— Nu-l pot scăpa pe Max, Lukas, am îngăimat cu vocea tăiată.

Cuvintele au stăruit în aer între noi o clipă groaznică; apoi a sărit peste gard cu ușurință și grație și dus a fost.

Am căzut în genunchi pe iarba primăvăratică, în vreme ce Paul se făcea nevăzut înăuntru.

Mi-am spus că fiul meu se dusese, ce mare lucru, până la râu. Însă în aceeași seară Max a sunat să anunțe că lucrurile lui Lukas lipseau din apartamentul lor. Lama adevărului înjunghiase atâta în acea zi, încât am mințit și i-am spus că nu-l văzusem. I-am mutat în uscător rufele abandonate și mai târziu am plâns împăturindu-i-le bucată cu bucată, atentă să netezesc orice cută, așa încât hainele să fie perfecte când avea să se întoarcă după ele.

O săptămână mai târziu am primit o carte poștală înfățișând o adunătură de zgârie-nori în fața unor piscuri cu creștete înzăpezite. Mâna mi-a tremurat când am întors cartea poștală pe

verso. Cu scrisul precis și familiar al fiului meu, erau trecute data – 18 martie 1970 – și verdictul: „Încorporat în Denver. Nu mai e povara ta. Zi-i lui Max că îmi pare rău. Mulțumesc pentru tot, Lukas”.

AȘTEPTARE

Am tot așteptat întrebările lui Max. Însă n-a părut mai preocupat de brusca înrolare a lui Lukas decât de propria sa vizită medicală și recrutare.

— Două zile, mămica, s-a lăudat înfruptându-se dintr-o bucată de plăcintă cu mere făcută de mine.

Își lăsase părul lung și i-ar fi prins bine să se spele pe cap. Ochii îi erau injectați și visători.

— Una-două ajung în țară cu restul afurisiților și-o să dau iama-n comuniști cu Lukas. Tare de tot o să fie.

Războiul era pentru el ca benzile desenate, își imagina junglele din sud-estul Asiei ca pe un teren de joacă oarecare.

— Pardon, a chicotit văzându-mi privirea încurcată. Nu mai am răbdare, oameni buni.

Am stat lângă telefon în dimineața în care s-a prezentat la centru. Mi l-am închipuit așezat la rând cu alți tineri dornici, așteptând ca zilele lor de naștere să fie strigate, așteptându-și vizita medicală și tunsoarea periuță, uniformele verzi și, pe deasupra, plăcuțele de identificare noi, lucitoare, pe lanțuri argintii. Urma să mă sune când termina. Am citit reviste și am așteptat. Am făcut salată de ton cu pâine prăjită pentru prânz și iarăși am așteptat. Am pus receptorul lângă o fereastră deschisă, mi-am ocupat mâinile cu îndreptarea tufelor de trandafiri și mi-am spus că uitase, pur și simplu, să dea telefon. Când s-a întors Paul de la lucru, am gătit cina și i-am pus farfuria dinainte. I-am spus că nu primisem nici o veste de la Max toată ziua.

— Doar nu-i un țânc, să dea raport mămichii, m-a luat în râs Paul.

— Ai dreptate, am zis, așa cum învățasem.

Însă ceva nu era în regulă și o știam. Nu-mi rămânea decât să aștept, să văd ce anume.

RĂZBOI

M-am luptat cu grijile cât a fost noaptea de lungă. În zori, am suit în autobuz, întâmpinată de șiruri de uitături în gol, și m-am apropiat de un loc liber, lângă un băiat îmbrăcat în uniformă militară completă. S-a uitat fix în faţă, de parcă nu m-ar fi văzut, însă și-a mutat raniţa de pânză verde în spatele ghetelor negre, oferindu-mi spaţiu să mă așez. I-am zis mulțumesc, dar n-am primit răspuns.

Băiatul mirosea a război. M-a înconjurat izul complicat de transpiraţie, ţigări, alcool și altundeva.

— Spre casă? am întrebat.

— Poate, a răspuns molatic, cu privirea încă fixată în faţă.

Am coborât la staţia din Twelfth Street. M-am îndreptat spre apartamentul lui Max întrebându-mă dacă Lukas, care mirosise întotdeauna așa de curat, a deodorant și apă de gură, duhnea acum și el a război.

Am văzut, încă înainte să urc casa de metal a scării, ușa deschisă a apartamentului lui Max și am auzit, din boxele lui, ţipătul chitarelor. Nu mi-a răspuns la bătaia în ușă, așa că am intrat. Apartamentul era înţesat cu rămășiţe – cutii de pizza, doze de bere, haine făcute ghemotoc, vase care prinseseră crustă –, iar în mijlocul tuturor zăcea Max, la bustul gol, alături de o fată slăbănoagă, cu blugi tăiaţi și sutien galben, nemișcaţi amândoi pe sofa. Am zis tare: „Bună". Nu s-au clintit. Am văzut, pășind mai aproape, sticla de whisky și pipa de fumat iarbă lepădate pe mochetă. M-am aplecat asupra lor și am observat cu ușurare ridicarea și coborârea piepturilor, ca în vremea când copilașii mei dormeau liniștiţi, ghemuiţi unul într-altul într-un singur leagăn.

Chiar și inconștient cum era, chiar și purtând o fată beată pe el ca pe o pătură a deznădejdii, vedeam pe chipul adormit al lui Max micuţul de altă dată. Voiam să-l dezbar de tot și toate – de fată, de droguri, de harababură și de război – și să-l strâng tare în braţe. Însă n-am făcut decât să-i netezesc ușor șuviţa lungă de păr de pe frunte.

Am scotocit prin resturile de pe masa din bucătărie, căutând un pix și-o bucată de hârtie ca să las un bilet. Sub o farfurie unsuroasă de carton am descoperit dosarul de recrutare al lui Max. Un RESPINS era ștampilat cu litere stacojii în susul foii.

Am citit toate paginile, căutând eroarea. Totul părea în regulă până la secțiunea marcată „Examinare Fizică". Pagina înșiruia cerințe militare, cu câte o căsuță neagră, goală în dreptul fiecăreia și o concluzie groasă și roșie pe rândul final: „IV-F; candidatul nu este apt pentru serviciul militar". O însemnare abia lizibilă, făcută de un doctor, apărea mâzgălită dedesubt: „Braț drept dislocat. Inapt".

Am răcnit numele lui Max și m-am năpustit spre canapea cu documentul ridicat deasupra capului. A ridicat alene privirea, s-a uitat la mine cu ochi mijiți, injectați, deloc mirat să mă vadă.

— Ce s-a întâmplat ieri la centrul de recrutare? am ridicat vocea ca să acopăr muzica.

— Niște nenorociți, a bâiguit.

Fata s-a foit un pic și s-a împins cu nasul în gâtul lui.

— Nu s-a întâmplat nimic, a murmurat Max, închizând iarăși ochii.

— Ceva s-o fi întâmplat. Ce a zis doctorul?

— Să i-o trag, a rostit în vreme ce fata, toropită, a început să-și miște șerpuitor corpul peste el.

A gângurit ceva despre cum ar vrea să i-o tragă ei în loc și s-au apucat să se giugiulească, numai mâini, guri și șolduri.

Am lăsat pe masă hârtiile și am ieșit din apartament. Soarele dogorea prea tare pentru aprilie. Muzica revărsată din apartament era prea gălăgioasă. Fiul meu, prea confuz. Max n-avea, prin urmare, să i se alăture în Vietnam lui Lukas. Spre uimirea mea, scutirea asta neașteptată nu m-a liniștit. Mai mult mă temeam ca Max să nu cadă în luptele din războiul lui personal.

ȘTIRI

Masa la cinci treizeci, știrile de ora șase la televizor. În multe seri Paul nu ajungea acasă, dar când venea, rutina îi era la fel de

previzibilă ca amurgul.

Spălam vasele, în loc să mă uit la buletinul de știri. Filmările nocturne cu rafale de gloanțe și fețele trase ale acelor fii de sacrificiu îmi făceau rău. Nu voiam decât să aflu dacă Lukas e teafăr și când ajunge acasă, iar veștile astea nu mai veneau.

Și totuși, în aprilie m-am trezit lipită de televizor ca toată lumea, urmărind parcursul dramatic al misiunii Apollo 13. Nu-mi scăpa ironia că țara întreagă își ținea răsuflarea pentru doar trei bărbați, în vreme ce zilnic mureau cu zecile într-un război pe care nu-l înțelegea nimeni. Însă aceste opt zile lungi, până ce echipajul Apollo s-a întors acasă, am fost captivată și-apoi nu am mai putut scăpa de nărav. Am privit trupele trimise în Vietnam. Am privit cum infanteria americană năvălește în Cambodgia și, cinci zile după aceea, am rămas stană de piatră în fața imaginilor cu copiii morți ai unor mame zăcând cu fețele în jos pe gazonul verde de la Kent State. Reportaje unul după altul, fiecare tragedie eclipsată de următoarea la rând, lumea căreia îmi dădusem fiii, mai dementă și mai buimăcitoare decât mă temusem. Nu izbuteam să-mi feresc privirea.

Max venea sporadic acasă. Când îl călca pe nervi ceva la magazinul de anvelope unde lucra ori de la știri, apărea cu ochi injectați la ușa mea. Îi făceam de mâncare și-i ascultam răbufnirile despre comuniști, dava, narco-gabori și bătăuși plătiți, pricepând doar că furia i se întinde ca o plasă vastă și zdrențuită. Arareori aducea vorba de Lukas, dar știam că amândoi tânjeam după el, ne doream să se întoarcă acasă și să pună ceva noimă în talmeș-balmeș.

Ultima oară când l-am văzut pe Max se vâra într-o dubă plină de hipioți în blugi și haine cu franjuri, urmând s-o apuce spre un festival de muzică, la trei mii de kilometri distanță, pe Stadionul Shea. Trecuse pe la mine doar să împrumute o ladă frigorifică, dar sunt recunoscătoare pe vecie că a făcut-o.

— Festivalul pentru Pace, oameni buni. Cu vulpița de colo, a zis radios arătând spre șoferița măruntică și fără sutien care purta o coroniță veștejită de margarete peste coafura afro.

Fata a zâmbit și a ridicat degetele în semnul păcii, iar Max a hohotit cu râsul lui minunat, din gâtlej.

Ştiam că Max nu are habar dacă îi place războiul ori pacea, fata asta ori alta.

— Joplin. Creedence. Steppenwolf. Ca la drăcia de Woodstock, a zis Max şi a desfăcut larg braţele, cerând o îmbrăţişare de rămas-bun.

M-am lăsat la pieptul lui. Duhnea a gin şi sudoare, dar tot i-am inhalat mirosul.

— Distracţie plăcută, i-am îngânat în umăr. Îmi venea să-i spun că nu e decât un băiat dintr-un târguşor din Colorado, că New York-ul, metropola, l-ar putea mânca de viu. În schimb, i-am spus: „Te iubesc".

M-a strâns mai tare, şoptind: „La fel şi-aici".

Duba cu puştii ăştia frumoşi şi bezmetici a luat viteză pe şosea, cu Hendrix reverberând strident pe geamurile deschise. Au dat colţul şi duşi au fost.

M-am întors în casă şi am dat drumul, cu un gest automat, la televizor. Paul nu a apărut la cină, aşa că m-am uitat la concursuri televizate ridicole, aşteptând ştirile.

CUVINTE

Când bătăi puternice în uşa de la intrare te fac să tresari din somn; când vezi contururile neclare a doi bărbaţi în uniformă aşteptând ţepeni dincolo de geam; când inima ţi-a căzut deja în stomac ca o ghiulea şi totuşi trebuie să înaintezi, să deschizi uşa şi să le afli veştile – nu sunt cuvinte.

Când mâinile tremurânde izbutesc să apese clanţa şi cele două siluete nu sunt militari, ci agenţi de poliţie, când uşurarea se ia la trântă cu iscarea unei frici noi – nu sunt cuvinte. Când ţi se spune că fiul tău, frumosul tău copilaş, a fost găsit într-o dubă in Queens, sufocat cu propria-i vomă, cu un ac alături – nu ai oxigen, darămite cuvinte.

Aşa că bâigui nimicuri politicoase printre suspine înainte să închizi uşa, rosteşti iar şi iar numele fiului, de parcă vorbele l-ar putea invoca pe cel pierit. Te holbezi la braţele tale, uluită că eşti încă de carne, când, din câte ştii şi vrei, vorbele poliţiştilor ar fi trebuit să te transforme în cenuşă. Aluneci ca o stafie înapoi în

dormitor și-ți descoperi soțul dormind în timpul coșmarului tău. Știi că trebuie să-i spui, dar nu sunt cuvinte. Te prăbușești în schimb pe podea și bocești, gutural, maniacal, fiindcă de fapt doar asta a mai rămas de spus.

Înmormântarea lui Max a fost ieri. N-am putut vorbi. Aveam cuvintele pregătite, încercarea mea total inadecvată de a-mi lua adio. Însă când oamenii s-au adunat în biserica rece de piatră și i-am văzut înșiruindu-se către băncile lor pe amicii din copilărie ai lui Max, așa de adulți acum, așa de vii, m-am făcut rigidă ca un stâlp, prostită de mâhnire, furie și oboseală. Paul mi-a stat alături la fel de rigid și de amuțit. Aveam nevoie de Lukas.

Aveam nevoie ca Lukas să-și onoreze fratele rostind cuvinte afectuoase și pline de respect. Aveam nevoie să-mi spună „mami”, să mă ajute să simt pământul sub tălpi. Îmi trebuia zâmbetul lui, să lumineze încăperea întunecoasă. Aveam nevoie să mă strângă în brațe și să-i aducă sângelui meu aminte să curgă.

Ca o vedenie, Lukas și-a făcut apariția, a străbătut culoarul central, arătos de-ți lua ochii în uniforma de paradă. Trecuseră aproape șase luni de când mărturisirea mea îi provocase fuga. Trimisesem vorbă despre moartea lui Max la comandamentul militar al statului, rușinată să spun că nu știu unde îmi e încartiruit fiul, având doar un teanc de scrisori însemnate cu „Returnat la expeditor”. Ce șocant, atunci, să-l văd pășind spre mine printre băncile din biserică, al meu și totuși nu chiar, cu mâinile pe lângă corp, strângând tare din pumni.

Lukas nu s-a oprit în dreptul nostru, în drumul lui spre altar, însă mi-a oferit în treacăt o uitătură iute și întristată. Nu era întoarcerea acasă la care nădăjduiam, dar m-am agățat cu disperare de ea.

După câteva cuvinte de început și o rugăciune rostită de reverend, Lukas a vorbit cu elocvență ca reprezentant al familiei. Cumva, a găsit vorbele perfecte pentru a omagia părțile cele mai bune ale fratelui său, lăsând restul deoparte. A spus că Max fusese deștept, curajos, năstrușnic și cealaltă jumătate a lui de-o viață; a povestit pozne de-ale lor, iscând râsete potolite în mulțime. Am tras în piept, lung și repetat, aerul stătut al bisericii,

ca să nu mă fac cioburi. Paul se foia pe bancă. I-am întins mâna și, pentru prima dată de ani întregi, mi-a luat-o într-a lui.

ZBOR

În timp ce ultimii participanți înveșmântați în negru își scoteau din parcare mașinile, m-am așezat pe o bancă de lemn și am privit joaca în bătaia vântului a unui sturz albastru. Slujba religioasă rămânea în urmă deja, o pâclă de rugăciuni și imnuri, de mâini tremurând, de îmbrățișări stinghere și sincere condoleanțe. M-am întrebat dacă vreunul va mai vorbi de Max vreodată ori dacă înmormântările nu sunt decât portaluri spre ștergerea deplină din amintire.

Mi-am pironit ochii asupra păsării, așteptând ca Lukas să iasă pe arcada boltită a porții bisericii. Când a făcut-o, i s-a alăturat un camarad în uniformă verde, identică. Atâta săreau în ochii tuturor, că mândria, preț de o clipă, mi-a străbătut prin mâhnire. Lukas a pășit lent spre mine, celălalt s-a abătut către bordură și și-a aprins o țigară.

— Inga.

Apelativul m-a durut, însă renunțasem, până la urmă, la dreptul de a fi numită mama lui.

Am bătut cu palma în lemnul băncii, îndemnându-l, și s-a așezat lăsând spațiu larg între noi.

— Îmi pare rău pentru Max, a zis pe un ton egal.

— Și mie îmi pare rău pentru Max, am izbutit să îngaim. Îmi pare rău pentru tot.

Am privit amândoi, în tăcerea lungă și chinuitoare, plonjeurile și înălțările sturzului, apoi, în cele din urmă, săgetarea în norii suri, neclintiți. Aveam amândoi prea multe de zis ca să încercăm să rostim ceva, orice.

— Eu... a încercat până la urmă Lukas, ar fi trebuit... Poate el...

Și-a dres glasul ca și cum s-ar fi înecat cu un dumicat tare de tristețe, apoi a tăcut.

— Nu, dragule. M-am întors spre el, iar Lukas a acceptat, milos, mâna mea întinsă. N-ai fi avut cum să-l ajuți pe Max. Nu și de data asta.

— Puteam să-ncerc, a zis răgușit, holbându-se la beton.

N-a spus-o, dar se gândea, știu, că aș fi putut încerca mai mult și eu.

— Nu și de data asta, am repetat prostește.

Puzderie de narațiuni mi-au înmugurit în minte, multele căi posibile pe care ar fi putut să se îndrepte viețile copiilor mei dacă nu aș fi spus adevărul. Poate că Lukas avusese dreptate. Poate că ar fi reușit să-și salveze fratele. Însă uneori să spui că-ți pare rău e la fel de absurd ca speranța că o stea singuratică are cum explica universul. Am șoptit, în schimb:

— Te rog, vino acasă.

Ar fi trebuit să știu că e prea de tot. Mi-a lăsat mâna și să ridicat.

— Nu pot, a zis și-a aruncat o privire spre camaradul care-l aștepta. Nu mai am de-a face cu locul ăla.

— Nici cu luptatul în război nu ai de-a face, Lukas, l-am contrat cu vorbe adevărate, însă nepotrivite.

— Ai dreptate, a zis uitându-se în cele din urmă la mine, cu ochii săi negri și frumoși umeziți de durere, tăioși și acuzatori, dar e mai bine decât nimic. Mai bine decât să nu ai nimic, nicăieri.

Paul și pastorul au ieșit din biserică și s-au oprit să converseze. Lukas a întors spre Paul o privire neliniștită, apoi spre amicul lui, care, pricepând dintr-o ochire, a chiuit:

— Gata, șefu'?

— Trebuie să plec... mami.

S-a aplecat și m-a pupat ușor pe obraz. Mi-am lipit palma de fața lui moale, dorindu-mi să-l țin pe vecie la pieptul meu, însă știind că trebuie să-l las să se desprindă.

O femeie, uneori, se rupe în două. Uneori o femeie e un sine public care stă rigid pe o bancă, plină de demnitate cuviincioasă și de acceptare în vreme ce un om pe care îl iubește nespus se îndepărtează, dar simultan sinele ei intim urlă asurzitor, urmărește și apucă și înhață și imploră ca dragostea aceea să rămână.

— Lukas! a țipat femeia disperată, iar el s-a întors, ajuns la bordură. Mulțumesc pentru că ai venit, a rostit femeia cuviincioasă.

Am apucat măcar să-i văd surâsul perfect pentru o ultimă oară, înainte să se strecoare în automobilul prietenului și să-și ia zborul.

MAMĂ

Noaptea trecută am băut vin în salonul neluminat până ce am căzut în adormire. M-am trezit după nici un ceas pe sofa, cu dureri în mușchi, dezorientată. Visasem că după înmormântare evadez în văzduh cu sturzul albastru și, încă buimacă de toropeală, simțeam încă ușurătatea zborului. Am fost, în acel moment prețios de dinainte ca zdrobitoarea realitate să-mi facă visul praf și pulbere, liberă. Apoi, crâmpei după crâmpei, mi-am amintit: Max, dus. Lukas, dus.

Atunci am hotărât să pun, cumva, toate astea pe hârtie. M-am ridicat, m-am dus la masa de scris, de unde am luat un pix și foile astea. Am aprins lumina la bucătărie și m-am așezat la masă, cu vorbele descolăcindu-se atât de febril, că pixul abia dacă le putea ține hangul

Abia acum – când soarele se ridică și am acoperit deja atâtea pagini – îmi dau seama: nu am scris pentru mine. Am scris totul pentru tine, Mamă din Pădure. Nu știu cum să te găsesc, dar sunt de mult sigură că tu ești arhitecta cercului de pietre pe care l-am descoperit cu Lukas când avea doisprezece ani. De-aș fi avut curajul să-i zic adevărul în acea zi lui Lukas, de ți-am fi lăsat un bilet în locul pietrei în formă de piersică, Lukas ar fi învățat de mult de unde se trage și, prin asta, am fi avut amândouă parte de fiul nostru. În egoismul meu, nu mi-am imaginat că l-aș putea pierde oricum, că, într-o zi, amândoi băieții mei nu vor mai fi.

Am de gând să pun asta pe stânca unde ți-am lăsat cândva o piersică și să mă rog să o găsești.

Îți depăn povestea mea fiindcă cea a lui Lukas nu-mi aparține. O viață întreagă i-am spus că e ceva și apoi i-am frânt inima admițând în fața lui că e altceva. Băiatul meu scump crede că e nimic, de nicăieri. Doar tu ai răspunsurile care îi trebuie.

Ajută-ne, te rog.

PARTEA A CINCEA
1970 – 1971

DOUĂZECI ŞI DOI

Am pus foile Ingăi Tate pe pământul uscat de lângă buştean şi am aşezat peste teanc o lespede, să-l apăr de bătaia vântului. M-am ridicat. Îmi simţeam mintea prea plină ca să pot gândi clar, inima, prea umflată şi rănită. Trebuia s-o iau din loc. Am ridicat ochii să-mi caut îmbărbătare pe cerul albastru, încadrat de coroanele copacilor, şi am păşit în pădure.

Povestea Ingăi Tate era prea mult – prea surprinzătoare, prea tristă. Însă era, în acelaşi timp, prea puţin.

Dezvăluise atâtea, dar nu izbutise să îmi spună unde mi-e fiul. Femeia asta îmi implora ajutorul, şi n-aveam habar cum să-i răspund.

Am simţit că mă copleşeşte, fără veste, diferenţa dintre tânjirea după fiul meu şi concreteţea existenţei lui. Nu mai era o abstracţiune sau o dorinţă, ci un tânăr trist pe nume Lukas, care nu ştia de unde se trage, războindu-se cu inamici pe care n-avea cum să-i priceapă. Şi Inga nu era o amintire ceţoasă ori vreun soi de mântuitoare, ci o femeie îndoliată, convinsă că un lucru pierdut poate fi regăsit în mine.

Am umblat prin pădure, chibzuind la ce aflasem. Întoarsă în luminiş, mi i-am imaginat acolo: Lukas, la doisprezece ani, păşind prin peticele înzăpezite, descoperind cercul şi aşezând acolo piatra în formă de piersică; Inga, câţiva ani după aceea, întorcându-se singură după înmormântarea fiului şi lăsându-şi cuvintele sub o piatră, cu firava nădejde că le voi citi.

Iarăşi lângă bolovanul colţuros, mi-am pus palmele tremurătoare peste cerc, sperând că anii de dor îmbibaţi în fiece piatră aşezată cu grijă mă vor călăuzi în ceea ce aveam de făcut mai departe.

DOUĂZECI ŞI TREI

Trei zile mai târziu, cum tăiam în grădină nişte flori de ineaţă, Zelda a oprit pe alee cu Buickul ei alb şi a făcut din mână pe geamul deschis. Am aranjat tulpinile într-o sticlă de lapte şi, cât a parcat ea, am umplut-o din butoiul cu apă de ploaie. Am pus florile pe masa din patio, între două pahare de limonadă cu gheaţă. Umbrele plopilor tremurători şi mireasma plantelor de cătuşnică ce creşteau pe marginea curţii pardosite cu cărămidă înmuiau aerul dogoritor de august, însă eu asudam de nelinişte.

— Ce-i cu astea? a întrebat apropiindu-se şi deschizând braţele pentru îmbrăţişare.

— Doar limonadă? am minţit, cuprinzând-o.

Fremătam ca un iepure sălbatic şi îşi dădea seama.

S-a aşezat şi a sorbit din limonadă, studiindu-mă peste buza paharului.

Am înghiţit în sec şi am privit-o drept în ochi.

— Păi... s-a cam făcut vremea să-ţi spun o poveste, am izbutit să rostesc.

Decisesem că, dacă Inga Tate se încumetase să-mi destăinuie păţaniile ei şi să-mi ceară ajutorul, aveam să fiu în stare şi eu să fac la fel.

Zelda m-a privit cu uşurare.

— O poveste.

— Da, am zis făcându-mi de lucru cu florile.

— Bun aşa, a încuviinţat într-un fel care îmi confirma că ştiuse de la bun început că am secrete. Te rog, spune-mi.

Am tras o gură bună de aer. Stătea acolo aşteptând, în timp ce eu simţeam că s-ar putea să-mi ies din piele. M-am ridicat în picioare.

— N-ai vrea să ne plimbăm? i-am propus.

Ne-am uitat amândouă spre încălţările Zeldei, care îndeobşte puteau fi orice între pantofi cu toc şi ghete până la genunchi. Sandalele fără toc, cu barete, asortate cu rochia galbenă de vară, păreau bune pentru plimbat.

— Sigur, a răspuns ridicându-se de la masă şi ea.

Am pătruns silenţioase în lumina fierbinte, ocolind marginea livezii pe cărarea pietruită ce şerpuia către hotarul din spate al terenului meu. Voiam să încep, însă nu mă puteam urni. Am aşteptat ca Zelda să umple tăcerea cu flecăreală despre vreo chestie pe care o citise la rubrica de

ştiri, dar n-a scos o vorbă. Trecând de tulpinile înalte de floarea-soarelui care se înşirau pe lângă gardul din dos, am deschis poarta. Am traversat puntea de lemn peste smârc şi am luat-o pe o potecă umbroasă, paralelă cu şanţul care abătea apa râului către fermele învecinate. Mi-am dorit ca povestea mea să curgă la fel de uşor.

— Aşadar... am suspinat într-un târziu, simţind cum marginile universului ştiut de mine încep să se deşire. Ar fi trebuit să-ţi spun de mult toate astea. Iartă-mă că n-am făcut-o.

— Să te iert! a scuturat din cap Zelda. Nu fi prostuţă. Nu faci decât să te învârţi în jurul cozii, V.

— Aşa fac? m-a umflat râsul. Cum zicea tata: „Nu mai trage de timp, Torie, şi dă-i bătaie".

— Torie? a întrebat surprinsă.

— A, toată lumea îmi spunea Torie în tinereţe.

— N-am ştiut. Dar îmi amintesc data aia când te-am întrebat dacă-ţi pot spune Vicky şi, fără să clipeşti, te-ai răţoit: „Sub nici o formă".

Am râs amândouă şi a fost plăcut.

— M-am bucurat că aşa simţeai, a adăugat Zelda. Tu nu eşti o Vicky. Sau o Torie. Când ai schimbat pe Victoria?

Un cor de mierle cu aripi roşii m-a încurajat din păpurişul de pe marginea canalului.

— Asta e parte din ce vreau să-ţi povestesc. M-am oprit, căutând un început, apoi am zis simplu: A fost un băiat.

— Aa, ştiam eu, a dat să mă tachineze, însă purtarea mea îi semnala că nu era un băiat oarecare, pe seama căruia să glumească.

— Un băiat, da, am oftat. O să fii singura căreia i-am povestit despre el vreodată. Şi despre tot ce-a urmat. Dar vreau s-o iau de la început. Sper că poţi să asculţi doar.

— Cum nu.

— Îl chema Wilson Moon, am zis.

Wilson Moon. Numele nu mi se mai desprinsese de pe buze de mai bine de două decenii. Simpla lui rostire mi-a amintit că năvala focoasă a primei iubiri încă îmi stăruia în vene.

Am umblat, până aproape să-mi isprăvesc povestea, vreun kilometru şi jumătate pe malul canalului de irigaţie şi înapoi, am spălat şi tăiat un

coş plin cu legume pe care le culesesem din grădina de zarzavaturi dimineaţă şi am început să fac o oală de supă. Retrăirea întregii istorii, cu amănuntele ei, s-a dovedit mult mai grea, mai ostenitoare şi, în multe feluri, mai plăcută decât anticipasem.

Zelda m-a ascultat cu luare-aminte. Pe chip i se citea neîncrederea că fata din poveste – această Torie – eram de fapt eu şi că întreaga istorisire sălăşluise în mine, ca un jurnal închis cu cheiţă, anii ăştia mulţi. Şi-a dus de câteva ori mâna la inimă ori la burtă şi, când mi-au dat lacrimile, m-a cuprins în braţe. Pierduse şi ea multe în viaţă, cum pierduseră nenumărate femei înaintea noastră. Ştia că încă simt totul în trup, cum simţea şi ea.

Într-un târziu, amestecând în supă, buimacă şi eu de câte dezvăluisem, am zis:

— Gata, am lungit-o destul. Spune-mi ce crezi.

În minte, anticipându-i răspunsul, mi se învârtejeau imaginile oribile pe care pe invocasem – corpul lui Wil, însângerat, azvârlit peste margine în prăpastia canionului; eu, murdară şi sfrijită, dezorientată de chinul sălbăticiei, lăsându-mi pruncul pe bancheta maşinii unor străini şi depărtându-mă cu mers împiedicat.

— Ai făcut ce-a fost nevoie, a zis, cu sinceritatea deplină a unui dar bine ales.

Era cel mai binevoitor răspuns pe care mi l-ar fi putut da.

— N-am mai fost în stare să vorbesc despre toate astea, am murmurat.

— De asta ai ţinut secret totul, dintr-un soi de ruşine?

— Cam aşa, am mărturisit cu jumătate de glas.

Zelda s-a întins spre mine şi ne-am îmbrăţişat.

Mi-a spus toate cuvintele alinătoare pe care aveam nevoie să le aud. Însă eram atât de învăţată să ascund tot ce ţinea de Wil şi de fiul meu, atât de temeinic obişnuită să-mi spun tristeţile doar luminişului, râului şi livezii, încât unei părţi din mine i-a venit să se tragă din braţele ei, s-o ia la fugă pe poartă şi prin smârc, să nu se mai oprească din goană.

Când s-a desprins, a lăsat o palmă pe braţul meu şi a întrebat:

— Şi cu Seth cum rămâne? L-au prins vreodată? L-au pus sub acuzare?

Ultima oară când îl văzusem pe Seth avusesem o puşcă îndreptată către spinarea lui şi-l văzusem plecând agale, cu capul în piept, din casa unde fuseserăm cândva o familie. Dacă încercase să ocupe ferma şi fusese inundat, dacă se omorâse cu băutura sau ajunsese la închisoare

ori în paradis, nu ţineam deloc să aflu. Cu cincisprezece ani în urmă, când adusesem la noua fermă camioneta tatii, viaţa mi se rupsese în două: ce fusese la Iola şi existenţa de după aceea. Seth făcea parte din perioada de dinainte. Pur şi simplu nu mai exista pentru mine. Mi-era silă să şi vorbesc despre el, dar m-am străduit să răspund.

— Chestia e că în vremea aia niciun juriu nu i-ar fi condamnat pe Davis ori pe Seth pentru uciderea lui Wil, mai ales după ce i-au scos vorbe că ar fi hoţ.

Am simţit numele lui Seth, rostindu-l, la fel de acru pe cât de dulce îl simţeam pe al lui Wil. Numele lui Davis mi s-a părut otravă curată.

— Lyle, şeriful... el era om bun, am izbutit să continui. Ştia că trebuie să se facă dreptate, chiar dacă foarte puţini erau de părere că moartea lui Wil chiar... înseamnă ceva. Dar nu a anchetat cazul. Pe atunci nu existau legi privind drepturile omului, nu pentru indieni, nu-i păsa nimănui ce-au avut ei de îndurat. Nici în ziua de azi nu-şi prea bate lumea capul. Ştii doar.

— Ştiu, a încuviinţat din cap Zelda, ducându-şi palmele la inimă. Dar numai ca fapte istorice sau din ce-am văzut cândva pe la ştiri. E înfiorător cum e încă tratată realitatea asta. Un travesti. Of, dacă s-ar fi întors acasă când i-ai spus...

Wil nu-mi dăduse decât un indiciu minuscul despre acest cămin al lui, arătând odată spre sud-vest şi zicând: „Voi îi spuneţi Patru Colţuri". Auzisem de loc – punctul de convergenţă al statelor Colorado, New Mexico, Arizona şi Utah, unde turiştii se opreau pe liniile crucişe ale unui marcaj de alamă ca să le atingă pe toate deodată –, însă *eu* nu numisem nicicum zona vreodată şi eram prea naivă ca să înţeleg ce voia să spună el cu voi. Când l-am întrebat dacă-i e dor de locul de baştină, s-a mulţumit să răspundă: „Nu există pământ cu colţuri", de parcă asta mi-ar fi transmis tot ce trebuia să ştiu.

— Nu s-a putut întoarce, i-am spus Zeldei. Nici nu ştiu de ce. Eram o fătucă şi eu. Nu mă pricepeam să pun noimă în toate ori să le îndrept cât de cât.

Amestecam circular în supă, absentă, încă buimăcită de bigotismul şi teroarea care fuseseră dezlănţuite asupra acelui tânăr nevinovat.

— Apoi lumea din Iola s-a împrăştiat, a apucat-o spre vieţi noi, am zis încercând să-mi înlătur din gâtlej ceva ce se simţea ca o piatră. Şi totul s-a şters.

Am înălţat ochii spre ea, implorând-o din priviri să lase baltă vorbitul despre Seth şi uciderea lui Wil. Mi-a făcut pe plac, deşi bănuiesc că se gândea la ce ştia despre Emmett Till şi Martin Luther King, la cum nu izbutisem să-i acuz pe ucigaşii lui Wil, la cât de aprig s-ar fi luptat ea pentru dreptate dacă Wil ar fi fost al ei. Am mai tocat un morcov şi l-am adăugat în supă, trăgând de timp ca să dau vocii mele ocazia să-şi revină.

Zelda a lăsat să treacă o pauză lungă înainte să pună inevitabila întrebare de care îmi era groază şi pe care aveam nevoie s-o aud.

— Ai încercat vreodată să-ţi găseşti fiul?

Am clătinat din cap.

— Nu.

A tresărit surprinsă. Răspunsul meu, fireşte, era de neconceput pentru ea.

— Erau alte vremuri, am zis. Ar fi fost cu neputinţă să dau de el.

A plecat capul, încuviinţând.

— Şi dacă l-aş fi găsit vreodată, ce? am urmat. De la noua lui familie n-aş fi avut cum să-l fur. Am avut de ales. A trebuit să am încredere în alegerile mele, să mă încredinţez că dacă mă mişc din loc, dacă fac toate lucrurile astea – am dat din mână spre lotul meu de teren –, o să fie suficient.

— Şi e? Suficient? a întrebat ea cu blândeţe, dar stăruitor.

N-am răspuns. Îmi dorisem cu înverşunare să fie destul: îngrijirea tatii, a lui Ruby-Alice, a pomilor fructiferi ai familiei, salvarea a ce se putea salva şi refacerea vieţii mele, cu binecuvântarea pământului, însă acum eram în stare să admit faţă de mine însămi că nu, nu fusese destul. Nu salvasem suficient cât să compenseze tot ce pierdusem.

— E fiul tău, a spus Zelda. E pe-acolo, undeva. Sigur te întrebi pe unde stă, ce fel de om e.

Am dat din cap că aşa-i, fiindcă nu trecuse zi, în douăzeci şi unu de ani, fără să mă îndrept cu gândul spre fiul meu.

— V., trebuie să îl găsim.

Mi-am ferit privirea. Parte din mine voia să ia totul înapoi, să-mi vâre povestea în fundul pământului, unde se odihnise ca o fosilă în toţi aceşti ani.

Se făcuse însă vremea să dau piept cu trecutul, să admit că atâta vreme cât fiul meu lipsea, nu mă puteam simţi cu adevărat acasă şi că, după cum mă ajutase să pricep relatarea Ingăi Tate, la fel stăteau

lucrurile şi cu el. Mi-am amintit ziua în care-l luasem de frâu pe Abel şi o pornisem spre munte ştiind că pun în mişcare forte şi consecinţe de neînlăturat. Mă simţeam la fel acum, înfruntând întrebările Zeldei şi decizând următorul meu pas. Era nevoie doar să-mi regăsesc hotărârea de atunci.

Am trecut din bucătărie la masa din salon, unde pusesem relatarea Ingăi Tate. M-am întors la Zelda, i-am întins teancul de foi albăstrii. Ochii ei mari sau lărgit şi mai mult.

— Am găsit asta, cu un bilet, am zis. Acum câteva zile, după ce-ai fost tu la micul-dejun. M-am dus în luminiş în ziua aia. Am dat peste ele, erau lăsate pe cercul meu de pietre.

A acceptat paginile cu gura căscată.

M-am întors la mestecatul în oală şi am lăsat-o să citească. Aroma supei a făcut brusc să mă roadă stomacul.

— E de la... a început Zelda.

— Ea, am confirmat.

— Dumnezeule mare, a pufnit Zelda, parcurgând frenetică paginile. Ai vorbit deci cu ea?

— Nu, am recunoscut.

— De ce nu?

Aceeaşi întrebare mi-o pusesem şi eu, în trei zile de neodihnă şi trei nopţi nedormite. Nici plimbările la miez de noapte prin livadă ori întrebările înălţate spre luna în creştere nu-mi aduseseră vreun răspuns. Fiece decizie, din ziua în care-mi simţisem pentru întâia oară pruncul frământându-se în pântece, îmi ceruse o cutezanţă ieşită din comun. Riscasem şi trecusem peste atâtea, însă povestea Ingăi Tate îmi adusese aminte că până şi curajul câştigat cu trudă nu e fără sfârşit.

— A crescut acum, m-am hazardat să rostesc. Nu văd cum ar accepta o femeie apărută din senin care se pretinde maică-sa. N-am nici un drept.

— Ai tot dreptul, m-a contrat Zelda.

— Nu-i pot da viaţa peste cap. N-ar fi cinstit. Cuvintele mele erau complet eronate, însă trebuia să le zic tare, să le las să ricoşeze din chipul perplex al prietenei mele.

— Uite ce n-ar fi cinstit: să-l laşi să umble aşa prin viaţă fără să ştie cum a ajuns pe mâna altora, a izbucnit ea scoasă din fire.

— Nu a *ajuns pe mâna* nimănui, Zelda. Nu-i animal domestic, mi-am arătat colţii şi eu.

Nu s-a lăsat impresionată de aerul meu defensiv şi şi-a azvârlit în sus braţele a lehamite. Ştia prea bine că-mi testam tăria determinării pe ea, o persoană capabilă să recepţioneze onestitatea deplină şi să-mi răspundă cu onestitate deplină.

— Şi cum rămâne cu ce-ţi trebuie ţie, V? Are de-a face cu tine cât are şi cu el.

Am scuturat din cap.

— Ba nu. Femeile îndură. Asta facem noi.

— Ce tâmpenie, a replicat, cu mai multă asprime decât mă aşteptasem. E mai mult într-o femeie decât jalea şi aducerea de copii pe lume.

— Adică, Zelda?

— Adică meriţi să ai parte de fiul tău.

— La fel cum meriţi şi tu să ai copii.

— Păi, chiar merit, să fie limpede. Pe fiecare din ei l-am meritat. Pierderea nu are nimic de-a face cu ce meriţi ori nu meriţi, ce Doamne iartă-mă!

Nu ştiam cum să fiu sigură că merit mai mult. Ştiam doar să îndur.

— Te temi, a spus apăsat Zelda, şi m-am simţit prinsă într-o capcană pe care mi-o întinsesem singură.

— Sigur că mă tem, am îngăimat simţindu-mi ochii arzând de lacrimi pe care încercam să le curm. Nu ştiu cum să nu mă tem.

— Dacă aşa crezi, atunci nu m-ai ascultat la fel de atent cum te-am ascultat eu astăzi, a zis.

Zelda a plecat dându-mi asigurări că, oricând voi fi gata, mă va ajuta să avansez. Simţeam nevoia să mă întind. Am luat povestea Ingăi cu mine în dormitor, intenţionând s-o mai citesc o dată. Dar am pus-o deoparte şi mi-am lăsat capul pe perne. Fereastra de lângă pat era deschisă larg, însă aerul rămânea încins şi nemişcat. Arşiţa, deciziile şi paşii următori cântăreau greu, tare greu. Am închis ochii şi m-am refugiat în somn.

Când m-am trezit, după nişte ore, o binecuvântată suflare de vânt se opintea în perdele, trimiţându-mi aer răcoros peste corp. Briza bătea dinspre est, peste creste şi poale de munte, aducând aromă de sălbăticie, de pin, de perie-mare, de sol şi, abia simţit, un iz de ploaie. Am inhalat cu putere şi m-am ridicat. Paginile Ingăi Tate erau pe bufet. Tot nu ştiam cum să reacţionez. Ştiam doar, lămurit, că pădurea mă cheamă.

Am luat camioneta cea nouă înspre muntele Lamborn. Drumul se făcea mai lin pe platoul din susul masivului, şerpuind pe lângă o duzină de ferme răsfirate, case şi păşuni, aruncându-se apoi în josul pantei şi iarăşi unduind în sus, pe un versant abrupt. În vârf, unde molidul albastru şi brazii Douglas învăluiau şoseaua în umbră, am parcat şi am păşit în interiorul tăcerii. Mi-am întins mădularele inspirând, apoi expirând prelung şi lent, iar mintea a început să mi se descâlcească.

Am luat-o pe o potecă ştiută, făcută de căprioare, printre stejarii pitici şi tufele galbene de iarba-iepurelui, către o pajişte care-mi plăcea, luxuriantă şi plină de exuberanţa verii. Fluturi albi dansau printre volănaşele lăcrămioarelor-de-munte şi ierburile înalte. Greierii se lansau în salturi, ferindu-se de călcătura mea. M-am oprit pe malul pârâiaşului care se prefira ca o venă prin mijlocul pajiştii şi am admirat trompetele mici ale genţianelor mov adunate în pâlc pe limba jilavă de pământ. Mi-am stropit faţa cu apă luată în căuşul palmelor, iarăşi şi iarăşi. Când m-am ridicat să-mi continui drumul, m-am simţit mai uşoară, de parcă povara pe care o dusesem în cârcă nu s-ar mai fi ridicat odată cu mine.

M-am ţinut după şipot până la locul unde plonja în codru sub forma unei cascade acoperite cu muşchi. Am coborât panta însoţită de melodia cascadei şi de stâncile îmbrăcate în ceaţă, cu paşi iuţi şi siguri ca ai unei căprioare. M-am întrebat când se întâmplase – când învăţasem să umblu aşa prin natura sălbatică, mai mult o creatură a pădurii decât o fiinţă umană stângace, când încetase terenul să mai fie prea stâncos, alunecos sau abrupt şi devenise în schimb pământ esenţial.

M-am aşezat în răcoarea întunecoasă lăsată de pini. Am întins braţele în lături şi am adunat doi pumni: ţărână neagră, ace de pin, pietricele, crenguţe, frunze, o cochilie minusculă de melc, o pană albă, pufoasă. M-am uitat împrejur la naşterea, creşterea şi moartea clădite vraf una peste cealaltă, la burţile despicate ale arborilor doborâţi odrăslind lăstari noi, la toată viaţa scoţând capul din orice scobitură, crevasă şi posibilitate a luminii. O iscusinţă străveche, mult prea nuanţată şi complexă pentru a fi pe deplin înţeleasă, dar exact ce-mi trebuia ca să-mi amintesc că tocmai în aceste straturi de timp orice lucru devine el însuşi.

Da, avusese dreptate Zelda că eu, la fel ca livada, rezistasem în pământul cel nou, dezrădăcinată de împrejurări şi totuşi în stare să-mi văd mai departe de viaţă. Însă totodată şovăisem şi căzusem, îmi pierdusem hotărârea şi mă lăsasem de nenumărate ori pradă fricii. Tăria,

învăţasem, era ca solul plin de resturi al pădurii, clădită pe triumfuri neînsemnate şi gafe infinite, ceasuri de soare urmate de furtuni bruşte care nimiceau totul. Suntem aidoma cu toţii, fie şi pentru nici un alt motiv decât chipul frumos şi atroce în care creştem imprevizibil, bucată cu bucată, căzând, săltându-ne dintre rămăşiţe, înălţându-ne iar şi năzuind către bine.

Am decis atunci că aşa îi voi răspunde Ingăi Tate şi că-i voi spune fiului meu, de voi avea vreodată norocul să-l cunosc, astfel: că trăisem dispusă să duc ce-mi aruncă existenţa în cârcă şi că încercasem mereu, cumva, să fac lucrurile mai bine pe viitor. Voiam să-i explic că devenirea, cum învăţasem cu vârf şi îndesat, ia timp. Să-i spun că încercasem, cum mă învăţase Wil, să merg înainte ca râul, însă îmi luase mult să înţeleg ce înseamnă asta. Cursul contra obstacolelor nu era întreaga mea poveste. Fiindcă, la fel ca râul, adunasem pe cale toate crâmpeiele care mă legau de tot restul, şi asta mă adusese acolo, cu pământ din pădure strâns în pumni şi o inimă care învăţa încă să nu se teamă de ea însăşi. Mă modelaseră oamenii dragi – familia şi dragostea pierdute; prieteniile, chiar dacă puţine; orice făptură pe care o întâlnisem pe drum, fiece picur de ploaie şi fulg de zăpadă care-mi alesese umărul, toate locurile pe care îmi lăsasem palmele şi capul şi orice pârâu precum cel din faţa mea, rostogolindu-se pe vale, câştigând forţă de la gravitaţie, învârtejindu-se către următoarea bulboană, împingând în cotul malului, luând şi dând în înţelegere tăcută cu orice lucru viu.

Le-aş fi spus că asta, plus pământul care mă hrănea, era ceea ce-i puteam oferi fiului meu. Dacă semăna cât de cât cu tatăl lui – aceasta fiind una din nădejdile mele adânci –, avea să simtă curajul fragil al fiinţei pe care mi-o clădisem şi să-şi găsească, în inima-i înfricoşată, un loc care să-mi dea şansa de a-l iubi.

DOUĂZECI ŞI PATRU

Căldura se ridica din parcarea neagră. Îndată ce-am ieşit din hotel cu Zelda, mi-a venit să fac cale-ntoarsă şi să mă retrag înapoi în camera cu aer condiţionat.

Alesesem să vin la Durango după ce, adunându-mi curajul, îi trimisesem Ingăi Tate o misivă în care mai întâi încercasem să explic totul şi apoi sfârşisem simplu, scriind: „Sunt gata”. Zelda mă îmboldise să vin atât de repede, la doar câteva zile după ce Inga răspunsese cu o invitaţie. Strecurându-mă în Buickul înfierbântat al Zeldei, în drum spre întâlnirea cu Inga, îmi repetasem necontenit: „Sunt gata pentru asta. Sunt gata”.

— Încântată? a întrebat Zelda învârtind cheia în contact.

— Agitată, am răspuns şi am atins-o cu palma peste fluierul piciorului, drept mulţumire că avusese răbdare cu mine.

Aerul rece a domolit treptat vipia din maşină. Mi-am lipit fruntea de geam şi m-am uitat cum goneşte peisajul arid din Durango. Mi se părea frumos într-un fel sever şi nedomolit. Părea o zonă aspră în care să te pierzi, cu piscurile de gresie nisipie şi dinţii răşchiraţi mai mult a avertizare decât a invitaţie la hălăduit. M-am întrebat dacă fiul meu crescuse cu impresia că peisajul era neospitalier, dacă priveliştea îl încânta ori îl incita sau dacă nu era decât fundalul abia băgat în seamă al maturizării lui.

Am traversat râul pe unde era lat şi năvalnic, cu rotiri albe de spumă şi vârtejuri chiar şi la început de septembrie, mărginit de pietroaie galbene, sălcii şi dumbrăvi zdrenţuite de plopi tremurători. Pe pod era un semn: „Râul Animas” şi, cu litere mai mici, dedesubt, „Rio de las Animas”, Râul Sufletelor, cum îmi aminteam din cele scrise de Inga Tate, locul unde îşi căutase fiul meu alinare.

— Zelda, opreşte, am zis.

A ieşit cu prima ocazie de pe carosabil şi a tras pe dreapta.

Am traversat stratul fierbinte de sedimente şi m-am apropiat de mal. Vuietul apei acoperea sunetele scoase de păsări şi traficul rutier din preajmă; plopii înalţi eclipsau terenurile aride dimprejur. Eram acolo doar eu, râul şi imaginea unui băiat aruncând cu pietre în curent. Nu mai văzusem un râu atât de aidoma cu cel pe care-l pierdusem, porţiunea

cândva liberă şi dezlănţuită a râului Gunnison care hrănise în aceeaşi măsură ogoarele Iolei şi copilăria mea. Mi-am scos pantofii, mi-am suflecat pantalonii şi am păşit în şuvoiul rece, să stau acolo unde poate că se oprise şi fiul meu, fascinat de apele limpezi. M-am întrebat dacă ascultase ce aveau apele de spus despre dragoste şi timp, cum făcusem eu, zicându-mi că, dacă aşa stăteau lucrurile, poate că nu voi fi pentru el o surpriză atât de mare.

Când am oprit în dreptul unei căsuţe mici de cărămidă, cu peluză îngrijită în faţă, am văzut o femeie cu păr negru, scurt aşezată pe un scaun de răchită pe verandă. Mi-am făcut de lucru cu geanta. Zelda a întins braţul, atingându-mi mângâietor umărul.

— Gata? a întrebat.

— OK, am răspuns.

„OK”, am gândit, încredinţându-mă că aşa şi era.

Am deschis portiera în apăsarea vipiei. Zelda a dat grăbită ocol maşinii ca să mă sprijine.

În spatele ei, femeia se ridicase şi cobora treptele verandei.

Am vrut să spun ceva, însă femeia se tot apropia, faţa i se înălţa ca un bulbuc de aer prin noroiul amintirii. Apoi Inga Tate ne-a zis bun-venit din poarta deschisă, Zelda m-a îndemnat cu blândeţe şi, cam nesigură pe picioare, am păşit înainte.

Ne-am privit ţintă şi Inga s-a poticnit spre mine. Mi-a apucat mâinile într-ale ei, ducându-le la bărbie şi păstrându-le acolo ca în rugăciune. Ochii înlăcrimaţi mi-au spus că mă păstrase în inimă în toţi anii aceştia mulţi, cum o păstrasem şi eu, într-un chip aşa de bizar, însă cert, două mame ale aceluiaşi băiat frumos. Mi-am eliberat un braţ ca s-o cuprind de după umăr, şi străina asta care nu era străină s-a lăsat să cadă la pieptul meu. O clipă lungă am dispărut amândouă în crunta durere a tot ce dăduserăm şi pierduserăm, agăţându-ne una de alta de parcă vreo pală bruscă de vânt ar fi putut să ne desprindă.

I-am şoptit în părul cu miros dulceag vorbele cărora tânjisem de două decenii să le dau glas:

Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc.

A clătinat din capul lăsat pe umărul meu şi, când s-a desfăcut într-un târziu din îmbrăţişare, m-a privit întristată şi a spus vorbele la care m-aş fi aşteptat cel mai puţin:

— Îmi pare rău.

— Inga, nu.

A ridicat palma ca să-mi stăvilească protestul şi mi-am dat seama că şi ea răbdase, mult prea mult, până să spună ce o roade.

— Îmi pare rău că l-am ferit de tine. Încă şi mai rău îmi pare că l-am pierdut.

DOUĂZECI ŞI CINCI

După ce Zelda a plecat cu maşina, am stat cu Inga mai bine de o oră în bucătăria ei galbenă, ordonată. Ne-am spus tot ce am putut îndura să ne spunem, dându-ne pe rând obolul de detalii şi înţelegere miloasă, până ce Inga s-a ridicat să-şi împrospăteze faţa, permiţându-ne amândurora ceva linişte după ce schimbaserăm poveşti şi lacrimi.

Mi i-a zugrăvit pe Lukas şi pe fratele lui, Max, la masa de melamină din bucătărie unde crescuseră de la ţânci de-o şchioapă, ajungând bărbaţi. Lui Lukas îi plăcea la nebunie să mănânce spaghetti bolognese, aflasem de la Inga, şi ştrudelul nemţesc cu mere pe care învăţase de la mama ei să-l facă. M-am gândit că fiecare masă pe care i-o întinsese lui Lukas acolo, mie mi-o întinsese. În toate dăţile când îi făcuse baie, când îl ajutase la teme şi-l îmbrăţişase cu drag şi spălase coşuri duble cu rufe murdare de băieţei, pentru mine o făcuse. Când simţise în Lukas imboldul de a-şi afla originile care-i fuseseră ascunse, îl dusese în luminiş, ca măcar să încerce a-i spune adevărul. Asta, pentru ea, pentru el, dar şi pentru mine. Fiecare zi în care-l iubise continuse dragostea ei în locul dragostei mele.

Strânsesem în fine mâinile celeilalte mame, îmi depănasem povestea şi îi mulţumisem. Însă nicicând n-aveam să pot explica adevărata întindere a recunoştinţei mele. Amănuntele pe care mi le-a dezvăluit despre viaţa lor m-au lăsat cu convingerea că erau şi ei ca multe alte familii, cu vieţile întrepătrunse într-o împletitură de trist, complex, vesel, dulce şi tragic în acelaşi timp. Departe de perfecţiune, însă măcar fuseseră prezenţi pentru fiul meu, spre deosebire de mine.

M-am uitat pe geam la plopul tremurător cu ramuri groase din mijlocul curţii din spate şi mi-a venit în minte păţania cu mâna ruptă a lui Max şi acuzaţia falsă care i se adusese lui Lukas. M-am uitat lung la banca de sub copac, imaginându-mi-o pe Inga acolo, alături de Lukas, dezvăluindu-i crâncenul adevăr înainte ca el să sară ca ars şi s-o rupă la fugă, să escaladeze gardul şi să dispară. Am simţit ciudăţenia de a cunoaşte atâtea detalii private despre familia lor. Şi m-am minunat de cât de mult vieţile lor, în felul bizar şi întortocheat al lumii, fuseseră puse în mişcare de mersul meu în târg într-o zi de octombrie, când aveam şaptesprezece ani. Ba chiar jucase un rol straniu în decizia Ingăi de a cere

divorţul de soţul ei crud, îmbărbătată, mi-a spus, de curajul pe care-l găsise când hotărâse să mă găsească, aşternându-şi povestea pe hârtie şi lăsându-mi în cale foile care mă aduseseră la ea.

— Victoria? a zis Inga din uşa bucătăriei. Vino să te uiţi, te rog. Am urmat-o în camera de zi, unde împrăştiase fotografii pe tăblia de sticlă a măsuţei de cafea. M-am gândit că ţi-ar plăcea să vezi astea, a spus.

Inima îmi bubuia. Familia mea nu se ostenise să cumpere vreodată un aparat foto. Nu aveam poze din trecut, cu pământul şi oamenii iubiţi şi pierduţi. Şi totuşi acolo, în faţa ochilor mei, era un cadru Kodak, pătrat, înfăţişându-l pe Wil.

Am ridicat poza cu mână tremurătoare. Adolescentul musculos, în tricou şi blugi, poza într-o grădină de trandafiri, cu ochi blânzi, căprui şi un zâmbet generos azvârlit peste timp. Am studiat imaginea, nereuşind să-mi iau ochii de la ea.

— Lukas, când a împlinit şaptesprezece ani, a zis Inga.

— E... drăgălaş, am bâiguit aducându-mi aminte să respir.

Inga mi-a înmânat încă o fotografie – alb-negru, cu doi ţânci în scutece aşezaţi într-un căruţ dublu, unul dintre ei Copilul Albastru, chipul lui scump exact cum mi-l aminteam. M-am lăsat pe speteaza canapelei înflorate, simţind că-mi pierd echilibrul. Mi-a mai dat şi altele: un bebeluş înfăşat, zâmbind fără dinţi, târându-se peste un covor împletit; un puşti de-o şchioapă, cocoţat mândru pe tricicletă; fraţi ştirbi purtând coifuri ţuguiate de petrecere; doi preadolescenţi pirpirii, pe biciclete gemene. Mă înghimpa dureros gândul la ce pierdusem, faptul că nu eu fusesem mama de cealaltă parte a aparatului foto, că nu ştiusem niciodată vocea copilului meu şi modurile subtile în care crescuse şi se schimbase zi de zi.

— Pe asta am făcut-o cu doar două săptămâni înainte să plece, a spus Inga întinzându-mi un cadru Polaroid cu Lukas râzând, aşezat la masa din bucătărie unde abia ce ne deşertaserăm, Inga şi cu mine, sufletele. Of, zâmbetul lui! Aşa de uşor şi de dulce...

Vocea i s-a curmat şi am rămas amândouă tăcute.

— Victoria, a spus când a fost în stare să continue, plimbându-şi vârful degetului peste conturul chipului din poză. Uite. Arcuirea ochilor, nasul şi bărbia. E aşa de mult din tine în el!

Nu-l vedeam decât pe Wil.

— Presupun, am încuviinţat totuşi. Pielea lui...

Inga a zâmbit şi a dat din cap.

— S-a închis la culoare pe măsură ce a crescut.

— Da, am zis.

M-am uitat lung la fotografie şi am simţit deodată că mă cuprinde neliniştea.

Dacă, aşa cum îmi spusese Wil, erau pe lume dealde Seth mai mulţi decât stelele de pe cer, Lukas îndurase, cum altfel, veninul celor de teapa lui Seth întreaga lui viaţă. Povestea Ingăi despre taxidermistul bigot care îl numise corcitură nu fusese, cel mai probabil, decât începutul. Tânjeam să-i povestesc tot ce ştiu şi nu ştiu despre tatăl lui, dar dacă să afle despre dragostea interzisă a părinţilor lui şi despre moartea brutală a lui Wil se dovedea mult mai rău pentru Lukas decât să nu ştie nimic?

Pentru prima oară de când îl părăsisem, am simţit că am un fiu de protejat.

— Dacă ce am să-i spun e prea dureros? am întrebat. Nu avem habar cum e să fii Lukas. Să înţelegem de ce fuge, sau încotro. Poate nu ţine de noi să-l ajutăm.

Inga a încuviinţat din cap gânditoare.

— Aşa-i. Nu ţine de noi. Viaţa lui Lukas îl priveşte. Putem doar să-i arătăm de unde vine şi că a fost întotdeauna iubit. Doar de asta are nevoie de la tine acum, Victoria. După aceea poate să aleagă restul.

M-am gândit la fermă, la livadă şi la Braţul Nordic, la codri, la pajişti şi la toate lucrurile perfecte pe care aşteptasem atâţia ani să i le arăt. M-am uitat iarăşi, lung, la tânărul din poză. Am dat din cap, acceptând soarta, misterul şi toate forţele imprevizibile care ne sculptează vieţile, şi mi-am jurat să-mi invit, în fine, copilul acasă.

— Cum îi spunem că sunt gata? am întrebat cu voce tremurătoare.

— Găsesc eu o cale, a zis ea.

DOUĂZECI ŞI ŞASE
1971

M-am oprit pe marginea Lacului de Acumulare Blue Mesa, sub cerul pâclos de primăvară, şi mi-am imaginat ce rămăsese din casa copilăriei mele – prăbuşită şi muiată, poate deja doar cuie şi clanţe – pe fundul lacului.

Zelda şi Inga aruncau cu pietre în apă, în vreme ce eu mă plimbam încoace şi încolo pe mal. Vedeam, către est, partea din amonte a râului Gunnison şerpuind prin defileu până ce era absorbită de acumulare, în apropierea unui pod nou din beton. Multe se schimbaseră, însă istoria se ţinea de mine ca un ghimpe încăpăţânat. Punctul acela mi se păruse cel mai potrivit pentru o reuniune, o socoteală cu trecutul înainte de a întoarce faţa spre viitor, însă acum, privind apele albastre şi frământate de deasupra locurilor unde se aflase cândva Iola, nu mai eram sigură.

Deşi în zona de parcare era doar maşina Zeldei înconjurată de un pietriş albicios, tot aruncam într-acolo priviri, fără să mă pot stăpâni. Inga trimisese o scrisoare, iar Lukas răspunsese. Aşteptasem o iarnă lungă şi neliniştită ca el să accepte propunerea de întâlnire şi apoi ca serviciul său militar să se încheie.

Fiul meu avea să sosească la amiază.

Deasupra undei lacului se înălţau munţii înzăpeziţi ai rezervaţiei Big Blue, unde se născuse copilul meu. Am trasat din priviri ruta pe care îl urmasem cândva pe Wil în sus pe coastă, până la colibă. Inima încă îmi lăcrima pentru ce descoperiserăm amândoi despre iubire acolo, ca şi pentru tot ce riscase şi pierduse Wil din pricina ei. Sălbăticia fusese între timp redenumită Uncompahgre, ca omagiu pentru nativii Ute strămutaţi, şi m-am întrebat ce-ar fi gândit despre asta Wil, dacă i s-ar fi părut o încercare ironică şi insuficientă de ispăşire ori dacă ar fi zis simplu: „Cum vă place”.

Iarăşi mi-am aruncat privirea peste parcare, apoi la cei două femei neliniştite care mă însoţeau. Am băgat mâna în buzunarul jachetei şi am scos la iveală crenguţa cu flori de piersic pe care o tăiasem în dimineaţa asta pentru fiul meu. Am tras în piept dulceaţa şi am rotit rămurica între degete, urmărind cum se învârt florile delicate; m-am uitat apoi către lac,

imaginându-mi livada, orăşelul şi râul năvalnic pe care le ştiusem odată. M-am uitat la ceas. Era aproape amiază.

Am măsurat cu privirea lungimea autostrăzii pustii de pe cealaltă parte a podului. Nu puteam nega că mă temeam de dezamăgirea fiului meu – în legătură cu scandaloasa lui zămislire, cu moartea crudă a tatălui său şi cu absenţa justiţiei, în legătură cu mine, care îl lepădasem şi-mi luasem viaţa de la început. O parte din mine se întreba dacă are să vină până la urmă ori dacă nu va folosi ocazia ca să ne pedepsească, pe mine şi pe Inga, neapărând. Dar mă simţeam şi optimistă. Alesesem să-l întâlnesc pe malul de aici fiindcă, mai înţeleaptă acum, ştiam că trebuie să-mi port întregul trecut alături de spaţiul cel nou pe care mi-l creasem în suflet pentru speranţă.

Cu norii subţiri destrămându-se şi apa scânteind de lumina soarelui, m-am întrebat care e noima acestora toate – călătoria pe care o numisem viaţa mea, atât de aidoma cu acest râu sugrumat care continuă să fie râu şi când e silit să fie lac, înaintând contra obstacolelor şi barajului, urmându-şi din toate puterile curgerea fiindcă nu ştie altă cale.

O camionetă argintie prăfuită a ieşit de pe Autostrada 50, a trecut podul şi a oprit încetişor în parcare. Zelda şi Inga au tresărit, atente. Chipul Zeldei s-a iluminat de triumf, de parcă ajutorul pe care mi-l dăduse cu găsirea fiului meu i-ar fi alinat ei înseşi inima întristată, de parcă recăpătarea lui era o mică victorie pentru mamele îndurerate de pretutindeni.

Inga s-a apropiat şi mi-a căutat solidaritatea în ochi. Am vârât iar în buzunar florile de piersic. Am întins braţul după mâna Ingăi, apoi după a Zeldei. Am rămas aşa, trei femei, aşteptând ce avea să urmeze.

Un tânăr cu tricou alb şi jeanşi a coborât din camionetă şi, preţ de un crâmpei neliniştitor de clipă, a rescris istoria. Mai că mă făcea să mă întreb dacă nu greşisem, oribil, tragic – dacă nu cumva Wil supravieţuise, iar trupul însângerat, azvârlit peste buza Canionului Negru, nu fusese totuşi al altui băiat.

— E Lukas, a şoptit Inga, parcă intuindu-mi nevoia de confirmare, cu un amestec tremurat de adoraţie şi uşurare.

Mi-a strâns mâna mai tare şi i-am răspuns la fel.

Lukas s-a uitat peste apă şi apoi, cu un surâs nesigur, s-a îndreptat spre noi. L-am văzut atunci nu ca pe o icoană a lui Wil sau a mea, ci ca pe el însuşi, cu postura solidă de ostaş şi linia surprinzător de alungită a

mandibulei. Nu mai era nicidecum un băiat, ci un bărbat care ştia ce înseamnă pierderea, singurătatea şi războiul şi totuşi îşi adunase curajul de a veni acolo să mă vadă. Şi-a înfipt mâinile în buzunare şi a lăsat capul pe-un umăr, privindu-mă pieziş, nesigur, şi în clipa aceea l-am recunoscut şi eu, memoria mi-a fost inundată de momentul în care deschisese întâia oară ochii de nou-născut şi se uitase la mine în acelaşi fel, când ştiusem cumva că-mi cunosc deja odrasla, cum încă o cunoşteam şi acum.

Nu-mi simţeam picioarele, dar am făcut câţiva paşi alimentaţi de credinţă pură. Zelda şi Inga mi-au dat drumul la mâini şi m-au îmboldit să pornesc înainte singură.

Fiul meu a păşit spre mine, eu spre el, amândoi încredinţaţi că faţa pământului ne va ţine cât ne vom croi drum pe malul pietros.

MULŢUMIRI

Trebuie ca mai întâi să-mi exprim aprecierea pentru extraordinara mea agentă, Sandra Bond. Sandra, îţi mulţumesc pentru că ai văzut ceva special în romanul de faţă chiar şi când nu căpătase încă formă deplină, şi pentru munca neobosită de a-i găsi căminul perfect. Încurajarea şi prietenia ta pe parcursul acestei călătorii au însemnat foarte, foarte mult.

O enormă recunoştinţă îndrept şi spre Cindy Spiegel pentru că şi-a încercat norocul cu mine. Cindy, experienţa ta de redactare, răbdarea, inima bună, voioşia şi încrederea ta au adus la viaţă această carte. Nu-ţi pot mulţumi îndeajuns. E o bucurie şi o onoare să lucrez cu Cindy, Julie Grau şi întreaga echipă de la Spiegel & Grau. Le mulţumesc lui Nicole Dewey, Liza Wachter, Amy Metsch, Andy Tan-Delli Cicchi, Jackie Fischetti, Stephan Moore, Shaya D'Ornano şi Nora Tomas, ca şi lui Jeff Farr, Merghan Cavanaugh, Barrett Briske, Charlotte Strick şi Claire Williams de la Strick & Williams.

Recunoştinţa şi respectul meu nestins se îndreaptă şi spre Susanna Lea şi colegii ei, Mark Kessler şi Susie Finlay, pentru a-mi fi propulsat romanul în lume cu atâta siguranţă, şi către Jane Lawson şi Alison Barrow pentru adaosul lor de entuziasm şi competenţă. Mi-a depăşit aşteptările, din partea tuturor, amestecul atât de desăvârşit de bunătate şi profesionalism din toate etapele acestui proiect.

Mulţumiri din inimă familiei, prietenilor, comunităţii şi colegilor pentru sprijinul lor incredibil, pentru felul în care m-au încurajat şi sărbătorit la fiecare etapă a scrierii acestei cărţi. Sper că vă ştiţi şi ştiţi cât de mult vă preţuiesc. Mulţumiri speciale cititorilor timpurii şi majoretelor devotate – înainte de orice, soţului meu, fiicei, mamei şi preaiubitelor prietene Alison Catmur şi Jackie Burt, ca şi dragilor mei Jason Burns, Sean Madsen, Jennifer Read, Jeremy Burns, Mark Bosso, Kiplynn Dickson, Kay Forsythe, Kathy Burns, Jenny Pankratz, Emma Burt, Lynn Sikkink şi Deb Reid. Mătuşa mea, Joanne Hall, şi prietena ei Marie Vargas s-ar fi numărat cu siguranţă printre primii mei cititori dacă ar fi fost încă printre noi, însă, neîndoielnic, mă sprijină de dincolo. Le mulţumesc lui Dawn Ehlers şi lui Bill Depper pentru deceniile de

prietenie tare ca piatra, şi Virginiei Catmur pentru ospitalitate, generozitate şi atentul ochi redacţional: şi doamnelor de la CB şi tuturor copiilor noştri remarcabili. Le rămân recunoscătoare şi campionilor locali într-ale artei de la Crested Butte Arts Center, Gunnison Center for the Arts, Vita Institute şi Townie Books.

Mulţumiri profesorilor mei, care au crezut că vorbele şi poveştile contează – William Wiser, Bin Ramke, Donald Revell, Eric Gould, Jan Whitt, Susan Stewart, Alan Singer, Toby Olsen, William Van Wert – şi studenţilor mei de la Western Colorado University şi de la Orsch, care m-au inspirat peste măsură. Cunoştinţele mele despre istoria districtului Gunnison au primit un aport însemnat din partea unor povestitori şi păstrători locali de comori, colegii şi prietenii Duane Vandenbusche şi George Sibley, venerabila Glo Cunningham, Crested Butte Mountain Heritage Museum şi Gunnison Pioneer Museum. Orice erori istorice sau născociri fictive îmi aparţin în întregime. Mă simt onorată şi copleşită pentru cele învăţate de la Isabelle Walker şi Louise Benali din Naţiunea Diné din Big Mountain, de la numeroşi membri generoşi ai Naţiunii Lakota din Pine Ridge şi Cheyenne River, de la oamenii extraordinari de la Re-Member şi de la profesorul Charles F. Wilkinson de la Universitatea din Colorado. Lee Bradley de la Orchard Valley Farms din Paonia şi Doug Mattice de la Mattice’s Fruits & Vegetables în Hotchkiss au avut amabilitatea de a mă ajuta să aflu o mulţime de lucruri despre piersici. Învăţăturile lui Thich Nhat Hanh şi Anam Thubten mi-au inspirat cele mai bune momente ale vieţii, ca şi titlul romanului. Şi îi sunt recunoscătoare bunicului Ferman Burns pentru că mi-a împărtăşit istoria şi legendele familiei, ca şi clanurilor Burns şi Read şi lungului şir de strămoşi tenace, modeşti şi iubitori de Colorado.

Recunoştinţa şi dragostea mea cea mai profundă se îndreaptă către mama şi tatăl meu, Kathryn şi Richard, care, cu iubirea şi sprijinul lor neşovăielnic în tot ce fac, îmi dau aripi; către fratele şi prietenul meu Chris, muntean bun şi drept; către fratele meu Scott, îmblânzitor de animale, regretat din suflet; către bunica Maxine Read, cel mai bun om pe care l-am cunoscut vreodată; către credinciosul nostru câine şi prieten Beanie O Sullivan, necontenit alături de mine; către frumoşii, atât de frumoşii mei copii Avery şi Owen, care hălăduiesc prin codru, sar peste lespezi de râu alături de mine şi aduc atâta lumină în viaţa mea şi în lume; şi către soţul meu genial, Erik, suporterul meu numărul unu, care a

plâns la fiecare recitire a cărţii (adică, dragul de el, de multe ori) şi m-a încurajat să nu renunţ niciodată.

În cele din urmă, spun mulţumesc munţilor şi râurilor din valea Gunnison pentru că ne-au purtat de grijă mie şi copiilor mei, şi le mai mulţumesc rezistenţilor, neîmblânziţilor şi minunaţilor locuitori ai văii. Fie să ne bucurăm de locuri şi unii de alţii ca omagiu adus tuturor celor de dinaintea noastră şi acelora care vor veni după noi.

CUPRINS